

T.C
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
2023-YL- 148

TÜRKİYE’DE MÜZİK EĞİTİM KURUMLARI BÜNYESİNDEKİ
AKADEMİSYENLERİN MÜZİK TERAPİ UYGULAMALARINA YÖNELİK
FARKINDALIĞI HAKKINDA BİR DURUM ANALİZİ

HAZIRLAYAN

Tuğçe ŞENOL

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Ömer ÖZDEN

AYDIN-2023

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

...../...../2023

İmza

Tuğçe ŞENOL

ÖZET

TÜRKİYE’DE MÜZİK EĞİTİM KURUMLARI BÜNYESİNDEKİ AKADEMİSYENLERİN MÜZİK TERAPİ UYGULAMALARINA YÖNELİK FARKINDALIĞI HAKKINDA BİR DURUM ANALİZİ

Tuğçe ŞENOL

Yüksek Lisans Tezi, Geleneksel Türk Müziği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ömer ÖZDEN

2023, IX + 153 Sayfa

Bu araştırmada, müzik eğitim kurumları bünyesindeki akademisyenlerin müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalığı hakkında durum analizine yer verilmiştir. Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılında Türkiye genelinde tesadüfi olarak atanan İzmir, İstanbul, Konya, Manisa, Aydın, Çanakkale, Eskişehir, Ankara, Kocaeli, Erzurum, Niğde illerinde Yükseköğretim kurumuna bağlı 9 farklı üniversitede gerçekleştirilmiştir. Müzik eğitim kurumlarında görevli 63 akademisyene, toplamda 9 açık uçlu soru ile yerinde yüz yüze görüşme yapılmıştır.

Araştırma nitel kapsamda bir durum çalışması modelidir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden faydalanılmıştır. Bu bağlamda, önceden belirlenen açık uçlu sorular akademisyenlerle yarı yapılandırılmış görüşme yapıları ile araştırma verileri elde edilmiştir. Elde edilen verilere ilişkin istatistiksel analizler Microsoft Excel programında çözümlenmiştir. Müzik eğitim kurumlarında görevli akademisyenlerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek; Müzik terapi denildiğinde akla ilk olarak gelen cevabın; psikolojik rahatsızlıklarda uygulanan tedavi yöntemi olduğu, müzik terapi uygulamaları hakkında; müzikle terapinin alternatif ve faydalı bir yöntem olduğu, müzikle terapi uygulamalarının yetersizliği ve yaygınlaştırılması gerektiği, Türkiye’de müzikle terapinin; gelişim süreci içerisinde Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde darüşşifalarda ruh hastalıklarının tedavisinde kullanılan bir yöntem olduğu, Türkiye’de müzikle terapinin geleceği, günümüzde gelişmekte olan bir alan olduğu ve gerekli bilimsel çalışmaların artırılması halinde destekleyici bir tedavi yöntemi halinde kullanılabileceği, Türkiye’deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin; akademik kurumlarda yer almadığı ve akademinin içerisinde olması gerektiği, Türkiye’de müzikle terapi eğitiminin, akademik çalışmaların

sınırlı olmasından dolayı henüz yeterli düzeyde olmadığı, Türkiye’deki müzikle terapi eğitiminin, öğrencilerin sınav kaygı düzeylerine, derslerdeki dikkat-motivasyon düzeylerine ve sosyal becerilerinin gelişimine katkı sağlamada etkili bir yöntem olmasından dolayı her türde eğitim kademesinde dâhil edilmesinin gerekli olduğu, müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun bireylerin ihtiyaçlarını ortaya çıkarmada ve iletişim becerilerini arttırmada olumlu sonuçlara neden olacağı ve Türkiye’de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için; üniversitelerde lisans ve lisansüstü programlara yer verilmesi gerektiği ve alanda yapılan akademik çalışmaların sayılarının arttırılması gerektiği şeklinde bulgular tespit edilmiştir.

Bu araştırmada; Türkiye’de müzikle terapi alanında yapılan lisansüstü çalışmalara da yer verilmiştir. Bu kapsamda, yapılan çalışmalarda genel olarak müzikle terapi uygulamalarının bazı hastalıklar üzerinde anlamlı etkilerinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Müzik, Müzikle Tedavi, Müzik Terapi Uygulamaları, Akademisyen Görüşleri

ABSTRACT

A SITUATION ANALYSIS ON THE AWARENESS OF ACADEMICIANS IN MUSIC EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN TURKEY ON MUSIC THERAPY PRACTICES

Master Thesis, Department of Traditional Turkish Music,

Thesis Consultant: Prof. Dr. Ömer ÖZDEN

2023, IX + 153 Pages

In this research, a situation analysis about the awareness of academicians in music education institutions towards music therapy practices is included. The research was carried out in 9 different universities affiliated to the Higher Education Institution in the provinces of İzmir, İstanbul, Konya, Manisa, Aydın, Çanakkale, Eskişehir, Ankara, Kocaeli, Erzurum and Niğde, which were randomly assigned throughout Turkey in the 2022-2023 academic year. A total of 9 open-ended questions were interviewed face-to-face with 63 academicians working in music education institutions.

The research was carried out with "Situation Analysis", one of the "Qualitative research" methods. Statistical analyzes of the obtained data were analyzed in Microsoft Excel program. The answers given by the academicians working in music education institutions to the questions asked are analyzed below.

The research is a case study model with a qualitative scope. Semi-structured interview technique was used as a data collection tool. In this context, research data were obtained by conducting semi-structured interviews with predetermined open-ended questions and academicians. Statistical analyzes of the obtained data were analyzed in Microsoft Excel program. By analyzing the answers given to open-ended questions by academicians working in music education institutions; When it comes to music therapy, the first answer that comes to mind is about music therapy applications; music therapy is an alternative and useful method, music therapy practices are inadequate and should be expanded, music therapy is a

method used in the treatment of mental illnesses in hospitals in the Ottoman and Seljuk periods during the development process, the future of music therapy in Turkey is a developing field today and music therapy education in universities in Turkey, that it can be used as a supportive treatment method if necessary scientific studies are increased; Music therapy education in Turkey contributes to students' exam anxiety levels, attention-motivation levels in lessons and the development of social skills. Because it is an effective method, it is necessary to include it at all levels of education, that the integration of music therapy education into the Turkish education system will lead to positive results in revealing the needs of individuals and increasing their communication skills, and that music therapy can be recognized, developed and included in education at the desired level in Turkey; findings were determined that undergraduate and graduate programs should be included in universities and the number of academic studies in the field should be increased.

In this research; postgraduate studies in the field of music therapy in Türkiye are also included. In this context, it was concluded that music therapy practices have significant effects on some diseases in general.

KEYWORDS: Music, Music Therapy, Music Therapy Practices, Academician Opinions

ÖNSÖZ

Müziğin kökeni tarih kadar eskiye dayanmaktadır ve insan hayatındaki yeri ile de oldukça önemli bir role sahiptir. Müziğin insanlar ve hastalıklar üzerindeki etkisi geçmiş dönemlerde, hekimler ve musikişinaslar tarafından araştırılarak, müzikle terapi uygulamalarına tarihte yer verildiği bilinmektedir. Geçmişte oldukça değerli bir yere sahip olan müzikle terapi uygulamalarına günümüzde gerektiği önemin verilmemesi ve sonrasında bu uygulamaların ülkemizde tekrar gelişim göstermesi yönündeki düşüncelerim bu tezi yazmamdaki asıl sebep olmuştur. Çalışmada, günümüzde müzikle terapi alanındaki engellerin (problemlerin) ne olduğunu tespit etmek ve bu engellere yönelik çözüm önerilerini ortaya koyabilmek için müzik alanında üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin görüşleri alınarak, akademisyenlerin müzik terapi ile ilgili farkındalıkları ortaya konulmuştur. Araştırmada Türkiye’de müzik terapi üzerine yapılan çalışmalar literatür taraması yoluyla incelenmiştir. Bu çalışma ile ülkemizde gelişmekte olan müzikle terapi alanına ait problemleri akademisyenlerin görüşleri ile ortaya koymak, eksiklikleri tespit etmek, müzikle terapinin Dünya’da ve geçmişte yapılan uygulamalar seviyesine gelmesi için alanda bundan sonraki yapılacak çalışmalara ışık tutmak hedeflenmiştir.

Araştırmam boyunca yüksek lisans eğitimimde yardımlarını ve katkılarını esirgemeyen değerli hocam tez danışmanım Prof. Dr. Ömer ÖZDEN’e;

Yüksek lisans eğitimimde tecrübelerinden ve bilgilerinden yararlanarak bu alanda gelişimimi sağlayan üniversitemizin değerli bölüm başkanı Prof. Dr. Mustafa Oner Uzun ve Dr. Öğr. Üyesi Hülya Uzun’a;

Akademik hayatımda tecrübelerinden faydalandığım ve mesleki gelişimime katkı sağlayan, Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı’nda görev yapan değerli hocalarıma ve desteklerini esirgemeyen dönem arkadaşlarıma;

Son olarak, eğitim hayatım boyunca her konuda beni destekleyen, cesaretlendiren ve maddi, manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli anne ve babama en içten teşekkürlerimi ve şükranlarımı borç bilirim.

Tuğçe ŞENOL

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	iii
BİLİMSEL ETİK BEYANI.....	iv
ÖZET	v
ÖNSÖZ	ix
FOTOĞRAFLAR DİZİNİ	xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiv
KISALTMALAR DİZİNİ	xv
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	10
1. LİTERATÜR TARAMASI	10
1.1. Müzik Nedir?	10
1.2. İnsanlık Tarihinde Müziğin Kullanılış Amacı	12
1.2.1. Müziğin İnsan Üzerindeki Etkileri	12
1.2.2. Müzik Terapinin Tanımı	13
1.3. Müzikle Tedavinin Tarihçesi	14
1.4. İlkel Kabilelerde Müzik Ve Müzikle Tedavi	15
1.5. Antik Dönemlerde Müzikle Tedavi	15
1.5.1. İbrani Kaynaklarında Müzikle Tedavi	15
1.5.2. Eski Yunanistan ve Romalılarda Müzikle Tedavi	16
1.5.3. Mısır Uygarlığında Müzikle Tedavi	18
1.5.4. Eski Çin Uygarlığında Müzikle Tedavi	19
1.5.5. Bergama Asklepieion'un Tarihçesi ve Asklepion'da Uygulanan Müzikle Tedavi Yöntemi	20
1.6. Ortaçağ Avrupasında Müzikle Tedavi	31
1.7. Eski Türklerde ve Türk-İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi	31
1.7.1. Orta Asya Türklerinde Müzik ve Müzikle Tedavi	31
1.7.2. Orta Asya Türklerinde Müzikle Tedavi	33
1.7.3. İslam Medeniyetinde Müzik	33
1.7.4. İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi	34

1.7.5. Selçuklu ve Osmanlılarda Müzik.....	35
1.7.6. Osmanlılarda Müzikle Tedavi	36
1.7.7. Selçuklu Dönemi'nde Kurulan Hastaneler	37
1.7.8. Osmanlı Dönemi'nde Kurulan Hastaneler.....	40
1.7.9. Müzikle Tedavinin Kullanıldığı Bazı Hastalıklar ve Kullanım Alanları.....	43
1.7.10. Müzikle Tedavide Uygulanan Yöntemler	49
1.8. Dünyada Müzikle Tedavi	53
1.8.1. Dünya Müzik Terapi Federasyonu (WFMT).....	53
1.8.2. Avrupa Müzik Terapi Konfederasyonu	54
1.8.3. Batı Avrupa Ülkeleri.....	54
1.8.4. Doğu Avrupa Ülkeleri	59
1.8.5. Kuzey Avrupa Ülkeleri.....	63
1.8.6. Güney Avrupa Ülkeleri.....	69
1.8.7. Asya Kıtası Ülkeleri	74
1.8.7.3. Çin'de Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları	76
1.8.8. Amerika Kıtası.....	80
İKİNCİ BÖLÜM	91
2. BULGULAR.....	91
2.1 Literatür Taraması İle Elde Edilen Bulgular	91
2.2 Açık Uçlu Sorular İle Elde Edilen Alt probleme ilişkin Bulgular.....	109
2.2.1 Müzik terapi denildiğinde akla gelen cevapların gruplandırılması nasıldır?.....	110
2.2.2 Müzik terapi uygulamaları konusundaki görüşlerin gruplandırılması nasıldır?.....	111
2.2.3 Türkiye'deki müzikle terapinin geçmişi ile ilgili düşüncelerin gruplandırılması nasıldır?	113
2.2.4 Türkiye'deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili düşüncelerin gruplandırılması nasıldır?	114
2.2.5. Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimi hakkındaki görüşlerin gruplandırılması nasıldır?.....	116
2.2.6 Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin yeterlilik durumu ve nedenlerinin gruplandırılması nasıldır?.....	117

2.2.7 Müzikle terapi uygulamalarının her türde eğitim kademesine dâhil edilmesi durumunun gruplandırılması nasıldır?	118
2.2.8 Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçlarının gruplandırılması nasıldır?	120
2.2.9 Türkiye'de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için nelerin yapılması gerektiğinin gruplandırılması nasıldır?	122
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	124
3. TARTIŞMA VE SONUÇ	124
3.1 Tartışma ve Sonuç	124
3.2. Açık Uçlu Sorulara Verilen Cevapların Tartışılması ve Değerlendirilmesi	129
3.2.1. Müzik terapi denilince aklınıza ne geliyor sorusuna verilen cevapların tartışması ve yorumları	129
3.2.2. Müzik terapi uygulamaları konusuna dair görüşlerin tartışması ve yorumları	130
3.2.3 Türkiye'deki müzikle terapinin geçmişi ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları	131
3.2.4. Türkiye'deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları	132
3.2.5. Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimi ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları	133
3.2.6. Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin yeterliliği ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları	134
3.2.7. Müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmesi ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları	135
3.2.8. Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu- olumsuz sonuçları ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları	136
3.2.9. Türkiye'de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları	137
3.3. Öneriler	138
KAYNAKLAR	140
EKLER	151
ÖZGEÇMİŞ	153

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

Fotoğraf. 1. Beyindeki içgüdü ve duyuların merkez istasyonu olan Limbik Sistemi.....	13
Fotoğraf. 2. Bergama Asklepionu	20
Fotoğraf. 3. Bergama Asklepion alan planı	20
Fotoğraf. 4. Bergama Asklepion uyku odaları alanı.....	22
Fotoğraf. 5. Bergama Asklepion’unda tedavi amaçlı kullanılan uyku odaları	23
Fotoğraf. 6. Bergama Asklepion’unda tedavi amaçlı kullanılan uyku odaları	23
Fotoğraf. 7. Yeraltı geçidi.....	24
Fotoğraf. 8. Birinci yuvarlak tedavi binası	25
Fotoğraf. 9. Birinci tedavi binası odalarından bir görünüm	25
Fotoğraf. 10. Tedavi odaları	26
Fotoğraf. 11. Zeus Tapınağı.....	26
Fotoğraf. 12. Zeus Tapınağı tepeden görünümü.....	27
Fotoğraf. 13. Banyo havuzu.....	27
Fotoğraf. 14. Banyo havuzu.....	28
Fotoğraf. 15. Bergama Asklepion’un da yer alan tiyatro binasının eski hali	29
Fotoğraf. 16. Tiyatro alanının günümüzdeki hali	29
Fotoğraf. 17. Tiyatro seyirci alanı	30
Fotoğraf. 18. Asya Kıtası Siyasi Haritası (http://cografyaharita.com/)dan alınmıştır.....	74

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2. 1. Müzik terapi denildiğinde akla gelen cevapların gruplandırılması	110
Şekil 2. 2. Müzik terapi uygulamaları konusundaki görüşlerin gruplandırılması	111
Şekil 2. 3. Türkiye'deki müzikle terapinin geçmişi ile ilgili düşüncelerin gruplandırılması	113
Şekil 2. 4. Türkiye'deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili düşüncelerin gruplandırılması	114
Şekil 2. 5. Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimi hakkındaki görüşlerin gruplandırılması	116
Şekil 2. 6. Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin yeterlilik durumu ve nedenlerinin gruplandırılması	117
Şekil 2. 7. Müzikle terapi uygulamalarının her türde eğitim kademesine dâhil edilmesi durumunun gruplandırılması	118
Şekil 2. 8. Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçlarının gruplandırılması	120
Şekil 2. 9. Türkiye'de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için nelerin yapılması gerektiğinin gruplandırılması	122

KISALTMALAR DİZİNİ

UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
BAMT	: İngiliz Müzik Terapisi Birliği
TRSM	: Toplum Ruh Sağlığı Merkezi
LSD	: Lijersik asit dietilamid
DEHB	: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu
WFMT	: Dünya Müzik Terapi Federasyonu
BSMT	: İngiliz Müzik Terapi Derneği
APMT	: Profesyonel Müzik Terapistleri Birliği
BAMT	: İngiliz Müzik Terapisi Birliği
FFM	: Fransız Müzik Terapi Federasyonu
ARATP	: Müzik Terapi Araştırma Ve Teknoloji Uygulamaları Derneği
GML	: Müzik Terapi Derneği
OBM	: Avusturya Müzik Terapi Derneği
NVCT	: Hollandalı Yaratıcı Sanat ve İfade Terapileri Birliği
NVvMT	: Hollanda Müzik Terapisi Birliği
SFMT	: İsviçre Müzik Terapisi Derneği
LMTA	: Letonya Profesyonel Müzik Terapistleri Derneği
CZMTA	: Çek Müzik Terapisi ve Drama Terapisi Derneği
MZE	: Macar Müzik Terapi Derneği
BAM	: Bulgaristan Müzik Terapi Derneği
MTI	: Müzik Terapi Enstitüsü
NNFMT	: Norveç Müzik Terapisi Derneği
FSMT	: Fin Müzik Terapi Derneği
LMTA	: Litvanya Müzik Terapi Derneği

EMTC	: Avrupa Müzik Terapi Konfederasyonu
DFMT	: Danimarka Müzik Terapi Derneği
MTL	: Danimarka Müzik Terapistleri Derneği
SFM	: İsveç Müzik Terapi Derneği
FISMUS	: İzlanda Müzik Terapistleri Derneği
EMTU	: Estonya Müzik Terapi Derneği
ESPEM	: Yunanistan Sertifikalı Profesyonel Müzik Terapistleri Birliği
HUM	: Hırvat Müzik Terapistleri Derneği
ZGTS	: Slovenya Müzik Terapi Derneği
AEMT	: İspanyol Müzik Terapi Derneği
AGAMUT	: Gaditana Müzik Terapi Derneği
APMT	: Portekiz Müzik Terapi Derneği
JMTA	: Japon Müzik Terapi Derneği
CYMTA	: Kıbrıs Müzik Terapi Derneği
IAMT	: Hint Müzik Terapi Birliği
AMTS	: Singapur Müzik Terapi Derneği
ICET	: İsrail Yaratıcı ve Güzel Sanatlar Terapileri Derneği
TÜMATA	: Türk musikisini Araştırma ve Tanıtma Grubu
MÜTEM	: Müzik Terapi Uygulama ve Araştırma Merkezi
MÜZTED	: Müzik Terapi Derneği
UBAM	: Brezilya Müzik Terapi Birliği
ACHIM	: Şili Müzik Terapi Derneği
AmdeBA	: Buenos Aires Müzik Terapistler Derneği
GIMB	: Bolivya Müzik Terapisi Derneği
ASOVEMUS	: Venezuela Müzik Terapisi Derneği
NAMT	: Ulusal Müzik Terapi Derneği

AAMT : Amerikan Müzik Terapi Derneği
AMTA : Amerikan Müzik Terapi Derneği
CAMT : Kanada Müzik Terapisi Birliği
SAMTA : Güney Afrika Müzik Terapi Derneği

GİRİŞ

Yapılan araştırmalar; dünyadaki müzikle terapinin gelişmesine ve öneminin artmasına rağmen Türkiye’de müzikle terapinin geçmişten günümüze öneminin azaldığını göstermektedir. Oysa ki birçok hastalığın tedavisinde kullanıldığı düşünüldüğünde müzikle terapi oldukça önemli bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle bu araştırmada; Türkiye’deki müzik eğitim kurumları bünyesindeki akademisyenlerin müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalık durumunu ortaya çıkararak; geçmişten günümüze yapılan müzik terapi uygulamalarının nasıl ve ne şekilde yapıldığını, özellikle geçmişte birçok hastalık üzerinde önemli bir tedavi aracı olarak uygulanan müzikle terapi yönteminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun nasıl gerçekleştirilebileceğine dair görüşlerin analiz edilmesine yer verilmiştir.

Çalışmada 11 ilde 63 akademisyene açık uçlu sorular yöneltilmiştir ve nitel araştırma kapsamında doküman analizi, yapılandırılmamış görüşme ve durum analizi yöntemleri kullanarak çalışma y r t lm ştir. Ayrıca alanla ilgili yapılan literatür taramasına yer verilmiştir. Müzikle terapinin Türkiye’de tanınmasına ve her tür eğitim  ğretim kademesine dâhil edilmesine katkı sağlamak, hastalıkların iyileştirilmesindeki rolünü ön plana çıkarmak bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Giriş bölümünde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın varsayımları, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmanın yöntemi ve bazı tanımlara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Bu  alışmada ‘‘Türkiye’deki müzik eğitim kurumları bünyesindeki akademisyenlerin müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalık durumu ve müzik terapi alanında yapılan lisansüstü çalışmalar ne düzeydedir?’’ sorusuna cevap aranacaktır.

Müzikle terapi, Türkiye’de geçmişten günümüze giderek önemini yitiren bir uygulama haline gelmiştir. Geçmişte Osmanlı ve Selçuklular Dönemi’nde müziğin tedavi yöntemi olarak hastalıklar üzerinde aktif olarak kullanıldığı ve alternatif uygulamalar arasında olduğu bilinmektedir. Geçmişte bu kadar değerli sayılan bu yöntem özellikle de günümüz Türkiye’sinde unutulmaya yüz tutmuş yöntemler arasında yerini almaktadır. Türkiye’de müzikle terapi uygulamaları Y K’e bağlı üniversitelerin lisans programlarında

yer almamaktadır. Lisansüstü eğitim programlarında ise yok denecek kadar az sayıdadır. Bütün bu sonuçlar doğrultusunda müzikle terapi uygulamalarının Türkiye’de daha ileri seviyeye getirilmesi, eski öneminin yeniden kazandırılması, hatta dünya ölçeğinde gelişiminin sağlanması ve müzik terapi uygulamalarının üniversitelerin lisans ve lisansüstü programlarında yer alması amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda müzik eğitim kurumlarında görevli akademisyenlerin farkındalığını ortaya çıkararak, bu alanda yapılmış lisansüstü çalışmalarda incelenerek, müzikle terapi ve uygulamalarının önemi ortaya konmaya çalışılmıştır. Ülkemizde yaygın olarak bilinen “Müzik ruhun gıdasıdır” sözünden hareketle müziğin insan ruhu için ne kadar önem taşıdığı ve bunun paralelinde müzikle terapi uygulamalarının insanlar üzerinde olumlu etkilere yol açtığı bilinmektedir. Akyürek (2021) de “Türkiye’de Uygulanan Müzik Terapi Yaklaşımları” isimli çalışmada; müzik terapi alanına ve eğitimine ilişkin görüşleri ortaya koymaya çalışmıştır. Bu çalışmada; müzik terapinin Türkiye’de henüz yeni bir alan olması sebebiyle modern tıp kadar değer görmediği, müzikle terapi konusunda yeterince farkındalığın oluşmadığı sonuçlarına ulaşmıştır. Bu nedenledir ki; müzik terapi uygulamalarının Türkiye’deki durumunun tespit edilmesi ve problemlerinin ortaya konulması gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; Türkiye’deki müzik eğitim kurumlarında görev yapan akademisyenlerin müzikle terapi hakkındaki farkındalığını ortaya çıkararak, Türkiye’de müzikle terapi uygulamalarının daha ileri seviyeye getirilmesi ve tüm eğitim kademelerinde yer almasını sağlamaktır. Yine bu çalışmanın bir yan amacı da, müzik terapisinin meslek olarak gelişimine ilgi çekmek ve kullanımının yaygınlaştırılmasını sağlamaktır.

Türkiye bağlamında müzikle terapi uygulamalarının unutulmaya yüz tutmuş, dünyadaki uygulamalara göre yeterince gelişim gösterememiş olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Türk eğitim sistemine müzikle terapinin hangi yöntem ve koşullarda entegre edilebileceğine yönelik yapılacak bir akademik araştırma önem teşkil edecektir. Bu bağlamda, bu çalışma, müzik alanında çalışma yapan akademisyenlerin müzikle terapi konusundaki farkındalığını ortaya koymak ve uygulanabilecek potansiyel eğitim stratejileri için bir öngörü sağlamak amacıyla temel çalışma niteliğinde yerini alacaktır.

Bu çalışma, farkındalığın hangi boyutlarda olduğunu ve müzikle terapinin hangi düzeyde bilindiğine yönelik bir ön çalışma niteliğini taşımaktadır. Aynı zamanda, müzikle

terapinin hangi nedenlerden dolayı bilinmediği veya uygulanmadığı da bu çalışmada incelenmiştir.

Son olarak görüşmelerde elde edilen veriler doğrultusunda hangi yöntem ve bağlamda müzikle terapinin eğitim planlarına dâhil edilebileceği tartışılmıştır. Bu hususta, bireysel olarak yapılacak görüşmelerde akademisyenlerin kişisel mesleki deneyimleri göz önünde bulundurularak müzikle terapinin pratik boyutlarda müfredata entegrasyonunun nasıl sağlanacağı konusunda görüşlere yer verilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Müzik eğitim kurumlarında görev yapan akademisyenlerin müzikle terapi yöntemine ilişkin farkındalıklarını ortaya çıkararak, müzikle terapinin tanınmasına ve eğitim öğretime dâhil edilmesine katkı sağlamak bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca bu çalışmanın ileride gerçekleşecek olan her türlü müzikle terapi uygulamalarına yönelik bir temel ön çalışma ve arkaplan niteliğinde bir dayanak sağlaması beklenmektedir.

Bu çalışma, alanında uzman kişiler ile açık uçlu sorularla görüşmeler ışığında yapılmıştır. Bu hususta, akademik düzeyde alınan görüşler müzikle terapinin hangi etkinlik ve derinlik seviyesinde uygulanabileceğini öne çıkarmıştır.

Problem Cümlesi

Müzik eğitim kurumları bünyesinde görev yapan akademisyenlerin müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalık durumu nasıldır?

Alt Problemler

- 1- Akademisyenlerin müzik terapi denildiğinde akıllarına gelen kavramlar nelerdir?
- 2- Akademisyenlerin müzik terapi uygulamaları konusundaki görüşleri nelerdir?
- 3-Türkiye'deki müzikle terapinin geçmişi ile ilgili düşünceler nelerdir?
- 4-Türkiye'deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili düşünceler nelerdir?
- 5-Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimi hakkındaki görüşler nelerdir?
- 6-Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin yeterlilik durumu ve nedenleri nelerdir?

7-Müzikle terapi uygulamalarının her türde eğitim kademesine dâhil edilmesi ile ilgili görüşler nelerdir?

8-Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçları hakkındaki görüşler nelerdir?

9-Türkiye'de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için nelerin yapılması gerektiği ile ilgili görüşler nelerdir?

Varsayımlar

Araştırmanın planlanmasında, yürütülmesinde ve sonuçta elde edilecek bulguların değerlendirilmesinde aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir.

1. Müzik eğitim kurumlarındaki akademisyenler için oluşturulan açık uçlu soruların araştırma için gerekli verileri ortaya çıkaracağı,
2. İzmir, İstanbul, Konya, Manisa, Aydın, Çanakkale, Eskişehir, Ankara, Kocaeli, Erzurum, Niğde illerinde görev yapan akademisyenlere uygulanan açık uçlu soruların müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalıklarının tespit edilmesinde ve mevcut durumun ortaya konulmasında yeterli olduğu,
3. Araştırmaya katılan akademisyenlerin vermiş oldukları cevaplarda tarafsız oldukları,
4. Gerçekleştirilen literatür taramasının müzik terapi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların düzeyini ortaya çıkaracağı,
5. Örneklemi oluşturan 63 akademisyenin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma, önceden belirlenmiş illerde bulunan müzik eğitim kurumlarında görev yapan akademisyenler ile yapılacak görüşmeler şeklinde gerçekleşecektir.

İzmir, İstanbul, Konya, Manisa, Aydın, Çanakkale, Eskişehir, Ankara, Kocaeli, Erzurum, Niğde illerinde Yükseköğretim Kurumunda görev yapan akademisyenler ile,

1. Müzik eğitim kurumlarında görev yapan akademisyenler ile,
2. Veri toplamak amacıyla oluşturulan açık uçlu sorularla,
3. 2022-2023 Eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama aracına, verilerin toplanmasına, verilerin analizine yer verilmiştir.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005)'e göre nitel araştırmada temel amaç sayılar yoluyla sonuçlara ulaşmak değil, araştırılan konu ile ilgili okuyucuya betimsel ve gerçekçi bir resim sunmaktır. Bunun için toplanan verilerin ayrıntılı ve derinlemesine olması, araştırmaya konu olan bireylerin görüş ve deneyimlerinin mümkün olduğu ölçüde doğrudan sunulması önem arz etmektedir. Gerek görüşmeler, gerek gözlem ve dokümanlar yoluyla elde edilen verilerin ayrıntılı ve derinlemesine olması araştırma sonucunda ulaşılan sonuçların geçerlilik ve güvenilirliğini belirten önemli bir göstergedir. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005)'e göre bir birey, bir kurum, bir grup, bir ortam çalışılacak ise durum çalışması kullanılır. Ayrıca belirli bir duruma ilişkin sonuçları ortaya koymak nitel durum çalışmasının en temel özelliğidir. Bu bağlamda, bu çalışma nitel kapsamda “durum analizi” modeliyle gerçekleştirilmiştir. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021)'e göre görüşmeci önceden hazırladığı sorular ve konularda sonradan herhangi bir değişiklik yapmadan araştırma konusunda daha ayrıntılı bilgi elde etmek amacıyla bu yöntemi kullanmaktadır. Görüşmecinin sorular ve konularda sıralamaya göre gitmesi şart değildir. Görüşme formu veya açık uçlu sorular araştırmanın problemi ile ilgili tüm değerlendirmeleri kapsamaktadır. Bu yönüyle görüşme formu yaklaşımı “yarı yapılandırılmış görüşme” olarak bilinmektedir. Yarı yapılandırılmış görüşme metodu ile hem görüşmeci esnek bir çalışma gerçekleştirmektedir, hemde farklı bireylerden daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi elde etmeyi sağlamaktadır. Bu doğrultuda yarı yapılandırılmış görüşme formuyla veriler toplanmıştır.

Karasar, N. (2019) yapmış olduğu çalışmada literatür taramasını; araştırılan konuda diğer düşünür, araştırmacı ve uygulayıcıların ürettikleri bilgilerin bulunması, değerlendirilmesi ve sentezlenmesi ile mevcut durumun öğrenilmesi için yürütülen sistemli bir süreç olduğunu belirterek, seçilen alandaki mevcut çalışmaların güçlü ve zayıf yönlerini farketmenin iyi bir literatür çalışmasıyla mümkün olacağını ifade etmiştir. Bu nedenle bu çalışmada literatür taramasına yer verilmiştir.

Görüşmeler müzik eğitim kurumlarında görev yapan akademisyenler ile gerçekleştirilmiştir. Akademisyenlere amaca yönelik görüşme soruları uygulanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Müzik eğitim kurumları bünyesinde görev yapan akademisyenlerin müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalığını akademisyen görüşlerine göre analiz etmek ve yorumlamak amacıyla nitel verilerin toplanması ve analizine dayanan ve ayrıca nitel verilerle çalışmanın bütünleştirildiği “durum analizi” modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de Yükseköğretim Kuruluna bağlı olarak faaliyet gösteren ve İzmir, İstanbul, Konya, Manisa, Aydın, Çanakkale, Eskişehir, Ankara, Kocaeli, Erzurum, Niğde illerinde yer alan üniversitelerde 2022-2023 eğitim öğretim yılında çalışan akademisyenler oluşturmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı dönemde 11 ilde; 63 akademisyene 9 açık uçlu soru ile formlar uygulanmıştır. Açık uçlu soruların uygulandığı 63 akademisyenin evreni temsil ettiği varsayılarak çalışma yürütülmüştür.

Araştırmanın örneklemini ise daha kolay erişebilir olduğundan tesadüfi örneklem (random-rastgele) yoluyla seçilen İzmir, İstanbul, Konya, Manisa, Aydın, Çanakkale, Eskişehir, Ankara, Kocaeli, Erzurum, Niğde illerinde YÖK’e bağlı müzik eğitim kurumlarında görev yapan akademisyenler oluşturmuştur.

Uzman görüşü Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı’nda görev yapan Doç. Dr. İrem ÖZTEKE’den alınmıştır. Hazırlanan açık uçlu soruların dağılımı ve sayısı danışman görüşü de dikkate alınarak belirlenmiş ve açık uçlu sorular bu aşamalardan sonra akademisyenlere uygulanmıştır.

Tablo 1. Görüşme formu uygulanan iller ve cinsiyete göre dağılımı

Görüşme Formu Uygulanan İller	Kadın		Erkek		Toplam Akademisyen sayısı	
	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%	<i>F</i>	%
İzmir	11	39,28	17	60,72	28	100
İstanbul	0	0	3	100	3	100
Ankara	1	100	0	0	1	100
Manisa	3	60	2	40	5	100
Aydın	1	25	3	75	4	100
Konya	6	35,30	11	64,70	17	100
Çanakkale	0	0	1	100	1	100
Kocaeli	1	100	0	0	1	100
Niğde	0	0	1	100	1	100
Eskişehir	0	0	1	100	1	100
Erzurum	0	0	1	100	1	100
Genel Toplam	23	36,50	40	63,50	63	100

Araştırma İzmir’de 28 akademisyene (11 kadın, 17 erkek), İstanbul’da 3 akademisyene (3 erkek), Ankara’da 1 akademisyene (1 kadın), Manisa’da 5 akademisyene (3 kadın, 2 erkek), Aydın’da 4 akademisyene (1 kadın, 3 erkek), Konya’da 17 akademisyene (6 kadın, 11 erkek), Çanakkale’de 1 akademisyene (1 erkek), Kocaeli’nde 1 akademisyene (1 kadın), Niğde’de 1 akademisyene (1 erkek), Eskişehir’de 1 akademisyene (1 erkek), Erzurum’de 1 akademisyene (1 erkek) olmak üzere toplam 63 kişiye açık uçlu soru uygulanmıştır.

Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırmanın amaçları doğrultusunda müzik eğitim kurumları bünyesinde görev yapan akademisyenlerin müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalığını tespit etmek amacıyla öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Daha sonra ise, açık uçlu sorular ile şekillendirilmiştir. Açık uçlu soruların hazırlanmasında tez çalışmaları, makaleler, ölçme-değerlendirmeye dayalı kaynak taraması yapılmıştır. Taslak formlar halinde oluşturulan açık uçlu sorular uzman görüşleri dikkate alınarak random usulle hazırlanmıştır.

İlk aşamada araştırma için hazırlanan açık uçlu soruların geliştirilmesi amacıyla Konya ilinde görev yapan 5 akademisyen ile 15 günlük bir zaman diliminde açık uçlu soruların ilk taslağı oluşturulmuştur. İkinci aşamada yine aynı şehirde görüşme formunun resmî olmayan denemesi gerçekleştirilmiştir. Taslak şeklinde oluşturulan ve resmî olmadan

uygulanan açık uçlu sorular gözden geçirilmiştir. Gözden geçirilen açık uçlu soruları akademisyenlerle görüşmeler yapılarak ön teste tabi tutulmuştur. Bu aşamadan sonra 9 tane açık uçlu sorunun uygulanmasına karar verilmiştir.

Araştırmada; müzik eğitim kurumları bünyesindeki akademisyenlerin müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalığını ortaya çıkarmak, Türkiye’de müzikle terapi uygulamalarının daha ileri seviyeye getirilmesi, müzikle terapi eğitiminin önemini ortaya çıkarmak ve tüm eğitim kademelerinde yer alması amacıyla açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda hazırlanan açık uçlu sorular uzman ve danışman görüşü de dikkate alınarak belirlenmiş bu aşamalardan sonra akademisyenlere uygulanmıştır.

Araştırmada Karasar’ın (2019) da belirttiği üzere hem yüz yüze görüşmeler yapma hem de tüm seçenekleri önceden belirlenmiş olan bir görüşme formunu aynı anda uygulama modeli olan derinlemesine bilgi edinme amaçlı “tarama” yöntemiyle araştırmanın verileri oluşturulmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırma Random (rastgele) usulü ile seçilmiş İzmir, İstanbul, Konya, Manisa, Aydın, Çanakkale, Eskişehir, Ankara, Kocaeli, Erzurum, Niğde illerinde görev yapan akademisyenlere 9 açık uçlu soru uygulanmıştır. Açık uçlu sorular yukarıda belirtilen illerde bizzat tarafımdan uygulanmıştır. Açık uçlu sorular akademisyenlerle karşılıklı değerlendirilerek, formlar elden dağıtılarak 15 günlük süreden sonra tekrar elden teslim alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları toplandıktan sonra sıraya konulup sayı verilerek kodlanmıştır. Bu aşamadan sonra elde edilen akademisyen görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu çalışması 2022 yılı Aralık ayında başlamış olup 2023 yılının Mart ayında tamamlanmıştır. Ayrıca literatür tarama yöntemi ile de konu ile ilgili daha önce yapılan çalışmaları kapsayan veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

İzmir, İstanbul, Konya, Manisa, Aydın, Çanakkale, Eskişehir, Ankara, Kocaeli, Erzurum, Niğde illerinde Yükseköğretim Kuruluna bağlı 11 üniversitede toplam 63 akademisyene bizzat yerinde uygulanarak gerçekleştirilen açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formları tek tek kontrol edilerek, her bir görüşme formu numaralandırılmıştır. Ayrıca açık uçlu sorular akademisyenlerin vermiş oldukları cevaplara göre gruplandırılmıştır. Aynı zamanda içerik analizi ile değerlendirilerek “Microsoft Excel”

programına aktarılmış ve bu veriler şema haline getirilmiştir. Bilgisayar ortamında işlenen bütün bilgiler grafiklerle yorumlanarak açıklanmıştır. Microsoft Excel 2010 bilgisayar programında değerlendirilerek analiz aşamasına geçilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.LİTERATÜR TARAMASI

1.1. Müzik Nedir?

Müzik, toplumların en ilkel dönemlerine kadar uzanan, insanlık tarihine ışık tutmuş ve bu sebeple insan hayatında önemli bir yere sahip olan bir olgudur. Müziğin kişiler ve toplumlar arası duygu ve düşüncelerini ortaya koyma ve aktarmada kullanılan bir araç olduğunu söylemek mümkündür. Müzik nedir? sorusuna tarihin farklı devirlerinde araştırmacılar tarafından birtakım cevaplar verilmiştir.

“Müzik sözcüğünün; bize “musique” teriminin okunuşundan geçmiş olduğunu söyleyebiliriz. Fransızca’ya girişi ise “Mus veya Musa” sözcüğüne, Latin dillerinde aidiyet bildiren “ique” ekinin getirilmesi ile olmuştur. Grek mitolojisindeki genel adı ile “mus” denilen; ağaçlar üzerinde, yaşayan, yarı kuş yarı kadın biçiminde olan, güzel sesleri ile şarkılar söyleyen, bu şarkıları duyan insanları büyüleyen tanrıça adı bugün kullanılan müzik kelimesinin köküdür. Türkçe’de kullanılan diğer bir sözcük olan “Musiki” terimi kök olarak Grek dilindeki “Mousike Tekhne”den gelmekte olup, Arap ülkelerinde söylenen biçimi olarak Türk diline yerleşmiştir” (Günay, 2011, s. 19).

“Müzik, aslı Yunanca olan bir kelimedir ve dünyanın her yerinde aynı anlamı taşımaktadır. Musica eski Yunancada ‘mousike’ veya ‘mousa’ kelimesinden alınmıştır. Türkçeye Arapçadan ‘musiki’ şeklinde geçmiştir. 20. Yüzyıldan sonra da Fransızca ‘musique’ kelimesinden aktarılmış olan ‘müzik’ kelimesi kullanılır olmuştur. Birçok araştırmacı bu kelimenin etimolojisinin ‘muse-melek’ anlamına geldiğini savunur. Yunan mitolojisinde Tanrı Jüpiter’in Tanrıça Mnemosyne’den doğan dokuz kızının adı olan “müz”lerin her biri ayrı bir ilim ve güzel sanatın ilâhesi sayılmaktaydı. Eski Yunanlılar bu peri kızlarının tüm dünyanın güzelliklerini ve ahengini düzenlemekle görevli olduklarına inanırlardı. Dolayısıyla bugün hemen hemen kullanılagelmiş olan ‘müzik’ veya ‘musiki’ kelimesinin bu ‘müz’ kökünden geldiği kabul edilir” (Çoban, 2020, s. 25).

Yunanca mousa olarak yazılan musiki kelimesi peri anlamını taşımaktadır. Sondaki ike/aka takısı ise kelimeye “konuşulan dil” anlamını kazandırmaktadır. Yani musike, “perilerin dili” demektir. Latince musika/muzika olarak bilinmektedir. Musiki kelimesi

dünya üzerindeki tüm dillerde hemen hemen aynı şekilde söylenmektedir. Arapça ve Farsça'ya da Latince'den geçerek “el-musiki” olmuş. Türkler kadim zamanlarda kök/küğ ya da yır/cır olarak adlandırmışlardır. Osmanlılar, Arapça telaffuzunu esas alarak başına “şerefli ilim” manasında “ilm-i şerif” sıfatını da ekleyerek “ilm-i şerif-i musiki” demişlerdir. 2. Mahmud Dönemi'nde İtalyanca musica'dan bozma “muzika/mızika” kelimesi (Mehterhane-i Hakani'nin yerine Muzika-yi Hümayun'un kurulmasıyla) kullanılmış bir süre. Sonunda Fransızcanın musique kelimesinin okunuşu olan “müzik” daha da yaygınlaşarak dilimize yerleşmiştir (Tokel, 2019, s. 34).

Gezer (2020), Aristo'nun, insan ruhu üzerinde müziğin etkilerini araştırarak, müzik ile insan ruhunun kötü duygulardan arındığını tespit ettiğini ifade etmiştir. Ayrıca fiziki aşırılığı ve sindirimi kolaylaştırmada yemek esnasında yapılan müziğin etkisinden bahsetmiştir.

Musiki: Bir duygu, bir düşünce ve fikri veya doğal bir olayı anlatmak gayesiyle, ölçülü ve ahenkli seslerin belli bir sanat içerisinde, ritimli veya ritimsiz olarak estetik bir şekilde bir araya getirilme sanatıdır (Özkan, 2010, s. 35).

Ak (2013)'a göre, eski Yunanistan'ın bilinen en büyük filozofu olan Platon M.Ö 400 senesinde müziğin insan üzerindeki etkisinden söz etmiştir. Ayrıca Platon müziğin kişiye hoşgörü ve rahatlık verdiğini ifade etmiştir.

Müzik sosyal yaşamı içinde bireyi etkiler, şekillendirir ve birçok toplumsal eylemi mümkün kılar. Bu açıdan son derece güçlü ve etkili bir ifade aracıdır (Ayas, 2019, s. 29).

Uslu (2015)'ya göre, müzik, insanların ve toplumların iç dünyalarına ait duygularını ve düşüncelerini ifade etmede aracı olan, eğitici, öğretici, yaratıcı ve paylaşımcı öğelerin kişiler tarafından hissedilmesinde aktif rolü olan, seslerin hisler dünyasıyla buluşturarak oluşturduğu, oldukça geniş etkileme alanına sahip, çeşitli kuralları içerisinde barındıran, belirgince sanat olma özelliğine sahip bir çalışma ve eğitim alanıdır.

“Müzik, sözle anlatılmayana anlatma sanatıdır. Sözcüklerin anlatabildiği, zekânın kavrayabildiği şeylerin çok ötesine gidebilir. Müziğin alanı, belirsizliğin, elle tutulamayanın, düşlerin alanıdır. İnsanların bu dili konuşabilmelerini, “Tanrının bizlere verdiği en büyük zenginliklerden biri olarak görürüm.” diyen orkestra şefi Charles Munch müziğin insanı nasıl eşsiz bir duygu ortamına sürüklediğini vurgulamıştır (Biber, Öz, 2001, s. 102).

“Müzik nedir?” sorusuna birçok cevap verilebilir. Bu sebeple müzik ile ilgili tanımlar elbette çoğaltılabilir. Birçok düşünür, araştırmacı kişiler tarafından “Müzik nedir?” sorusuna cevaplar ortaya atılmaktadır. Müzik geçmişten günümüze kadar insanoğlunun hayatında önemli bir değer olmayı başarmış ve bu sebeple insanlığın en ilkel dönemlerinde

hastalıklar üzerinde müziğe önem verildiği görülmüştür. Bu doğrultuda en eski zamanlarda müzik ile tedavinin var olduğunu söylemek mümkündür.

1.2. İnsanlık Tarihinde Müziğin Kullanılış Amacı

Müzik, bugün olduğu gibi insanlık tarihinin en eski dönemlerinde de çok önemli bir yere sahiptir. Müziğin insan hayatında önemli bir yerinin olduğuna dair Ayas (2019), geçmiş dönemlerde hayatın hemen her alanında; çocuk bakarken, avcılıkla uğraşırken, savaşa giderken, çiftçilikle uğraşırken ve çeşitli törenlerde kişiler tarafından müziğin kullanılmasından söz etmiştir.

Gezer (2020) ise; müziğin kendine has bir dili olması, aynı zamanda yapısı ve anlatım öğeleri sebebi ile insanın duygu düşüncelerine hitap etmesi noktasına değinmiştir. İnsanın doğası gereği hayatı boyunca çevresindeki seslere ilgi duyması sebebi ile görünüşün yanı sıra duyduğu sese göre bir yargıya varmış ve etraftaki seslere yönelip, sesleri anlamaya ve tanımaya çalışarak ve hatta o sesleri kullanarak iletişim kurduğundan da bahsetmiştir.

Bir başka çalışmada Tardü (2014), müziğin içinde barındırdığı dengeli zıtlıklara sahip bir bütün olmasından dolayı iyileştirici bir özelliğinin olduğundan ve bu sebeple müziğin tıpkı bir hekim gibi hastayı iyileştirici özelliğinden bahsetmiştir.

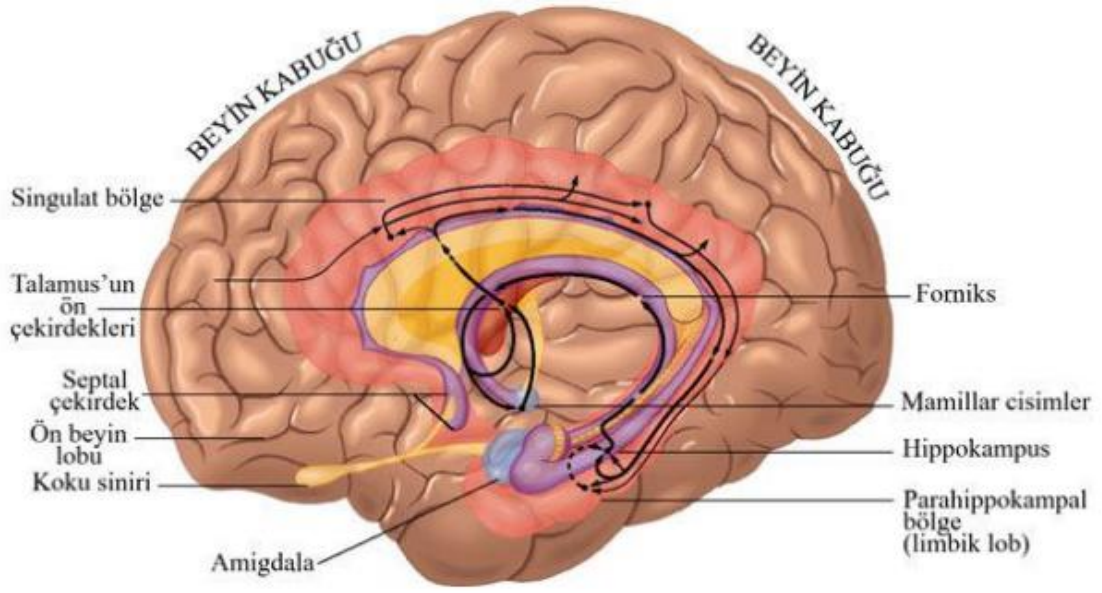
1.2.1. Müziğin İnsan Üzerindeki Etkileri

Yapılan bilimsel çalışmalar incelendiğinde müziğin insan üzerinde olumlu yönde etkileri görülmektedir. Konuyla ilgili olarak;

Şengül (2008), müziğin insan hayatında eğlence amaçlı kullanıldığından ve insanı ruhsal açıdan sakinleştirip, rahatlattığından söz etmiştir. Ayrıca çalışmasında yapılan araştırmalara değinerek, müziğin insan beyninde neşe, elem, öfke gibi duygu durumlarında etkili olduğuna ve bu özelliklerinden dolayı müziğin terapi faktörü olarak değerlendirildiğini söylemektedir.

Yapılan araştırmalara göre; “ses, ritim, melodi ve armoninin beynin sağ yarım küresinde frekans ve değişmelerle birlikte müzik ile ilgili düşünce ve kalıpların ise beynin sol yarım küresinde kaydedildiği” sonucu ortaya konulmuştur (Şengül, 2008, s. 11-12).

Yine Şengül (2008), insan beyninin orta kısmında yer alan ‘corpus callosum’ bölgesinin müzik ile ilgilenen bireylerde diğer insanlara göre daha fazla genişlediğinin bilimsel olarak kanıtlandığından söz etmiştir.

Kültür tarihi içinde müzikle tedavi ve Edirne Sultan ı. Bayezid darüşşifası¹.

Fotoğraf. 1. Beyindeki içgüdü ve duyuların merkez istasyonu olan Limbik Sistemi

Akkuş-Karkın, Akkuş (2009)'da insan beyninde duyguların olduğu bölümü limbik sistemin yönettiğine, dolayısıyla sevinç, heyecan, üzüntü gibi duygu ve davranışların yönetilmesini sağlayan limbik sistemin müzik tarafından etkilendiğine ve bireyin ruh halindeki değişimleri ortaya çıkardığına değinmiştir.

Ayrıca Şengül (2008) çalışmasında; 1934 yılında Phares tarafından müziğin yoğunluğu ile reflekslerde ortaya çıkan değişimlerin incelendiğinden bahsetmiştir. Bununla birlikte Salzburg Üniversitesi profesörü olan Dr. Gerhard Harrer tarafından yapılan bir diğer araştırmada ise, bireye 65 desibelin üzerindeki sesler dinletildiği zaman bireyin tansiyonunda artış gözlemlendiğini ve yapılan aynı çalışmada 65 desibelin üzerindeki seslerin periferik dolaşımda vazokonstriksiyona (kan damarlarında daralma) sebep olduğuna değinmiştir.

1.2.2. Müzik Terapinin Tanımı

Müzik terapinin tanımı kişilere ve kurumlara göre değişiklik göstermektedir; T.C. Sağlık Bakanlığı Geleneksel Tamamlayıcı Tıp Daire Başkanlığı Müzik Terapi Komisyonu 2014 yılında müzik terapiyi şöyle tanımlamaktadır: Bireylerin, fiziksel, psikolojik, sosyal ve zihinsel ihtiyaçlarından herhangi birinin karşılanmasında, müziğin ve müzik

¹ Şengül, E. (2008), Yayımlanmamış yüksek lisans tezinden alınmıştır.

uygulamalarının, profesyoneller ile kanıta dayalı yönde uygulanan geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamasıdır.

Dünya Müzik Terapi Federasyonu (TWFMF) ise; müzik terapinin tanımını; yaşam kalitesinde artışı sağlamak ve fiziksel, ruhsal, zihinsel, sosyal durumlarını iyileştirmek isteyen bireyler veya topluluklarla müziğin profesyonel kullanımı olarak aktarmaktadır.

Bu tanımlardan yola çıkarak müzik terapiyi kişilerin psikolojik, fizyolojik ve sosyal ihtiyaçlarının onarılmasına ve gelişimine katkıda bulunan, kendine has yöntemleri ve kuralları olan, müziğin ve müzik aktivitelerinin kullanıldığı bir uygulama olarak açıklamak mümkündür.

1.3. Müzikle Tedavinin Tarihçesi

Müzikle tedavinin geçmişi tıp tarihi kadar eskiye dayanmaktadır. İnsanlık tarihinde müzik; psikolojik, fiziksel ve sosyal açıdan kişilerin var olan sorunlarını iyileştirmesi ve insanın bu alanlarda gelişmesinde katkı amaçlı kullanılmıştır. Bu doğrultuda müziğin insanlar üzerinde etkileri gerçekleşmiştir ve müzikle tedavi doğmuştur. Geçmişte müzikle tedavinin ilk olarak Türkler tarafından yapıldığı literatürde görülmektedir. Eski Türkler de müziği tedavi amaçlı kullanmışlardır. İnsanlar üzerindeki hastalıkların kötü ruhlar tarafından insan bedenini ele geçirmesi ile olduğu inancının varolduğu bilinmektedir. Bu noktada “Şaman“ adı verilen din adamlarının devreye girdiği ve müziği tedavi amacıyla kullandığı yapılan araştırmalarda ortaya konulmaktadır.

Gezer (2020), geçmişte hasta olarak kabul gören kişilerin bedenine giren kötü ruhların büyücüler tarafından müzik eşliğinde hastayı iyileştirmesi sonucunda müzikle terapi temelinin atıldığını ortaya koymuştur.

Yine bir başka çalışmada Ak (2013), ilk spirüüel hekim modelinin ortaya çıkışını ilkel kabilelerde kabile üyesi olarak görülen aynı zamanda saygı duyulan ve oldukça önemsenen büyücü, şaman diye söz edilen kimseler olduğundan bahsetmiştir. Bununla birlikte Şaman ve büyücülerin kabilenin manevi hayatlarındaki inanış biçimlerinde görülen eksiklikleri tamamlayan kişiler olduğuna ve korku, ümitsizlik gibi duyguların ortadan kaldırılmasına yardımcı olan bir güç sembolü olarak görüldüklerini ifade etmiştir.

1.4. İlkel Kabilelerde Müzik Ve Müzikle Tedavi

Ak (2013)'a göre ilkel kabilelerde müzik tabiatüstü görünmez varlıklar ile haberleşmek için araç olarak kullanılmıştır. Müziğin kutsal bir yanının olduğu bugün dahi kabul edilen bir gerçektir. Birçok besteci ve yorumcu müzik ile ilham aldıklarından söz etmişlerdir. Ayrıca ilkel kabilelerde hekimler hastayı iyileştirmek için çeşitli ilaç, bitki, müzik ve dansı kullanmışlardır. Birçok toplumda hastalar kendilerini özel güçlere sahip olduklarına inandıkları sihirbaz ve rahiplere iyileşmek için teslim etmişlerdir. Tedavi sürecinde karşılıklı inanç ve güven oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla uygulanan tedavi tarzında iyileştiricinin rolü oldukça büyüktür. İlkel topluluklarda yaşamış olan insanların, hastalıkların kötü ruhlar tarafından ortaya çıktığına inandıklarını ve kötü ruh olarak adlandırdıkları varlıkların da sihirbaz, hekim veya şaman tarafından kontrol altına alındığından söz etmiştir. Ayrıca yapılan tedavi törenlerinde, müziğin, ritmin, dansın ve şarkıların rolünün oldukça önemli olduğunu ve hastanın kötü ruhlardan kurtarılmasının tedavinin temelini ortaya koyduğunu ifade etmektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak; ilkel topluluklarda hastaların iyileşmek için kendilerini hekim gözüyle gördükleri ve özel güçleri olduğuna inandıkları şamanlara bıraktığını, şamanların yapmış oldukları tedavide müziği kullanarak hastayı iyileştirme yoluna gittiklerini söylemek mümkündür. Görüldüğü üzere ilkel toplumlarda ses ve müzik kötü ruhlar ile iletişimde araç olarak kullanılmıştır.

1.5. Antik Dönemlerde Müzikle Tedavi

Antik dönemlerde müziğe ve müzikle tedavi uygulamalarına oldukça önem verilmiştir. Özellikle Yunanlılar Dönemi'nde müzik büyük bir yere ve öneme sahiptir. Apollon, Hibocrates, Teodus gibi dönemin ünlü bilginleri müzikle tedavi üzerine uygulamalar yapmıştır.

Antik dönemlerde müzikle tedavi; İbrani Kaynaklarında Müzikle Tedavi, Eski Yunanistan ve Romalılarda Müzikle Tedavi, Mısır Uygarlığında Müzikle Tedavi, Eski Çin Uygarlığında Müzikle Tedavi, Bergama Asklepieion'un Tarihçesi ve Asklepion'da Uygulanan Müzikle Tedavi Yöntemi olmak üzere beş başlık altında incelenmiştir.

1.5.1. İbrani Kaynaklarında Müzikle Tedavi

İbraniler Dönemi'nde müziğin yine çok amaçlı olarak kullanıldığı bilinmektedir. İbraniler tarafından müziğin hastalıkların yanı sıra savaş, cenaze ve ayinlerde kullanıldığı

görülmektedir. Bu doğrultuda; Ak (2013)'da İbranilerin müziği, daha çok mabet, savaş ve cenaze alaylarında kullandıklarını ve ruhani ayinlerde de müziğin ilahiler şeklinde icra edildiğini ifade etmiştir.

İbranilerin kutsal kitabı olan Tevrat içerisinde hükümdar Saul'ün müzik ile iyileştirilmeye çalışıldığı anlatılmaktadır;

“Bu sıralarda Rab'in ruhu Saul'dan ayrılmıştı. Rab'in gönderdiği kötü ruh ona sıkıntı çektiriyordu. Hizmetkarları Saul “Bak, Tanrı'nın gönderdiği kötü bir ruh sana sıkıntı çektiriyor” dediler, “Efendimiz, biz hizmetkarlarına buyruk ver, iyi lir çalan birini bulalım. Öyle ki, o Tanrı'nın gönderdiği kötü ruh üzerine gelince, o lir çalar, sen de rahatlarsın.” Saul hizmetkarlarına, “İyi bir çalan birini bulup bana getirin” diye buyurdu. Hizmetkarlarından biri, “Beytlehemli İşay'ın oğullarından birini gördüm” dedi, “İyi lir çalar. Üstelik yürekli, güçlü bir savaşçıdır; akıllıca konuşur, yakışıklıdır. Rab de onunladır.” Bunun üzerine Saul İşay'a ulaklar göndererek, “Sürüyü güden oğlun Davut'u bana gönder” dedi. İşay ekmek yüklü bir eşek, bir tulum şarap, bir de oğlak alıp oğlu Davut'la birlikte Saul'a gönderdi. Davut Saul'un yanına varıp onun hizmetine girdi. Saul Davut'u çok sevdi ve ona silahlarını taşıma görevini verdi. Saul İşay'a şu haberi gönderdi: “İzin ver de Davut hizmetimde kalsın; ondan hoşnudum.” O günden sonra Tanrı'nın gönderdiği kötü ruh ne zaman Saul'un üzerine gelse Davut liri alıp çalar, Saul rahatlayıp kendine gelirdi. Kötü ruh da ondan uzaklaşırdı” (Kutsal Kitap, 2023).

Gezer (2020) çalışmasında Antik dönemde hastalığın nedenini kötü ruhların insan bedenini ele geçirmesine bağlamıştır. Bu dönemde dünyanın sırlarla dolu olduğuna ve dünyanın doğaüstü güçler tarafından yönetildiğine inanıldığını belirtmiştir. O dönemde yaşayan ve hekim görevini üstlenen büyücünün ise; şifalı otlar, tütsüler, dans ve müzik ile hastalığı kontrol altına aldığını öne sürmüştür.

1.5.2. Eski Yunanistan ve Romalılarda Müzikle Tedavi

Altınölçek (1998), yapmış olduğu çalışmada hastalık nedeninin kötü bir ruhun eseri olduğu düşüncesinin antik dönemde oldukça yaygın olduğunu ve hakim olan bu düşüncenin antik dönemde farklı bir şekilde yorumlandığını anlatmıştır. Hastalığın kızgın bir ilah tarafından, işlenen bir günahın bedeli, ya da şuurlu veya şuursuz olarak bir kuralın çiğnenmesi nedeniyle gönderildiği fikrinin insanlar tarafından yaygın olan bir inanç olduğunu belirtmiştir. Hasta suçlu olduğunu, bu suçun bağışlanması için de tedavi öncesi tanrıları yatıştırması ve onları razı etmesi gerektiğine inandıklarını açıklamıştır.

Bir başka çalışmada ise Ak (2013) Apollonun, eski Yunan mitolojisinde güzel lir çalması ile bilindiğinden bahsetmiştir. Müziğin ve hekimliğin Tanrısı olarak görülen Apollon'un, insanlara lir çalarak onların sıkıntılarını giderip neşe verdiğini aktarmıştır. Eski Yunanlılara göre müziğin, ruhun eğitimi ve arınması açısından büyük bir rol oynadığından ve eski Yunanistan'da Paignon adlı havaların kişilerin dertlerine karşı adeta bir ilaç niteliğinde olduğundan bahsederek; tıbbın babası olarak görülen Hibbocrates'in de bazı hastaları tedavi etmek için hastaları ilahilerle tapınağa götürdüğünü açıklamıştır. Ayrıca; Teodus'un küçük çocukların gerektiği zamanlarda kendilerinin hiddet ve gazabını yatıştırmalarına yardımcı olmaları için müzik bilimini öğrettiğini de öne sürmüştür. Yunanlılar Dönemi'nde müziğin oldukça etkili ve önemli bir yere sahip olduğu yapılan açıklamalardan anlaşılmaktadır.

Çoban (2020)'de çalışmasında Eski Romada Celsus ve Areteus tarafından müziğin ruh hastalıklarına iyi geldiği düşüncesini savunduklarından bahsetmiştir. Bazı yazılı kaynaklarda ise, Eski Roma'da müziğin sara, konuşamama, histeri nevrozu, böcek sokmaları, kanamalar, mikrobik hastalıklar ve ağrıların tedavisinde kullanımının görülmekte olduğunu ifade etmiştir. Yine Karahan (2006)'da Roma'da Celsus ve Areteus, müziğin ruhu rahatlatıp yatıştırdığından bahsederek, M.Ö. 250-184 tarihleri arasında yaşayan Romalı şair Titus Maccius'un "Chamides" adlı şarkısının yaralara iyi geldiği ve iyileştirdiği noktasına değinmiştir. Bu doğrultuda, Eski Roma dönemi'nde de müziğin oldukça ön planda tutulduğu anlaşılmaktadır.

Ünlü Yunan filozofu olan Pythagoros, müzik teorisi üzerine önemli katkılarda bulunmuş ve önemli bilgiler ortaya koyduğu yazılı kaynaklarda görülmektedir. Birkan (2014), Ünlü filozof ve matematikçi Pisagor'un, umutsuzluk duygusu yaşayan ve çabuk öfkelenen hastaları birtakım melodilerle tedavi etmenin yollarını araştırdığını ve Pisagor'a göre müziğin vücuttaki harmoninin bozulduğu durumlarda en etkili deva olduğunu öne sürmüştür.

"Hastalıkları tedavi için müziği kullanma fikrinin ilk defa Pythagoros ile ortaya çıktığını ve Büyük Yunanistan'da deneyimlerini uyguladığını Caeleius Aurelianus anlatır." (Ak, 2013, s. 27).

Şengül (2008) Antikçağ'ın en önemli filozoflarından biri sayılan Platon M.Ö. 400 senelerinde müziğin ahenk ve ritimle ruhun derinliklerine etki ettiğinden bahsetmektedir. Ayrıca müziğin kişiye bir hoşgörü ve rahatlık sağladığını ifade etmiştir.

Bergama'da bulunan Asklepion tapınağının Antik Yunan Dönemi'nde sağlık Tanrısı olarak anılan Asklepios adına inşa edildiği bilinmektedir. Antik Yunan Dönemi'nde bu

tapınak sağlık merkezi halinde faaliyet gösterip, hastaların iyileştirilip sağlığına kavuştuğu bir yer olduğu yazılı kaynaklarda belirtilmektedir. Konuyla ilgili olarak;

Karaöz, Arıhan (2003) yapmış oldukları çalışmada, Yunan dünyasında hekim Tanrı olarak büyük bir n olan ve Romalıların da Aesculapius adıyla benimseyip tapındıkları Asklepios’un Apollo’nun oğlu olduğundan söz etmişlerdir. Yunanlıların, hastaların sağlıklarına kavuşmaları konusundaki umut ve endişeleri hususunanem vermeye başlamaları Asklepios mezhebi ile başladığını ve şeytan çıkarma işleminden arındırılmış bir psikoterapi yönteminin tapınaklarda ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Roma Dönemi’nde yaşamış olan birçok ünlü bilgin (Celsus, Areteu) müziğin hastalıklara iyi geldiği yönünde bilgiler ortaya atmaktadır.

Yapılan araştırmalar eski Yunan ve Romalılarda müzikle tedavinin; insanların sıkıntılarını gidermede, ruhun eğitimi ve arınmasını sağlamada, ruh hastalıkları ve bazı hastalıkların tedavi edilmesinde, hastaların iyileştirilip sağlığına kavuşturulmasında, bazı şarkılardan yararlanılarak yaraların iyileştirilmesinde etkili bir tedavi yöntemi olduğunu ortaya çıkarmıştır.

1.5.3. Mısır Uygarlığında Müzikle Tedavi

Güvenç (1985)’e göre eski Mısır sanatında çeşitli enstrüman şekilleri kayalara oyulmuş olarak yer alır. Müzik; uyanmak, kendini aşmak isteyenler için temel araç niteliğindedir ve sanatların en gizlisidir. İnsanın sezgi kabiliyetinin uyanmasında müzik yardımcı olmaktadır. Her asırda mistikler müziği sevmişler ve törenlerinde devamlı olarak kullanmışlardır.

Özçevik (2007)’e göre Abidos kitabeleri bilinen en eski kitabe olarak sayılmaktadır. Mısır’daki bir piramitte yer alan Abidos kitabesi, by sözlerinin pratik kullanımı hakkında kaynak niteliğindedir. Ayrıca, müziğin kökeni hakkındaki bilgiler açısından da oldukça ilgi çekicidir. Sazkara’da bulunan bu piramitte, hiyeroglifler bulunmaktadır. Kitabede, dualar ve by formülleri ile ilgili metinler yer almaktadır. Bu metinlerde ayrıca, yılan ısırıklarına karşı ve Kral Ounas’ınteki yaşamındaki yolculuklarında kendisini korumaya yarayacak by formülleri, ritim, ses tekrarları gibi şarkı düşüncesinin çok açık bir şekilde verildiği bilgiler bulunmaktadır.

Karahan (2006), yapılan arkeolojik kalıntılarda Mısır uygarlığında mziğinnemli bir yere sahip olduğunun anlaşıldığını belirtmektedir. Ayrıca Mısır Dönemi’nde müziğin; uyanmak, kendini iyi hissetmek ve sezgi becerilerini harekete geçirmek için en etkili araç olarak kullanıldığı noktasına da değinmiştir.

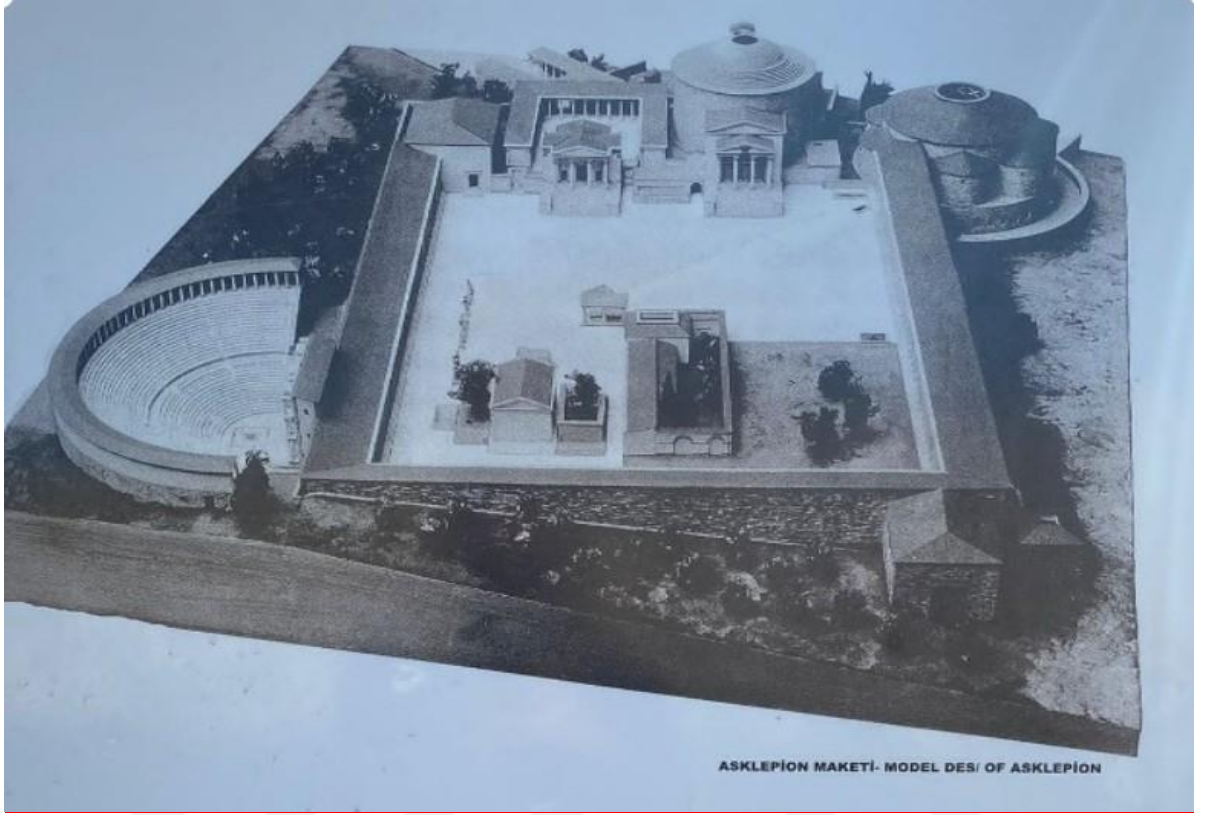
1.5.4. Eski Çin Uygarlığında Müzikle Tedavi

Gezer (2020)'e göre eski Çin uygarlığında gong enstrümanına benzerliği ile bilinen, “lo” adı verilen ritim aleti ile insan bedeninde var olduğu iddia edilen kötü ruh ve cinleri bu enstrüman ile hastadan uzaklaştırıp, hastayı iyileştirdiğine inanılırdı. Çin uygarlığının en değerli temsilcisi olarak kabul edilen ünlü düşünür Konfüçyüs müziği eğitim ve ahlak aracı olarak ele almış ve müziğin olumlu yönlerini ortaya koymuştur. Aynı zamanda müziğin insan ilişkilerini düzelter, iyileştirdiğini, gözleri parlak ve kulakları keskin yaptığını, damardaki kan akışını düzenlediğini söylemektedir.

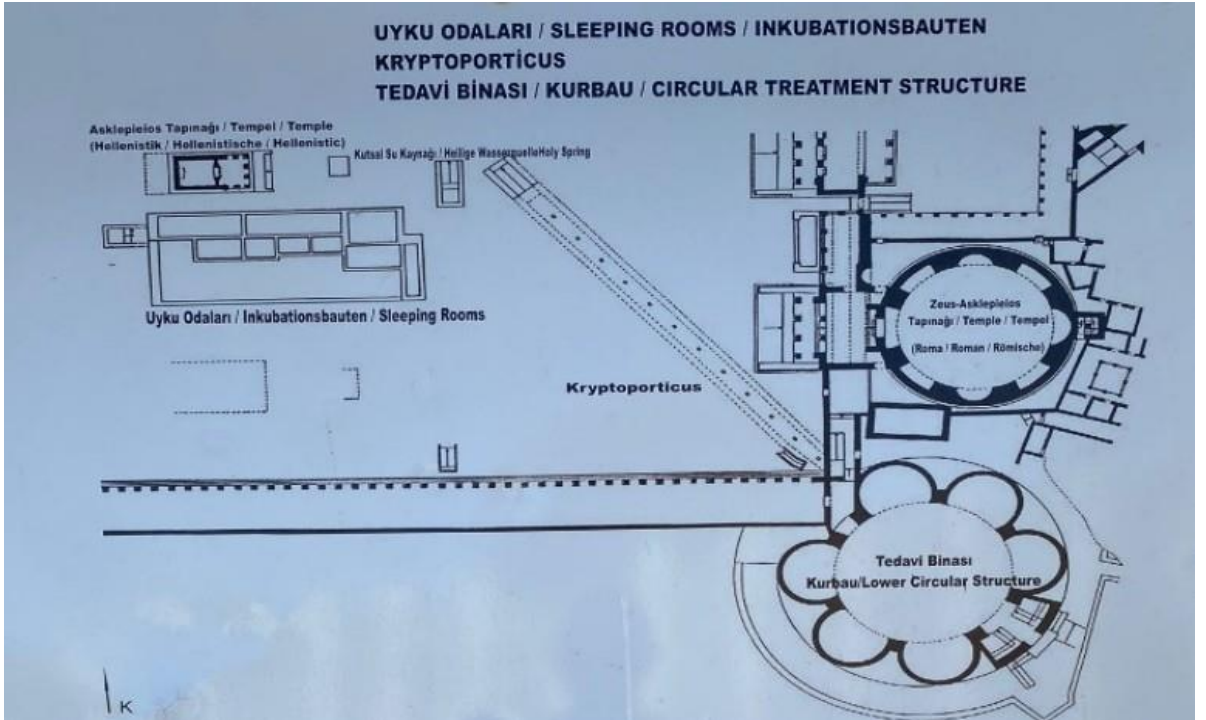
Karahan (2006)'a göre Çin uygarlığında müzik ile ilgili yapılan çalışmalar devlet kurumları tarafından takip edilirdi. M.Ö. 2200 yıllarında dönemin imparatorları halkının talebi üzerine müzik bestelerlerdi. Ichen ve We'in ifadelerine göre devlet iyiye, müzik de iyidir, devlet kötü ise müzik de kötüdür. Çin imparatorluğunda dönemin bilginleri, müziğin halkı iyiliğe yönlendirdiğini ve sağlıklı olabilmek için müziğin dinginlik verici şekilde olması gerektiğine inanmışlardır. Bilginlere göre müzik üzüntüyü giderici ve istekleri dizginleyici olmalıdır.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, Çin uygarlığında entrümanlar yardımıyla hasta bedeninde var olan kötü ruhlar kovularak, hastanın iyileştirildiği sonucu anlaşılmaktadır. Ayrıca Çin uygarlığı için müzik insan ilişkilerini düzeltmede ve bireylerin sağlığında olumlu etkiler yaratmada önemli bir rol oynamaktadır.

1.5.5. Bergama Asklepieion'un Tarihçesi ve Asklepion'da Uygulanan Müzikle Tedavi Yöntemi

Fotoğraf. 2 Bergama Asklepionu

Fotoğraf. 3. Bergama Asklepion alan planı

Tuna & Özer (2015)'e göre tarihte hekim Tanrısı olarak bilinen Asklepios adına insanların şifalanmaları için M.Ö. V. yüzyılda Asklepionlar kurulmuştur. Asklepios Apollon'un oğlu olarak bilinir. Anadolu'da yaygın olan bir inanişâ göre ise, Asklepios Anadolu'dan Ege denizine kadar gelmiş ve Bergama'ya yerleşmiştir. Asklepion, İzmir Bergama'da bulunan geçmiş dönemlerde kurulmuş bir tedavi merkezidir. Kaynaklara göre Asklepion'un kurulmasına sebep olan olay şöyledir: Bergama'lı Aristakhminos'un oğlu Arkhias, Madradağı sırtlarında avlandığı esnada attan düşerek ayağını kırar. Epidauros Asklepion'una giderek kendisini orada tedavi ettirir. Bu olay üzerine Asklepiades'lerden birkaçını Bergama'ya getirir. Böylece Asklepios sağlık ocakları V. yüzyıl ortalarında Bergama'da da yer alır. Asklepion'lar kutsal olarak görülen yerler olması sebebiyle kişilerin burada ölmesine izin verilmez. Asklepion'da tedavisi mümkün olmayan hastalar kesinlikle içeri alınmaz hatta içeride eğer son günlerini yaşayan hastalar varsa hemen dışarı çıkartılır.

Yine Tuna & Özer (2015)'e göre Bergama Asklepion'unda uygulanan tedavi yöntemleri içerik bakımından farklı şekillerde uygulanmaktadır. Burada hastaların ruhsal durumu, bedensel durumlarının önüne geçmiştir. Bu sebeple, hastalara SPA: salus per aqua (sudan gelen sağlık), aqua terapi (su tedavisi), aromaterapi (bitkilerle ve kokularla tedavi), psikoterapi, hipnoterapi (uyku terapisi) ve müzikoterapi gibi tedaviler uygulanmaktaydı. Bergama Asklepion'unda hastalara dönemin mevcut enstrümanları kullanılarak, bireylerin ruhlarını derinden etkileyecek ezgiler ile müzik dinletilirdi. Dolayısıyla, hastaların tedavisinin ana unsurunun müzik olduğunu belirtmişlerdir. Dolayısıyla Bergama Asklepionu hastaların şifalanmaları için kurulan ve kutsal sayılan sağlık merkezidir. Bergama Asklepion'unda hastaların tedavisinde suyun ve müziğin oldukça önemli olduğu görülmektedir.

Ak (2013) çalışmasında hastaların tedavisinde telkinin çok önemli bir faktör olarak görüldüğünden söz etmiştir. Ayrıca güçlü telkinler ile hastaların rüya görmelerinin sağlandığını bu sebeple Asklepion'da bunun için özel olarak yapılan uyku odalarının bulunduğundan bahsetmiştir. Asklepion'un yanında bulunan tiyatro sahnesinde de törenlerin yapılarak, müzik eşliğinde hastalara ruhsal tedavi yapıldığını belirtmiştir.

Bergama Asklepion'un Tarihçesi ve Asklepion'da uygulanan müzikle tedavi yöntemlerini açıklamak üzere sahada yapılan yerinde inceleme ve fotoğraflama ile Bergama Asklepion'unda bulunan Hellenistik döneme ait hastalar için düzenlenmiş uyku odalarının kutsal su kaynaklarının güneyinde yer aldığı, tedavi edilen hastaların özel uyku odalarında

uykuya yatırıldığı ve uykudan uyandıktan sonra gördükleri rüyaları asklepiadlara anlattıkları, Asklepidlar'ın (rahip hekimler) hastaların anlattıkları rüyaları yorumlayarak tedavi şekillerini belirledikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Bölgenin hâlâ eski mistik havasını ve tarihi dokusunu koruduğu görülmüştür.

Fotoğraf. 4. Bergama Asklepion uyku odaları alanı

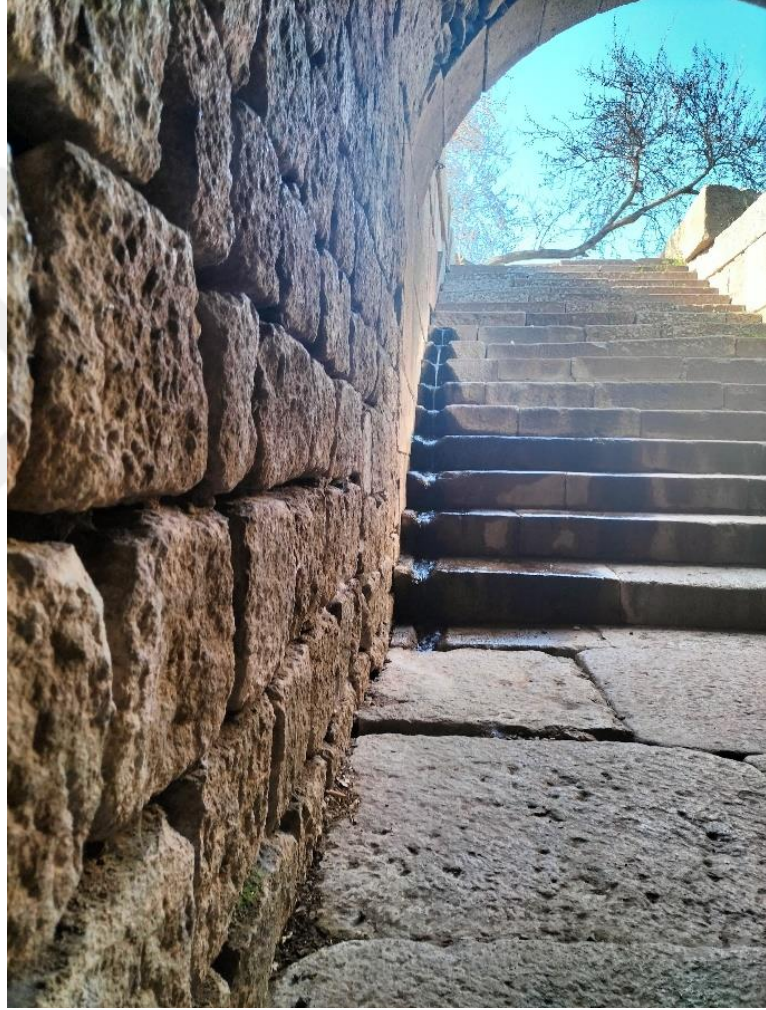

Fotoğraf. 5. Bergama Asklepion’unda tedavi amaçlı kullanılan uyku odaları

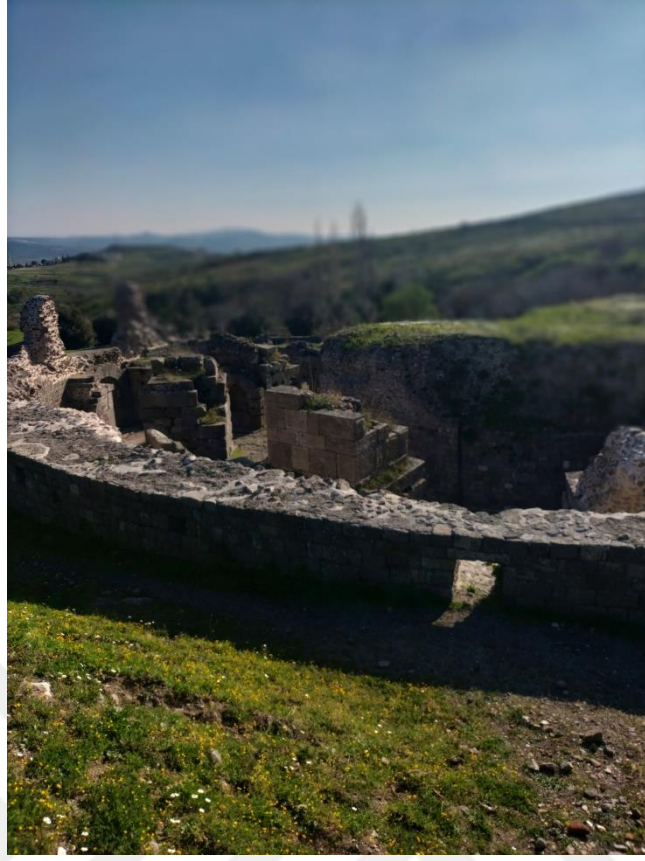
Fotoğraf. 6. Bergama Asklepion’unda tedavi amaçlı kullanılan uyku odaları

Alanda yapılan gözlemlerde Kryptoporticus'un kapalı bir koridor veya bir geçit olarak kullanıldığı görülmüştür. Uzunluğu yaklaşık 70 m. olarak tahmin edilen bu geçit olumsuz hava şartlarında hastaların uyku odalarına ve ikinci yuvarlak yapının alt katına ulaşımı için kolaylık sağlamaktadır. Tünelin girişindeki basamaklardan hâlâ kutsal su kaynaklarından gelen su akmaktadır. Tünelin basamaklarından akan su sesi tünelin içerisinde duyulmaktadır. İçeride su sesinin yaratmış olduğu mistik ve insanı rahatlatan bir ambiyans sebebi ile tedaviye yardımcı bir mekan olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Fotoğraf. 7. Yeraltı geçidi

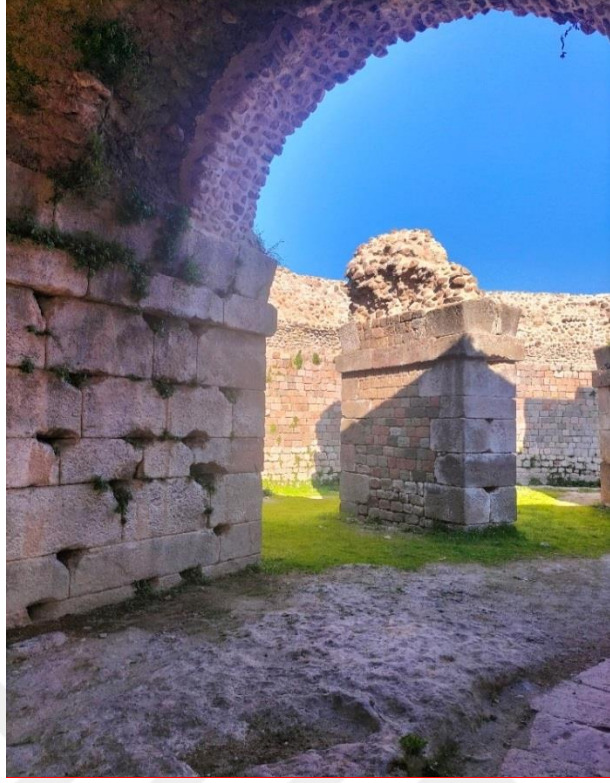
Saha detaylı incelendiğinde kutsal alanın güneydoğu köşesinde hastaların tedavisi için kullanılan iki katlı olarak bilinen yuvarlak tedavi yapısının bulunduğu ve bu yapının günümüzde yıpranmış, yıkılmış halde olduğu görülmüştür. İkinci katı günümüze ulaşmamıştır. Bu tedavi binasının içerisinden, Kryptoporticus adı ile bilinen üzerindeki pencereler sayesinde ışık alan tünele ve eski kutsal alana ulaşılmaktadır.

Fotoğraf. 8. Birinci yuvarlak tedavi binası

Fotoğraf. 9. Birinci tedavi binası odalarından bir görünüm

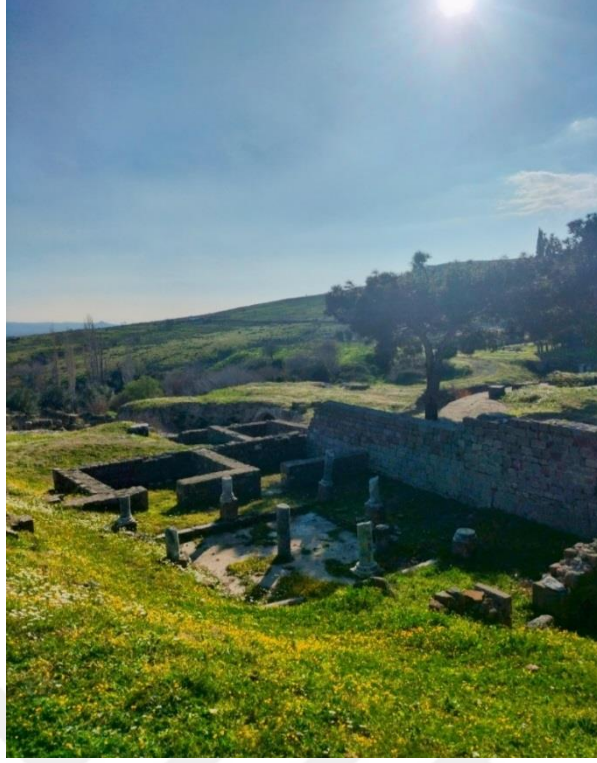

Fotoğraf. 10. Tedavi odaları

Asklepion tedavi binasının hemen yukarısında Zeus Asklepios Tapınağı olarak bilinen dini bir yapı bulunmaktadır. Zeus Asklepios Tapınağı'nın mimari yapısı da tedavi binasının yapısı gibi yuvarlak plan ile inşa edilmiştir.

Fotoğraf. 11. Zeus Tapınağı

Fotoğraf. 12. Zeus Tapınağı tepeden görünümü

Tuna & Özer (2015) Bergama Asklepion’unda suyun önemli bir rol oynadığını ve Asklepion’a gelen hastaların kutsal havuzlarda yıkanarak, kutsal çeşmeden su içtiklerini belirtmişlerdir.

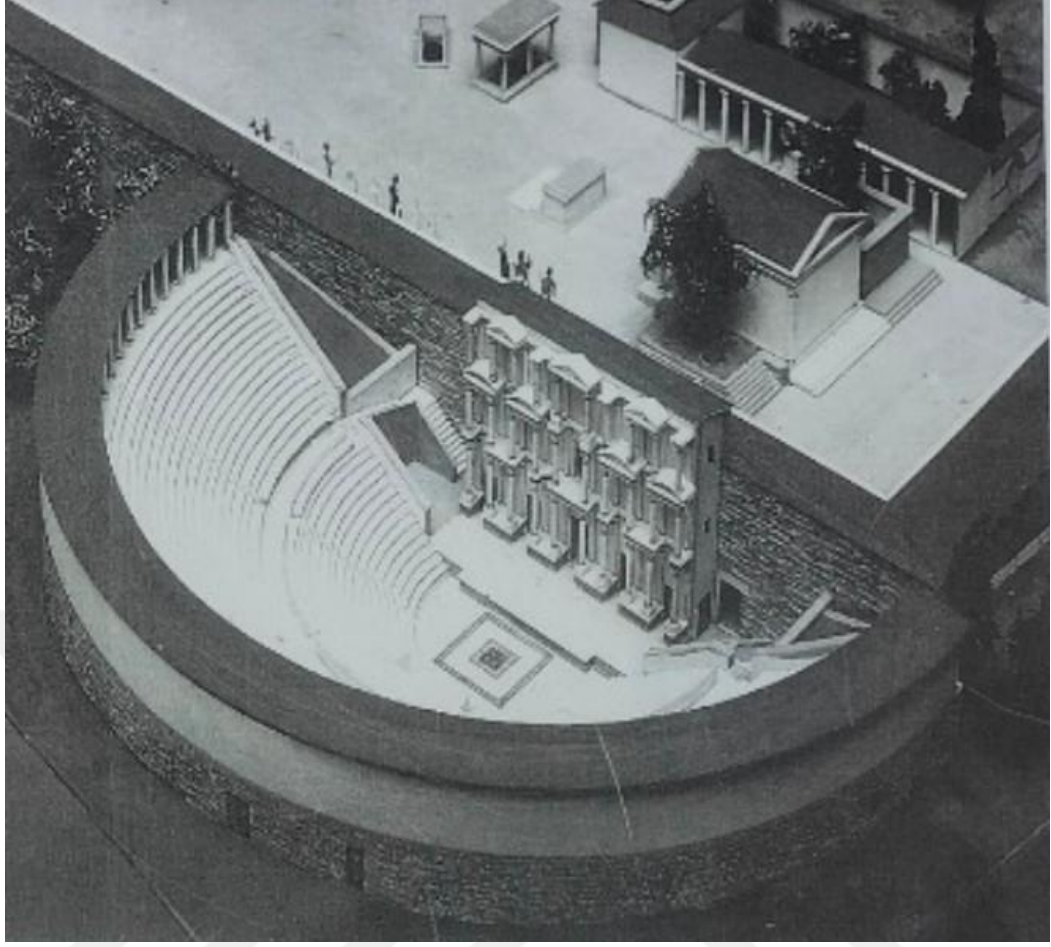

Fotoğraf. 13. Banyo havuzu

Fotoğraf. 14. Banyo havuzu

Tiyatro binası yerinde inceleme yapılarak değerlendirilmiş olup, sahada yer alan bilgilendirme infolarından hareketle yorumlama yapılmıştır. Yapılan kazılardan ortaya çıkan bilgilere göre tiyatro binası Asklepion’da yer alan soylu bir Pergamolu tarafından yaptırılmıştır. Tiyatro yaklaşık 3500 kişilik kapasiteye sahiptir ve yarım daire şeklindedir. Seyirci bölümü yatay geçit ile iki bölüme ayrılmış olup en üst kısmı sütunlu galeri şeklinde düzenlenmiştir. Işınsal yayılan ara merdivenlerle cavea denilen oturma yerleri denilen oturma yerleri dikey olarak beş bölüme ayrılmıştır. Oturma basamakları mermer olan tiyatronun alt bölümünün ortasında saygın kişiler için yapılmış şeref locası bulunmaktadır. Tiyatro’da bulunan sahne binası üç kattan oluşmaktadır.

Fotoğraf. 15. Bergama Asklepion'un da yer alan tiyatro binasının eski hali

Fotoğraf. 16. Tiyatro alanının günümüzdeki hali

Fotoğraf. 17. Tiyatro seyirci alanı

Tuna & Özer (2015), Asklepion’da yer alan büyük tiyatro sahnesinde hastalara moral vermek, hastaları eğlendirmek için komedilerin oynandığı ve konserler verildiği, burada yer alan tiyatronun hastaların ruhlarını tedavi etmede önemli bir role sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Tiyatro binası günümüzde de hâlâ eski ihtişamını korumaktadır. Mimarisi ile ziyaretçileri cezbetmektedir.

1.6. Ortaçağ Avrupasında Müzikle Tedavi

Ak (2013)'a göre Ortaçağ Dönemi'nde Avrupa'da karanlık bir dönem hakim olmuştur. Avrupa karanlık dönem içerisindeyken, İslam dünyası ise teknoloji ve bilimde oldukça parlak bir döneme girmeyi başarmıştır. Müzikle terapi ya da müzikle tedavi temalı literatür ele alınıp incelendiği zaman Avrupa'da; Ortaçağ Dönemi'nde müzikle tedaviye ait örneklerin sınırlı olduğu görülmektedir.

Giray (2008), Avrupa'da Tarantizim hastalığının yaşandığı dönemde bu hastalığın tedavisi için müziğin faydalı geldiğini söylemektedir.

Güvenç (1985)'e göre de Ortaçağ Avrupasında din adamları müziğin Tanrı tarafından verildiğine inanırlardı. Bazı kimselerce de müzik, şeytan tarafından günah işletmek için bir araç olarak kabul edilmektedir. Ortaçağ Dönemi'nde insan bedeninde bulunan kötü ruhları ve şeytani bedenden çıkartmak için ayinlerin şeytana hizmet etmek amacıyla büyücüler tarafından yapıldığı ileri sürülmektedir. Şeytana hizmet eden büyücülerin Engizisyon mahkemelerinde yargılanarak yakıldığı bilinmektedir. Bu sebeple kilise müziğin köklerini büyücüler tarafından yapılan bu ayinlere dayandığı gerekçesi ile şeytani olarak görmektedir. Zaman geçtikçe kilise ileri gelenleri tarafından müziğin ayinlerde kullanılış şekli yok edilip, müziği ve ilahileri hastaları ruhi yönden iyileştirmek için tedavi aracı şeklinde kullanmaya başlandığı incelenen kaynaklarda görülmektedir.

Çalışmalardan yola çıkarak Ortaçağ Avrupa'sında müzik bazı kimseler tarafından Tanrı aracılığıyla verildiği inancı hakimken bazı kimseler tarafından ise şeytan tarafından verilip günah işleme aracı olarak görülmektedir. Dolayısıyla Ortaçağ Avrupa'sında müzik anlamında karanlık bir döneme girildiği ve bu sebeple Ortaçağ Avrupa Dönemi'nde müzikle tedavi ile ilgili çok fazla veriye rastlanılmadığı anlaşılmaktadır.

1.7. Eski Türklerde ve Türk-İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi

1.7.1. Orta Asya Türklerinde Müzik ve Müzikle Tedavi

Türkler göçebe yaşam sürmüş ve müziğe büyük önem vermişlerdir. Türklerde müzik yaptıkları dini törenlerde ve Yuğ adı verdikleri cenazelerde görülmektedir. Türklerin müziğe verdikleri önem yazılı kaynaklarda ve dönemin hükümdarları tarafından görülmektedir. Gittikleri yerlere kültürleri ile birlikte müziklerini de götürmüşlerdir. Bunlara ek olarak tarihe geçen olaylar mevcuttur.

Ak (2013), Hun imparatoru Attila'nın Burgondia düküne saz ve ses heyeti gönderdiğinin tarihte bilinen ilginç olaylar arasında örnek gösterilebilir nitelikte bir bilgi olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca çalışmasında Türklerin, yapılan göçlerde, akınlarda ve gezilerde sazlarını yanlarında taşıdığı ve musikişinaslara önem verip, onlar için büyük saygı beslediklerini aktarmıştır. Hatta musikişinasları toplumun saygın bir kesimi olarak gördüklerini ve bu durumun en belirgin olarak Uygur Türklerinde gelenek halinde görüldüğünü ortaya koymuştur.

Gezer (2020)'e göre ilkel sayılan toplumlarda görüldüğü gibi müzik Türkler tarafından da dini inançlarla birleştirilerek, müziği bu şekli ile günlük yaşantılarına dâhil etmişlerdir. Kam, Baksı, Şaman adı ile anılan dönemin din adamları yaptıkları törenlerde müziği ve müzik aletlerini kullanıp, beden hareketleri yapıp, bir takım sesler çıkartarak ayin yönetmişlerdir.

Orta Asya Türklerinde görülen müziği Giray (2008), Orta Asya'da yapılan müzikal yapının temelini, batıda pentatonizm diye bilinen bir sistemdir ifadeleri ile açıklamaktadır. Bir başka çalışmada ise; "Osmanlılar, Rumeline geçmeden çok evvel, Macarlar ve Ukraynalılar, Attila'nın ordularıyla gelen kopuzu tanımışlar ve kullanmaya başlamışlar" yönünde bilgiler görülmektedir (Özkan, 2010, s. 22).

"M.Ö. 8. yy. da görülen dümbelek, düdük, çeng çeşitleri, bağlama tipi yanında çok eski aletlerden kendisi seslilerin vurmaları alt sınıfında gong ve çan kullanıldı." (Ak, 2013, s. 81).

Ak (2013)'a göre Türklerde ağız çenginin (şangobız, gubuz, çengkopuz, ağız tanburası) kullanıldığı görülmektedir. Türkistan ve Urallarda halen ağız çengi kullanılmaktadır. Çanaklılar sınıfında köbrük, kengirek, tümrük, tavıl, dümbelek gibi aletlerin yer aldığı bilinmektedir. Bunlardan başlıcaları ise; nakkare, nagara, kudüm, küs, davulbazdır.

"Ritim aletlerinden damuru, tef (12. yy. Sümer), tümrü (14. yy.) vb.ni öğreniyoruz. Daha sonra mazhar, daire, bendir, zenbez adlı aletler görülür. Davul, Türklerde en yaygın olan müzik, ilan ve işaret aletidir." (Ak, 2013, s. 84).

Ak (2013), Türklerde telli çalgılar arasında en eski ve zengin çeşitli alt sınıfı bağlama olarak bilindiğini ifade etmiştir. Asya Hunları tarafından Çeng'in oldukça sevilen bir saz olduğunu ve Anadolu da icra edilen 25-30 enstrümana karşı, Asya Türk illerinde halen dört yüzden fazla enstrümanın varlığından söz etmiştir.

Özkan (2010)'a göre, eski Türk dini çerçevesinde, belirli zamanlarda dini törenlerin yapıldığı kaynaklarda görülmektedir. Toylarda ve ölenin arkasından düzenlenen Yuğ

törenlerinde dini mahiyette müzik yer almaktadır. Çin kaynaklarında, Türklerin Çin Seddini aşan süvarilerini davula benzeyen enstrümanlar ile yüreklendirdikleri yazılıdır. Göktürklerde ve Hunlarda dini törenleri Kam, Baksı ve Şaman adı ile anılan müzisyen, hekim, sihirbazlar yönetir. Bu kişiler “yada” adı verilen taş ile yağmur yağdırıp, cin ve ruhlar ile iletişimi gerçekleştirir. Ölülerini anma ve mabutlara kurban vermek için düzenlenen törenleri yönetir, düzenledikleri şiir ve manzum parçaları müzikli şekli ile “pipa ve kopuz” adı verilen enstrümanlar ile doğaçlama şekilde terennüm ederler.

1.7.2. Orta Asya Türklerinde Müzikle Tedavi

Orta Asya Türkleri telli sazlar arasında yer alan ‘kopuz’a büyük önem vermişlerdir. İnsan bedenindeki var olan kötü ruhları yok etmek için şamanlar tarafından yapılan tedavi edici seanslarda kopuz ve davula yer verildiği yapılan araştırmalarda görülmektedir.

Somakçı (2003)’ya göre, İslam dininin tesiri ile Baksı adındaki hekimler Kaşgar, Altay ve Kırgız Türklerinde ortaya çıktığı bilinmektedir. Baksılar seans da şiir, müzik, taklit ve dansı bir arada yaparak hasta kişiyi iyileştirmeye çalışmışlardır. Aynı zamanda Baksı’nın kendinden tamamen geçmiş olduğu (trans hali) bilinen seanslarda yapılan dansın iyileştirme noktasında daha etkili bir gücün elde edildiğine inanılmaktadır.

Koç (2019), Orta Asya Türk dünyasında kopuz çalgısının, iyi ruhları çağıran, kötü ruhların gönderilmesini sağlayan tedavi edici nitelikte bir enstrüman olarak kullanıldığını öne sürmüştür. Geçmiş tarihlerden günümüze kadar olan süreçte Türkler’in müziği sosyal hayatın bir parçası olarak görüp, müziği çok amaçlı şekilde kullandığını ve Türkler’in müziği kutsal mahiyette kabul ettiklerini açıklamıştır. Ayrıca müziği tedavi edici amaç ile kullanan Türkler’in beden ve ruhun iyileşmesinde sonuç elde ettiklerine inandıkları yönünde açıklamalarda bulunmuştur.

Bu bilgiler doğrultusunda Orta Asya Türkleri’nin hastaları tedavi etmede kullandıkları kopuz’un, müziğin ve dansın iyileştirici etkisinin olduğuna inandıkları görüşü öne çıkmaktadır.

1.7.3. İslam Medeniyetinde Müzik

İslam Dönemi’nde müziğe oldukça önem verildiği yapılan çalışmalarda görülmektedir.

Ak (2013)’da İslam dininde müziğin önemli bir yerde görüldüğünü ve İslamiyet Dönemi’nde yaşamış olan Bilal-i Habeşi’nin güzel sese sahip olduğunu, bu büyüleyici

güzellikte olan sesi ile ümitsizlere ümit verip, en katı yüreğe sahip insanları bile ağlattığı hatta ezan okuduğu sırada tüm halkı büyülediğini söylemiştir.

Somakcı (2003)'ya göre İslam'dan önce, Arap milleti göçebe bir yaşam sürerek çadırlarda yaşamışlardır. Şiir sanatında kendilerini geliştirmişlerdir. Bu sebeple şiirden sonra şiire yakın olan müzik ortaya çıkmaya başlamıştır. Arap dünyasında terennüm iki şekil ile görülmektedir. Biri “gına, şarkı” diye adlandırılan şiir ile müziğin bir arada söylenme sanatı, bir diğeri ise “tagbir”denilen nesir halindeki sözlerin terennümüdür. Bunun sonucunda dini olmayan müzik doğmuştur.

1.7.4. İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi

İncelenen araştırmalar göz önüne alınıp değerlendirildiği zaman İslam medeniyetinde birçok İslam bilgininin müzik adına çalışmalar yaptığı saptanmaktadır. Müzik ile uğraşan dönemin önemli bilginleri müziğin insan üzerindeki etkilerini yani müzik ile tedaviyi araştırarak, değerli fikirler ortaya koymuşlardır.

Yücel (2016)'e göre, müziğin insan üzerinde olan etkileri ile ilgili yapılan araştırmalar arasında en eski eserlerden biri olan El Kindi'nin “Kitabü'l Musavvitad” kitabı yer almaktadır. İslam filozofu El Kindi müziğin insan ruhuna ve bedenine olan etkilerini ortaya koymaya çalışmıştır. El Kindi yazmış olduğu bu eserde seslerin insan üzerinde hangi duygu ve davranışları uyandırdığı noktasına değinmektedir.

Musiki üzerine önemli nitelikte çalışmalarda bulunan bir diğer isim ise İbni Sina olmuştur. Kolukırık (2009), İbni Sina'nın müzik hakkında ki bilgilerini yazmış olduğu eserlere yansıtarak, yaşamış olduğu dönemde ve sonraki dönemlerde musiki nazariyatçılarına öncülük ettiğinden bahsetmektedir. İbn-i Sina'nın musiki üzerine düşüncelerinin olduğu ve müziği en geniş hali ile ele aldığı kitabı “Kitabu'üş Şifa” ile karşımıza çıktığını açıklamaktadır. Ayrıca İbn-i Sina'nın bu eserinde nazariyata, müzik ile tedaviye ve müzik aletlerine yer verdiğine değinmiştir.

Aynı zamanda bilim insanı ve filozof olan Farabi'nin müziğin insana olan etkilerini incelediği araştırmalarda görülmektedir. Şengül (2008)'e göre El- Kelam fi'l Musiki, Kitabü fi İhsasi'l-İlka ve'l-Musiki'l Kebir, El Musiki Farabi'ye ait olan başlıca önemli eserlerdir. Musiki'l Kebir adlı yazmış olduğu eserde El Kindi'nin müzik ile bir genci iyileştirdiğinden söz etmektedir. Aynı zamanda Farabi müziğin diğer bilimlerle olan ilişkisini de incelemektedir. Ünlü bilgene göre her bir makamın insan ruhu üzerinde etkileri

bulunmaktadır. Makamların insan üzerindeki etkileri Farabi'ye göre şu şekilde sıralanmaktadır.

- 1- Rast Makamı: İnsana huzur ve neşe vermektedir.
- 2- Büzürk Makamı: İnsan üzerinde korku duygusunu yaratmaktadır.
- 3- Uşşak Makamı: Gülme duygusunu uyandırmaktadır.
- 4- Rehavi Makamı: Sonsuzluk düşüncesi katmaktadır.
- 5- Zırgüle Makamı: İnsanda uyku hali yaratmaktadır.
- 6- Hicaz Makamı: Tevazu, alçakgönüllülük duygusu vermektedir.
- 7- Saba Makamı: Kuvvet ve cesaret duygusu vermektedir.
- 8- Kuçek Makamı: Hüzün, keder duygusu vermektedir.
- 9- İsfahan Makamı: Güven hissiyatı ve hareket kabiliyeti vermektedir.
- 10- Neva Makamı: İnsanda ferahlık ve lezzet duygusu yaratmaktadır.
- 11- Hüseyini Makamı: Barış, rahatlık ve dinginlik hissiyatı vermektedir.
- 12- Buselik Makamı: İnsana kuvvet vermektedir.

Farabi, bu yaptığı araştırmaları daha da geliştirerek makamların günün belirli saatlerinde insan üzerinde daha etkili olabileceği konusuna değinmiştir.

Bu sonuçlara dayanarak İslam bilginlerinin müziğe ve müzikle tedaviye oldukça önem verdiği görülmektedir. Ayrıca müzikle tedavi ile ilgili ciddi araştırmalarda bulunarak, Türk müziğinde yer alan makamların hangi hastalıklara iyi geldiğini ortaya çıkarmışlardır.

1.7.5. Selçuklu ve Osmanlılarda Müzik

Kuloğlu & Gülmemed (2009)'e göre Osmanlı Dönemi'nde diğer sanatların eğitimde kullanıldığı gibi müzikte eğitimin bir parçası haline gelmiştir. Osmanlı musikisi, bir makama bağlı olarak usullü veya usulsüz şekli ile insan sesi ön planda olarak çalınıp söylenilen ve meşk sistemi ile aktarılan bir müzik türüdür. Sarayda önemli nitelikte sayılan fikir ve sanat adamları toplanmaktadır. Dönemin padişahları da sanatı herhangi bir ayırım yapmadan desteklemişlerdir. Osmanlı Dönemi'nde müziğin zenginleşmesi ve ilerlemesinde Osmanlı padişahlarının müziği destekleyip korumasındaki rolü bir hayli önem taşımaktadır. Osmanlı da saray okulu olarak Mehterhane ve Enderun önemli eğitim kurumları arasında yer almaktadır. Bu eğitim kurumları ile müzikte kendine has gelenek ve üslup oluşturularak, hatta musiki sanatının içerisinde yer alan Osmanlı padişahları sayesinde başkent İstanbul dönemin önemli müşikîşinaslarının bir araya geldiği bir yer olmuştur. Bu sayede Osmanlı İmparatorluğu'nda kültürel bir gelişim sağlanmıştır. Osmanlı Dönemi'nde mehter müziği ön

planda olarak görülmektedir. Mehter müziği savaş zamanında savaşa giden askerlere cesaret vermek ve coşturmak amacı ile kent yaşamına dâhil olmuştur. Ayrıca mehter müziğinin yapılan spor müsabakalarında sporcuların ve halkın konsantrasyonunu sağlamaları açısından aktif rolü vardır.

Osmanlı Dönemi'nde müziğin gelişiminde ve ileri seviyeye taşınmasında padişahların rolünün önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca yine Osmanlı Dönemi'nde mehter müziğinin önemli bir yere sahip olduğu ve bu müziğin savaş zamanında askerlere dinletilerek cesaret verdiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla müzik hemen hemen her dönemde aktif bir rol oynamış ve insanlar üzerinde olumlu etkileri ortaya konmuştur.

“Osmanlı dönemi zamanında Buhurizade Mustafa Itri, Hafız Post, Zekai Dede, Tanburi Mustafa Çavuş, Abdülbaki Nasır Dede, Nayi Osman Dede, Tanburi İshak Efendi, Kantemiroğlu gibi müziğe katkıları bulunan önemli müzisyenler yetişmiştir” (Güvenç, 1985, s. 24).

Somakçı (2003), İslamiyetten önceki Asya Türk müziğinde hâkim olan beşsesliliğin, dini etkilerle beraber değiştiğini ve bir gamda sekiz ses kullanılmaya başlandığını ifade etmiştir. Ortaya çıkan bu müziğin beraberinde Selçuklu müziğini ve bununla bağlantısı olan Mevlevi müziğini doğurduğunu aktararak, Safiyüddin Urmevi'nin, Türk müziği sistemini bilimsel olarak ortaya koymasından ve nüzhe, santur, mugni gibi enstrümanları icat ederek müziğe katkıda bulunmasından bahsetmiştir.

Selçuklu ve Osmanlılar Dönemi'nde yaşayan bilginler müzik uğrunda oldukça önemli bilgiler ortaya koymuş ve müziğe önem vermişlerdir. Bu bilginler arasında 13. yüzyılda yaşamış olan ünlü müzik nazariyatçısı aynı zamanda besteci ve icracı olan Safiyüddin Urmevi örnek verilebilir.

1.7.6. Osmanlılarda Müzikle Tedavi

Türklerde ciddi yönde müzikle tedavinin yapıldığı dönemin Osmanlı İmparatorluğu sürecinde olduğu incelenen kaynaklarda görülmektedir.

Güvenç (1985)'e göre, Osmanlı sarayında din, dil, ırk farkı göz önünde bulundurulmadan değerli müzik bilginleri yetiştirilmiş ve sarayda bu kimselere değer verilmiştir. II. Murat, II. Beyazıd, IV. Murat, II. Sultan Mustafa, III. Selim ve II. Mahmud gibi dönemin padişahları müziğe verdikleri önem ile bilinmektedir. Osmanlı Dönemi'nde Türk müziği konusunda değerli müşikinaslar yetiştirilmesi ile birlikte aynı zamanda Türk musikisi makamları üzerinde geniş çaplı incelemelerde bulunulduğu bilinmektedir. Ayrıca

Osmanlı Dönemi'nde müziğin insan ile olan bağlantısı araştırılarak, makamların zamana göre insanlar ve hastalıklar üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Somakcı (2003) çalışmasında felsefe ve tıp alanının en önemli düşünürü olarak bilinen İbn-i Sina'nın, akıl hastalıkları tedavisinde müziği kullandığından bahsederek İbn-i Sina'nın etkilerinin Osmanlı Dönemi'nde de görüldüğü noktasına değinmiştir. Osmanlı Dönemi'nin önemli diğer bilginlerinden biri olan Tokatlı Mustafa Efendi'nin öğrencisi olarak bilinen Hekimbaşı Gevrekzade Hasan Efendi'nin, yazmış olduğu eserinde İbn-i Sina'dan yararlandığını dile getirdiğini ortaya koymuştur. Yine Hekimbaşı Gevrekzade Hasan Efendi'nin "Emraz-ı Ruhaniyeyi Negama-ı Musikiye" adlı yazmış olduğu eserinde makamların çocuk hastalıklarına iyi geldiğinden ve hangi makamın hangi çocuk hastalıklarında etkisi olduğundan bahsettiğini açıklamıştır. Osmanlı Dönemi'nde sarayda görev alan Musa bin Hamun'un ise müzikle tedavi uygulamalarını çocuk psikolojisi ve dış hastalıklarının tedavisinde kullandığını öne sürmüştür.

Ele alınan yazılı kaynaklarda Osmanlı Devleti'nde birçok bilginin müzikle tedavi üzerine çalışmalar yaptığı ve müziği hastalıklar üzerinde etkili bir araç olarak kullandıkları görülmektedir.

1.7.7. Selçuklu Dönemi'nde Kurulan Hastaneler

Selçuklu Dönemi'nde bilim dünyası açısından gelişimlerin olduğu bilinmektedir. Selçuklular tıp alanında da oldukça önemli girişimlerde bulunarak gelişimlere katkı sağlamışlardır. Dönemin hekimlerinin birçok öğrenci yetiştirerek tıp tarihine katkıda bulunmuşlardır.

Özkul (2020) çalışmasında Anadolu'nun fethi ile birlikte Türklerin Anadolu'da yerleşkeler kurduklarını ifade etmiştir. Türklerin, Anadolu'ya geldiklerinde yanlarında getirmiş oldukları sanatçı ve mimarların destekleri ile beceri ve kültürel birikimlerini Anadolu kültürü ile birleştirdiklerini öne sürmüştür. Selçuklu hükümdarı Sultan Alaaddin Keykubad Dönemi'nde Selçuklu mimarisi, yapılan medreseleri ve şifahaneleri ile doruğa ulaşarak, islam dünyasında önemli yapılaşmaları, ilim, bilim ve tıp alanında insan yetiştirmek ve hastaların tedavilerinde fayda sağlamaları ile döneme damgasını vurduklarının görüldüğünü aktarmıştır.

1.7.7.1. Nureddin Hastanesi

İnce (2018)'ye göre, Selçuklu Dönemi'ne ait olan en önemli hastanelerden birisi de Nureddin Hastanesi'dir. Nureddin hastanesini Selçuklu Dönemi'nde yaşamış büyük bilgin Sultan Nureddin Mahmud Zengi'nin inşa ettirdiği kaynaklarda görülmektedir. Şam'da inşa edilen bu hastanenin diğer hastanelere oranla daha büyük olduğu bilinmektedir. Sultan Nureddin Mahmud Zengi Nureddin Hastanesi'ni Haçlılar ile savaştığı esnada Frank komutanını esir olarak almıştır. Frank komutanı esirlikten kurtulmak için Zengi'ye beş kale ve 500.000 dinar fidye vermiştir. Nureddin Zengi'nin de bu hastaneyi komutandan aldığı bu para ile inşa ettirdiği bilinmektedir. Sultan Nureddin Zengi yaptırmış olduğu bu hastaneyi fakir ve zengin Müslümanların karşılıksız olarak tedavi olmaları için yaptırmıştır. En önemli noktalardan biride konumuz itibari ile hastanenin akıl hastaları için ayrılan bölümünde müzikle tedavi uygulamalarının olmasıdır. Hastanenin ilk başhekimlerinden biri olan Bahilli'nin aynı zamanda müzikle ilgilendiği bilinmektedir. Bahilli müziğin hastalıklar üzerindeki etkilerini incelemiştir.

Bu bilgiler ışığında Selçuklular döneminin en önemli ve büyük hastanelerinden birisi Nureddin Hastanesi'dir. Bu hastanede müzikle tedavi üzerine çalışmaların yapıldığı ve özellikle akıl hastalarının müzik ile tedavi edilerek iyileştirilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır.

1.7.7.2. Kayseri Gevher Nesibe Tıp Medresesi ve Maristanı

Özkul (2020)'a göre Gevher Nesibe Tıp Medresesi ilk ciddi tıp kuruluşudur. Ayrıca dünyanın ilk tıp fakültesi olarak bilinmektedir. Bu medrese I. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından kardeşi Gevher Nesibe'nin vasiyeti üzerine yaptırılmıştır. Gevher Nesibe Sultan yaşadığı dönemde ordu komutanına âşık olmuştur. Fakat abisi Gıyaseddin bu evliliğe razı gelmemektedir. Bu durumun üzerine I. Gıyaseddin Keyhüsrev ordu komutanını savaşa göndermiştir ve savaşı kazanıp gelirse kız kardeşi ile evlendireceğinin sözünü vermiştir. Komutan savaşı kazanmıştır lakin yaralı olarak geri dönmüştür. Kısa bir zaman sonrada komutanın vefat ettiği bilinmektedir. Bu olayın üzerine Gevher Nesibe Sultan üzüntüsünden verem olmuştur. I. Gıyaseddin Keyhüsrev kız kardeşini hasta yatağında iken büyük bir pişmalık duygusu ile ziyaret etmiştir. Kız kardeşinin vasiyeti üzerine Keyhüsrev harekete geçmiş ve 1204-1206 yıllarında medreseyi yaptırmıştır. Gevher Nesibe Hatun Şifahanesinin bu hikâyesi ve bir kadının vasiyeti üzerine yaptırılması sebebinin dikkat çekmesi ayrıca diğer yapılardan büyük olması açısından medresenin farklılığı bilinmektedir. Türklerde akıl

hastalarını m z k ile tedavi etme uygulamasının Selçuklular Dönemi'nde, Gevher Nesibe Hatun Őifahanesi'nde başladığı görülmektedir. Mimari açıdan da batı yönündeki bina Őifahane, doğu yönündeki bina ise tıp medresesi olarak kullanılmıştır. Bu  zellikleri ile de dünyada bilinen ilk uygulamalı tıp okuludur.

Akıl hastalarına yönelik yapılan çalışmaların Kayseri Gevher Nesibe Tıp Medresesi'nde ortaya çıktığı iddia edilmektedir. Hastanenin hem Őifahane hem de tıp medresesi olarak kullanılması sebebiyle dünyada ilk uygulamalı tıp okulu olarak kabul görülmesi yapının değerini de ortaya çıkarmaktadır.

1.7.7.3. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası

 zkul (2020)'a göre, Divriği Ulu Camii 1128-1243 yılları arasında Ahmed Őah tarafından inşa ettirilmiştir. Camiye güney tarafından bitişik olarak yaptırılan Darüşşifa ise Ahmed Őah'ın eşi olan Melike Turan Melek tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. Yapının bilinen mimarı ise Hürrem Őah'tır. Yapı Anadolu Selçuklular Dönemi'nde bir kadın ve bir erkeğin bitişik nizamda yaptırdığı tek eser olarak bilinmektedir.

 oban (2020)'da ortaya koyduğu çalışmada Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası mimari yönden uyum ve denge açısından önemli bir başyapıt olduğunu dile getirmektedir. 1985 yılında UNESCO'nun koruma çalışmaları arasında yürütülen “Dünya Kültür Mirası” listesinde Türkiye'den de doğal ve kültürel varlığın yer aldığını  ne sürmüştür. Dolayısıyla Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası da bu ilk üç varlık arasında yer almaktadır. Ayrıca sözü edilen bu başyapıt için Anadolu topraklarında müzikle tedavinin uygulandığı merkezler arasında yer aldığını söylemektedir.

1.7.7.4. Amasya Darüşşifası

Amasya Darüşşifası'nda ruhsal açıdan sorun yaşayan hastaların tedavileri için özel bölümlerin olduğundan ve bu bölümlerde de müzikle tedaviye yer verildiği aşağıda yer alan çalışmalarda bahsedilmektedir. Ayrıca darüşşifa'da hastaların tedavisinde dinletilen su ve müzik sesinin yer aldığı da belirtilmektedir. Bu darüşşifada hekimler tarafından ses titreşimlerinin doğrudan insan beynine etki ettiği fikri hâkim olmuştur ve böylece hastanede müzikle tedavi hastalar üzerinde uygulanan bir tedavi yöntemi olarak kullanılmıştır.

Bilen (2019),  alışmasında Amasya Darüşşifası, İlhanlı hükümdarı olan Olcayto H dabende ve eşi İlduş Hatun adına Anber Bin Abdullah tarafından yaptırıldığını aktarmıştır. Darüşşifada ruh ve sinir hastalarının tedavi edildiğini, tedavi için özel

bölümlerin olduğunu ve bu dönemde yaşamış olan Şeyh ile dönemin sanatkârlarından biri olan Şamlı Şeyh Salih el- Halveti'nin, darüşşifada musiki icra ederek hastaların tedavisine katkı sağladığını öne sürmüştür.

Çoban (2020)'a göre, Amasya Bimarhanesi'nin bilinen en önemli özelliği ise akıl hastalarının iyileştirilmesinde su ve müzik ile tedavi çalışmalarının yapılmasıdır. Bu sebeple diğer darüşşifalardan ayrılmaktadır. Darüşşifada hem hastalar tedavi görüyor, hem de tıp bilimi dersleri verilerek öğrenciler yetiştiriliyordu. Bu dönemde değerli hekimler yetiştirilmiştir. Ruh hastalarına yönelik yapılan çalışmalarda ses titreşimlerinin doğrudan beyine etki ettiği düşüncesinden yola çıkılarak müzikle tedaviye yer verilmiştir.

Yücel (2016), Darüşşifa'da akıl hastalarının tedavisi için su bölmelerinin bulunduğunu söylemektedir. Amasya Darüşşifası'nın 1939 yılında Erzincan depreminden etkilenerek hasar gördüğünden ve 1945 yıllarında onarım çalışmalarına başlandığından bahsetmiştir. Amasya Darüşşifası'nın 1999 yılında belediye konservatuarına devredildiğinden ve günümüzde ise müze olarak işlevini sürdürdüğünden söz etmiştir.

1.7.8. Osmanlı Dönemi'nde Kurulan Hastaneler

1.7.8.1. Fatih Darüşşifası

Karahan (2006), Fatih Darüşşifa'sının İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmet tarafından inşa ettirildiğini söylemektedir.

Erer & Atıcı (2010)'ya göre, Darüşşifa'nın 1470 yıllarında İstanbul'da Fatih Külliyesine ek olarak yapıldığı ve 70 oda ile 200 yatak kapasitesine sahip olduğu bilinmektedir. Fatih Darüşşifası yer aldığı dönemde Avrupa'nın en büyük hastanesi olarak kayıtlara geçmiş ve akıl hastalarının tedavisi için yaptırılmıştır. Bimarhane'de hastalara ilacın yanı sıra iyileşmeleri için konserler düzenleniyor. Böylece hastaların ruh sağlığı açısından düzelmelerine müzik ile katkıda bulunmaktadır.

Evliya Çelebi de yazmış olduğu ünlü Seyahatname adlı eserinde Fatih Sultan Mehmed'in kendi adına yaptırdığı bu hastane için aşağıda belirtilen sözleri yazdığı incelenen yazılı kaynaklarda görülmektedir;

“Evvela tımarhaneyi Ebulfeth Sultan Mehmed, 70 hücre, 80 adet kubbe ve 200 hüddamı vardır. Müderris ve hekimbaşı vardır. Ayende ve ravendegandan bir adam hasta olsa tımarhaneye götürüp ona hizmet ederler. Dıba ve zibü zerbak harir ca'mehabları vardır. Hergün iki defa hastalara güna-gün et'ame-i nefise verilir. Evkafı o derece kavidir ki vakıfnamesinde: Eğer matbahta keklik, tarac ve sülün kuşlarının eti bulunmaz ise, bülbül,

serçe ve güvercin pişübh hastalara bezl oluna, diye muharrerdir. Hastalara, divanelere def-i cünun için mutriban ve hanendegan tayin edilmiştir. Avretler ve kefereler için dahi başka bir köşede tımarhane vardır...” (Giray, 2008, s. 42).

Güvenç (1985), 1470 senesinde kurulan darüşşifanın, geçirmiş olduğu yangın ve depremler üzerine onarılarak 1924 yılına kadar faaliyetini koruduğundan söz ederek, 1924 senesinden sonra bu yapının çeşitli kişiler tarafından yıkıldığını ifade etmiştir. II. Mahmud Dönemi’nde darüşşifada tekrar bir yangının meydana geldiğini, ayakta kalabilen duvarlarında yok olduğunu ve darüşşifanın temellerinin ortadan kaldırılmasından bahsetmiştir.

Anlaşıldığı üzere Fatih Darüşşifası akıl hastalarının tedavisinde kullanılan ve dönemin en büyük hastanelerinden birisidir. Hastanede hastaların moral ve motivasyonu için düzenlenen konserlerin müzikle tedavinin hastalara uygulandığını açıkça ortaya sermektedir.

1.7.8.2. Edirne II. Bayezid Darüşşifası

Şengül (2008)’e göre Türk- İslam hastanelerinin arasında önemli olarak görülen bu darüşşifada müzikle tedavi uygulamalarının en düzenli hâli görülmektedir. Hastanede insanların iyileşmesinde müzik uygulamasının yanı sıra su sesi de eklenerek tedaviye yardımcı unsurlar ön plana çıkmaktadır. Ayrıca ortamın akustiği göz önünde bulundurulduğunda, darüşşifanın muazzam mimarisi ve düzeni ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple müzikle tedavi yönteminin tarihte bu dönemde, bu hastanede doruklara ulaştığı söylenilebilir. Edirne’nin, 15. ve 16. yüzyıllarda en parlak dönemlerini yaşadığı bilinmektedir. Fatih Sultan Mehmed’in ölümünün ardından tahta oğlu II. Bayezid çıkmıştır. Sultanın, sanata ve mimari eserlere önem verdiği bilinmektedir. En bilindik ve en önemli mimari eseri ise temellerinin 1484 yıllarında atıldığı bilinen Edirne’de yaptırmış olduğu II. Bayezid Külliyesi’dir. Bu külliye şehrin bir darüşşifaya ihtiyacının olduğu bilgisinin verilmesi üzerine inşa ettirilmiştir.

Karahan (2006)’a göre, Darüşşifa üç ayrı bölümü barındırmaktadır. Birinci bölümde, poliklinik ve hizmet odaları (kiler, özel diyet mutfak, ilaç olarak kullanılan şurupların yapıldığı mutfak, bekçi odaları, akıl hastaları tecrit odası, personel odaları) mevcuttur. İkinci bölümde, odalar ilaç deposu ve eczane olarak ayrılmaktadır. Ayrıca idari personellere ayrılan iki oda bulunmaktadır. Üçüncü bölüm ise; darüşşifa’nın yataklı bölümüne ayrılan yerdir. Üç oda ve dört sofadan oluşup, bir sofası musiki sahnesi olarak kullanılmaktadır.

Darüşşifa'da bulunan bu bölümün en önemli özelliklerinden birinin akustik açıdan mükemmel olduğu yönündedir. İnşa edilirken akustik açıdan da düşünülen hastanenin bu bölümünde haftanın üç gününde verilen musiki dinletileri binanın her bir tarafından rahat bir şekilde hastalara ulaşmaktadır.

Gezer (2020) Darüşşifa'da yapılan müzikle tedavi uygulamaları hakkında Evliya Çelebi'nin Seyahatname adlı yazmış olduğu ünlü eserinde hastaların psikolojik açıdan müzik ile tedavi uygulamalarından bahsettiğinden söz etmektedir;

“Merhum ve mağfur Bayezid Veli Hazretleri, Vakfiyesinde, hastalara deva, dertlere şifa, divanelerin ruhuna gıda ve defî seva olmak üzere, 10 adet hanende ve sazende gulan (genç erkek) tayin etmiş ki; üçü hanende, biri neyzen, biri kemancı, biri musikarcı, biri santurcu, biri çengi, biri udçu olup, haftada üç kez gelerek hastalara ve delilere musiki faslı ederler. Allah'ın emriyle, nicesi saz sesinden hoşlanır ve rahat ederler. Doğrusu musiki ilminde neva, rast, düğah, segah, çargah, suzinak makamları onlara mahsustur. Ama zengule makamı ile buselik makamında rast karar kılsa insana hayat verir. Bütün saz ve makamlarda ruha gıda vardır.” (Şengül, 2008, s. 109-110).

Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde belirttiği bu sözleri Darüşşifa'da müzik ile tedavinin var olduğunun kanıtı olarak ele almak mümkün sayılabilir. Evliya Çelebi'nin sözlerinden yola çıkarak Sultan II. Bayezid'in yaptırmış olduğu bu darüşşifada haftanın üç günü ruhi hastalar ve psikolojik rahatsızlığı olmayan hastalara musiki konseri verilmektedir. Musiki heyetinin toplam 10 kişiden oluştuğu, 3 hanende ve 7 sazende olduğu anlaşılmaktadır. Musiki konserinde yer alan sazlar ney, keman, santur, ud, çeng şeklindedir. Konserde çalınan eserlerde Türk müziğine ait makamlara yer verildiği ve hastaların rahata erip, huzur bulduğu anlaşılmaktadır.

Şehsuvaroğlu (2023), Tunca nehri kıyılarında inşa ettirilen Edirne Darüşşifası'nın 1876 yılında Rus Harbi'nden sonra terk edildiğini öne sürmektedir. Darüşşifa'nın 1894'ten sonra akıl hastaları için tekrar faaliyete geçtiğini aktararak Balkan Harbi sırasında hastanenin tekrar kapatıldığını ve daha sonra onarımının gerçekleştiğinden söz etmiştir.

Şengül (2008) de bu konuda bina onarımının uygun görülmediği için Alman mimar Cornalius Gurlitt tarafından yapının düzenleme çalışmaları başlatıldığını aktarmıştır. 1920 yıllarından sonra ise Darüşşifa'nın cami bölümü hariç terk edilmiş ve harap vaziyette olduğunu açıklamıştır. Ayrıca 1964 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından Darüşşifa'nın yıkılmaktan kurtulan bölümlerinin restore edildiğini ve yapının gerçek anlamda ayakta kalması ise Trakya Üniversitesinin sahip çıkması ile gerçekleştiğini belirtmiştir.

1.7.8.3. Bursa Darüşşifası

Kayalık (2018), Osmanlı Dönemi'nde inşa ettirilen yapılardan birisinin de Bursa darüşşifası olduğunu belirtmektedir. Bursa Darüşşifası'nın Yıldırım Bayezid tarafından 1390-1394 yılları arasında kendi adı ile anılan külliye ek olarak inşa ettirilen ilk hastane ve tıp medresesi olarak bilindiğini söylemektedir.

Erer (2011)'e göre Yıldırım Bayezid'in kızı Hundi Hatun ve eşi Emir Sultan'ın bu darüşşifanın yaptırılması ve yaşatılmasında oldukça etkin rol aldığı bilinmektedir. Külliye'nin diğer bölümleri birbirine mesafe olarak daha yakın şekilde inşa edilmişken Darüşşifa Yıldırım Camii'nin 250-300 metre uzağında, meyilli bir arazide bulunmaktadır. İlerleyen zamanlarda kadroya kayyum (hizmetli), göz hekimi, gassal (ölü yıkayan), kilerci, kapıcı, çamaşırcı, ikinci cerrah, vekilharç, mubayaa (satın alma) memuru ve mühürdar eklenerek kadronun çoğaldığı görülmektedir. Hastanenin ilk başhekimisi olarak İran'lı hekim Tabib Hüsnü görev yapmıştır. Darüşşifa ilerleyen dönemlerinde Türk hekimler ile de çalışmalarına devam etmiştir. Ayrıca Şemseddin Sağır'ın hekimlik ve öğretmenlik yapması da darüşşifanın tıp okulu olduğunun kanıtlarından sayılabilir.

Altınölçek (2015), Darüşşifa'ya haftanın üç günü hastalara deva ve şifa olmak adına on şarkıcı, bir neyzen, bir santuri, bir kemani ve bir udi gelerek müzik icra ettiklerini belirtmiştir.

Karahan (2006), Darüşşifa'nın kadrosu faaliyete geçirildiği ilk dönemlerde bir başhekim, iki doktor, iki eczacı, iki ekmekçi, bir aşçı ve bir şerbetçi ile oluşturulmaktadır. Ayrıca hastanede dönemin bilinen doktorları arasında yer alan Şemsettin Sağır da darüşşifaya hizmet etmiştir.

Yapılan araştırmalardan yola çıkarak Bursa Darüşşifası'nda da müzikle tedaviye yer verildiği anlaşılmaktadır.

1.7.9. Müzikle Tedavinin Kullanıldığı Bazı Hastalıklar ve Kullanım Alanları

Müziğin terapötik gücü çağlar boyu var olmuştur. Dolayısıyla birçok hastalık üzerinde müzikten yararlanılarak müzikle tedavi yöntemine başvurulmuştur. Geçmişte ve günümüzde özellikle psikolojik rahatsızlıklar üzerinde müzikle tedavinin etkileri araştırmalara konu olmuştur.

Çoban (2020), müzikle terapinin kullanıldığı alanları müzik terapi üniteleri, hastaneler, TRSM (Toplum Ruh Sağlığı Merkezi)'leri, okullar, gündüz bakım evleri, hapishaneler ve özel muayenahaneler şeklinde açıklamıştır.

Bruscia (2016) çalışmasında, müzik terapi danışan popülasyonu olarak ele alındığında zihinsel engeli olan yetişkinler ve çocuklar, öğrenme güçlüğü çeken bireyler, psikolojik rahatsızlığı olan kimseler, görme, işitme ve konuşma bozukluğu olan bireyler, madde bağımlıları, istismara uğramış bireyler, mahkumlar, öğrenme güçlüğü yaşayan çocuklar, travma yaşamış bireyler ve nevrotik yetişkinlerin yer aldığından bahsetmiştir. Ayrıca müzik terapi sağlıklı bireylerin üzerinde de etkili olduğunu ve stresin azaltılmasına, doğuma, ağrı yönetimine, ruhsal yönden gelişime katkı sağlamak amacıyla da uygulanan bir yöntem olduğunu açıklamaktadır.

Elde edilen veriler doğrultusunda müzikle terapinin kullanım alanlarının oldukça geniş olduğu ortaya çıkmaktadır.

1.7.9.1 Madde Bağımlılığı Yaşayan Kişilerde Müzikle Tedavi

Yılmaz (2019)'a göre bağımlılık, bir nesne ya da bir durum ile kişinin kendini özleştirip, bu nesne yahut durumdan kişinin vazgeçememesi şeklinde açıklanabilmektedir. Bir nesne yahut bir durum ile kendini özleştiren kişiler bir süre sonra kurmuş oldukları yanlış bağı gerçekte yaşamış olduğu iyi hissetme hâli ile karıştırıp yerini sahte iyi oluşa teslim eder. Nesne ya da durum olmadan hayatını sürdürebilme ihtimalinin olmayacağını hisseder. Giray (2008)'a göre bu durumu yaşayan kişilerde müzikal etkinliklerin etkili olduğu görülmüştür. 1983 yıllarında yapılan müzikle tedavi çalışmalarından birinde, bağımlılıkla yüzleşme, yetersizlik korkusunda azalma, toplumdaki soyutlaşıp içe çekilme hâli ve uyum sorunu yaşayan bireylerde olumlu açıdan dönütler ortaya konulmuştur. 1970 yılında yapılan başka bir çalışmada ise müziğin etkisi LSD (Liserjik asit dietilamid) tedavisinde incelenmiştir. Uygulamada romantik müzik, dini müzik, aşk türküleri ve bireyin kendi kültürüne ait veya yakın sayılan müzikler dinletilerek etkili bir sonuç ortaya koyulmuştur.

Yılmaz (2019), madde bağımlılığında görülen, bilinen en belirgin özelliğin, kişide madde kullanımından dolayı ortaya çıkan fiziksel bağımlılık ve tolerans gelişimi olduğunu öne sürmüştür. Aynı zamanda bağımlılık yapma özelliği ile bilinen maddenin, bireyi sadece fizyolojik açıdan değil aynı zamanda psikolojik, sosyal ve toplumsal açıdan da kişiyi olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedir.

Giray (2008)'a göre, madde bağımlılığı var olan bireylerde bahsedilen ve sıklıkla görülen fiziksel etkilerin yanı sıra sosyal ve toplumsal açıdan da olumsuz etkileri olması dolayısıyla müzikle tedavinin bu olumsuz sonuçların onarılmasındaki payının yüksek

olmasındaki neden, bireyin müzik yolu ile varoluşsal ve duygusal yönden kendini ifade edebilme, kendine olan güveni ve bireyler arası iletişim gücünü arttırmasıdır. Bu nedenle birey madde olmadan hayatına devam edemeyeceği düşüncesinden uzaklaşarak, madde olmadan da hayatını idame ettirebileceğini fark etmektedir. Bağımlıların %75’inde hastaların sevinç, neşe, mutluluk duygularında artış, suçluluk, güvensizlik ve üzüntü duygularında ise azalmalar müzikle tedavi sayesinde olumlu şekilde ortaya konulduğu yapılan araştırmalarda görülmektedir.

Dolayısıyla, madde bağımlılığında kişinin maddeden uzak kalamaması sonucu hem fiziksel, hem ruhsal hem de sosyal açıdan bireyi ve çevresini zora soktuğu bilinen bir gerçektir. Madde bağımlılığı olan bireylerin kendilerini ruhsal açıdan dışlanmış hissetmemeleri için öncelikli olarak sosyal ilişkilerinin güçlenmesi gerekir. Bu noktada madde bağımlılığında müziğin iyileştirici gücünün bireye olan olumlu ölçüde etkileri yadsınamaz. Bu durum yapılan araştırmalarla da kanıtlanmıştır.

1.7.9.2. Otizm Spektrum/Otizm Hastalarında Müzikle Tedavi

Otizm spektrum hastalığının tanımı MEB (2018)’e göre “Hafif düzeyde otizmi olan birey: Sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişim, ilgi ve etkinliklerdeki hafif düzeydeki sınırlılığı nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey” şeklindedir.

Çoban (2020)’a göre, otistik bozukluk gelişimsel yetersizliğin ileri seviyede olduğu bir hastalık olarak bilinmektedir. Otizm doğuştan veya ilk üç yaşta kendini göstermektedir. Otizm saptanan bireyler kendi iç dünyaları ile iç içe yaşarlar ve dış dünya ile iletişime geçmekte zorluk çekerler. İletişimsel olarak yeterli düzeyde ilişki, bağ kuramazlar ve arkadaşlık kurmakta sorun yaşarlar. Otizmde çoğunlukla öğrenme bozukluğu da görülmektedir. Otizm görülen bireylerde geç konuşma, soyutlamada güçlük çekme, konuşma becerisi yetersiz olan bireylerde monoton ve robotik konuşmalar, çevresinden duyduklarını tekrar etme şeklinde kısıtlı konuşmalar görülebilir. Otistik bozuklukları olan çocukların eğitimlerinde kullanılan tekniklerin aynısı müzik terapi uygulamalarında da kullanılabilir. Otizmli çocukların müziğe karşı duyarlılığı ve dikkatli oldukları sağlıklı çocuklara oranla daha fazla olduğu yapılan araştırmalarda ortaya çıkarılmıştır. Otistik çocuklar işitsel- müzikal uyaranlara karşı daha yatkındırlar. Ortaya konulan bu sonuçlar doğrultusunda otistik bireylerin sağlıklı çocuklar gibi müzikal etkinliklerde yer alabildikleri, müzikal-sosyal açıdan iletişim kurabildiklerini söylemek mümkündür. Yapılan araştırmalar

sonucu otizm bozukluğu yaşayan çocuklarda uygulanan müzik terapi çalışmalarında sosyal davranışlarda ve iletişimde, jest ve mimiklerde, dil becerilerinde ve sözel iletişimde düzelmelerin görüldüğü saptanmıştır.

Bu sonuçlara göre otizimli bireylerin müziğe duyarlı olduğu ve diğer sağlıklı bireyler gibi müzikal etkinliklere katılabildikleri görülmektedir. Yapılan çalışmalardan anlaşılabileceği üzere otizimli bireylerde müzikle terapi sosyal açıdan gelişimlerinde ve iletişimlerinde iyileşmelere yol açmaktadır.

1.7.9.3. DEHB Bozukluğu ve Müzikle Tedavi

Gürlek (2021)'e göre dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) olarak bilinen bu rahatsızlığın temelinde nörolojik bir takım sebepler yatmaktadır. DEHB sorunu yaşayan kişilerde genellikle verilen görevlerde dikkati toparlayamadığı için dikkatsiz hatalar yapma, günlük işler yaparken çoğunlukla unutkanlık yaşamaları, dikkat gerektiren işlere kendini verememe ve isteksiz olma hâli, sürekli olarak hareket etme, eller ve ayakların sabit olarak durmada güçlük çekme, topluluk içerisinde sıra beklemeden konuşma, yüzyüze iletişim halindeyken dinlemiyormuş gibi semptomlar görülebilir. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite sorunu olan kişilerin temel belirtileri büyük ölçüde dikkatsizlik olarak görülür. Rahatsızlık daha çok çocukluk çağlarında kendini göstermektedir. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunu çocukluk dönemlerinde yaşamış olan bireyler yetişkinlik ve ergenlik dönemlerinde de dikkatini verememe, ayrıntılara dikkat etmeme, herhangi bir görevi yerine getirmede başarısızlık ve dolayısıyla sosyal, akademik gibi konularda zorlanma yaşamaları ile bu hastalığın belirtilerini taşımaktadırlar.

Çoban (2020)'a göre, DEHB'li bireylerin belirgin en temel özellikleri arasında dikkat eksikliği var olması sebebi ile bu bireylerde dikkat performansını yükseltmek tedavideki en önemli unsurdur. Dolayısıyla müzik ile terapi DEHB'li çocukların zihinsel sorunlarında olumlu gelişmelerin gözlemlendiği etkili yöntemler arasında yer almaktadır. Yapılan bir araştırmada DEHB'li çocuklar ve sağlıklı çocuklar arasında sessizliğin, müziğin ve konuşmanın aritmetik problem çözme yeteneğine etkisi incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda sağlıklı çocuklarda problem çözme kapasitesi değişmezken DEHB'li çocuklarda müzik ile etkileşim sonrasında problem çözme kapasitesinin arttığı gözlemlenmiştir. Sonuç olarak müzik terapi ile DEHB'li bireylerde dikkati arttırmada ve odaklanma becerisinin artmasında faydalı olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca sosyal ve akademik yönden de zayıflık yaşayan DEHB'li çocuklarda akademik ve sosyal işlevselliği arttırmada müzik

terapi yöntemine başvurulabilir. DEHB’li çocuklarda görülen bir başka önemli semptom ise dürtüsellik, saldırganlık gibi davranışlardır. Bu sebeple iletişim kurdukları arkadaş çevresinde seilmeyen ve dolayısıyla dışlanan çocuklar olurlar. Bu gibi durumlarda grup müzik terapi uygulamalarına başvurularak çocuğun uygunsuz olan davranışlarını keşfetmesi sağlanabilir. Bu sayede iletişim kurması güçlenen çocuğun cesareti ve özgüveni artırılır.

Dolayısıyla DEHB’li bireylerin rahatsızlığının belirtilerinde genellikle dikkat eksikliği, iletişim bozukluğu, konsantre olamama, dikkat gerektiren işlere yoğunlaşamama, akademik anlamda düşüklük görülmektedir. Geçmiş dönemlerde hastalıklar üzerinde sıkça kullanılan müzikle tedavi uygulamaları günümüzde de yapılan bilimsel araştırmalarda yerini almaktadır. Yukarıda DEHB’li bireyler üzerinde müzikle terapi alanında yapılan çalışmalardan söz edilmektedir. Bu çalışmalardan da anlaşılacağı üzere müzikle terapi uygulamaları DEHB rahatsızlığı olan kişilerde mevcut problemleri ortadan kaldırmış veya aza indirmiştir.

1.7.9.4. Serebral Palsili Bireylerde Müzikle Tedavi

Serebral palsy “doğumdan önce, doğum sırasında veya doğum sonrasında fetüs ya da infant beyinde meydana gelen hasar sonucu, ilerleyici olmayan ama aktivite ve katılım kısıtlıklarına neden olan bir grup kalıcı hareket ve postür bozukluğudur” (Seyhan,2019, s. 1).

Ölçer (2018) Serebral palsy hastalığını en yaygın görülen nörogelişimsel rahatsızlık olarak tanımlamıştır. Çoban (2020) ise çalışmasında serabral palsili bireylerde uygulanan müzikle terapinin motivasyon arttırmada ve motor becerilerinin gelişiminde etkili olduğundan söz etmektedir. Hatta grup müzik terapinin yine SP tanısı konulmuş bireylerde karşılıklı konuşma, göz teması kurma ve dolayısıyla sosyal etkileşime katkı sağladığını açıklamıştır.

SP rahatsızlığına sahip olan bireylerin sosyal, fiziksel ve ruhsal anlamda ciddi sorunlar yaşadığı görülmektedir. Hastalığın tedavisinde yardımcı olarak kullanılan müzikle terapinin de birey üzerinde sosyal, fiziksel ve ruhsal açıdan olumlu etkileri çalışmalardan anlaşılmaktadır.

1.7.9.5. Psikolojik Hastalıklarda ve Depresyon Hastalarında Müzikle Tedavi

İnsanlık tarihi boyunca var olan müzik insan sağlığı üzerinde tedavi amaçlı olumlu etkiler yarattığı ile bilinmektedir. Aynı zamanda Osmanlı ve Selçuklu darüşşifalarında

fiziksel tedavilerin yanı sıra ruhsal tedavilerde de kullanılmıştır. Müzik yapılan çalışmalarda depresyon hastaları üzerinde de etkili olmuştur. Aşağıda yer verilen tanımlar ile depresyon rahatsızlığını açıklamak mümkündür.

“Depresyon, depresif ruh hali, ilgi veya zevk kaybı, suçluluk duygusu veya düşük öz değer, rahatsız uyku ve ya iştah, düşük enerji ve ya zayıf konsantrasyon ile kendini gösteren yaygın bir zihinsel bozukluktur. Bu sorunlar kronikleşebilir veya tekrarlayabilir ve bireyin günlük sorumluluklarını yerine getirme becerisinde önemli bozulmalara yol açabilir” (Güler, 2022, s. 26).

Müzik ile yapılan tedavide geçmişten örnekler oldukça fazladır. Geçmiş dönemlerde yaşamış olan bilginlerin psikiyatrik hastalıklarda enstrümanlardan yararlanılarak hastalara müzik dinletildiği kaynaklarda görülmektedir.

Koç, EM, Ayhan-Başer, D, Kahveci, R, & Özkara, A. (2016) M.S. 5. yüzyılda hekimlik yapan Afrikalı hekim Caeleius Aurelianus’un bazı psikiyatrik rahatsızlıklarda müziğin etkili olduğunu savunmasından söz etmektedirler. Celsus ve Areteus’un ise; ruh hastalıklarında müziğin sakinleştirici etkisinin olduğunu ortaya koyduklarından bahsetmişlerdir. Ayrıca Roma Dönemi’nde hekimlik yapan Asclepiades’in de psikiyatrik hastalarda müzikle tedavi yöntemini kullandığını belirtmişlerdir.

Gezer (2020), bireye depresyon tanısı konulabilmesi için gereken bazı özellikleri aşağıdaki gibi belirtmiştir;

“Hiçbir şeyden zevk almamaya ve hoşlanmamaya başlamak, çökkün, mutsuz bir yüz ifadesine bürünmek, halsizlik ve enerji yokluğuna sahip olmak, uyku bozukluğu ve konsantrasyon kaybı yaşamak, karamsarlık ve özgüven kaybı yaşamak, kendini suçlamaya başlamak ve sürekli bir huzursuzluk içinde olmak, kötü bir şey olacaktıymış hissine kapılmak” ifadeleri ile açıklamıştır (Gezer, 2020, s.82).

Bu bilgiler doğrultusunda, depresyon yaşayan bireylerde genellikle hayattan zevk alamama, üzüntü ve keder duygularında aşırılık, pişmanlık, suçluluk gibi buna benzer durumlar görülmektedir. Depresyon belirtileri yaşayan bireyler kendilerine olduğu gibi sosyal çevresini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Gezer (2020)’e göre beyinde bulunan biyokimyasal yapının bozulması ile meydana gelen bu rahatsızlık ilaçla tedavi edilmektedir. Günümüzde ilaçla tedavi edilen hastalıkların yanında alternatif tedavi yöntemlerine de başvurulduğu görülmektedir. Bu yöntemler arasında ilk akla gelen tedavi yöntemi müzikle tedavi uygulamalarıdır. Bununla ilgili birçok araştırma bulunmaktadır. Örneğin; 1999 yılında Amerika’nın eyaletlerinden biri olan Florida’da yapılan çalışmada 30 ergen üzerinde beynin sağ ön bölgesinde meydana gelen

olumsuz aktivitelerin azaldığı ve bu duruma paralel olarak depresyon rahatsızlığı yaşayan bireylerde müzikle tedavi sonrasında olumlu yönde artışlar gözlemlenmiştir. 2003 yılında yapılan bir başka araştırmada ise depresyon hastalığına sahip bireylerde uygulanan müzikle tedavi sonrasında %37 oranında depresyon azalması görülmüştür. Müzikle tedavi sırasında beyine giden olumlu sinyaller sonucunda beynin birçok alanında değişimler ortaya konulmaktadır. Müzik ile beyinde oluşan bu gelişmeleri şu şekilde sıralamak mümkündür.

- “a- Güfte ve ezginin ezberlenmesi beyindeki ilgili alanları olumlu yönde hareketlendirir.
- b- Şarkı, türkü, marş vb. eserlerin notalarını okuyup güfteli bir biçimde okumak, dikkat ve konsantrasyonu artırır.
- c- Herhangi bir vürmalı enstrümanın öğrenilmesi sonucu bireysel veya koral olarak icra edilmesi dikkat mekanizmasını geliştirir” (Gezer,2020, s. 85-89).

Müzik ile tedavide depresyon hastalarına farklı türdeki müzikler dinletilerek yapılan çalışmalarda mevcuttur. Bu duruma örnek olarak;

Birkan (2014), yapılan bir araştırmada, hastalara iki hafta boyunca her gün yarım saat boyunca yumuşak müzik dinletildiğinden bahsetmektedir. Araştırmanın sonucunda müzik dinletilen hastaların global depresif skorlarında etkili bir şekilde iyileşmenin meydana geldiğini açıklamıştır. Yine bir başka çalışmadan bahsederek depresyon hastalarına hüznü müzik dinletilmesi sonucunda hastaların müziksiz duruma ya da neşeli, öfkeli müziğe göre kendilerini daha iyi şekilde ifade ettiklerinden söz etmiştir.

1.7.10. Müzikle Tedavide Uygulanan Yöntemler

Müziğin tamamlayıcı tedavi amaçlı kullanıldığı müzikle terapi uygulamalarında kullanılan iki temel kolu bulunmaktadır. Bu iki ana kol, aktif ve pasif olarak ayrılmaktadır.

- 1- Aktif (Arşetipikal) müzik terapi: Gençel (2006), uygulanan bu tedavi yönteminin “Anadolu Yogası” adı ile de bilindiğini açıklamıştır. Aktif tedavi de bireyin bedenini ruhsal ve fiziksel yönden geliştirmeye odaklanıldığından söz etmiştir. Ayrıca aktif tedavide yapılan hareketler geçmişte atalarımız tarafından toplu ya da bireysel şekilde, sağlıklı bir yaşama erişebilmek amacı ile uygulandığından bahsederek, uygulanan hareketlerin kişinin bağışıklık sisteminin güçlenmesinde, dolayısıyla birçok hastalığın oluşumunu engelleyen nitelikte bir yöntem olduğunu ortaya koymuştur. Aktif müzik terapi yöntemlerinde pentatonik (beş seslilik) müziğin hakim olduğu noktasına da değinmiştir.

Yılmaz & Can (2019), danışan ya da danışanların aktif müzik tedavi yönteminde seslerini, vücutlarını ve ortamda bulunan enstrümanları kullanarak müzik deneyimleri ile kendilerini ve sıkıntılarını anlatmaya teşvik edildiğini anlatmaktadırlar. Bu uygulamada danışan-hasta veya bir grup çalışması ile grubun müzik yapması, yaratmasına yardımcı olunarak müziğin içinde olmasına yönelik çalışmaların uygulandığı yönünde ifadeler yer vermişlerdir.

- 2- Pasif (İmaj) müzik terapi: Yılmaz & Can (2019)'a göre, pasif müzik terapi yöntemi geleneksel Türk müzik terapide en çok kullanılan ve tercih edilen yöntemler arasında yer almaktadır. Pasif müzikle terapi uygulaması sırasında danışan-hasta daha çok dinleyici rolüne sahip olurken, terapist danışanı yönlendirici bir rolü üstlenmektedir. Uygulama esnasında da terapist tarafından canlı müzik ya da kayıttan müzik dinletirilerek yapılan bir yöntem türüdür. Dinletilen müzikler danışanın/hastanın gereksinimine yönelik seçilmesi uygun görülmektedir. Bu doğrultuda yapılan uygulama sonucunda danışanın tedavisi doğru amaçlar üzerine kurulu bir şekilde ilerler. Seans boyunca hasta rahatlatıcı tarzda müzikler dinler ve terapiye katılan bireylerden duydukları müziğe kendilerini tamamen bırakmaları, müziğe konsantre olmaları istenir. Müzikle terapide uygulanan birçok temel yaklaşım, yöntem bulunmaktadır. Müzik terapinin kabul görmüş dört ana metodu vardır. Bu metotlar doğaçlama, yeniden yaratma, besteleme ve reseptif (dinleme) metodlardır. Ayrıca her bir metot içerisinde varyasyonlar barındırmaktadır.

1.7.10.1. Doğaçlama metot

Doğaçlama müzikte danışan/hasta müziği yaratma şeklini içinden geldiği gibi aktarır. Danışanın kendi doğaçlama şekli ile yaptığı müzikte, terapist tarafından yönlendirmeler yapılır. Terapist, danışanın yaptığı müziğe sesi ya da enstrüman ile veya doğaçlamaya temel olacak müzikal bir fikir ortaya atarak eşlikte bulunur veya müzik dışı bir yapı (hayal, başlık, öykü) sunarak danışana eşlikte bulunur. Doğaçlama müzikte duyguları uyarma, geliştirme, zor duyguları tanımlama ve ifade edebilme becerisini geliştirme, kişiler arası veya grup problemlerini çözüme kavuşturma ve geliştirme, algısal ve bilişsel becerileri geliştirme gibi amaçlar bulunmaktadır. Doğaçlama müzik terapinin varyasyonlarını şu şekilde sıralamak mümkündür.

- a- Referanssız enstrümental: Danışan herhangi bir müzik veya müzik dışı herhangi birşeye maruz kalmadan içinden geldiği gibi doğaçlama müzik yapar.

- b- Referanslı enstrümantal: Danışan herhangi bir duygu, fikir, başlık, olay vb. gibi müzik dışı öğeleri bir müzik aleti ile içinden geldiği gibi ortaya koyar.
- c- Şarkı doğaçlama: Danışan şarkının sözlerini ve melodiyi içinden geldiği gibi ortaya koyar.
- d- Referanssız vokal doğaçlama: Danışan kelime ve simgeler olmadan içinden geldiği gibi vokal doğaçlama yapar.
- e- Beden doğaçlama: Danışan kendi bedenini kullanarak melodi yaratır.
- f- Karma araçlı doğaçlama: Ses, beden, enstrümanlar veya ses kombinasyonu kullanarak uygulanan metottur.
- g- Yönetilen doğaçlamalar: Danışan diğer gruplarla doğaçlama yapar (Bruscia, 2016).

1.7.10.2. Besteleme mototları

Danışan şarkı besteleme, söz yazma, enstrümantal müzik besteleme veya müzik videoları, ses kayıtları hazırlama gibi müzikal ürün yaratarak ortaya koyar. Bu süreçte terapist danışana teknik açıdan yardım ederek danışana eşlik eder. Besteleme metodunda bireyin karar verme kabiliyetini geliştirmesi, kendi düşünce ve duygularını ifade edebilme ve geliştirmesi, beste yaratımının sağlanması gibi amaçlar bulunmaktadır. Besteleme metodu, şarkı dönüştürme (şarkının melodisi değişmeden sözler değiştirilir veya şarkının sözleri sabit kalır, melodi değişir), şarkı yazarlığı (danışan terapist eşliğinde şarkının herhangi bir bölümünü besteler), enstrümantal beste (Danışan terapistin teknik yardımları ile enstrümantal bir eseri besteler), notasyon faaliyetler (danışan bir şarkı besteler ya da var olan bir şarkıyı notaya alır), müzik kolajı (danışan otobiyografik veya terapötik sorunları araştıran bir kayıt oluşturmak için sesleri, şarkıları, müziği seçer) gibi varyasyonları barındırmaktadır (Bruscia, 2016).

1.7.10.3. Yeniden yaratma metotları

Yeniden yaratma metodunda danışan/hasta müzikal bir ürünün bir bölümünü veya tamamını öğrenir, çalar ya da söyler. Duyu-motor becerileri geliştirmek, dikkati ve hafıza becerilerini geliştirmek, artırmak, diğer insanlarla arasında özdeşleşmeye katkıda bulunmak ve empati kurmak, fikir ve duyguları algılamayı, yorumlamayı ve iletişim becerilerini geliştirmek yeniden yaratma metodunun amaçları arasında yer almaktadır. Yeniden yaratma deneyimlerinin öncelikli adayları beceri ve rol davranışlarını geliştirmeye ihtiyaç duyan

bireylerdir. Enstrümantal yeniden yaratım (bir müzik aleti çalma), vokalle yeniden yaratım (şarkı söyleme), icra (danışanın müzikal bir ürünü topluluk karşısında söyleyerek yada enstrüman ile çalarak icra etmesi), müzikal sahneleme (müzikal bir oyunun planlanmasında ve performansında bulunma), müzikal oyunlar ve faaliyetler (danışan sandalye kapmaca, şarkının adını bilme vs. gibi müzikal oyunlara dâhil olur), yönetme (danışanın canlı bir müzik performansını yönetmesi) yeniden yaratma metodunun içerisinde var olan çeşitli varyasyonlardır (Bruscia, 2016).

1.7.10.4. Reseptif metotları

Bruscia (2016)'a göre danışan reseptif deneyimi yaşarken, müziği dinler ve müziğe sessiz kalarak ya da sözel ifadelerle tepkiler verebilir. Danışana dinletilen müzik, terapistin veya danışanın bestesi olabilir. Kayıttan ya da canlı şekilde müzikler kullanılabilir. Ayrıca çeşitli türdeki müziklerden de yararlanılabilir. Reseptif metot bireyi sakinleştirmek, işitme-motor becerilerini geliştirmek, başkalarının fikir ve düşüncelerini keşfetmek, duygusal durum ve deneyimleri geliştirmek gibi amaçları barındırmaktadır. Reseptif metot varyasyonlarını şu şekilde sıralamak mümkündür;

1- Bedensel dinleme: Titreşimlerin, seslerin ve müziğin danışanın bedenini ve bedeninin ilişkili olduğu diğer bölümleri etkilemesi olayıdır. Kenetlenme, rezonans (Tonlama), vibroakustik müzik, müzikli biofeedback (Müzikli Biyolojik Geri Bildirim) bedensel dinleme metodunun alt tiplerini oluşturmaktadır.

- a) Ağrı yönetiminde müzik: Kişide ağrı ile ilgili kaygıyı kontrol eder veya düşürür. Anesteziye gerek duyulmadan ağrının azaltılmasında yardımcı olur. Müzikle gevşeme: Müzik dinletilen bireyde müzikle gevşeme, rahatlama, stresi azaltma gibi durumlar gelişir.
- b) Meditatif Dinleme: Müzik kayıttan ya da terapist, danışan tarafından canlı şekilde gerçekleştirilir. Müziğin, meditasyon veya derin düşüncede kullanımı sağlanır.
- c) Bilinçdışı Dinleme: Bilinçdışına yönelik telkinleri örtme amacıyla müziğin kullanımı sağlanır.
- d) Uyarıcı Dinleme: Bireyde enerji düzeyini, duysal algı ve duyu-motor aktiviteyi geliştirir. Ayrıca duyuları uyarak çevre ile etkileşimi sağlar.
- e) Ritme Uyumlu Dinleme: Danışanın motor davranışlarını gözlemlemek amacıyla müziğin kullanım şeklidir.

- f) Algısal Dinleme: İşitsel dikkati, algıyı artırmak ve geliştirmek amacıyla müzik dinleme egzersizlerinin kullanılmasıdır.

Bunlarla birlikte var olan diğer varyasyon çeşitleri ise; hareketli dinleme, olumsal dinleme, aracı dinleme, müzik değerlendirme aktiviteleri, şarkı ile hatırlama, şarkıyla geriye gitme, şarkıyla tetiklenen anımsama, şarkı (müzik) üzerinden iletişim, şarkı (şarkı sözü) irdeleme olarak görülmektedir.

2- Yansıtmalı Dinleme: Terapist danışana bir müzik dinletir ve bu sesleri sözlü ya da sözsüz ifade araçları ile tanımlamasını, yorumlamasını ister. Özel yansıtmalı dinleme teknikleri ise; yansıtmalı ses tanımlama, serbest çağrışım, yansıtmalı öykü anlatma, teatral müzik, şarkı seçme, müzikle yansıtmalı hareket, müzikle yansıtmalı çizimden oluşmaktadır.

3- İmgelemli Dinleme: Bilincin alışık olmadığı bir durumda müzik dinlemenin, içsel deneyimleri desteklemesi amacıyla kullanılmasıdır. İmgelemli dinlemenin çeşitleri; yöneltilmiş müzikli imgelem, rehbersiz müzik imgeleme, rehberli müzik imgeleme, rehberli etkileşimsel müzik imgelemedir.

4- Kendini Dinleme: Danışan kendi yapmış olduğu ve kayıt altına aldığı bestesini, doğaçlamasını veya icrasını dinler. Burada amaç; danışanın deneyim ve hislerini paylaşıp, üzerinde düşünmektir.

1.8. Dünyada Müzikle Tedavi

Dünya'nın birçok ülkesinde müzikle tedavi çalışmalarına yer verilmiştir. Hollanda, Japonya, Çin, Danimarka, Polonya, Çek Cumhuriyeti, İtalya, İngiltere, Fransa, Almanya gibi ülkeler de müzikle tedavinin eğitim içerisinde lise, lisans, lisans üstü programlarına dâhil edildiği literatürde görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda; Dünya da müzikle tedavi uygulamalarına önem verildiğini söylemek mümkündür.

1.8.1. Dünya Müzik Terapi Federasyonu (WFMT)

Literatür incelendiğinde dünyanın birçok yerinde müzikle terapi ile ilgili çalışmaların yoğun bir şekilde yapıldığı görülmektedir.

Şengül (2008) World Federation of Music Therapy (Dünya Müzik Terapi Federasyonu)'nin ciddi çalışmalar yapan kuruluşlardan biri olduğunu ifade etmiştir. Müzik terapinin ilk temellerinin 1876 yılında Arjantin Buenos Aires'de atıldığından ve 1985 yılında İtalya Cenova'da resmen kurulduğundan bahsetmektedir. Dünya Müzik Terapi Federasyonu'nun müzikle terapinin tanıtılması ve geliştirilmesi adına ciddi şekilde kurulan

ilk kuruluş olduğunu öne sürmüştür. Federasyonun amaçlarını müzik terapi alanında gelişmeler sağlamak, müzik terapistleri yetiştirmek ve rehberlik etmek, müzik terapi ile ilgili uluslararası kongreler düzenlemek ve bilimsel araştırmalar yapmak olarak açıklamıştır. Dünya Müzik Terapi Federasyonuna tam üye ülkeleri ise; ABD, Arjantin, Almanya, İtalya, Japonya, İspanya, İngiltere, Avustralya, Brezilya, Çin, Macaristan, İran, İrlanda, Makadonya, Meksika ve İrlanda şeklinde belirtmiştir.

Kayım (2017), müzikle terapiyi WFMT'ye göre açıklayarak; müzikle terapinin özgüveni ve konsantrasyonu arttırmada, duyguların daha kolay biçimde ifade edilmesine, kaba ve ince motor becerilerinin geliştirilmesine, sosyal becerilerde gelişime ve kayıplarla başa çıkmada fayda sağlayan bir uygulama olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Müzikle terapinin 1870'li yıllarda ortaya çıktığı ve müzikle terapinin gelişimi, tanıtımı açısından alana yönelik kuruluşların ortaya çıktığı bilgileri yapılan çalışmalarda görülmektedir.

1.8.2. Avrupa Müzik Terapi Konfederasyonu

Şengül (2008)'e göre 26 üye ülkeden oluşan Avrupa Müzik Terapi Konfederasyonu profesyonel müzik terapi birliklerinin konfederasyonu olarak bilinmekte ve merkezi Almanya'da bulunmaktadır. Kurum, 1990 senesinde Avrupa'daki müzik terapistlerin iletişimi amacıyla forum olarak kurulmuş ve Brüksel'de 2004 yılında resmî statü kazanmıştır. Konfederasyon her üç yılda bir Avrupa'da müzik terapi konferansı düzenlemiştir. Konfederasyonu oluşturan ülkeler; İsrail, İsveç, Polonya, Portekiz, Estonya, Finlandiya, Avusturya, Macaristan, Hollanda, San Marino, Almanya, Yunanistan, İspanya, İngiltere, Lüksemburg, İzlanda, Litvanya, Letonya, Belçika, Bulgaristan, Yugoslavya, Danimarka, İsviçre, Fransa, İtalya ve Norveç'tir.

1.8.3. Batı Avrupa Ülkeleri

1.8.3.1. Almanya'da Müzikle Tedavi ve Kurumları

Batı Avrupa ülkelerinde müzikle tedavi kurumları hakkında değerlendirme yapan Kayım (2017), Almanya'da müzik terapisinin temellerinin Doğu ve Batı Almanya olarak ikiye bölündüğü dönemlerde atılmış olduğunu belirtmiştir. Almanya'da müzikle terapinin tarihi bir referansta 1940 ve 1950'li yıllarda Franz Adalbert Fengler'in yapmış olduğu bilimsel yayınlarda, müzikle tedavi üzerine yayımlanan kitabında ve Berlin'deki Sanat Üniversitesi'nde müzik terapisi üzerine ilk akademik eğitimi kurduğu ortaya konulmaktadır.

Ayrıca Almanya’da müzik terapisinin doğuşu 1966 yılında Alman üniversite başkanının Paul Nordoff ile teması kaynaklı olduğu bir başka referansta belirtildiği ortaya konulmaktadır. 20. yy. başlarında ve ortalarında Almanya’da tıp doktorları kendilerine ait müzik eserlerini geliştirerek, bu müzik eserlerini psikomatik, nörolojik ve psikiyatrik temelli hastalıkların tedavisinde kullanmışlardır. 1950 yıllarının sonuna yaklaşıldığı dönemlerde Christoph Schwabe, Leipzig Üniversitesi’nde psikiyatri kliniğinde müzik terapisini geliştirmiştir. Üniversitede müzik terapi yöntemleri ve farklı tedavi uygulamaları üzerinde araştırmalar yapıp, konu üzerinde öneriler geliştirilmiştir. Stuttgart’ta 1970 yılının sonlarında ilk müzik terapist Filderstadt olarak bilinmektedir. 1969 yılında Leipzig’de ilk Alman Müzik Terapisi Kongresi gerçekleştirilerek aynı yıl içerisinde Alman Müzik Terapi Derneği kurulmuştur. Ayrıca 1963 yılında Maria Schueppel, hasta bakımı, eğitim ve uygulamayı geliştiren, Antropolojik Müzik Terapisi Kursu kurmuştur. Bununla birlikte Almanya’daki birçok hastane, okul ve özel bakım evlerinde Schueppel’in müzik terapisi kullanılmaya başlanmıştır.

Almanya’da klinik anlamda müzik terapist olmak için akademik diploma sahibi olmak gerekmektedir. Bu yeterliliğe sahip olan müzik terapistler ise psikiyatri alanında hizmet veren hastanelerde ve özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların yer aldığı kurumlarda çalışmaktadır. Almanya’da müzik terapi eğitimi lisans, yüksek lisans ve özel kurslarda verilmektedir. Ayrıca Orff Müzik Terapi Derneği, Nordoff/Robbins Müzik Terapi Teşvik ve Anthroposophic Sanat Terapisi Almanya’daki diğer müzik terapi dernekleridir.

1.8.3.2. İngiltere’de Müzikle Tedavi Eğitimi ve Kurumları

İngiltere Batı Avrupa ülkeleri arasında müzikle tedavi kurumlarının geliştiği ülkelerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. İngiltere’de müzikle tedavi derneklerinin yanı sıra, çeşitli kurslar aracılığı ile de müzikle tedavi eğitimi verilmiştir.

Bu konuda araştırma yapan Kayım (2017), İngiltere’de çeşitli uzmanlar tarafından 1950’li yıllarda, Müzik Terapisi ve Telafi Müzik Topluluğu adı ile örgütlerin kurulduğunu, 1967 yılında ise İngiliz Müzik Terapi Derneği (BSMT)’nin kurulduğunu belirtmiştir. Yine bu yıllarda ülkede analitik müzik terapi üzerine çalışmalar geliştirildiğini, aynı zamanda Londra’da 1974 yılında Nordoff-Robbins, özürlü çocuklar için ve özel eğitimde müzik terapisi yaklaşımları temelli eğitim kursunu yayınladıklarını, 1976 yılında müzik terapistliği mesleğinin gelişimi, uygulama, eğitim ve etkinliklerle bilgi sağlayan bir merkez olma amacıyla Profesyonel Müzik Terapistleri Birliğinin (APMT)’nin kurulduğunu ifade etmiştir.

Ayrıca müzik terapi, alanla ilgili kişiler tarafından ciddi çalışmalar sonucu 1996 yılında Parlamento tarafından resmî olarak onaylanmıştır. 2011 yılında APMT ve BSMT, müzik terapisini geliştirmek, ihtiyaç sahibi çocuklar ve yetişkinler için müzik terapisini uygulamak ve müzik terapisinde eğitimin ilerlemesi için gerekli toplumsal faydayı sağlamak ve tüm halkı kapsayan hizmet sunmak amacıyla İngiliz Müzik Terapisi Birliği (BAMT) adıyla bir araya gelmişlerdir. İngiltere’de müzik terapi eğitim kursları üniversitelerde yarı zamanlı üç yada dört yıl, tam zamanlı eğitim ise iki yıl süre ile verilmektedir.

İngiltere’de müzik terapi eğitimi veren üniversiteler; Londra Guildhall Müzik ve Drama Üniversitesi, Batı İngiltere Üniversitesi, South Wales Üniversitesi, Roehampton Üniversitesi, Nordoff Robbins Müzik Terapisi (Londra ve Manchester), Anglia Ruskin Üniversitesi, Queen Margaret Üniversitesi’dir.

1.8.3.3. Fransa’da Müzikle Tedavi Eğitimi ve Kurumları

Almanya ve İngiltere’de olduğu gibi müzikle tedavi kurumları Fransa’da da önemli gelişme göstererek ciddi çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Fransa’da müzikle tedavi konusunda çalışma yapan Kayım (2017), ülkede 2003 yılında Fransız Müzik Terapi Federasyonu (FFM) kurulduğunu, bu federasyonun Fransa’daki müzikle terapi alanında uzman kişilerin profesyonel bir statü kazanmaları adına bazı özel eğitim programları ve üniversite eğitim merkezlerinin bir araya gelmesi ile doğan bir kuruluş olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Fransa’da ilk müzikle terapi derneğinin 1970 yılında, Müzik Terapi Araştırma ve Teknoloji Uygulamaları Derneği (ARATP) adıyla kurulduğunu, 1980 yılında AFM’nin bir grup araştırmacı, müzisyen ve müzik terapistlerin bir araya gelmesiyle kurulduğunu, Fransa’da müzik terapi eğitiminin sertifika ve yüksek lisans programları ile verildiğini ve Nantes Üniversitesi, Bordeaux Müzik Terapisi Atölyesi, Montpellier III. Paul Valery Üniversitesi, Bourgogne Müzik Terapisi Atölyesi, René Descartes Üniversitesi’nin Fransa’da müzik terapi eğitimi veren kuruluşlar arasında yer aldığını ifade etmiştir.

1.8.3.4. Lüksemburg’da Müzikle Tedavi Eğitimi

Lüksemburg Batı Avrupa ülkeleri arasında müzikle tedavi eğitiminin pek fazla gelişmediği ülkelerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda Kayım (2017), Lüksemburg’da müzikle tedavi ile ilgili çalışmaların 2014 yılında başlamış ve aynı yıl içerisinde Müzik Terapi Derneği (GML)’nin kurulduğunu belirterek, bunun yanında ülkede

herhangi bir eğitim kurumu ya da derneğe bağlı müzik terapi eğitimi veren kursun bulunmadığını ifade etmiştir.

1.8.3.5. Avusturya’da Müzikle Tedavi Eğitimi ve Kurumlar

Avusturya’da müzikle tedavi eğitimi; diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi dernekler ve üniversitelerde gerçekleştirilmektedir. Bu konuda Kayım (2017), Avusturya’da ilk müzik terapi ile ilgili kursun Viyana’da başladığını, 1984’te kurulan Avusturya Müzik Terapi Derneği (OBM)’nin amacının ise; Avusturya’da görev yapan müzik terapistlerinin haklarını korumak olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Avusturya’da müzik terapi kanununun 2009 yılında yürürlüğe girdiğini, Avusturya’da müzik terapi eğitiminin, üniversitelerde (Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi, IMC uygulamalı Bilimler Üniversitesi), kurs merkezlerinde (NICU Müzik Terapisi Eğitimi Kursunda, Fachhochschule Krems) ve müzik terapi okullarında (Müzik Terapi Okulu Graz) verildiğini ifade etmiştir.

1.8.3.6. Hollanda’da Müzikle Tedavi Eğitimi ve Kurumlar

Hollanda’da müzik ile terapinin; genel olarak İkinci Dünya Savaşı itibariyle ilgi duyulan bir alan haline geldiği bilinmektedir. Ülkedeki ilk müzik terapistleri de bu dönemde çalışmaya başlamışlardır. Bu sebeple Hollanda’nın müzik terapi alanında uzun bir geçmişe sahip olduğu ve 20. yüzyıl başlarına kadar uzanan bir geçmişinin olduğu ortadadır.

Hollanda’da müzikle terapi ve kuruluşlar ile ilgili olarak; Kayım (2017), Hollanda’daki müzik terapisinin, 1962 senesinde “Hollandalı Yaratıcı Sanat ve İfade Terapileri Birliği” (NVCT) ismi ile psikiyatrist Vaessen ve Van der Drift tarafından kurulduğunu ortaya koymuştur. NVCT daha çok psikiyatri odaklı olup, yeteri kadar müzik terapisini içerisinde barındırmamasından dolayı 1969 yılında Müzik Terapisi Vakfı’nın kurulduğundan ve 1977 yılında Yaratıcı Müzik Terapistleri, NVCT’ye psikolog ve psikiyatri alanında çalışan uzmanları üyeliğe kabul etmemeye başladıklarından söz etmiştir. Bunun üzerine müzik terapistleri kendilerine ait vakfi kapatarak NVCT ‘ye üye olmuşlardır. Kuruluş, varlığını 2006 yılında Vakantapieën (FVB) adı ile bilinen Hollandalı “Yaratıcı Sanat ve Psikomotor Terapiler Federasyonu” kurulana kadar devam ettirmiştir. Daha sonraki süreçte 400’den fazla üyesi olan ve müzik terapistlerinin % 70’ini temsil eden Hollanda Müzik Terapisi Birliği (NVvMT)’nin kuruluşunu aktararak, bu birliğin yetişkinlere yönelik zihinsel sağlık, engelli birimleri, huzurevleri, rehabilitasyon bakımı, adli psikiyatri, gençlik psikiyatrisi ve özel müzik terapisi gibi alanlarda çalışmalar yaptığı

bilgisini ortaya koymuştur. Müzik terapinin, 1965 yılında dört yıllık lisans eğitimi olmak üzere Amersfoort'ta başladığı, 1978'de Nijmege, 1981'de Baarn ve 1984'te Sittard devam ettiği noktasına değinmiştir. Jelburg ve Middeloo 1988 yılında Hogeschool Utrecht'a dâhil edilmesi ile bilinmektedir. 2010 yılından beri müzik terapisi ve sanat terapisi için yarı zamanlı lisans eğitiminin Stenden Üniversitesi'nde verildiğine dair açıklamalarda bulunmuştur.

Hollanda'daki mesleki eğitim üniversitelerini ise şu şekilde açıklamaktadır: Utrecht Üniversitesi, Zuyd Üniversitesi, Arnhem Nijmegen Üniversitesi, Artez Konservatuvarı ve Kenvak Sanat Terapileri Araştırma Merkezi. Bahsi geçen kurumlarda müzik terapi program süresinin dört yıl olduğunu ve Kenvak Sanat Terapileri Araştırma Merkezi'nde ise program süresinin iki, üç yıl arasında değişiklik gösterdiğini belirtmiştir.

1.8.3.7. İsviçre'de Müzikle Tedavi Eğitimi ve Kurumlar

İsviçre'de müzikle terapi diğer Avrupa ülkelerinden daha farklı olarak gelişmiştir. Müzik terapistler sağlık kurumlarında ve eğitim kurumlarında aktif olarak görev almaktadırlar. Kayım (2017), İsviçre'de müzikle tedaviyi müzik terapisinin bir meslek ve disiplin şekli olduğu yönünde açıklamıştır. Ülkede 1970 senesinden bu yana eğitimler devam etmekte ve sertifikalı müzik terapistler yetiştirilmektedir. İsviçre'de lisansüstü eğitim programı dört kurumda verilmektedir. Bunlardan üçü özel, biri ise hükümet tarafından desteklenmektedir. Müzik terapisi, ülkede devlet tarafından bir sağlık mesleği olarak kabul edilmemektedir. Müzik terapistleri, sağlık ve eğitim sisteminin çeşitli alanlarında görev alıp, yarı zamanlı olacak şekilde çalışmaktadırlar. İsviçre'nin tek müzik terapi derneği olan İsviçre Müzik Terapisi Derneği (SFMT) 1981 yılında kurulan bir kurumdur. Derneğin amacının müzik terapi alanında eğitim, araştırma ve uygulamayı geliştirmek olduğu belirtilmektedir.

İsviçre'de müzik terapi eğitimi veren kurumları ise;

- Zürich Sanat Üniversitesi: Üniversitede lisansüstü program bulunmaktadır ve yarı zamanlı dört yıllık bir program.
- Ecole Romande Üniversitesi: 22 yaş sınırı bulunan, üç yıllık sertifika eğitim Programı

-Orpheus Fakültesi: yarı zamanlı, dört yıldan oluşan bir sertifika eğitim programı olduğu yönünde açıklamaktadır.

1.8.3.8. İrlanda’da Müzikle Tedavi Eğitimi ve Kurumlar

İrlanda’da müzik terapi; diğer Avrupa ülkeleri kadar gelişmemiş, müzik terapi derneği kurulmamış olsa da üniversitelerde yüksek lisans programları bulunmaktadır. Kayım (2017)’a göre, İrlanda’da müzik terapistler, hastaneler, hayır kurumları, eğitim bakanlığı ve sosyal hizmetlerde 2009 yılında Müzik ve Sağlık Araştırma Grubu’nun kurulması ile görev almaya başlamışlardır. Ayrıca; İrlanda’da müzik terapi derneği bulunmadığını, yalnızca Sanat Terapisi Derneği’nin içerisinde drama, dans-hareket, müzik ve sanat olarak dört farklı branş arasında görüldüğünü ortaya koymuştur. Ülkede Limerick Üniversitesi’nde 1998 yılında yüksek lisans programı açılmıştır. İrlanda’da müzik terapi eğitimi Dünya Müzik ve Dans Akademisi’nde yüksek lisans programı olarak, iki yıl program süresi dahilinde verilmektedir.

1.8.4. Doğu Avrupa Ülkeleri

1.8.4.1. Letonya’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023)’a göre, Letonya’da müzik terapistleri için eğitim ilk olarak 2003 yılında eski adı Liepaja Pedagoji Akademisi olan şimdiki adı ise Liepaja Üniversitesi olarak bilinen bu kurumda başlatılmıştır. Ülkede müzik terapi derneği kurulmadan önce ve alanda eğitim programı uygulaması yapılmadan önce, müzik terapi için profesyonel bir standart geliştirme girişimlerinde bulunulmuştur. Mesleki standart geliştirme çalışma grubu oluşturuldu ve grup çalışmalarına başlayarak, tanınırlık kazanmıştır. Bu çalışmaların sonucunda 2005 yılında Letonya Profesyonel Müzik Terapistleri Derneği (LMTA) kurulmuştur. Ülkede 2006 yılında Riga Stradins Üniversitesi’nde müzik terapi ile ilgili eğitim programı oluşturuldu. Aynı sene içerisinde eğitim ve bilim bakanlığı sanat-müzik terapi uzmanı mesleği unvanını kabul etmiştir. 2009 yılında ise mevzuatta mesleki standartlar kabul edilmiştir. 2010 yılında müzik terapisi tıbbi bir teknik olarak tescillenerek, ardından 2012 yılında müzik terapisi ünvanı Tıbbi Tedavi Kanunu’na fonksiyonel uzman olarak dâhil edilmiştir. Letonya’da görev yapan müzik terapistler aynı zamanda Letonya Cumhuriyeti Tıp Yasasına göre tıp eğitimi almış bir uzman kişidir. Ülkedeki müzik terapistler, eğitim, sağlık, sosyal bakım, özel muayenehane ve sanat terapileri hizmeti gerektiren kurumlarda görev yapma imkânına sahiptirler. Letonya’da müzik terapi eğitimi yüksek lisans düzeyindeki eğitim programlarından oluşmaktadır.

- Liepāja Üniversitesi: Eğitim üç yıllık ve yarı zamanlıdır.

- Rīga Stradiņš Üniversitesi: iki buçuk yıllık bir eğitim verilmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda Letonya’da müzik terapi; standart geliştirme girişimleri, derneklerin kurulması, üniversitelerde eğitim programının oluşturulması, tıp eğitimi almış uzman kişi ünvanının oluşturulması çalışmaları ile şekillenmiştir.

1.8.4.2. Polonya’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumlar

Polonya’da müzik terapi eğitiminin genellikle müzik akademileri ve üniversitelerde verildiği yapılan araştırmalardan anlaşılmaktadır. Kayım (2017), yapmış olduğu çalışmada Polonya’da ilk kurulan müzik terapi merkezinin Wrocław’daki Müzik Akademisi olduğunu belirtmiştir. Merkezi Wrocław’daki Müzik Akademisinde bulunan Polonya Müzik Terapistleri Birliğinin 1996 yılında kurulduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca; Polonya Müzik Terapistleri Birliği, Müzik Akademisi Müzik Terapi Bölümünün ve öğretim, araştırma alanları ile işbirliği yaparak çalışmalarını sürdürdüğünü, bu çalışmaların sonucunda ise, 2002 yılından beri her üç ayda bir “Polonya Müzik Terapisi” dergisinin, akademik bir dergi olarak yayınlandığını ortaya koymuştur. Polonya’da müzik terapi eğitiminin müzik akademileri ve üniversitelerde verildiğini açıklamıştır. Müzik terapi alanında ülkede faaliyet gösteren bu kurumları ise aşağıdaki şekilde belirtmiştir.

- Maria Curie-Skłodowska Üniversitesi: Diploma programına sahip eğitim programı vermektedir. Program süresi üç yarıyıldan oluşmaktadır.
- Pomeranian Üniversitesi: Kurs programı sunulmaktadır. Müzik terapi program süresi bir buçuk yıldır.
- Krakow Müzik Akademisi: Lisansüstü eğitim verilmektedir. Program süresi beş yarıyıl şeklinde sunulmaktadır.
- Karol Lipiński Müzik Akademisi: Akademi de lisans programı 3, master programı ise 2 yıldan oluşmaktadır.
- Grażyna ve Kiejstut Bacewicz Müzik Akademisi: Akademi de lisans programı üç, yüksek lisans programı ise iki yıldan oluşmaktadır.

1.8.4.3. Çek Cumhuriyeti’nde Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumlar

Çek Cumhuriyeti’nde müzik terapinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Ülkede müzikle terapinin terapötik etkiye sahip olduğu, iyileştirici ve destekleyici bir süreç içerdiği bilinmekle birlikte, çeşitli bakanlıklar ve kurumların müzik terapi konusunda işbirliği içinde olduğu da dikkat çekmektedir.

European Music Therapy Confederation (2022) “Müzik terapinin, öncelikle terapötik etkiye sahip bir alan olduğunu, aynı zamanda müzik terapinin, nitelikli bir müzik terapistinin danışanına veya grubuna terapötik bir süreçte yardımcı bir ilişki, müzik ve

müzikal unsurlar aracılığıyla eşlik ettiği iyileştirici ve destekleyici bir süreç olduğunu” savunmuştur.

Ayrıca Kayım (2017), Çek Cumhuriyeti’nde müzik terapi tarihinin oldukça eskiye dayandığını, 1970 ve 1980 yıllarında psikoterapötik etkiye sahip olan Çekoslovak müzik terapisinin etkileri ile gelişimini sürdürdüğü görüşünü ortaya koymuştur. Çek Müzik Terapisi ve Drama Terapisi Derneği (CZMTA), müzik terapisinin meslek olarak tanınması açısından Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve diğer kurumlarla iş birliği yapmaktadır. Aynı zamanda dernek, müzik terapisini meslek olarak ele almış ve üniversitelerde müzik terapi çalışmaları yapmıştır. Çek Cumhuriyeti’nde müzik terapi eğitimi üniversitelerde ve özel sektörlerde görülmektedir. Bunlar;

- Karlova Üniversitesi, Psikoloji Bölümü ve Liberec Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Bu programlara psikologlar ve yüksek lisans mezunu özel eğitimciler kayıt olabilir).
- Tabor Akademi: Özel eğitim veren bir kurstur. Program süresi üç yıldır.
- Alternatif Akademi: Lisans programı şeklinde eğitim verilmektedir. Program süresi üç yıldan oluşmaktadır.
- Olomouc Palacky Üniversitesi Felsefe Fakültesi: Yüksek lisans programı şeklindedir. Program süresi üç yarıyıldan oluşmaktadır.

European Music Therapy Confederation (2022)’a göre; Olomouc Palacky Üniversitesi’ndeki müzik terapi programının 2019/2020 de açıldığını ve 2020/2021 de öğrencilerini kabul etmeye başladığını ortaya koymaktadır.

1.8.4.4. Macaristan’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumlar

European Music Therapy Confederation (2022) Macaristan’da 1875 yılında müzik terapi alanında yapılan ilk uygulamaların duygusal olarak rahatsızlığı olan çocuklar üzerinde gerçekleştirildiğini ortaya koymuştur. Bu konfederasyon 1980 yılında müzik öğretmenleri, doktorlar ve psikologlar müzik terapi teorisini tartışmak için Visegrád’da bir araya gelerek, 1980 yılından beri konferanslar ve çalıştayların düzenlendiği, müzik terapinin bir meslek olmasının sağlanmaya başladığını belirtmiştir. İlerleyen zamanlarda müzik terapi kademeli bir şekilde her yıl düzenlenen psikoloji konferanslarına dâhil edilmiştir. İlk Ulusal Müzik Terapi Konferansı Budapeşte’de 1988 senesinde gerçekleştirilmiştir. Ülkede müzik terapiye olan ilginin artması sebebi ile 1992 yılında Müzik Terapi Derneği, 1994 yılında ise Macar Müzik Terapi Derneği (MZE) kurulmuştur. MZE toplamda 56 üyesi olan bir topluluktur.

Diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Macaristan'da da müzik terapi alanında dernekler kurularak bu alandaki faaliyetler desteklenmiştir. Ayrıca Kayım (2017) da Macaristan'da müzik terapi eğitiminin ilk olarak 1992 senesinde lisansüstü dersi olarak Lis of Akademisi ve Pecs Tıp Fakültesi'nin işbirliği ile başlatıldığını ifade etmektedir. Aynı zamanda Budapeşte'deki Eötvös Loránd Üniversitesi müzik terapi eğitimini yarı zamanlı olacak şekilde yüksek lisans programı vermektedir. Bunların yanı sıra iki yıllık müzik terapi eğitim programına sahip POTE (University of Pécs Medical School) Üniversitesi ve Franz Liszt Müzik Akademisi'dir. Elte Üniversitesi'nde ise eğitim sadece müzik terapistlerine yöneliktir ve beş yarıyıldan oluşmaktadır.

1.8.4.5. Bulgaristan'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumlar

Diğer birçok ülkede olduğu gibi Bulgaristan'da da müzik terapi çalışmaları bu alanda derneklerin kurulması ile başlamıştır. Ülkede üniversitelerde ve diğer eğitim kurumlarında müzikle terapinin pek fazla yeri yoktur.

Ahtorava (2023)'ya göre, Bulgaristan Müzik Terapi Derneği (BAM), 1995 yılında Sofya'da Josef Moreno'nun makro seminer düzenlemesi ile kurulmuştur. Düzenlenen bu seminerde farklı mesleklerden insanlar bir araya gelmiştir. Bulgaristan Müzik Terapi Derneği ülkede müzik terapinin yaygınlaşması için çalıştaylar ve seminerler düzenlemektedir. BAM'ın eğitim programı Lilia Ahtarova ve Profesör Nadezda Vitanova tarafından yönetilmektedir. Yürütülen bu program; psikologlar, müzisyenler, ana psikoterapötik yöntemlerden birinde sertifika almış psikoterapistler için verilmektedir.

European Music Therapy Confederation (2023)'a göre; Bulgaristan'da BAM eğitim programı 2009 yılında başlamıştır. Eğitim; grup ve bireysel seanslarda kişisel deneyim, gözetim altında çalışma, teorik ve pratik seminerleri kapsamaktadır. Eğitim süresi 4 yıllıktır ve toplam eğitim saati 1100 saattir.

Kayım (2017), 2013 yılında Müzik Terapi Enstitüsü-Sofya (MTI) topluluğunun kurulduğunu belirtmektedir. Bu enstitü, eğitim programları yönetmeliğini devralmıştır ve ana psikoterapi paradigmaları için belgelendirilmiş henüz yeni sayılan bu branşları da eğitime dâhil etmiştir. Profesyoneller için verilen bu eğitim programı seminer olarak sunulmaktadır.

1.8.5. Kuzey Avrupa Ülkeleri

1.8.5.1. Norveç'te Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)'a göre, Müzik Terapisi Norveç Derneği 1960 yılında kurulmuştur. 1972 yılında ise Norveç Müzik Terapisi Derneği (NNFMT) kurulmuştur. Derneğin yaklaşık 350 üyesi bulunmaktadır. 1992 yılında Norveç'te yaklaşık 250 müzik terapist, hükümet tarafından onaylanmış ve akademi tarafından onaylı diplomaya sahip müzik terapistlerinin haklarını güvence altında tutmak için bir kod verilmiştir.

European Music Therapy Confederation (2023)'a göre Norveç'te Müzik Terapi Eğitimi veren kurumlar;

1- Norveç Müzik Akademisi: Kurumda müzik ve sağlık alanında tam zamanlı olarak 1 yıldan oluşan lisans eğitim programı, iki yıllık tam zamanlı yüksek lisans programı ve doktora programı mevcuttur.

1- Grieg Akademisi- Müzik Bölümü, Bergen Üniversitesi: Üniversite de 1 yıldan oluşan tam zamanlı lisans programı (müzik ve sağlık alanında), iki yıldan oluşan tam zamanlı yüksek lisans eğitim programı, lisans ve yüksek lisans eğitiminin birleşimi ile 5 yıldan oluşan eğitim programı ve doktora programı bulunmaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda; Norveç'te müzikle terapi eğitimi veren kurumların var olduğunu ve dolayısıyla müzikle terapinin gelişim gösterdiğini söylemek mümkündür.

1.8.5.2. Finlandiya'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017), Finlandiya'da müzikle terapinin 1960 yılında ortaya çıktığını ve 1970 yılında ilk kez müzik terapi eğitimi başladığını söylemektedir. Ülkede müzik terapi faaliyetlerini teşvik etmek amacıyla 1973 yılında Fin Müzik Terapi Derneği (FSMT) kurulduğunu ve dernek içerisinde üyeliğin profesyonel, savunuculuk, öğrenci ve toplum üyeliği olarak dört gruba ayrıldığını belirtmiştir. Finlandiya'da müzik terapi eğitiminin ise; Jyväskylä Üniversitesi Sibelius-Akademisi'nde üç yıllık lisans eğitimi ve iki yıllık yüksek lisans eğitimi şeklinde verildiğini açıklamıştır.

Finlandiya'da müzik terapinin 1960 yıllarından başlayıp günümüze kadar gelişerek geldiğini görmekteyiz. Ülkede müzikle terapi akademik anlamda verilmektedir. Bu durum müzikle terapiye verilen önemi göstermektedir.

1.8.5.3. Litvanya’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023)’a göre, Litvanya’da müzikle terapinin ilk adımları 1970 yılının sonlarına doğru atıldı. Müziğin sinir sisteminde görülen hastalıklar ve psikosomatik rahatsızlıklardaki etkisini incelemek için Resort Tedavi Araştırma Laboratuvarı’nda araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. 1980 yıllarında psikiyatristlerin, psikoterapide müzikle tedavi uygulaması yönündeki ilgileri ortaya çıkmıştır. Fakat ülke o yıllarda bağımsızlık mücadelesi verdiği için müzik terapi gelişim gösteremeyen bir alan olmuştur.

“1990’da Engelliler Entegrasyonu Yasası ile tekrar gündeme gelen müzik terapisi ile ilgili ilk gelişme 1997 yılında Litvanya Müzik Terapisi Derneği’nin kurulmasıyla gerçekleşmiştir.” (Kayım, 2017, s. 31).

Yine European Music Therapy Confederation (2023)’a göre 1997 yılında müzik terapi uzmanları tarafından özel ihtiyaçlara sahip olan bireyler için Litvanya Eğitim Müzik Terapi Derneği adında sivil toplum kuruluşu kurulmuştur. Dernek 1997-2007 yıllarını kapsayan süreçte 224 saatten oluşan müzik terapi seminerleri temalı projeler başlatmıştır. Projelerini devam ettiren dernek Litvanya Sanat Terapisi Uygulaması Derneği ile psikiyatri ve klinik psikoloji üzerine 222 saatten oluşan ortak seminer çalışmaları gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda iki dernek iş birliği içinde drama ve hareket terapisi üzerinde atölye çalışmaları düzenleyerek Psikolojik Eğitim Programı projesini başlatmışlardır. Dernek 2002 yılından itibaren Avrupa Müzik Terapi Konfederasyonu (EMTC) üyesidir. Müzik terapi ile ilgili çalışmaların mevcut durumu ise; müzik terapi uygulama alanlarının genişlemesi son on yıl içerisinde artış göstermektedir. Psikososyal rehabilitasyon programları, özel eğitim ve sosyo-kültürel programlar ve psikiyatrik tedavilerde müzikle terapi uygulamaları kullanılmakta olup müzik terapi alanındaki sorunlara rağmen alanda ilgi artmaktadır. Litvanya Cumhuriyeti Hükümet Kabinesi’nde Sanat Terapisi Çalışma Komitesi, müzikle terapi alanındaki hedefler için çalışmalar yapmaktadır. 2006 yılında Sanat Terapisi Projesi Yüksek Lisans çalışmaları programı kurula sunulmuştur.

Kayım (2017)’a göre, ülkede müzik terapi üzerine akademik bir eğitim programı bulunmamaktadır. Alanla ilgili okullarda müzik terapi dersi olarak işlenmektedir. Litvanya Üniversitesi’nde müzik eğitimi, özel eğitim, sosyal eğitim, okul öncesi ve ilköğretim ergoterapi programlarına entegrasyonu sağlanmıştır.

Dersler 2-4 kredilik müzik terapiye giriş adı altında seçmeli derslerden oluşmaktadır. Aynı zamanda Vilnius Pedagoji Üniversitesi Sosyal İletişim Enstitüsü’ndeki Sosyal Hizmet

Lisans ve Sosyal Hizmet Lisans programlarına 30 kredilik sanat terapisi uzmanlığı dersleri işlenmektedir.

Litvanya’da müzikle terapinin temellerinin bazı hastalıklar üzerinde müziğin etkilerinin araştırılması ile atıldığını fakat ülkenin bağımsızlık mücadelesi içerisinde olması sebebiyle alanla ilgili çalışmaların çok fazla ilerleyemediği görülmektedir. Ülke müzikle terapi alanında ilerlemek adına belirli dönemlerde birçok seminer, atölye çalışmaları ve projeler düzenlenmiştir. Fakat müzik terapi alanında üniversitelerde ciddi bir şekilde uygulanan eğitim programı yer almamaktadır.

1.8.5.4. Danimarka’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023)’a göre ülkede 1969 yılında Danimarka Müzik Terapi Derneği (DFMT) kurulmuştur. Aalborg Üniversitesi’nde 1982 yılında dört yıllık eğitim programı, 1995 yılında ise varolan dört yıllık lisans eğitimi yüksek lisans programı ile genişletilmiştir.

Danimarka’da ilk müzik terapi profesörlüğü 1998 yılında kurulmuştur. Bunun yanı sıra 1992 yılında Danimarka Müzik Terapistleri Derneği (MTL) kurulmuştur. Müzik psikoterapisine ilgili olan kişiler için 1998 yılında Danimarka GIM topluluğu kurulmuştur. 2007 yılında Danimarka Müzik Terapi Derneği çalışmalarını MTL’ye devretmiştir. Kurum 2014 yılında adını DMTF olarak değiştirmiştir.

Kayım (2017), DMTF’yi müzik terapistliği mesleğinin politikalarını ve etiğini şekillendirmek ve ülkede bulunan müzik terapistlerinin haklarını korumayı amaçlayan ciddi bir kuruluş olarak açıklamıştır.

European Music Therapy Confederation (2023)’a göre, Danimarka’da müzik terapi eğitim programı Aalborg Üniversitesi’nde 4 yıldan oluşan tam zamanlı lisans ve 5 yıldan oluşan yüksek lisans şeklindedir. Program Aalborg Psikiyatri Hastanesi’nde Müzik Terapi Kliniği ile bağlantılıdır. Aalborg Üniversitesi’nde eğitim alan öğrenciler disiplinli takımlarda çalışmak üzere eğitim görürler. Program, akademik çalışma, müzik eğitimi, bilimsel araştırma metodolojisi, kişisel gelişim ve klinik becerilere eşit ağırlık vererek yürütülmektedir.

Ülkede müzikle terapi eğitiminin üniversitelerde lisans ve yüksek lisans programları kapsamında yer aldığı ve öğrencilerin disiplinli bir şekilde eğitim gördüğü görülmektedir. Ülkede 1969 yılından itibaren müzik terapi alanına yönelik derneklerin kurulduğunu ve bu

derneklerden biri olan Danimarka Müzik Terapi Derneği'nin müzik terapistlerinin haklarını korumada önemli bir rol oynadığını söylemek mümkündür.

1.8.5.5. İsveç'te Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023), müzik terapisine ilgi duyan bir grup tarafından 1974 yılında İsveç Müzik Terapi Derneği (SFM)'nin kurulduğunu ve derneğin 1977 yılında Musikterapi isimli dergi yayımladığını belirtmektedir.

Kayım (2017), 2000 yılında İsveç Forsbundet Müzik Terapi Derneği (FMS)'nin, SFM'den sonra ortaya çıkan bir kuruluş olarak bilindiğini ve yılda iki kez “Musikterapi Sverige” adıyla dergi yayımlayan derneğin amacını, farklı müzik terapi formları arasında işbirliği sağlayarak, profesyonel bütünlüğü korumak adına çalışmalarını yürütmek olduğunu aktarmıştır.

European Music Therapy Confederation (2023)'a göre, Danimarkada'ki müzik terapistler; okullar, müzik okulları, hastaneler (kanser, palyatif üniteleri), psikiyatri hastanesi, geriatri servisi, özel müzik terapi merkezleri, gençlik kulüpleri, aktivite merkezi, hapishaneler gibi kurumlarda çalışma alanlarına sahiptirler. Müzik terapi eğitiminin akademik seviyede ilk kez verildiği tarih 1981 yılıdır. Eğitim Royal College of Music in Stockholm'da müzik öğretmenleri için yüksek lisans programı olarak tanıtılmıştır. 1987 yılında ise; Uppsala'da Fonksiyonel Müzik Terapisi (FMT) yöntemi ile eğitim vermek amacıyla özel bir enstitü olan Musikterapiinstituet kurularak faaliyetlerini sürdürmüştür. Bugün en az 180 saatlik yüksek lisans ve doktora programları bulunmaktadır.

İsveç'te de müzikle terapi eğitim programlarına yansıtılmıştır. Ülkede lisans programlarının yanı sıra lisansüstü (yüksek lisans- doktora) programlara da yer verilmiştir. Ayrıca ülkede müzik terapistlerinin çalışma alanlarının oldukça geniş bir yelpazede olduğu anlaşılmaktadır.

1.8.5.6. İzlanda'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023), İzlanda'da müzik terapi 1970 yılında ilk kez Bay Eyjólfur Melsted tarafından tanıtılmıştır. Şu anda bilindiği kadarıyla İzlanda'da müzik terapi alanında diploma sahibi olan 15 kişi bulunmaktadır. İzlanda'da ki müzik terapistleri, engelli bireylerden oluşan gruplarla özel okullarda ve engelli bireylerin olduğu yatılı okullarda çalışma imkânı bulmuşlardır. Ayrıca palyatif bakım, pediatri, geriatri ve yetişkin psikiyatrisi alanlarında da yüksek lisans araştırma projelerine bağlı olarak

hasnanelerde çalışmışlardır. Müzik terapi ülkede 1970 yılından beri kişisel çabalar ile halka ve sağlık alanında çalışan uzman kişilere tanıtılmıştır. Bunun yanı sıra 1986 yılında yine müzik terapi ile ilgili yapılan araştırmalar sonucu ortaya konulan makaleler birçok gazete ve dergilerde yayımlanmıştır. Radyo programlarında, çeşitli kurumlarda, dernek ve okullarda da yıllık atölye çalışmaları ve dersler verilmiştir. 1997 yılında ise; müzik terapi mesleğini geliştirmek ve desteklemek amaçlı küçük bir dernek olan İzlanda Müzik Terapistleri Derneği (Físmús) kurulmuştur. Üye sayısı 10 kişi olarak bilinmektedir.

Kayım (2017)'a göre, Sosyal Hizmetler, Ulusal Sağlık Hizmetleri ve Eğitim Sistemi içerisinde müzik terapi devlet tarafından resmî olarak onayı verilen bir meslek değildir. Ayrıca ülkedeki görev yapan müzik terapistleri ruhsatsızdır.

Sonuç olarak İzlanda da müzik terapi üzerine dernekler kurulmuş fakat kişisel çabalardan pek öteye gidememiştir. Alanın gelişememe sebepleri arasında müzik terapistliği mesleğinin devlet tarafından resmî olarak onaylanmaması düşünülebilir.

European Music Therapy Confederation (2023)'e göre ülkede müzik terapisi eğitim kursu veya akademik bir program bulunmamaktadır. İzlanda'daki müzik terapistleri yurtdışında kendi eğitimlerini alarak ABD, Avrupa ve İskandinav ülkelerinde en az sekiz farklı akademik kurumdan diploma sahibi olmuşlardır.

İzlanda da görev yapan müzik terapistlerinin ise; kendilerini geliştirmek için yurtdışında eğitim aldıklarını ve aldıkları eğitim sonucunda elde ettikleri diplomalar ile ülkelerinde bu mesleği icra ettikleri görülmektedir. Ülkede müzik terapi alanı gelişim gösteremediğinden dolayı eğitim alanında yer almadığı anlaşılmaktadır.

1.8.5.7. Estonya'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Eesti Muusikateraapia Ühing (2023)'e göre, Estonya müzik terapisinin tarihi 1980 yılına kadar uzanmaktadır. Müziğin terapötik etkisine inanan ve ilgisi olan bir grup araştırmacı eski Tallinn Üniversitesi'nde bir araya gelerek, yurtdışında görev yapan yabancı müzik terapistlerini alanda eğitim vermek için davet etmişlerdir. Böylece müzikle terapinin ilk adımları ülkede 1980 yılında yapılan bu önemli girişimlerle atılmıştır. Müzik terapi alanında atılan bu adım yaklaşık 15 sene kadar sürmüştür. Norveç'ten Prof. Olav Skille ve Finlandiya Sibelius Akademisi'nden Prof. Petri Lehtikainen ortak çalışmalarla Tallinn Pedagoji Üniversitesi (TPU)'ni düzenli olarak ziyaret ederek müzik terapi alanında ilgili kişilere müzik terapi ve vibroakustik terapi üzerine seminerler düzenleyerek dersler vermişlerdir. Bunun yanı sıra 1990 yılının Ağustos ay'ında TPU'da uluslararası düzeyde

müzik terapi semineri gerçekleştirilmiştir. Düzenlenen seminere sağlık alanında çalışan uzman kişiler, öğretmenler ve terapistler katılım sağlamıştır.

Estonya Müzik Terapi Derneği (2023)'ne göre, 1990 yılının Aralık ayında müzik terapi eğitimleri düzenleyerek alanda gelişim sağlamak, müzik terapi hakkında bilgi yaymak ve uzmanları bir araya getirmek amacıyla 37 üyeden oluşan Estonya Müzik Terapi Derneği (EMTU) kurulmuştur. 1995 yılında dernek tarafından müzik terapi de ikinci dönem başlamıştır. Derneğin yeni yönetim kurulu Avrupa'da Müzik Terapi Konfederasyonu'na ve Dünya Müzik Terapi Federasyonu'na katılarak uluslararası iletişimi güçlendirmeyi hedeflemiştir. Kurul, çeşitli eğitimler gerçekleştirerek, EMTÜ etik normlarını geliştirmiştir. Tallinn Üniversitesi ortaklığı ile düzenlenen ve sağlığı geliştirmek adına çeşitli yaratıcı terapilerin uygulanması yönündeki konuların tartışıldığı "Sağlık İçin Sanat" semineri bilinen en önemli girişimlerden biri olarak kabul edilmiştir. 1995 yılında Alice Pehk tarafından Tallinn Üniversitesi'nde müzik terapi alanında ilk kez temel kurs başlatılmıştır. 1998-99 yılları arasında müzik terapide bilimsel araştırma imkanlarını tanıtmak ve daha önce müzik terapi başlangıç kursunu tamamlamaya hak kazanmış kişilerin müzik terapi alanındaki bilgi, becerilerini geliştirmek amaçlı bir müzik terapi devam kursu düzenlenmiştir. 2002-2007 yılları arasındaki gelişmelerden biri ise; Prof. Dr. Hannelore Grevel ve Prof. Dr. Helmut Grevel'in destekleri ile Tallinn Üniversitesi'nde Hamburg Müzik ve Tiyatro Üniversitesi Müzik Terapi Enstitüsü profesörü Hans-Helmut Decker-Voigt tarafından yürütülen ve 26 müzik terapistinin eğitimi tamamladığı, iki yıllık ileri müzik terapi eğitim programıdır. 2007 yılında Tallinn Üniversite'sinde sanat terapilerinde lisans ve yüksek lisans eğitim programı açılarak müzik terapinin üçüncü dönemi başlatılmıştır. Tallinn Üniversitesi'nde sanat terapisin de lisans eğitimi 180 krediden oluşan, üç yıllık bir eğitim programıdır. Yüksek lisans programı ise; toplamda 120 krediden oluşan iki yıllık bir eğitim programıdır.

Estonya'da müzikle terapi gelişiminin üç ayrı dönemden meydana geldiğini görmekteyiz. İlk dönemde Estonya Müzik Terapi Derneği kurulmuştur. Dernek müzik terapiyi yaymak, tanıtmak ve alanda uzman kişileri bir araya getirerek çalışmalar düzenlemiştir. 1995 yılında ise ikinci dönemin başladığı görülmektedir. Dernek, alanda çeşitli eğitimler vererek uluslararası iletişimi güçlendirmeyi hedef olarak belirlemiştir ve bu amaç doğrultusunda seminerler, kurslar düzenlenmiştir. Ülkede müzik terapi alanında üçüncü dönem ise; 2007 yılında müzik terapi üzerine lisans ve yüksek lisans programlarının açılması ile meydana gelmektedir.

Kayım (2017) da Estonya Akademisi'nde üç yıllık yüksek lisans programı ve Estonya Müzik ve Tiyatro Akademisi'nde tanıtım kursları bulunduğunu çalışmasında belirtmiştir.

1.8.6. Güney Avrupa Ülkeleri

1.8.6.1. Yunanistan'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023), Yunanistan'da 2016 yılından öncesine kadar müzik terapi üzerine akademik bir eğitim programı olmamasından dolayı alana ilgi duyan kişilerin yurtdışında eğitimlerini tamamladığı yönünde açıklama yapmıştır. Çoğu müzik terapistinin ABD ve Birleşik Krallık'ta eğitim öğretim gördüklerinden bahsederek, 2016 yılında Makedonya Üniversitesinin yüksek lisans eğitim programı açıldığını ve birçok müzik terapistinin burada eğitimlerini tamamladığını belirtmiştir.

Kayım (2017) da Yunanistan'da ilk olarak 1992 yılında Yunanistan Müzik Terapi Derneği'nin kurulduğundan bahsetmiştir. Daha sonra 2004 yılında müzik terapi mesleğinin gelişimi açısından önemli bir yeri olan Yunanistan'ın Sertifikalı Profesyonel Müzik Terapistleri Birliği (ESPEM)'ni kurduğu bilgisini aktarmıştır. Ayrıca kurulan bu derneğin 2007 yılından beri EMTC üyesi olduğu ve dünya çapında ülkeyi temsil etmesini açıklayarak, ESPEM'in ülkede müzik terapistlerinin resmî mesleki organı olarak bilindiği noktasına değinmiştir.

European Music Therapy Confederation (2023)'a göre Yunanistan'da 2008 yılının Ekim ay'ı içerisinde sunulan Özel Eğitim Yasası, müzik terapiden bir meslek olarak bahseden ilk yasa olmuştur. Yunanistan resmî gazetesinde yayımlanan Özel Eğitim Yasası'nın içeriği, kamu kuruluşları ve özel kuruluşlarda müzik terapisti olarak çalışabilmek için gerekli görülen nitelikleri özetler şekilde olmuştur. Fakat yayımlanan yasada yeterli olarak görülen nitelikler, ESPEM'in standartlarına göre yeterli olarak kabul edilmemektedir. Özel Eğitim Yasası yayımlandığı yılda onay görmesine rağmen, müzik terapi ülke genelinde devlet tarafından resmî olarak meslek niteliğinde tanınmamıştır. ESPEM devlet tarafından kabul görülen bir meslek haline gelmesi için, çalışmalarını devam ettirmektedir. Makedonya Üniversitesi 2016 yılından itibaren müzik terapi alanında iki yıllık yüksek lisans eğitimi vermektedir. Ayrıca, Aristoteles Üniversitesi müzik bölümündeki öğrencilerin klinik çalışmaları ile İyon Üniversitesi müzik bölümünde nitelikli müzik terapistleri tarafından dersler yürütülmektedir. Müzik terapi, müzik bölümlerinde seçmeli ders olarak verilmektedir.

Bu bilgilerden elde edilen sonuçlar; 2016 yılından önce ülkede herhangi bir kurumda müzik terapi alanına yönelik eğitimin olmadığı ve müzik terapi alanıyla ilgili kişilerin yurtdışında eğitim gördükleri, müzik terapinin bir meslek olarak gelişimi açısından önemli

yere sahip olarak kabul edilen ESPEM'in 2004 yılında kurulduğu, 2008 yılında müzik terapiden meslek olarak bahsedilen bir yasanın çıktığını fakat ESPEM tarafından yasa içerisinde müzik terapistliği mesleğine yönelik niteliklerin uygun olmamasından dolayı kabul edilmediği, devlet tarafından kabul gören bir meslek olması için çalışmaların sürdürüldüğü ve ülkede müzik terapi derslerinin müzik bölümlerinde seçmeli ders olarak programlarda bulunduğu yönündedir.

1.8.6.2. Hırvatistan'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023)'a göre Hırvatistan'da müzik ve tıp 17. yüzyılda kendini göstermiştir. 20. yüzyılın başında ise müzik Dr. Hudolin tarafından hastanelerde tedavi amaçlı uygulanmıştır. 1971 yılında müzik ve tıp alanı Dr. Breitenfeld tarafından geliştirilmiştir. 2002 yılında müzik terapi alanında geçmişe sahip olan müzik öğretmeni Slavica Bevanda, yurt dışındaki müzik terapistlerin desteği ile atölye çalışmalarının olduğu Müzik Terapistleri Derneği'ni kurmuştur. Dernek yedi yıl aktif şekilde kaldıktan sonra 2009 yılında çalışmalarına son vermiştir. 2012 yılında ise Zagreb'de Hırvatistan da müzik terapi uygulama standartlarını belirleyerek müzik terapinin gelişimine ve tanıtılmasına katkıda bulunmak amacıyla Hırvat Müzik Terapi Derneği kurulmuştur. Davranışsal ve hümanist yaklaşımlar gibi kuramsal altyapılara dayanan ve çeşitli güçlükler yaşayan çocuklarda Orff müzik terapisi, yetişkinler ve çocuklar için rehabilitasyon merkezlerinde nörolojik müzik terapisi (Nörobilim temelli terapi modeli) Hırvatistan'da kullanılan müzik terapi modellerini oluşturmaktadır. Hırvatistan'da müzik terapi alanında Aalborg Üniversitesi yüksek lisans ve doktora programı sunmaktadır.

Hırvatistan'da müzikle tedavi alanına yönelik dernekler kurulmuştur. Bu dernekler müzikle terapi alanını tanıtmak, geliştirmek ve alana hizmet etmek amacıyla kurulmuştur. Ülkede alana yönelik ders veren üniversitenin Aalborg Üniversitesi olduğu çalışmalarda görülmektedir.

1.8.6.3. İtalya'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)'a göre, İtalya'da müzikle terapinin tarihi 1970'li yılların ortalarında kendini göstermeye başlamıştır. 1981 yılında ise İtalyan Müzik Eğitimi Kursu kurulmuştur. O yıllarda müzikle terapi eğitilmiş profesyonel kişiler tarafınca yayılmaya, geliştirilmeye ve yeni uygulama alanlarına dâhil edilmeye başlanmıştır. Yapılan bu girişimler farklı meslek

gruplarındaki kişilerinde müzikle terapiye olan bakış açılarında olumlu yönde yeni bir boyut kazandırmıştır ve müzikle terapi meslek olarak gelişim göstermiştir.

Bilindiği üzere müzikle terapi mesleğinin daha doğru şekillerde icra edilebilmesi için gereken kanun ve düzenlemelerin olması gerekmektedir. Bu doğrultuda İtalya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ve İtalya Parlamentosu da 2013'te müzik terapi mesleği için gereken kanunu düzenlemiştir.

İtalya'da eğitim kriterlerine önem verilmiştir. Bu kriterler özetle; lisans düzeyinde eğitim almak için en az üç yıllık müzik eğitimi sertifikasına sahip olmak gerekmektedir. Eğitim programı dört bölümden oluşmakta ve en az üç yıl sürmektedir. Ayrıca İtalya'da kursların izinsiz şekillerde referans vermesini önlemek için eğitim kursları, konservatuar ve üniversiteler arasında işbirliği yaparak sözleşmelerini devam ettirmektedir. İtalya'da üniversitelerle işbirliği içinde olan beş konservatuvarda müzik terapisi kursu bulunmaktadır. Bunların dışında diğer üniversitelerde de müzik terapi dersleri verilmektedir.

İki yıllık sertifika programlı kurumlar;

- Alfredo Casella Konservatuvarı Müzik Terapisi Dinamik Okulu

3 yıllık sertifika programlı kurumlar;

- ISFOM, Müzik Terapisi Eğitim Enstitüsü (Napoli)
- Sanat Terapisi ve Yaratıcı Bilimleri Enstitüsü (Lecce): İki farklı sertifika programı sunmaktadır.
 - 1) Basit kurs: 660 saat
 - 2) Özel kurs 1200 saat, (3 yıl)
- Trienali Müzik Terapisi Okulu (Lecco)
- APE (Associazione Proje Anlatım Derneği, Genova)
- Devlet Müzik Konservatuvarı "Lusia D'Annunzio" Eğitim, Üniversite ve Araştırma Bakanlığı (Pescara)
- Assisi Pro Civitate Christiana Assisi Müzik Terapi Okulu (Assisi)
- A.M.A.T. Sanat Terapisi Akdeniz Akademisi (Modica)
- Profesyonel Müzik Terapistleri (Cenova, Torino, Lecco) İtalyan Derneği
- Cesfor, Merkez Çalışma ve Eğitim Enstitüsü (Bolzano)
- Apollon Müzik Terapisi ve Müzikoloji Enstitüsü (Cosenza)
- A.I.M.U İtalyan Hümanist Müzik Terapisi Derneği (Napoli)

Yüksek lisans eğitimine sahip kurumlar;

- Bristol Üniversitesi (Bologno): 3 yıllık yüksek lisans programı
- Verona Evaristo Felice dall Konservatuvarı (Verona) 2 yıllık yüksek lisans programı

İtalya da müzikle terapi alanında uygulanan çalışmaların oldukça disiplinli şekilde yürütüldüğü görülmektedir. İtalya hükümeti müzik terapistliği mesleğini destekleyerek, bu mesleğin doğru bir şekilde icra edilmesi adına kanun çıkarmıştır.

Dolayısıyla, İtalya müzikle terapi alanındaki verilen eğitimlere dikkat etmektedir. Aynı zamanda ülkede kurslar, üniversiteler, konservatuvarlar işbirliği içinde çalışmalarını yürütmektedir. Bunların dışında ülkede lisans, yüksek lisans ve kurs programlarının mevcut olduğu görülmektedir.

1.8.6.4. Slovenya’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023) Slovenya’da müzik terapinin tarihi ile ilgili kaynaklara rastlanılmadığını belirterek, ülkede 2020 yılında müzik terapi alanında ilk ulusal dernek niteliği taşıyan “Slovenya Müzik Terapi Derneği” (ZGTS)’nin kurulduğundan söz etmiştir. Ülkedeki müzik terapi eğitimi ise; aktif olarak yalnızca Ljubljana Üniversitesi Müzik Akademisi’nde müzik eğitimi alan öğrenciler için seçmeli bir ders olarak sunulduğu şeklinde açıklamaktadır.

Görüldüğü üzere Slovenya’da müzik terapi alanı oldukça yenidir. Alanın yeni olması sebebiyle de ülkede müzik terapi eğitimi henüz gelişme aşamasındadır.

1.8.6.5. İspanya’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)’a göre, müzikle terapi ilk kez İspanya’da 1744 yılında AJ Rodríguez’in “Medical Critical Arena” isimli eserinde görülmüştür. 1787 yılında ise San Carlos Hastanesinde müzik tarantizm vakalarında tedavi yöntemi olarak uygulanmıştır. Ayrıca 1920 yılında Candela Ardid’in yazmış olduğu “Sinir Hastalıklarının Tedavi Edici Bir Ortamı Olarak Müzik: Müzik Terapisi ile İlgili Bazı Hususlar” isimli kitabında müziğin terapötik yönlerinin tedavilerde uygulanmasından bahsettiğini belirtmiştir. Ardid’in yazmış olduğu kitabın ülkede müzikle terapi alanında dönüm noktası yarattığını açıklamıştır.

Kayım (2017)’a göre, İspanyol Müzik Terapi Derneği (AEMT) 1979 yılında düzenlenen 1. Müzik Terapisi Ulusal Sempozyumu ile birlikte resmîyet kazanmıştır. 1983 yılında ise; Barselona’da Katalanca Müzik Terapi Derneği ve Müzik Terapi Araştırma Merkezi kurulmuştur. 1990’lı yıllarda müzik terapi alanında çalıştaylar, seminerler düzenlenmiştir. Ayrıca üniversitelerde müzik terapisi ile ilgili dersler verilmiştir. 1991 yılında Valensiya Müzik Terapisi kurulmuştur. Profesyonel bir grup tarafından ise 1992 yılında Müzik Terapisi Ulusal Koordinatörlüğü kurulmuştur. Kuruluş bir dönem programa

ara vermiştir ve 1998 yılında tekrar çalışmalarını başlatmıştır. 1997 yılında Uygulamalı Hispantik Müzik Terapi Derneği, 1999 yılında ise Gaditana Müzik Terapi Derneği (AGAMUT) kurulmuştur. Ülkede müzik terapi yetkili makamlar tarafından meslek olarak resmîyet kazanmamıştır. İspanya’da müzik terapi üzerine yüksek lisans programı veren okullar;

- Madrid Özerk Üniversitesi, Barselona Üniversitesi, Pontificia De Salamanca Üniversitesi, Pompeu Fabra Üniversitesi, Catolica de Valancia, ISEP, Alcalá de Henare Üniversitesi ve Zaragoza Üniversitesi.
- Cádiz Üniversitesi’nde lisans ve yüksek lisans eğitimi verilmektedir.
- Ulusal Üniversitesi’nde ise; Öğretmenler için Uzaktan Eğitim Programı verilmektedir.

İspanya’da müzik terapi üzerine kurulan özel enstitülerde sunulan yüksek lisans programları ise şu şekildedir; Galicia Müzik Terapisi, Müzik Enstitüsü, Küresel Tedaviler Enstitüsü ve Extremeño Araştırma Merkezi.

İspanya’da müzikle terapinin tarihinin oldukça eskiye dayandığı görülmektedir. Ülkede müzikle terapinin dönüm noktasının 1920 yılında hastalıklar üzerinde müzikle terapinin kullanılması ile ilgili yazılan bir kitap ile gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Yapılan çalışmalarda 90’lı yıllarda ülkede müzik terapi alanına yönelik çalıştaylar ve seminerler düzenlendiğini hatta üniversitelerde müzikle terapi derslerinin verildiği görülmektedir. Alana hizmet etmek amacıyla kurulan birçok dernek olmuştur. Fakat ülkede müzikle terapi resmîyet kazanmamıştır. İspanya’da müzikle terapi eğitim kurumları tarafından lisans ve yüksek lisans programı olarak yürütülmektedir.

1.8.6.6. Portekiz’de Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023)’a göre, 1960 ve 1990 yılları arasında müziğin terapötik yönünü keşfetmek isteyen müzik eğitimi uzmanları ve tıp doktorları müzik terapi alanına ilgi duymuştur. 1996 yılında ise; Portekiz Müzik Terapi Derneği (APMT) kurulmuştur. Portekiz’de müzik terapi alanında eğitim veren iki kuruluş bulunmaktadır:

- Lizbon Lusíada Üniversitesi: Yüksek lisans programı, iki yıllık eğitim.
- Eğitim Fakültesi – Polietnik Enstitüsü: Yüksek lisans programı, bir buçuk yıllık eğitim programı sunmaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda ülkede müzik terapi alanının henüz gelişmekte olduğunu söylemek mümkündür.

1.8.7. Asya Kıtası Ülkeleri

Fotoğraf. 18. Asya Kıtası Siyasi Haritası (<http://cografyaharita.com/>)dan alınmıştır.

1.8.7.1. Japonya’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)’a göre, Japonya’da müzikle terapinin tarihi 1950’li yıllara dayanmaktadır. Ülkede 1970 ve 1980’li yıllarda müzik terapisine olan ilgi artmaya başlamıştır. İlginin artması doğrultusunda ülkede araştırma grupları ve dernekler kurulmuştur. Bu dernekler:

- 1986 yılında; Japon-Bio Müzik Birliği
- 1994 yılında; Klinik Müzik Terapisi Derneği
- 1995 yılında; Selefî Japon Müzik Terapi Federasyonu
- 2001 yılında; Japon Müzik Terapi Derneği (JMTA) şeklindedir.

Japon Müzik Terapi Derneği’nde, dernek tarafından onaylanmış 796 müzik terapisti ve diğer meslek gruplarında görev yapan 6030 üye bulunmaktadır. Asıl amacı, müzik terapisinin topluma katkı sağlaması ve insanlara sağlık hizmeti şeklinde sunmak olan derneğin bünyesi tarafından aynı zamanda müzik terapisi sertifika programı da sunulmaktadır.

Japonya’da müzikle terapinin dernekler vasıtası ile yürütüldüğü, sertifika programları ile müzikle terapi eğitimi gerçekleştirdikleri bilinmektedir. Bu anlamda Ikuno (2005) JMTA tarafından sertifika almanın iki yolu olduğunu ifade etmiştir;

1- Sertifika almak isteyen kişilerin JMTA tarafından onaylanmış derslere katılarak belirli bir puan biriktirmeleri ve belirli bir pratiğe ulaşmaları gerekmektedir. Bunun sonucunda belirli belgelerle gerekli yerlere başvuru yaparak mülakatta sertifika sahibi olmaktadır.

2- JMTA tarafından onaylı 4 yıllık müfredata sahip olan müzik terapi kurslarını

tamamlayarak, yazılı bir sınava tâbi tutulurlar. Sınavı olumlu geçen kişiler geçici olarak müzik terapi sertifikası almaktadır. Müzik terapisti olmadan önce eğitimi tamamladıktan sonra, belirli bir süre zarfında gözetim altında öğrendiklerini uygulayarak alanda pratik yapmaktadırlar. Bunun sonucunda müzik terapisti olarak sertifikalandırılırlar.

Japonya'daki müzik terapistler, refah merkezleri ve eğitim merkezlerinde, gündüz bakım evlerinde, hastaneler ve yurtlarda; gelişimsel engeli olan çocuklar, gelişimsel engelli yetişkinler, Alzheimer teşhisi konan yaşlılar, psikiyatrik bozukluğu olan hastalar ile çalışmaktadırlar Kayım (2017).

Ayrıca Kayım (2017), Japonya'da müzik terapi alanında lisans programı veren kurumları aşağıdaki gibi sıralamıştır;

- Nagano Medikal Sağlık Meslek Okulu (3 yıl), Doshisha Kadın Koleji (4 yıl), Kwassui Kadın Üniversitesi (dört yıl), Müzik Showa Üniversitesi (üç yıl). Lisans eğitimi veren kurumların dışında liselerde de müzik terapi eğitimi verilmektedir. Bu kurumlar;
 - Ibaraki Müzik Meslek Lisesi (iki,üç yıl) ve Koriyama Gençlik Koleji (iki yıl)'dir.
- Ayrıca Japonya Refah Üniversitesi'nde de yüksek lisans eğitimi verilmektedir. program süresi iki yıldan oluşmaktadır.

Bunların dışında müzik terapi programına sahip lise ve üniversiteler de vardır. Bu kurumlardan bazıları; Müzik Toho Koleji, Sanat Nihon University College, Tokai Üniversitesi, Soai Üniversitesi, Müzik Heisei Koleji'dir.

Japonya'da müzikle terapi eğitimine önem verilmiş olup, müzik terapistleri, eğitim kurumlarında, gündüz bakım evlerinde, hastaneler ve yurtlarda, gelişimsel engeli olan çocukların eğitiminde, Alzheimer olan yaşlılarda, psikiyatrik bozukluğu olan hastaların tedavisinde görev almaktadırlar.

1.8.7.2. Kıbrıs'ta Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

European Music Therapy Confederation (2023)'a göre; 1950 ve 1970 yıllarında ordu ve politik baskılara maruz kalan Kıbrıs'ta, bu baskıların ardından 1980 yıllarında yeni yaşam biçimleri gelişmeye başlamıştır. Sosyo- ekonomik yönden de gelişmeye başlayan ülkede yeni meslekler kendini göstermeye başlamıştır. Bu meslekler arasında müzik terapi de yerini almıştır. Kıbrıs Müzik Terapi Derneği (CYMTA) 2010 yılında kurulmuştur. Kurulmasından hemen sonra müzik terapi yasasının çıkarılmasına yönelik girişimlerde bulunulmuştur. Yasa teklifi yetkililere teslim edilmesi ile daha güçlü hâle gelmiştir.

Kıbrıs'ta yakın zamana kadar savaş ve siyasal problemlerin yaşanmış olması nedeniyle müzikle terapi istenilen düzeyde gelişme gösterememiştir. Öyle ki Kıbrıs'ta şu an herhangi bir müzik terapi kursu da bulunmamaktadır.

1.8.7.3. Çin'de Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Çin Asya ülkeleri içinde müzikle terapi konusunda en gelişmiş ülkeler arasında yer almaktadır. Kayım (2017)'a göre de Çin müziği köklü bir tarihe sahiptir ve bu tarih M.Ö. 3000'lere kadar uzanmaktadır. Çin müzik terapisi 1979 yılında, Arizona Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi'nde görev yapan müzik terapisti Liu Bangrui'nin müziğin terapötik yönünü tıp alanında ve diğer alanlarda ülkeye tanıtması ile başlamıştır. Çin müzik terapisi hastanelerde fizyoterapi ile birleşerek müzik fizyoterapi elektroterapinin kullanımını başlatmıştır. Pasif yöntem ile uygulanan tedavi olarak bilinen belirli psikolojik bozuklukları iyileştirmeyi amaçlayan tedavi yöntemi, vücuda yerleştirilen iki elektrot plaka ile vücuda elektrik akımı iletilir. Bu süre zarfında hastaya kulaklık ile müzik dinletilir. Bu uygulama müzik terapi ve akupunktur birleşimi bir uygulamadır. Gerçekleştirilen bu uygulama müzik elektrikli akupunktur tedavisi olarak bilinir. Çin'de müzik frekansı ile tedavilerde sonuç alınmaktadır. Tromboz, yüz felci, yumuşak doku yaralanması, kemik ve organik hastalıklar, vasküler baş ağrısı, periferik nevrit bu hastalıklardan bazılarıdır.

Yine Kayım (2017), Çin müziği ve Çin müzik terapisi; alanında uzman olan 78 müzik terapisti ve Çin Tabibler Birliği ile bir araya gelerek ilerleme kaydettiğini beyan etmiştir. Buna göre; 1989 yılında müzik ve tıp bilimlerini bir araya getirerek ülkenin tıbbi ihtiyaçlarını karşılamak ve ülkeyi geliştirmek amaçlı; sağlık bakanlığının önderliğinde Çin Müzik Terapisi Derneği kurulmuştur.

Çin'de ilk müzik terapi eğitimi 1989 yılında Çin Konservatuvarı'nda verilmiştir. 1990 yılında ise; Merkez Müzik Konservatuvarı, 2006 yılında Çin Geleneksel Sağlık Üniversitesi ve 2008 yılında Shanghai Müzik Konservatuvarı'nda müzik terapi bölümü açılmıştır.

1.8.7.4. Hindistan'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)'a göre; Hint Müzik Terapi Birliği (IAMT), 2010 yılında kurulmuştur. Müzik terapi eğitimi ise; Mahatma Gandhi Tıp Fakültesi ve Araştırma Enstitüsü'nde, Tıbbi Kolej ve Araştırma Enstitüsü'nde diploma programı, Müzik Terapisi, Delhi Hint Derneği'nde online dersler altı ay ile bir yıl arasında sürmektedir. Bazı dersler ve staj okulda

verilmektedir. Chennai Müzik Okulu'nda ise; bazı dersler çevrimiçi olarak verilmektedir ve eğitim bir yıl boyunca sürmektedir. Burada verilen eğitim üç modülden oluşmaktadır;

Modül 1: Müzik Terapi Temelleri: 36 saat

Modül 2: Müzik Terapi Uygulaması: 30 saat

Modül 3:Hint Geleneksel Tıp Uygulamaları ve Müzik Terapisi: 25 saat.

1.8.7.5. Singapur'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)'a göre, üye sayısı 24 olarak bilinen Singapur Müzik Terapi Derneği (AMTS), 2007 yılında kurulmuştur. Derneğin temel amacı ise; müzik terapisi hakkında ülkedeki halkı bilgilendirmektir. Aynı zamanda yerli ve yabancı müzik terapistleri ile iletişim kurarak, müzik terapistlere yönelik organizasyon ajansı olarak hizmet vermektir.

Müzik terapi dersleri Nafa ve Lasalle'de verilmektedir. Bunun dışında ülkede müzik terapi alanında eğitim programı bulunmamaktadır.

Singapur'da müzikle tedavi alanındaki adımlar günümüze yakın bir tarihte atılmıştır.

1.8.7.6. Güney Kore'de Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017), Güney Kore'de müzikle terapinin 1950'li yıllarda birtakım psikiyatristler tarafından tanıtılmaya başladığını ifade etmektedir. Müzikle terapi alanında gelişmeler ise; 1980 yılının başlarında psikiyatrlar, müzisyenler ve özel eğitim öğretmenleri tarafından destek görmüş ve müziğin terapötik yönü uygulamalarda kullanılmıştır. 1980 ve 1990 yıllarında ise; müzik terapisine olan ilgi artış göstermiştir. Güney Kore'de ilk Müzik Terapi Derneği 1996 yılında kurulmuştur. Ülkede 11 Mayıs 1999 tarihinde ise; 15 Eğitim Vakfı ve Müzik Terapi Derneği yeniden düzenlenmiştir. Güney Kore'de düzenlenen ilk müzik terapi eğitim kursu, 1997 yılında faaliyete geçmiştir. Ülkede müzik terapisti alanında uzman kişilerin yetiştirilmesi için alandaki çalışmaların geliştirilmesi gerekmektedir. Ülkede müzik terapi alanında eğitim veren kurumlarda genellikle yüksek lisans eğitimi verilmektedir. Bu kurumlar aşağıda belirtildiği şekildedir:

Myonji Üniversitesi, Ewha Kadın Üniversitesi, Sookmyung Kadın Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kutsal Ruh Kadın Üniversitesi, Yeni Nesil Müzik Terapisi Enstitüsü Wonkwang Üniversitesi, Psikolojik Terapi Müzik Terapisi Major Sağlık Bilimleri Fakültesi- Chun Hyang Üniversitesi, Kosin Üniversitesi.

1.8.7.7. İsrail’de Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)’a göre, İsrail’de müzikle terapinin gelişimi 1971 yılında kurulan İsrail Yaratıcı ve Güzel Sanatlar Terapileri Derneği (ICET) tarafından gerçekleştirilmiştir. Dernek aynı zamanda, bölgesel ve ulusal atölye çalışmaları ve seminerlere sponsorluk yapmaktadır. Derneğin şu anda bilinen üye sayısı 130’dur. İsrail’de müzik terapi danışan ve terapist etkileşiminin müzik yolu ile daha iyi bir yaşam kalitesine ulaşması için kullanılan bir yöntemdir. İsrail’deki kurumlarda 3 yıllık yüksek lisans programı uygulanmaktadır. Bu kurumlar; Bar-Ilan Üniversitesi Müzik Terapisi, David Yellin Eğitim Fakültesi, Müzik Terapisi, Sanat Terapileri Enstitüsü, Haifa Üniversitesi Yaratıcı Sanatlar Enstitüsü’dür.

1.8.7.8. Tayland’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)’a göre, Tayland’da müzik terapisi terapötik yönden hastalar üzerinde önemli bir araç olmuştur. Tayland’da müzik terapisi “Sawangkani” rehabilitasyon merkezinde müzik terapisi tanınmaya başlanmıştır. Müzik terapinin tanınmaya başlanmasıyla birlikte eğitim verilmeye başlanmıştır. 2004 yılında ise; Tayland Müzik Terapi Merkezi kurulmuştur. Tayland’da müzik terapi alanında akademik yönde herhangi bir eğitim programı içeren kurum ve derneğe ait resmî bir bilgi bulunmamaktadır. Ayrıca Tayland Müzik Terapi Derneği günümüzde aktif olarak kullanılmamaktadır. Bazı okullarda müzikle terapi seçmeli ders olarak verilmektedir. Tayland’da müziğin kanser hastaları üzerinde ağrının azaltılmasında kullanıldığı bilinmektedir.

1.8.7.9 Türkiye’de Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

1.8.7.9.1. Tümeta

TÜMATA (2022)’ya göre, TÜMATA (Türk musikisini Araştırma ve Tanıtma Grubu), Yard. Doç. Dr. Rahmi Oruç Güvenç tarafından 1976 senesinde kurulan bir dernektir. Türk müziğinin gelişimini, tedavideki yerini, repertuar ve enstrüman zenginliğini araştırarak, ortaya çıkartıp ilgili kitlelere tanıtmak kurumun amaçlarından olmuştur. Türk müziğinin günümüze kadar ulaşmış repertuar, icra ediliş şekilleri, dansları, kıyafetleri ve müzik ile tedavinin uygulama şekilleri derneğin işlediği konulardandır. Kuruluş yurt içi ve yurt dışı çalışmaları ile bilinmektedir. Mannheim, Berlin, Münih, Madrid, Zürih ve Barcelona’da merkezler kurmuşlardır. Ayrıca Avusturya Rosenau’da müzik terapisti yetiştiren okul

açılmıştır. Okulun ilk mezunları 1995 yılında verilmiştir. Tümata, yurt içi ve yurt dışında birçok seminer, sempozyum, konser ve festival faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

Yard. Doç. Dr. Rahmi Oruç Güvenç tarafından kurulan bu derneğin yurt içi ve yurt dışı çalışmaları olduğu görülmektedir. Yapmış oldukları müzikle terapi çalışmalarında Türk müziğinin repertuarı, icra şekilleri, kıyafetleri ve müzikle terapinin uygulama şekilleri ön plana çıkmaktadır.

1.8.7.9.2. Mütem

Mütem (2022)'e göre, Üsküdar Üniversitesi'ne bağlı bir kurum olarak 2013 yılında açılarak faaliyet göstermiştir. Müzik Terapi Uygulama ve Araştırma Merkezi (MÜTEM) müzikle terapi alanında çağdaş tıbbın yararlanmakta olduğu psikoloji ve psikiyatri alanlarında kullanılan yöntem ve tekniklerini uygulamalarla çalışma alanını genişletip, zenginleştirerek eğitim ve öğretime katkı sağlayacak araştırmalar yapmayı hedefleyen bir kurum olarak kendini tanıtmaktadır.

Uçaner & Jelen (2015)'e göre, MÜTEM'in hedefi, tedavi edilmesi öngörülen hastaların sosyo-kültürel yapılarına uygun türde müzikler belirlenerek, beyin elektrosu (EGG) ile hastanın beyin haritası belirlendikten sonra beyin elektriksel ritminin frekansı belirlenerek, ortaya çıkan frekansın normal standartlara gelmesini sağlayacak müziği tespit etmektir. Elde edilen ve araştırmalar sonucunda ortaya konulan araştırmalardan sonraki süreç ise hastaya uygun olabilecek müziğin uygulanmasını sağlamaktır.

MÜTEM kuruluş tarihi olarak oldukça yeni bir kurumdur. Kurum psikoloji ve psikiyatri alanına yönelik yöntemler ile çalışma alanını geliştirmek ve eğitim-öğretimde katkılar ortaya koyacak şekilde çalışmalar yapmayı hedeflemektedir. Ayrıca çalışmalarını hastalar üzerinde EGG yapıldıktan sonra ortaya çıkan frekansın normale dönmesini sağlayacak müzikleri ortaya çıkarma yönünde yapmaktadırlar.

1.8.7.9.3. Müzted

Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dernekleri Federasyonu (2022)'na göre Müzik Terapi Derneği (MÜZTED) müzik ve sağlık çalışanları tarafından 2014 yılında Ankara'da kurulmuştur. Grup üyelerinin büyük bir çoğunluğunun akadesmisyenlerden oluşan bu derneğin kuruluş amaçları bireysel ya da grup psikoterapilerinde iyileştirici niteliklere sahip olan müziğin ve diğer sanatların ülkemizde tanıtılmasını sağlayarak, geliştirilmesi yönünde çalışmalarda bulunulması şeklindedir. Ayrıca terapötik etkiye sahip olan müzik ve bu

bağlamda doğan müzik terapi çalışmalarının sağlık, sanat, iletişim, eğitim, sosyal hizmetler gibi alanlarda katkı sağlamak ve bu konuda çalışmalar yapmakta olan kurum ve kuruluşlara faydalı olmak MÜZTED'in hedefleri arasında yerini almaktadır.

Ayrıca Türkiye'de 2021 yılı itibariyle Prof. Dr. Şükrü Torun tarafından Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde müzik terapi alanında yüksek lisans bölümü açılmıştır.

1.8.8. Amerika Kıtası

1.8.8.1. Güney Amerika Ülkeleri

1.8.8.1.1. Brezilya'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Brezilya'da müzik terapisi alanında geçmiş tarihlerde herhangi bir bilgiye rastlanılmadığını belirten Kayım (2017), günümüzde de Brezilya Müzik Terapi Birliği (UBAM)'nin bulunduğu söz etmiştir. Dernek amacını müzik terapisinin bilimsel yöndeki gelişimine öncelik vermek ve mesleki çıkarları gözetmek olarak belirlemiştir. Brezilya'da müzik terapinin, Eğitim Bakanlığı tarafından tanınmış bir ders olmasından ve ülkede müzik terapisti olmak için dört yıllık eğitim programından mezun olma şartının zorunlu bir şart olduğundan söz etmiştir.

- Brezilya Müzik Konservatuvarı: Lisans dört, yüksek lisans iki yıldır.
- Conservatoria Brasileiro de Musica: 4 yıllık lisans programı verilmektedir.
- Sampaio & Parente Müzik Terapi Merkezi: Sertifika programı verilmektedir.
- União Brasileira das Associações De Musicoterapia: Sertifika programı verilmektedir.

Kayım (2017), Brezilya'daki bazı müzik terapi derneklerini ise şu şekilde açıklamaktadır;

- Gaucha Müzik Terapi Derneği
- Santa Catarina Müzik Terapi Derneği
- Rio de Janeiro Eyaleti Müzik Terapi Derneği
- Minas Gerais Müzik Terapisi
- Bahia Müzik Terapi Derneği
- Rio Grande Müzik Terapisi Derneği
- Bahia Müzik Terapisi Derneği
- Brezilya Müzik Terapisi Dernekleri Birliği (UBAM)

Brezilya'nın müzik terapi geçmişinin kaynaklarda görülmediğini söylemek mümkündür. Ülkede müzik terapi Eğitim Bakanlığı tarafından tanınan bir ders niteliğindedir. Müzik terapisti olmak için gerekli şartlar istenmektedir. Ülkede birden fazla

kurumda müzikle terapi eğitiminin lisans ve yüksek lisans düzeyinde verildiği görülmektedir. Ayrıca müzik terapi alanına yönelik kurulmuş birçok dernek mevcuttur.

1.8.8.1.2. Uruguay'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Uruguay'da müzik terapi eğitimi ve kurumlarını açıklayan Kayım (2017), çalışmasında ülkede müzik terapi eğitiminin üniversitelerde verildiğini ve müzik terapi ile ilgili çalışmalar yapan herhangi bir derneğin bulunmadığından bahsetmektedir. Uruguay'da eğitim veren kurumları ise şu şekilde açıklamıştır; Uruguay Benenzon Müzik Terapisi Merkezi: Sertifika programı verilmektedir.

- CEDIIAP- Eğitim, Öğrenme Araştırma ve Bilgi Üniversitesi Enstitüsü Merkezi: Müzik terapi lisans derecesi sekiz yıldır sürmektedir. (Müzik terapi alanında üniversite eğitimi veren ilk ve tek kurumdur).

Uruguay için müzikle terapi alanının gelişmekte olduğu söylenilebilir. Ülkede herhangi bir dernek bilgisine rastlanılmamaktadır. Müzik terapi alanında ilk ve tek kurum olan CEDIIAP'ın lisans düzeyinde eğitim verdiği görülmektedir.

1.8.8.1.3. Peru'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Peru'da müzikle terapi alanı ilk zamanlar kurulan derneklerin işlevselliğinin yetersiz olmasından dolayı istenilen düzeyde gitmemiştir.

Kayım (2017)'a göre, Arjantin'in ilk müzik terapi derneği 1969 yılında kurulan, Perulu Müzik Terapi Derneği'dir. Dernek aktif olduğu dönem içerisinde müzikle terapi gelişim gösteremediği için dernek kapatılmıştır. 1969 yılında kurulan derneğin ardından 1974 yılında Peru Müzik Terapisi Derneği kurulmuştur. 1979 yılında birçok doktor, eğitimci ve profesyonellerden oluşan bir grup bir araya gelerek, Dünya Müzik Terapisi Federasyonuna katılmışlardır. 1980-1997 yılları arasında ülkede müzik terapi hakkında bilgi vermek için herhangi bir toplantı yapılmamasından ötürü "karamsarlık" dönemi yaşanmıştır. Ortaya çıkan bu sorunların çözüme ulaşması için 35 yıl sonra Müzik Terapisi Enstitüleri geliştirilmiştir. Bu dernekler; Peru Müzik Terapi Derneği, Tedaviler Geliştirme Merkezi ve Peru Müzik Terapi Derneği'dir. 2001 yılından bugüne kadar müzik terapisinde kuramsal temelli atölye çalışmalarını, Peru Müzik Terapisi Derneği başlatmıştır. Peru'da müzik terapi eğitimi sertifika programı şeklinde verilmekte olup, verilen eğitim altı modülden oluşmakta ve her bir modül bir ay sürmektedir. Program bittikten sonra mezun olan kişi altı ayrı

sertifika sahibi olmaktadır. Peru’da müzik terapi eğitimi veren kurumlar aşağıda belirtildiği gibidir.

- Diplomado Semipresencial De Musicoterapia Aplicado A La Salud Educacion
- Diplomado Internacional: Musicoterapia Aplicado A La Salud Educacion/Convenio Con La Universidad Alas Perunas.

Yapılan araştırmada elde edilen sonuçlara göre, ülkede ilk dönemlerde zayıf olan müzik terapi daha sonraki dönemlerde uzman kişiler tarafından güçlendirilmeye çalışılmıştır. 35 yıl kadar uzunca bir zamandan sonra enstitüler geliştirilmiştir. Ülkede müzik terapi eğitimi sertifika programı düzeyinde gerçekleştirilmektedir. Bu eğitim sadece iki kurum tarafından düzenlenmektedir.

1.8.8.1.4. Şili’de Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017), ülkede müzik terapi eğitiminin ilk olarak 1995 yılında Şili Üniversitesi’nde ders olarak verildiğini ifade etmiştir. 2006 yılında ise; Şili Müzik Terapi Derneği (ACHIM) kurulmuştur. Müzik terapi eğitimi Şili Üniversitesi’nde; Sanat Terapisi, Müzik Terapi Yüksek Lisans Uzmanlık Kursu olarak verilmektedir.

Şili’de müzik terapi eğitimine bakıldığında günümüzde lisans programlarının yer almadığını, yüksek lisans uzmanlık kursu adı altında müzikle terapi eğitiminin programa dâhil edildiği görülmektedir. 2006 yılında kurulan Şili Müzik Terapi Derneği dışında herhangi başka bir derneğe rastlanıldığı bilgisine ulaşılamamıştır.

1.8.8.1.5. Arjantin’de Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Arjantin’de müzik terapinin ilk kez 1948 yılında başladığını belirten Kayım (2017), müzikle terapi uygulamalarının bir grup öğretmen bir araya gelmesi sonucu engelli çocuklar için uygulandığından söz etmiştir. Müziğin terapötik yönü ile ilgilenen bir grup doktor ile birlikte Arjantin Müzik Terapi Derneği kurulmuştur. Arjantin’de müzik terapi eğitiminin lisans programı düzeyinde sağlık ve eğitim kurumlarında yapılan uygulamalarla birlikte dört, beş yıllık bir eğitim sürecinden oluştuğu bilgisini aktarmıştır. Yapılan uygulamaları ise; Erken Öğrenme Merkezleri, Özel Okullar, Yaşlı Bakım Merkezleri, eğitim Terapi ve Ulusal Nöropsikiyatri Hastanesi’nde yürütüldüğü şeklinde belirterek, ülkede lisansüstü çalışmalarında mevcut olduğunu ifade etmiştir. Arjantin’de müzik terapi eğitimi veren üniversiteleri aşağıda belirtilen şekilde aktarmıştır.

- Salvador Üniversitesi, Maimonides Üniversitesi (Buenos Aires): 4 yıllık lisans programı mevcuttur.
- Universidad Abierta Interamericana, Buenos Aires Üniversitesi: 5 yıllık lisans programı mevcuttur.
- Formaci Arjantin: Yüksek lisans programı mevcuttur.

Kayım (2017), Arjantin’de bulunan müzik terapi derneklerini; Buenos Aires Müzik Terapistler Derneği (AmdeBA), Müzik Terapistleri Cordoba Derneği, Entre Rios Eyaleti Müzik Terapistleri Koleji, La Plata Müzik Terapisi Derneği, Santa Fe Province Müzik Terapistler Derneği (MIPS) şeklinde açıklamaktadır.

1.8.8.1.6. Kolombiya’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)’a göre, 1970’li yıllarda müzik terapisi mesleğini tanıtmak adına bir grup yer almıştır. Bu grup, ülkede müzik terapi eğitimini geliştirmek adına adımlar atmıştır. Dünyanın çeşitli bölgelerinden öğretim görevlilerini ülkeye getirerek alana ait önemli girişimlerde bulunmuşlardır. Kolombiya Müzik Terapisi Birliği, ilk kez 1976 yılında Kolombiya Müzik Terapisi olarak adlandırılmıştır. British Columbia Müzik Terapisi Derneği 1992 yılında kurulmuştur. Ülkede müzik terapi eğitimi; tıp, fizyoterapi, psikoloji, sosyal hizmet ve sosyoloji gibi farklı disiplinlerden öğrencilerin başvuru yapabildiği bir programdır. Kolombiya’da müzik terapi alanında yüksek lisans programı 2004 yılında, Kolombiya Ulusal Üniversitesi’nde kurulmuştur. Eğitim veren üniversiteler:

- Kolombiya Ulusal Üniversitesi, Universidad Nacional de Colombia: 2 yıllık eğitim sürecini kapsayan yüksek lisans programıdır.
- Tecnico Especialista en Musicoterapia’da ise; Online eğitim hizmeti verilmektedir.

Kolombiya’da müzikle terapi eğitimi önemsenen bir alan olmuştur ve alanın gelişimi adına önemli girişimlerde bulunulmuştur. Yapılan bu önemli adımlar sonucunda ülkede müzik terapi dernekleri kurulmuş ve müzikle terapi eğitimi üniversitelerde lisansüstü programları şeklinde müfredatta yerini almıştır.

1.8.8.1.7. Bolivya’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Bolivya’da müzik terapi alanında eğitim veren herhangi bir kurumun yer olmadığını söyleyen Kayım (2017), aynı zamanda müzik terapi alanına ilgi duyan birtakım grubu organize etmek ve korumak amaçlı, 2006 yılında Bolivya Müzik Terapisi Derneği (GIMB)’nin kurulumundan bahsetmiştir. Dernek, müzik terapisini ulusal anlamda yaymak

için duyurular yapıp ayrıca doğa ve müzik terapisinin gelişimi içinde çalışmalar ortaya koymaktadır. 2010 yılında ise; Latin Amerika Müzik Terapisi Komitesi'ni temsil etmekle yükümlü, Bolivya Müzik Terapi Birliği (Musab) kurulmuştur.

Bolivya ile ilgili; ülkede müzikle terapinin pek fazla gelişmediği yönünde bir çıkarım yapılabilir. Ülkede müzikle terapi eğitimi verilmemektedir. Kurulan iki dernek dışında aktif çalışmalar yapılmamaktadır.

1.8.8.1.8. Venezuela'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017), 1998 yılında müzik terapistleri tarafından Venezuela Müzik Terapisi Derneği (ASOVEMUS)'nin kurulduğundan söz etmiştir. Ülkede müzik terapi alanında eğitim; 2005 yılında master programı, 2007 yılında ise; Karakas Pedagoji Enstitüsü ve ASOVEMUS, Müzik Terapisi Diploma Programı şeklinde görülmektedir.

Venezuela'da müzik terapi eğitimi ve kurumları hakkında tek bir derneğin olması ve 2005 yılında master programının, 2007 yılında da diploma programının olması dışında çok fazla ayrıntılı bilgiye rastlanılmamaktadır.

1.8.8.2. Kuzey Amerika Ülkeleri

1.8.8.2.1. Amerika Birleşik Devletleri'nde Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Amerika'da müzikle terapi üzerine bilinen en eski makalenin 1789 yılına ait olduğunu ifade eden Kayım (2017), ülkede 1800'lü yıllarda müziğin terapötik yönünün Kolomb Dergisi'nde yayımlanan bir yazı ile ortaya konulmasından söz etmiştir.

American Music Therapy Association (2023)'e göre ilerleyen zamanlarda müzik terapi alanında dernekler kurulmaya devam etmiştir. 1950 yılında New York City'de gerçekleştirilen bir toplantıda Ulusal Müzik Terapi Derneği (NAMT) kurulmuştur. Dernek; üniversite düzeyinde eğitim ve klinik eğitim için standartlar geliştirerek, daha önce kurulan derneklerin başarısız olduğu alanda başarılı olmuşlardır. 1971 yılında ise, ilk başta Kentsel Müzik Terapistleri Federasyonu adı ile bilinen Amerikan Müzik Terapi Derneği (AAMT) kurulmuştur. AAMT 1997 yılında toplamda 700 üyeye ulaşmıştır. 1983 yılında ise; müzik terapistliği mesleğinin itibarını güçlendirmek adına Sertifikasyon kurulu (CBMT) kurulmuştur. CBMT, Ulusal Komisyon tarafından mevcut halde bulunan müzik terapi uygulamalarını yansıtan sertifika şartlarını yeniden düzenlemiştir. Bugüne kadar Müzik Terapisti Kurulu Sertifikalı (MT-BC) kimlik belgesine sahip olan 8.000'den fazla birey vardır. 1998 yılında ise, NAMT ve AAMT'nin birleşimi ile müzik terapi mesleğini bir

bütün olarak savunma ve eğitim misyonuna sahip olan Amerikan Müzik Terapi Derneği (AMTA) kurulmuştur. AMTA, günümüzde müzik terapi üyelerine, lisansüstü öğrencilerine ve diğer destekçilerine hizmet vermektedir. AMTA, Amerika Birleşik Devletleri'nde ve dünya çapında 30 üzerinde sayıya sahip ülkelerdeki müzik terapistlerini temsil eden, en büyük müzik terapi derneği olarak bilinmektedir.

Amerika'nın müzikle terapi üzerine attığı adımlar ve verdikleri eğitimlerin oldukça önemli olduğunu söylemek mümkündür. Kurdukları derneklerde üye sayıları diğer ülkeler ile kıyaslandığında çok fazladır.

Yine Kayım (2017), Amerika'da müzik terapi alanında ilk akademik programın 1944 yılında Michigan Devlet Üniversitesi'nde verildiğini, bu akademik programa, Kansas Üniversitesi, Chicago Müzik Koleji, Pasifik Koleji ve Alverno Koleji öncülük ettiğini açıklamıştır.

1.8.8.2.2. Amerika'da Müzik Terapi Eğitimi

American Music Therapy Association (2023)'e göre, Amerika'da öğrencilerin eğitimi lisans veya yüksek lisans seviyesinde iken başlayabilmektedir. Giriş seviyesinde müfredat, onaylanmış ruh sağlığı, sağlık kurumunda klinik kurs veya genişletilmiş staj içermektedir. Öğrenciler akademik ve klinik eğitimin haricinde Müzik Terapistleri Sertifikasyon Kurulu tarafınca gerçekleştirilen ulusal sınavı tamamlayıp, geçtikten sonra mezun olmaktadır. Böylelikle Müzik Terapisti Kurul Sertifikalı (MT-BC) sertifikalarını almaya hak kazanmaktadır. Giriş seviyesi eğitiminde öğrenciler, öğrendikleri müzik terapi prosedürlerini ve tekniklerini pratik yaparak deneyimlemektedirler. Öğrenciler danışanların/hastaların ihtiyaçlarını değerlendirmeyi, tedavi planı geliştirip uygulamayı ve klinik değişiklikleri değerlendirip belgelemeyi öğrenmektedirler. Bakalorya derecesine sahip olan bireyler için ise, AMTA onaylı üniversite tarafından sunulan müzik terapisinde denklik programını tamamlama hakkına sahiptirler. Kimi okullar, öğrencilerinin başlangıç derecesinin müzik alanında olmasını istemektedir. Müzik terapi yüksek lisans programları ise, müzik terapistlerinin klinik, profesyonel ve akademik hazırlıklarını ele alan konuları geniş kapsamlı olacak şekilde inceler. Bazı seçilmiş üniversiteler müzik terapi alanında doktora imkânı da sunmaktadır. Program direktörünün onayına tabi kalacak şekilde, müzik terapi alanı dışında herhangi bir eğitimi lisans derecesinde almış bireyler, AMTA onaylı üniversite tarafından sunulan müzik terapi denklik programını tamamlama hakkından yararlanabilirler. Seçilen bu denklik programında öğrenci başka herhangi bir ikinci diploma

almaya gerek duymadan yalnızca müzik terapi alanında mesleki açıdan yeterlilik sağlamak için gerekli görülen dersleri tamamlar. Müzik alanında lisans derecesine sahip kişiler ise, Müzik Terapisi (C) alanında yüksek lisans derecesi almaya hak kazanmaktadırlar.

Amerika’da yer alan eğitim detayları şu şekildedir;

- A) Lisans Programı: Dört yıllık lisans eğitim programı olarak bilinmektedir.
- B) Lisans Müzik Terapisi Denklik Programı: İki yıldan oluşan bir eğitim programı içermektedir. Müzik terapisinin ilgili alanlarında diploma sahibi olan bireylerin müzik terapisti olmak için gerekli görülen denklik programıdır.
- C) Denklik ve Yüksek Lisans Birleşik Programı: İki yıl lisans, iki yıl yüksek lisans programından oluşmaktadır. Psikoloji ya da müzik alanından mezun bireylerin müzik terapisti olma ve lisansüstü eğitim almak için gerekli görülen programdır.
- D) Yüksek Lisans ve Doktora Programı: İki yıllık eğitim programıdır. Yüksek lisans alanında eğitime sahip olmak için müzik terapisi ya da denkliği gerektiren programdır. Doktora alanında eğitime sahip olmak için ise; müzik terapi alanında yüksek lisans yapma şartı aranmaktadır.
- E) Online Lisans Denklik Programı: İki yıllık eğitim programıdır ve sadece müzik bölümlerinden mezun kişiler programa başvurabilmektedir.
- F) Online Yüksek Lisans Programı: İki yıllık eğitim programıdır. Müzik terapisi lisans mezunu kişiler ve denklik programını alan kişiler programa başvurabilmektedir.

Amerika’da müzik terapi eğitiminin disiplinli bir şekilde ilerlediği ortaya çıkmaktadır. Müzik terapisti olabilmek için öğrenciler alanda uygulamalı olarak staj yapmaktadırlar ve sonrasında ulusal sınava tâbi tutulmaktadırlar. Sınavı başarılı bir şekilde veren öğrenciler mezun olur ve sonrasında sertifika almaya hak kazanırlar. Lisans ve yüksek lisans eğitimlerinin yanı sıra bazı üniversitelerde doktora eğitimi de verilmektedir.

1.8.8.2.3. Amerika’da Müzik Terapi Alanında Eğitim Veren Kurumlar

Kayım (2017)’ın açıklamasına göre; Anna Maria College, East Carolina University, Eastern Michigan University, Texas Woman’s University, Twin Cities, Western Michigan University, William Carey College, Main Campus, Drury University, Seton Hill University, Shenandoah University, Sam Houston State University, University of Dayton, University of Georgia, Utah State University, Elizabethtown College, Loyola University, Marylhurst University, Indiana University – Purdue University, University of Kansas Main Campus,

Arizona State University isimli kurumlar Amerika Birleşik Devletleri'nde müzikle terapi eğitimi veren bazı kuruluşlar arasında yer almaktadır.

1.8.8.2.4. Küba'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumlar

Kayım (2017)'ın çalışmasındaki bilgiye göre; Dünya Müzik Terapisi Federasyonu, 1990 yılında Latin Amerika Federasyonu'nu kurmuştur. Bu kuruluşun ardından ise; Küba Müzik Terapisi kurulmuştur. Küba'da müzik terapi alanında herhangi bir kurumda eğitim verilmemektedir. Küba ülke olarak müzik terapi alanına yönelik çok fazla çalışma yapmamıştır.

1.8.8.2.5. Kosta Rika'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumlar

2012 yılında Kosta Rika Müzik Terapisi Derneği kurulduğunu söyleyen Kayım (2017), derneğin müzikle terapi alanının gelişiminde oldukça katkıda bulunduğu bilgisini de vermiştir. Müzik terapi alanında uzman kişiler, sağlık çalışanları ve müzik eğitimi alan öğrenciler derneğe üye olabilmektedir. Kosta Rika'da müzikle terapi eğitimi Universidad de Costa Rica'da verilmektedir. Fakat eğitimin içeriğine dair detaylı bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Ülkede alanla ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülse de müzikle terapiye değer verildiği ve kurulan derneğe üye kişilerin müzik terapi uzmanları, sağlık çalışanları, müzik bölümü öğrencileri tarafından seçilmesi alanın disiplinli anlamda gelişimi adına istekli oldukları yönünde ortaya çıkmaktadır. Ayrıca müzik terapiyi eğitime dâhil etmeleri de alanın gelişmesini destekler niteliktedir.

1.8.8.2.6. Meksika'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumlar

Kayım (2017)'a göre, müzik terapi Meksika'da, psikoterapinin ana uygulamalarındandır. Hümanistik Müzik Terapi modeli 1983 yılında Victor Muñoz Polit tarafından geliştirilen bir modeldir. Tıbbi destek amaçlı ortaya çıkartmış olduğu bu modeli psikoterapi alanında kullanmıştır. Hümanistik Müzik Terapi modeli yetişkin ve çocukların psikolojik tedavilerinde kullanılmıştır. 1995 yılında Hümanistik Müzik Terapisi, Meksika Enstitüsü'nün kurulması ile adını yeniden duyurmuştur. Müzik terapi eğitimi açısından gerekli ihtiyacı karşılama noktasında önemli bir yere sahip olan kurum, yurt dışı ve yurt içindeki müzik terapistlerinin faaliyetlerini Meksika Enstitüsü Hümanistik Müzik Terapisi adı

altında kontrol altına almaktadır. Meksika’da müzik terapi üzerine eğitim veren kurumlar ise aşağıda belirtildiği gibidir.

- Master en Musicoterapia Humanista, iki yıllık yüksek lisans programı

Curso Manejo Del Duelo, Diplomado en El Uso De La Musica Y Habilidades Humanistas Para Ninos, Curso Musica Maestro ve Diplomado en Facilitacion Humanista’da altı aylık sertifika programları verilmektedir.

1.8.8.2.7. Kanada’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumlar

Kayım (2017)’a göre, Fran Herman Kanada’nın müzik terapi öncüsü olarak bilinmektedir. Fran Herman 1956 yılında Toronto’da iyileştirilemeyen çocuklar için “İyileştirici Müzik” adını taşıyan ve Kanada’nın ilk müzik terapi projesi olarak kabul gören bir program başlatmıştır. 1950’li yıllarda bazı hastanelerde müzikle terapi programı uygulanmaktadır. Kanada’da 1974 yılında Norma Shapre ve birkaç müzik terapisti bir araya gelerek bir konferans düzenlemişlerdir. Düzenlenen bu konferans daha sonra Kanada Müzik Terapisi Birliği (CAMT) olarak değiştirilen Canadian Music Therapy Association kuruluşunun açılmasına yol açmıştır. Kanada’da müzik terapi alanında ulusal bir birliğin kurulması için uzman müzik terapistleri 21 yıl boyunca sabır ile beklemiş ve kararlı bir duruş sergilemişlerdir. Norma Sharpe 1960 yılında ülkedeki hastanelerde müzik araştırması yapmıştır ve 1970 senesinde müzikle terapi alanına ilgi duyan kişiler ile iletişime geçerek düzenli bir kuruluşun oluşumu için harekete geçmiştir. Kanada Müzik Terapisi Derneği (CAMT), 6 Mayıs 1977 tarihinde hedeflerini yeniden belirleyip, düzenleyerek kurulmuştur.

Kanada’da müzik terapinin geçmişinin eski olduğu görülmektedir. Aynı zamanda Kanada’daki müzik terapistlerinin alanın gelişimi adına yıllarca savaş verdikleri ve uzun yıllar sonunda da olsa Kanada Müzik Terapisi Derneği’ni kurarak amaçlarına ulaştıkları görülmektedir.

1.8.8.3. Okyanusya Kıtası

1.8.8.3.1. Avusturalya’da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017), yapmış olduğu çalışmada ülkede müzikle terapi alanında yapılan ilk araştırmanın Ruth Bright tarafından 1987-1988 yılları arasında yapıldığından söz etmiştir. Avusturalya’da 1903 yılında Uluslararası Müzik Terapi Derneği adında bir birliğin kurulmasından bahsederek, bu birliğin müziğin terapötik yönünün yaygınlaştırılması amacıyla açıldığını açıklamıştır. 1950-1975 yılları arasında ülkedeki müzikle terapinin

gelişmesinde ve başlamasında Kızıl Haç'ın rolü oldukça büyüktür. 1950'li yıllarda Kızıl Haç Viktorya Dönemi'nde Müzik Terapisi Komitesi kurulmuştur. Kızıl Haç tarafından kullanılan müzik terapisinin bilinen öncüsü Clare Fedderson'dur.

Austuralian Music Therapy Association (2023)'a göre, Avusturalya'da müzik terapi alanında eğitim veren kurumlar yüksek lisans düzeyindedir ve tam zamanlı iki yıllık program şeklindedir. Bu eğitimi almak isteyen öğrencilerin müzik lisans eğitimini tamamlamış olması gerekmektedir. Bir başka alanda öğrenci ya da mezun olan kişiler müzik terapi eğitimi almak isterse, o zaman da bireyin müzik yeteneğine bakılır ve yüksek derecede müzik yeteneğine sahipse eğitime kabul edilir. Yüksek lisans eğitimi veren bu kurumlar;

- The University of Melbourne
- The Western Sydney University.

Görülen o ki Avusturalya'da müzik terapi alanının gelişmesinde Kızıl Haç'ın rolü bir hayli fazladır. Verilen eğitimlerin yüksek lisans düzeyinde olduğu görülmektedir. Aynı zamanda müzik terapisti olmak için müzik bölümü mezunu olmak veya kişinin müzik bölümü mezunu değilse müzik yeteneğinin olması gibi şartlar aranmaktadır.

1.8.8.3.2. Yeni Zellanda'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Yeni Zellanda'da müzikle terapi programının 2002 yılında başladığını söyleyen Kayım (2017) müzik terapi eğitiminin Robert Krout tarafından ortaya konulduğundan bahsetmiştir. İki yıldan oluşan ve toplamda 1200 saati kapsayan bu eğitim programı ilk olarak Yeni Zellanda Müzik Okulu'nda aktif hale getirilmiştir. Ülkede müzik terapi eğitimi veren diğer kurumlar;

- Müzik Te Koki Yeni Zellanda Okulu
- Victoria University of Wellington.

Yeni Zellanda'da müzikle terapi eğitiminin geçmişinin eski yıllara dayanmadığı anlaşılmaktadır. Ülkede günümüze yakın zamanda ortaya çıkan müzikle terapi eğitiminin iki kurumda verildiği görülmektedir.

1.8.8.3.3. Güney Afrika'da Müzik Terapi Eğitimi ve Kurumları

Kayım (2017)' göre Afrika Kıtası'nda müzikle terapinin en fazla gelişim gösterdiği bölge müzikal geçmişi ile zenginliğe sahip olarak bilinen Güney Afrika bölgesidir. Müzik terapisi ilk kez 1999 yılında Güney Afrika Sağlık Konseyi tarafından tanınmıştır. Müzik

terapisi ÷lkede; fiziksel, eēitimsel, duygusal, bilişsel, iletişimsel, rehabilite edici, manevi ve sosyal ihtiyaçların karşılanması ve g÷nlük ortamlarda kullanılmaktadır. 2013 yılında alanda halkın farkındalıēını savunmak, geliştirmek ve G÷ney Afrika'daki m÷zik terapi mesleēini ileri seviyeye taşıma amaçlı; G÷ney Afrika M÷zik Terapi Derneēi (SAMTA) kurulmuştur. 1999 yılında başlayan m÷zik terapi programı; Pretoria ve çevresindeki yerleşim yerlerinde klinik stajı b÷nyesinde barındıran bir eēitim programından oluşmaktadır. Aynı zamanda iki yıldan oluşan bir eēitim programıdır. Pretoria ÷niversitesi; Lisans eēitimi ÷, y÷ksek lisans eēitimi iki yıldan ibarettir.

Afrika Kıtası'nda yer alan diēer b÷lgelere oranla G÷ney Afrika b÷lgesi'nde m÷zikle terapinin geliřtiēi g÷r÷lmektedir. ÷lkede m÷zikle terapi alanının kullanım alanlarının da geniş olduēu anlaşılmaktadır. Pretoria ÷niversitesi'nde verilen m÷zik terapi eēitimi aynı zamanda klinik stajı da b÷nyesinde barındırmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde örneklem dâhilinde araştırmanın problemiyle ilgili toplanan veriler istatistiksel olarak sunulmuştur. Açık uçlu sorular yüzde ve frekans ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları değerlendirilirken ilk olarak literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Ardından müzik terapi uygulamaları ile ilgili akademisyen görüşlerine yer verilmiştir.

2.1 Literatür Taraması İle Elde Edilen Bulgular

Çalışmada literatür taraması yapılarak müzikle tedavinin geçmişi ve müzikle tedavinin hastalıklar üzerindeki etkileri araştırılmış olup aşağıdaki bulgular elde edilmiştir. Bu bulgular arasında müzikle tedavinin tarihçesi hakkında Karahan (2006), Şengül (2008), Somakcı (2003), Koç (2019) gibi isimler şu çalışmaları yapmıştır; Geçmişte müzikle tedavinin Türklerde gelişim tarihi hakkında araştırma yapan Koç (2019), Türk- İslam medeniyetinde müzikle tedaviye ilişkin incelemelerde bulunarak, müzikle tedavi yapılırken kullanılan makamlar hakkındaki bilgilere de değinmiştir. Ayrıca müzikle tedavinin Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde parlak dönemlerini yaşadığını savunarak, müzikle tedavi yönteminin uygulandığı darüşşifalar hakkında bilgiler vermiştir. Karahan (2006), yapmış olduğu çalışmada ilkel toplumlardan günümüz toplumlarına kadar geçen zamanda uygulanan müziğin tedavi metotlarının ve modern tıbbın ortaya çıkması ile göz ardı edilmesini ele almıştır. Geçmişte tedavi amaçlı kullanılan müziğin tarihsel sürecine değinen Karahan, günümüzde yapılan müzikle tedavi çalışmalarına da araştırmasında yer vermiştir. Ayrıca müziğin insan sağlığı üzerindeki etkilerini ortaya koymuştur. Müzikle tedavinin geçmişte yapılan uygulamaları hakkında araştırma yapan Şengül (2008) ise; kültür tarihi içinde müzikle tedavi uygulamalarının tarihsel gelişimine ve Edirne Sultan II. Bayezid Darüşşifası'nın bu süreç içindeki öneminden bahsederek çalışmasında yer vermiştir. Altınölçek (1998) "Bir iletişim aracı olarak müzik ve müzikle tedavi yöntemleri" adıyla yapmış olduğu doktora tezinde; insan ve müzik arasındaki ilişkiye değinerek, geçmiş dönemlerde müziğin tedavilerde kullanılmasından ve müziğin etkilerinden söz etmiştir. Ayrıca araştırmasında müzik terapinin psikiyatri bilimindeki önemine de yer vermiştir. Yine bir başka çalışmada Somakcı (2003), Türklerde müzikle tedavi uygulamalarını tarihsel süreç

içerisinde ele alarak, çalışmanın amacını geçmişte uygulanan ve önem verilen müzikle tedavinin faydalarının günümüzde gözardı edilmesinden dolayı tekrar vurgulamak şeklinde ifade etmiştir. Özer & Tuna (2015), Antik dönemde bulunan sağlık merkezi olarak bilinen Bergama Asklepion’unda tedavi yöntemlerinden biri olan müzikle tedaviden söz etmişlerdir. Kaynak taraması ve derleme ile yapılan bu çalışmada; Asklepionların günümüzde bulunan çok yönlü tedavi merkezlerinin öncülleri olduğu ve birçok alternatif yöntemlerin arasında tedavide müziğin de kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Gençel (2006), müzikle tedavinin insanlar üzerindeki etkilerinden, öneminden, tarihsel olarak gelişiminden ve tıp bilimindeki yerinden söz ederek, makalesinin amacını bu şekilde ortaya koymuştur. Çalışmasında Amerika, Afrika, Asya ve Avrupa’daki müzikle tedavi gelişmelerinden de ayrıca bahsetmiştir. Bunların yanı sıra müziğin insanlar üzerindeki olumlu etkileri ve müzikle tedavi türleri de çalışmasının içerisinde yer almaktadır. Yücel (2016), araştırmasında müzikle tedavi uygulamalarını tarihsel olarak inceleyerek, Türk-İslam medeniyetinde müzikle tedavi yöntemlerinin uygulandığı şifahanelere yer vermiştir. Utebay (2020), Türk- İslam medeniyetlerinde görülen müzikle tedavi uygulamalarına yer vermiştir. Ayrıca müzikle tedavinin günümüz Türkiye’sindeki durumunu ortaya koymuştur. Kutlu (2019), Antik Yunan kültüründe müziğin kullanım alanlarından bahsederek; müziğin 20. yüzyıldan günümüze kadar olan süreçteki gelişimlerinden söz etmiştir. Uçaner & Jelen (2015), müzik terapi uygulamaları ve bazı ülkelerdeki eğitimine yer vererek; müzik terapi uygulamalarının bazı hastalıklar üzerindeki olumlu etkilerini ortaya çıkarmıştır. Birkan (2014) çalışmasında, müzikle tedavinin tarihsel gelişiminden ve uygulamalarından söz etmiştir. Çalışmasında aynı zamanda müzikle terapinin kullanım alanlarından bahsederek, günümüzde müzikle terapi ile ilgili gelişmelerden bahsetmiştir. Erer & Atıcı (2010) çalışmalarında, müzikle tedavinin tarihsel geçmişine yer vererek, Selçuklu ve Osmanlılar Dönemi’nde müzikle tedavi yapılan hastaneler hakkındaki bilgilere değinmişlerdir. Müzikle tedavinin, Türkler tarafından verdikleri önem ve geliştirmiş oldukları yöntemler sayesinde bugünkü yerini bulduğunu aktarmıştır. Osmanlı- Selçuklu dönemlerinde müzikle tedavi yöntemlerine uygun olarak inşa edilen hastanelerin, Dünya psikiyatrisi ve hastaneciliğin gelişmesinde öncülük etmeleri konusu çalışmanın sonuçları arasında yer almaktadır.

Literatür taraması sonucunda elde edilen bulgular arasında yer alan bir diğer konu müzikle tedavinin hastalıklar üzerinde kullanılmasıdır. Bu bulgular arasında müzikle tedavinin hastalıklar üzerinde kullanımı konusunda Arlı (2015), psikiyatri hastalarının stres ve kaygı düzeylerinin azaltılmasında müzikle terapi uygulamalarının etkilerini araştırmıştır.

Çalışmanın sonucunda; müzik terapi uygulamaları sonrasında psikiyatri hastalarının durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde düşüş tespit etmiştir. Güvenç (1985) çalışmasında, müzik ile ruhi tedavinin tarihi gelişimini çeşitli kültürlerle göre değerlendirip incelemiştir. Araştırmasında ayrıca anksiyete nevrozu tanısı konmuş belli sayıda vak'a üzerinde araştırmalar yaparak, çeşitli müzik türlerinin anksiyete üzerindeki etkilerini tespit etmiştir. Böylece psikiyatri hastalarında müziğin etkisinin var olup olmadığı incelenmiştir. Son olarak; Türklerde ve dünyada ruhi hastalıkların tedavisinde müziğin faydalı bir unsur olduğu, müzikle tedavinin zamanla modern tıpta ilim anlayışı içerisinde araştırma ve uygulama sahası olarak kabul görüldüğü, müziğin hastalarda anksiyete düzeylerinde azalmalara yol açtığı, özellikle Uzak Doğu ve Türk Müziğinin anksiyete üzerinde daha etkili olduğu gibi sonuçlara varmıştır. Özçevik (2007), müziğin insanlar üzerindeki etkileri ve çocuk sağlığındaki tedavi amaçlı kullanılış şeklini incelemiştir. Çalışmada tarihsel kaynaklar ve günümüz kaynaklarından yararlanılarak çocukların psikiyatrik sorunlarının giderilmesinde müziğin tedavi edici gücünü araştırmıştır. Araştırmada bu alanda yazılan Türkçe kitaplar, yabancı kitaplar, Türkçe ve yabancı makaleler gibi tüm çalışmalara yer verilmiştir. Ayrıca müziğin öğrenmede dikkatin, zihnin, belleğin, yeteneğin, kişiliğin ve psiko-sosyal gelişimlerin oluşmasına, hareket fonksiyonunun gelişmesine, kişisel başarının artmasına, hızlı okuma becerisi kazandırmaya ve hafızanın gelişimine yardımcı olduğu incelenen kaynaklardan elde edilen sonuçlar arasında yer almaktadır. Yine bir başka çalışmada Giray (2008), müzikle tedavinin toplumlardaki önemini ve uygulamalarını inceleyerek, müzikle tedavinin uygulandığı bazı hastalıklara yer vermiştir. Ayrıca, müzikle terapinin kullanım alanlarına da değinmiştir. Aydın (2018), hemodiyaliz hastalarının tedavi sonrasında gerçekleşen ağrı, anksiyete, yorgunluk ve kaşıntı olarak ortaya çıkan belirtileri üzerinde inceleme yapmıştır. Sezer (2009), sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtilerin üzerinde müzikle terapinin etkisini araştırarak, deneysel bir çalışma ortaya koymuştur. Çalışmasının sonucunda; müzik dinletilen bireylerde sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtilerin azaldığını ortaya koymuştur. Bashırı (2018) çalışmasında, müzikle tedavi uygulamasının hastalarda kullanılacak ilaç dozu ve ağrı şiddetine etkilerini araştırmıştır. Çalışmada müzik dinletilen hastaların profol dozunda azalmaların meydana geldiği ve hasta memnuniyetinin daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Ergene (2019), göğüs cerrahisi hastaları üzerinde deneysel bir çalışma yaparak müzikle terapinin ameliyat öncesi anksiyete ve fizyolojik parametreler üzerine etkilerini incelemiştir. Elde edilen veriler ise; ameliyat öncesi uygulanan müzik terapisinin, deney grubunda yer alan hastaların anksiyete düzeylerinde azalmalara yol açtığı yönünde olmuştur. Uludoğan (2019), müzikle terapide

ney enstrümanı ile dinletilen uşşak makamının depresyon hastaları üzerinde iyileştirici etkilerini araştırmıştır. İki ay boyunca hastalara uygulanan müzikle terapinin depresyon skorlarında azalmalara yol açtığı çalışmanın sonucunda ortaya çıkarılmıştır. Bakır (2019), iskemik hastalara ön test ve son test uygulayarak, uşşak makamının uyku kalitesine olumlu yönde etlilerini ortaya koymuştur. Şimşek (2020), depresyon tanısı konmuş bireylerde drama destekli müzik terapisinin etkilerini araştırmıştır. Drama destekli müzik terapinin depresyon hastaları üzerinde olumlu yönde etkilere yol açtığını belirtmiştir. Doğan (2020), 18 yaş ve üzeri bireylerde, kemik iliği aspirasyonu ve biyopsisi esnasında ortaya çıkan ağrı düzeyleri üzerinde müzikle terapinin etkilerini incelemiştir. Erguvan (2020), implante edilebilir kardiyoverter defibrilatör takılan hastalarda müzik terapinin anksiyete ve yaşam bulgularına etkisi incelenmiştir. Tülübaş (2019), kemoterapi alan hastalarda tedavi sonrası görülen bulantı ve kusma üzerinde müzikle terapinin etkilerini incelemiştir. Çalışma sonucunda ise; müzikle terapinin kemoterapi alan kanser hastalarında görülen bulantı ve kusma belirtilerinde olumlu anlamda etkisinin olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Kayaaslan (2020), huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin bilişsel işlev ve uyum düzeyleri üzerinde müzikle terapinin etkilerini araştırmıştır. Yaşlı bireylerin bilişsel işlev ve uyum düzeylerinde olumlu yönde ortaya çıkan artışlar çalışmada elde edilen sonuçlardır. Gülçek (2020), hemodiyaliz hastalarında müzik terapisinin yorgunluk ve anksiyete düzeylerine etkisini incelemiştir. Çalışmasında kontrol ve deney grubuna yer vererek, müzik dinletilen deney grubundaki hastaların kaygı düzeyleri ile birlikte yorgunluk şiddetlerinde de azalmaların ortaya çıktığını belirtmiştir. Duran, Orlowski (2021), demans tanılı geriatrik psikiyatri hastalarına uygulanan müzik terapisinin; duygudurum, bilişsel ve sosyal davranışlar üzerindeki etkilerini incelemiştir. Uygulanan müzik terapisi yaşlı bireylerde sosyal yönde olumlu etkileri ortaya çıkarmıştır. Müzik terapinin bilişsel ve duygudurumu üzerinde ise olumlu anlamda etkilerinin olmadığını belirtmiştir. Akbaş (2021), hastalarda endotrakeal aspirasyon işlemi esnasında görülen ağrı üzerinde müzikle terapi uygulamalarının etkisini araştırarak, hastaların ajitasyon değerlerinde ve ağrı skalasındaki ortalama değerlerde azalmaların olduğunu gözlemlemiştir. Çağlayan (2021), müzikle terapi uygulamalarının şizofreni hastaları üzerindeki etkilerini konu alarak, şizofreni tanısı konulmuş hastalar üzerinde müzik terapinin benlik saygısı, motivasyon ve stres düzeylerine etkilerini incelemiştir. Müzikle terapi uygulamalarının yapıldığı hastalarda benlik saygısı ve motivasyon düzeylerinde artış, stres seviyelerinde de azalma tespit edilmiştir. Kabuk (2021), yanık pansumanı öncesi hastalara uygulanan refleksesoloji masajı ile pasif olarak uygulanan müzikle terapinin hastalarda görülen ağrı, anksiyete ve uyku kalitesine etkisini araştırmıştır.

Deney ve kontrol gruplarına yer verdiği çalışmada, pasif müzik terapinin uygulandığı deney gruplarında olumlu anlamda sonuçları tespit etmiştir. Can (2021), kök hücre nakli yapılan hastalar üzerinde müzikle terapi uygulamalarını uygulayarak, müzikle terapinin uyku kalite düzeyine etkisini ortaya koymuştur. Çalışmanın sonucunda ise; müzikle terapi uygulamalarının uyku düzeyinde anlamlı etkiler yarattığını belirtmiştir. Ay, Karadaş (2022), beriatrik cerrahi sebebi ile ameliyat işlemi gören hastalarda müzikle terapi uygulamalarının bulantı, kusma yönetimine ve hasta memnuniyeti üzerindeki etkilerini konu alarak, incelemiştir. Kırk sekiz kişiden oluşan bu çalışmada; deney grubunda yer alan hastalarda bulantı ve kusma yönetiminde müzikle terapinin etkisinin olmadığını, hasta memnuniyeti üzerinde etkili olduğunu çalışmasında ortaya çıkarmıştır. Özcan (2022), periodontal cerrahi işlemi gören hastalara müzikle terapi uygulamaları yaparak, bu hastaların dental anksiyete düzeylerinde müzikle terapinin etkilerinin olup olmadığını araştırmıştır. İşlem sırasında müzikle terapi uygulamalarına maruz kalan hastaların dental anksiyetelerinde azalmalar gözlemlemiştir. Büdüş (2023), müzikle terapi uygulamalarını yoğun bakım hastaları üzerinde uygulamıştır. Müzikle terapi uygulamalarının yapıldığı hastalarda ağrı, anksiyete, ajitasyon ve sedasyon düzeylerinde azalmalara yol açtığını belirtmiştir. Horuz (2014), koah hastalarında müzik terapinin anksiyete ve bazı klinik bulgulara olan etkisini araştırarak; anksiyete belirtilerinde anlamlı farklar tespit etmiştir. Hastaların nabız ve solunum hızlarında ise anlamlı yönde farkın olmadığını belirtmiştir. Gökalp (2015), yaşlı kanser hastaları üzerinde müzikle terapi uygulamalarının anksiyete ve uyku kalitesine etkilerini inceleyerek; müzik terapi uygulamaları sonucunda hemotolojik kanser hastalarının uyku kalitelerinde artış, anksiyete düzeylerinde ise azalmalar gözlemlemiştir. Çam, Yıldırım (2003), kanser hastalarına dinletilen müziğin kemoterapi yan etkilerine ve durumluk- sürekli kaygı düzeylerine etkilerini araştırmıştır. Yapılan deneysel çalışmanın sonucunda ise; müzik dinletilen kanser hastalarının durumluk kaygı düzeylerinde azalmaların meydana geldiğini ortaya çıkarmıştır. Kemoterapi yan etkilerinde müziğin etkisinin olmadığını tespit etmiştir. Okutan (2021), sanal gerçeklik ve müziğin laparoskopik abdominal cerrahi sonrasında hastaların yaşam bulguları ve ağrı üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırmanın sonucunda; müzik dinletilen hastalarda ağrıların azaldığını ve hastaların yaşam bulgularında olumlu etkilerin olduğunu ortaya koymuştur. Araç (2012), cerrahi yoğun bakım hastalarının yaşam bulguları üzerinde müzikle terapi uygulamalarının etkisini inceleyerek; müzik terapi uygulamaları sonrası hastaların oksijen saturasyonlarında artış gözlemlemiştir. Üçkaya (2018), müzikle terapinin kekemelik üzerine etkisini araştırarak müzikle terapinin kekemelik üzerinde olumlu yönde etki ortaya çıkardığını belirtmiştir. Özçevik (2007),

müziğin insanlar üzerindeki etkileri ve çocuk sağlığındaki tedavi amaçlı kullanılmasını incelemiştir. Araştırmada müzikle terapi alanına yönelik tarihsel ve günümüz kaynaklarından yararlanılmıştır. Bu kaynaklar sonucunda müziğin dikkat, kişisel başarı, hızlı okuma becerisi kazanma, hafıza gelişimi üzerinde olumlu etkiler yarattığını ortaya çıkarmıştır. Sağırkaya (2020), özel eğitim öğretmenlerinin pedagojik müzik terapi tekniklerini, pedagojik amaçlar doğrultusunda kullanabildikleri sonucuna ulaşmıştır. Fındıkoğlu (2015), şizofreni hastaları üzerinde müzikle terapinin ruhsal durumlarına etkisinin var olup olmadığını incelemiştir. Çalışmasında müzik terapi uygulamaları sonrasında hastaların negatif ve pozitif puanlarında olumlu yönde azalmalar tespit etmiştir. Meriç & Kaya (2018), literatür çalışması yaparak jinekolojik onkolojide müziğin etkilerini araştırmıştır. Elde edilen literatür çalışmaları sonucunda ise; bu alanda yapılan araştırmaların sınırlı olduğu ve kadınların erkeklere oranla daha duygusal yapıda olmalarından dolayı müzikle terapinin jinekolojik onkoloji alanında daha çok önem kazandığı yönünde sonuçlar elde etmiştir. Karslı (2019), manevi bakım hizmetlerinde müzikle terapinin kullanımından bahsetmiştir. Çalışmada yer verilen araştırmalar ile müziğin; bedensel, psikolojik rahatsızlıklar üzerinde ve tedavi sürecinde yaşanan negatif ruh hali üzerinde olumlu etkilerinin olduğu yönünde açıklamalarda bulunmuştur.

Müzikle terapinin geçmişte ve günümüzde kullanım şekilleri, uygulama alanları, Türkiye'deki önemi, geleceği ve müzikle terapi uygulamaları ile ilgili yapılan bilimsel çalışmalar detaylı şekilde incelenmiş olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Aydın (2018), “Hemodiyaliz Tedavisi Alan Hastalarda Müzik Terapinin Ağrı, Yorgunluk, Anksiyete Ve Kaşınıtı Semptomları Üzerine Etkisi” adıyla yapmış olduğu yüksek lisans tezinde; hastaların hemodiyaliz tedavisi sonrasında gelişen ağrı, yorgunluk, anksiyete ve kaşınıtı semptomlarında müzikle terapinin etkisini incelemiştir. Çalışmanın örneklemi 2017 yılında Gaziantep Üniversitesi Hastanesinin hemodiyaliz ünitesinde tedavi gören 34 hasta üzerinden oluşturulmuştur. Verilerin toplanması için Hasta Bilgi Formu ile ağrı, yorgunluk, anksiyete ve kaşınıtı semptomlarının değerlendirilmesi için sayısal olarak ölçülemeyen bazı değerleri sayısal değerlere çevirmek için kullanılmaya yardımcı olan tablo Visuel Analog Scale (VAS)’ın kullanıldığı çalışmada belirtilmiştir. Öncelikli olarak hastaların nabız ve sistolik- diyastolik kan basıncı verileri hemodiyaliz öncesi ve sonrası olmak üzere iki şekilde incelenerek kaydedilmiştir. Çalışmada yer alan hastalara 30 dakika boyunca canlı olarak Türk Müziği dinletilmiş ve elde edilen verilerin SPSS 22.0 (Statistical Package for The Social Sciences, Chicago, IL) programı kullanılarak, kaydedilmiştir. Çalışmada ki kare, t test uygulanmıştır. Kaval ile gerçekleştirilen canlı Türk Müziğinin

hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda ağrı, yorgunluk, anksiyete ve kaşıntı gibi semptomların azaldığı yönünde bulgular elde edilerek, çalışmanın sonucu ortaya konulmuştur.

Sezer (2009), “Müzikle Terapinin Sınav Kaygısı, Öfke Ve Psikolojik Belirtiler Üzerindeki Etkisi” isimli doktora tezinde; sınav kaygısı, öfke sorunu ve psikolojik belirtileri yüksek olan öğrenciler üzerinde müzikle terapinin etkileri deneysel bir çalışma yapılarak ortaya konulmuştur. Araştırma toplam 98 öğrenci ile yürütülmüştür. Verilerin toplanması için Kısa Semptom Envanteri, Sınav Kaygısı Ölçeği ve Sürekli Öfke- Öfke Tarz Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca araştırmada seans öncesi ve sonrası anket yapılmıştır. Araştırma; lise ve üniversite öğrencilerinden oluşturulmuştur. Yapılan müzik terapi uygulamasında üniversite öğrencilerine; sekiz hafta boyunca haftada bir gün toplam 30-40 dakika, Klasik Türk müziği, ney ile dinletilen klasik Türk müziği ve Klasik Batı müziği enstrümanlarının yer aldığı albümler dinletilmiştir. Lise öğrencilerine ise dört hafta uygulama yapılmıştır. Haftada iki seans gerçekleştirilmiştir. Kontrol gruplarına herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Bu uygulamaların sonucunda, ney müziği, klasik Türk müziği ve klasik Batı müziği dinletilen grupta müzikle terapi uygulamaları etkili olmuştur. Kontrol gruplarındaki öğrencilerde ise sekiz hafta sonra sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtilerin ön test ve son test arasında bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Özetle ortaya çıkan sonuç müzikle terapinin sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtilerin tedavisinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Bashır (2018), “Endoskopi/Kolonoskopi Yapılan Hastalarda Müzik Tedavisiyle Ağrı Ve Hasta Memnuniyetinin Değerlendirilmesi” adıyla yapmış olduğu çalışmada; araştırmanın amacını gastroenterolojide uygulanan sedasyon veya derin sedasyona ek olarak endoskopi ve kolonoskopi sırasında ağrı tedavisinde müzikle terapinin uygulanması şeklinde belirtmiştir. Araştırmada müzik tedavisinin hastalarda kullanılacak ilaç dozunda azalma, ağrı ve anksiyete şiddetine etkilerinin varolup, olmadığı incelenmiştir. Derin sedasyon uygulanan hastalarda müzikle tedavi sonrasında anksiyete rahatsızlığında azalmalar görülmüştür. Müzik dinletilmeden derin sedasyon tedavisi uygulanan hastalar ile müzik dinletilen hastalar karşılaştırıldıklarında, müzik dinletilen hastalarda propofol dozunda düşüş kaydedilmiştir. Yapılan bu çalışmada müzik tedavisi uygulanan gruplarda hasta memnuniyetinin yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca, müzik tedavisi uygulanan hastaların bir sonraki endoskopik müdahalelerde bu yöntemi tercih edecekleri saptanmıştır.

Ergene (2019), “Göğüs Cerrahisi Hastalarında Müzik Terapinin Ameliyat Öncesi Anksiyete ve Fizyolojik Parametreler Üzerine Etkisi” adıyla ortaya koymuş olduğu yüksek lisans tezinde; müzikle terapinin ameliyat öncesi anksiyete ve fizyolojik parametreler üzerine etkileri deneysel çalışma yapılarak ortaya konulmuştur. Araştırma 40 deney ve 40

kontrol grubu ile toplamda 80 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Veriler ameliyat öncesi toplanmıştır. “Hasta Bilgi Formu”, “Fizyolojik Parametre Ölçüm Formu” ve “Durumluk/Sürekli Anksiyete Ölçeği” kullanılarak veriler elde edilmiştir. Müzik deney gruplarındaki hastalara dinletilmiştir. Kontrol gruplarındaki hastalara ise herhangi türden bir müzik dinletilmemiştir. Deney gruplarındaki bireylerde ilk ve son ölçümde DAPO (Durumluk anksiyete puan ortalaması) ve SAPO (Sürekli anksiyete puan ortalaması) arasında istatistiksel anlamda farklılıklar gözlemlenmiştir. Ayrıca, DAPO ve SAPO değerlerinin müzikle azaldığı tespit edilmiştir. Kontrol grubundaki hastaların anksiyete puanları ise aynı kalmıştır. Araştırmanın sonucunda; ameliyat öncesinde uygulanan müzik terapinin hastalar üzerinde anksiyete düzeylerini azalttığına ve fizyolojik parametreler üzerine olumlu açıdan etkisi olduğuna yönelik veriler ortaya konulmuştur.

Uludoğan (2019), “Müzikle Terapide Ney Enstrümanıyl Uşşak Makamının Depresyon Hastalarındaki İyileştirici Etkisi” adlı çalışmada; 18 yaş ve üzeri, depresyon tanısı konulmuş hastalara grup halinde uygulanan müzik terapi sürecinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma İstanbul ilinde yaşayan 17’si kadın, 23’ü erkek toplam 40 kişi ile yürütülmüştür. Deney ve kontrol grupları ile veriler elde edilmiştir. Deney gruplarında 10’u kadın, 10’u erkek olan depresyon hastalarına iki ay müzik terapi uygulanmıştır. Diğer 7 kadın, 13 erkek depresyon hastasına ise herhangi bir müzik terapi uygulaması yapılmamıştır. Çalışmada, müzikle psikoterapi sürecini inceleyerek, müzik terapi uygulanan hastalar ile müzik terapi uygulanmayan hastalar arasındaki depresyon skorları ve yaşam kalitesindeki farklılıkları ortaya konmak istenmiştir. Çalışmada, Beck Depresyon Envanteri ve Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı ile saptanmıştır. Çalışmanın sonucunda; ilaç, psikoterapi ve müzik terapi sürecini alan hastalarda depresyon skorlarında azalma ve yaşam kalitesi oranlarında artış gözlemlenmiştir. Müzik terapi sürecini almayan hastalarda ise sonuç değişmemiştir.

Bakır (2019), “İskemik İnmeli Hastalara Verilen Müzik Terapisinin Genel İyilik Haline Ve Uyku Kalitesine Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında; iskemik hastalara uygulanan müzik terapisinin, bireylerin uyku kaliteleri ve yaşam kalitelerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Hastalara ön test ve son test uygulanmıştır. Araştırmada hastalara 6 gün boyunca uyku saatlerinden yarım saat önce kulaklık ile müzik dinletilmiştir. Çalışma toplam 40 iskemik inmeli hastadan oluşturulmuştur. Araştırmanın sonucunda ise, hastalara dinletilen uşşak makamının uyku kalitesine ve yaşam kalitesine olumlu yönde etkileri tespit edilmiştir.

Şimşek (2020), “Drama Destekli Müzik Terapisinin Depresyon Tanısı Almış Bireylerde Etkisi” isimli ortaya koymuş olduğu yüksek lisans tezinde; araştırmanın amacını tedavileri devam eden danışanlarda, drama tabanlı müzik terapisinin etkilerini araştırmak şeklinde belirtmiştir. Çalışmanın örneklemini Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan Psikodrama Enstitüsü’ndeki depresyon tanısı konulmuş bireylerden oluşturulmuştur. Nitel ve nicel veri kaynakları kullanılarak, çalışma ön test ve son testler ile yürütülmüştür. Ayrıca psikolog görüşlerinden de yararlanılmıştır. Depresyon tanısı konulmuş hastalara uygulanan drama destekli müzik terapisinin hastalar üzerinde olumlu etkileri gözlemlenmiştir. Kendine ve başka kişilere güvenmek istemeyen, iletişim zorluğu yaşayan, beden dilini iyi kullanamayan ve grup çalışmalarında çekingen davranışlar sergileyen depresyon hastalarında olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan depresyon hastaları cinsiyetlerine göre değerlendirilmiş ve kadın hastaların ön test- son test puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Doğan (2020), “Kemik İliği Aspirasyonu Ve Biyopsisi Sırasında Müzik Terapinin Hastanın Ağrı Ve Memnuniyet Düzeyine Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde; çalışmanın amacını kemik iliği aspirasyonu ve biyopsisi esnasında müzik terapisinin ağrı ve memnuniyet düzeyine olan etkisini ortaya çıkarmak şeklinde belirtmiştir. Araştırmada, ilk defa kemik iliği aspirasyonu ve biyopsisi alan 18 yaş ve üzeri kişiler yer almıştır. Çalışmada, girişim grubu ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba yer verilmiştir. Girişim grubu 39, kontrol grubu ise 41 hastadan oluşmaktadır. Girişim grubundaki hastalara tedavi sırasında müzik dinletilmiştir. Kontrol grubundaki hastalara ise müzikal yönden herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Araştırmanın sonucunda; kemik iliği aspirasyonu ve biyopsi işlemi sırasında hastalara dinletilen müziğin ağrıyı azaltmada ve memnuniyeti arttırmada yardımcı olduğu ortaya konulmuştur.

Erguvan (2020), “İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatör Takılan Hastalarda Müzik Terapinin Anksiyete Ve Yaşam Bulgularına Etkisinin Belirlenmesi” adıyla yapmış olduğu yüksek lisans tezinde; implante edilebilir kardiyoverter defibrilatörlü hastalarda müzik terapisinin anksiyete ve yaşam bulgularına etkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma, deney (30) ve kontrol (30) grupları şeklinde olup, toplam 60 hasta ile oluşturulmuştur. Başlangıçta deney ve kontrol grubuna “Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği (DSKÖ) uygulanarak, bireylerin yaşam bulguları (kan ve nabız basıncı) ölçülmüştür. Deney grubunda yer alan hastalara yaklaşık 30 dakika boyunca kulaklık ile Uşşak makamı dinletilmiştir. Uygulama sonrasında her iki gruba DSKÖ tekrar doldurtulup, iki grubun uygulama sonrası 30.,60.,90., dakikalarda yaşam bulguları ölçülmüştür. Araştırmanın

sonucunda; müzik terapisinin ICD ( mplant  Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatör) hastalarında durumluk anksiyeteyi azalttığı, sistolik ve diyastolik kan basıncında da düşüş sağladığı yönünde olumlu veriler ortaya konulmuştur.

Tülübaş (2019), “Kemoterapi Alan Kans r Hastalarına Uygulanan Müzik Terapinin Bulantı Kusma  zerine Etkisinin  ncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde; müzik terapisinin, kans r hastalarında kemoterapiye bağlı olarak geliş n bulantılarındaki etkileri incelenmiştir. Araştırma, 27 deney ve 30 kontrol grubundan oluşmaktadır. Deney grubunda yer alan hastalara kemoterapi esnasında 20 dakika boyunca Türk Müziği icra edilmiştir. Gruplara müzik uygulaması öncesi ve sonrası için değerlendirme formu uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, müzik terapisinin kemoterapi alan kans r hastalarında bulantı ve kusma üzerinde etkisinin olmadığı ortaya konulmuştur.

Kayaaslan (2020), “Alzheimer Hastaları’nda Müzik Terapi’nin Bilişsel  şlevler Ve Uyum Düzeyi  zerine Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında; huzurevinde kalan yaşlı bireylerin bilişsel işlev ve uyum düzeylerinde müzikle terapisinin etkisi incelenmiştir. Araştırma 30 kişi üzerinden oluşturulup, kişiler 15’i girişim, 15’i kontrol grupları şeklinde iki gruba ayrılmıştır. Çalışmada  n test, son test uygulanmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Girişim grubundaki yaşlılara müzik terapi uygulamaları beş hafta boyunca 10 oturum şeklinde uygulanmıştır. Yapılan uygulamalar ortalama 45 dakika sürmüştür. Kontrol grubunda yer alan yaşlı bireylere ise herhangi bir müzik terapi uygulaması yapılmamıştır. Bu  alışmalar sonucunda; girişim grubundaki yaşlı bireylerin, kontrol grubundaki yaşlı bireylere oranla bilişsel işlevlerinde ve uyum düzeylerinde, olumlu yönde artış gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda, müzikle terapisinin yaşlı bireylere uygulanması çalışmada önerilmiştir.

G l cek (2020), “Hemodiyaliz Hastalarında Müzik Terapisinin Yorgunluk Ve Anksiyete Düzeylerine Etkisi” adlı ortaya koyduğu doktora tezinde; hemodiyaliz alan hastaların yorgunluk ve anksiyete düzeylerinde müzikle terapisinin etkisi araştırılmıştır. Araştırmada yer alan hastalar Diyarbakır ilindeki Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde, diyaliz bölümünde tedavi alan kişilerden seçilmiştir. Çalışmaya katılan hastalara ön test- son test yapılmıştır. Çalışmada 60 deney grubu, 60 kontrol grubu hasta yer almıştır. Deney grubunda yer alan hastalara 3 hafta boyunca, haftanın    günü günlük 30 dakika müzik terapisti uygulanmıştır. Kontrol grubuna herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Deney sonucunda, deney grubundaki hastaların kaygı düzeylerinde ve yorgunluk şiddetlerinde azalmalar saptanmıştır.

Duran, Orłowski (2021), “Müzik Terapinin Demans Tanılı Geriatrik Psikiyatri Hastalarında Duygudurumu, Bilişsel Ve Sosyal Davranışları Üzerindeki Etkileri” isimli yüksek lisans çalışmasında; demans tanılı geriatrik psikiyatri hastalarında duygudurumu, bilişsel ve sosyal davranışları yönünden müzikle terapinin etkisi araştırmanın problemi olarak yansıtılmıştır. Çalışmada yaşlı hastalar üzerinde uygulanan müzikle terapinin bilişsel, duygudurumu ve sosyal davranışlarına olumlu etkilerinin olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda, müzikle terapi uygulamalarının yaşlı hastalar üzerinde bilişsel ve duygudurumuna yönelik anlamlı bir etkisinin olmadığı, sosyal davranışları üzerinde ise olumlu etkilerinin olduğu ortaya konulmuştur.

Akbaş (2021), “Yoğun Bakım Hastalarına Uygulanan Müzik Terapinin Endotrakeal Aspirasyon Sırasındaki Ağrı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında; orotrakeal entübe olarak takibi yapılan hastalarda endotrakeal aspirasyon işlemi sırasında hastalarda görülen ağrı üzerinde müzik terapi uygulamasının etkisi değerlendirilmiştir. Yapılan araştırma tek gruplu yarı deneysel bir çalışma olarak ortaya konulmuştur. Araştırmanın evreni 46 hastadan oluşturulmuştur. Müzikle terapi uygulamalarının hastalara uygulandığı ve uygulanmadığı anlarda veriler toplanmıştır. Müzikle terapinin uygulandığı ve uygulanmadığı uygulamalarda anlamlı farklar ortaya çıkmıştır. Müzik terapi uygulamalarının yapıldığı uygulamalarda, hastalarda GKS (Glaskow Koma Skoru) değerlerinde yükselme, ajitasyon değerlerinde azalma, oksijen satürasyon değerlerinde ve MV(Mekanik Ventilasyon)’deki tidal volüm değerlerinde yükselme olduğu ve ağrı skalasında ortalama değerlerinde azalma olduğu saptanmıştır.

Çağlayan (2021), “Şizofreni Hastalarına Uygulanan Müzik Terapisinin Benlik Saygısı, Motivasyon Ve Algıladıkları Stres Düzeyleri Üzerine Etkisi” adlı yapmış olduğu yüksek lisans tezinde; şizofreni hastalarına yönelik uygulanan müzikle terapinin benlik saygısı, motivasyon ve algıladıkları stres düzeyleri üzerine etkilerinin incelenmesi çalışmanın amacını ortaya koymuştur. Araştırma kontrol grupsuz yarı deneysel olarak yapılmıştır. Hastalara ön test- son test uygulanmıştır. Yapılan çalışmada veriler, ön test- son test ve izlem olarak 3 aşamalı şekilde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca veriler hastalarla yüz yüze görüşme sağlanarak elde edilmiştir. Yapılan müzik terapi uygulamalarının ilk oturumunda Rast makamına ait eserler canlı olarak, daha sonraki oturumlarda ise CD aracılığıyla hastalara dinletilmiştir. Haftada iki oturum şeklinde olmak üzere toplam sekiz oturum ile müzik terapi uygulamaları yapılmıştır. Son testten bir ay sonra müzik terapinin etkinliğini ölçmek amacıyla izlem ölçümü yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda; hastalarda müzikle

tedavi sonrası stres seviyelerinde anlamlı yönde azalma, motivasyon ve benlik saygısı düzeylerinde ise anlamlı yönde artış saptanmıştır.

Kabuk (2021), “Yanık Pansumanı Öncesi Uygulanan Refleksoloji Masajı Ve Pasif Müzik Terapinin Ağrı, Anksiyete Düzeyi Ve Uyku Kalitesine Etkisi” ismiyle ortaya koyduğu doktora tezinde; yanık pansumanı öncesi hastalara uygulanan refleksoloji masajı ve pasif şekilde uygulanan müzikle terapinin ağrı, anksiyete ve uyku kalitesine etkisi incelenerek, çalışmanın amacı bu yönde ortaya konulmuştur. Araştırma yanık merkezi’nde yatan 36 hasta ile oluşturulmuştur. Araştırmada deney ve kontrol gruplarına yer verilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen hastaların cinsiyetleri, eğitim durumları, yaşları, meslekleri ve medeni durumları ortaya konularak yanıkların sebepleri saptanmıştır. Sonuç olarak; çalışmaya katılan deney gruplarında yer alan bireylerin, kontrol grubundaki bireylere göre ağrı ve anksiyete düzeylerinin azaldığı, uyku kalitelerinin ise yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Can (2021), “Hematopoetik Kök Hücre Nakli Yapılan Hastalarda Müzik Terapinin Uyku Kalitesine Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında; araştırmanın amacını hematopeetik kök hücre nakli sürecinde hastalara uygulanan müzikle terapinin uyku kalite düzeyine etkisini ortaya koymak şeklinde açıklamıştır. Araştırma İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kemik İliği Nakil Ünitesinde tedavi görmekte olan 31 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Hastaların deney ve kontrol gruplarında olmasını belirlemek için sorumlu hemşire tarafından kura çekilmiştir. Kura sonucunda tek sayılı olanlar deney grubunda, çift sayılı olanlar ise kontrol grubuna dâhil edilmiştir. Deney grubunda yer alan hastalara 12 gün boyunca müzik terapisti tarafından 30 dakikalık su ve doğa sesi içeren müzikler dinletilmiştir. Çalışmanın başında deney ve kontrol gruplarında yer alan hastaların uyku kalitelerinin birbirine yakın olduğu öne sürülmüştür. Müzikle terapinin uygulandığı deney grubunda ise, kontrol grubundaki hastalara göre uyku kalitelerinde artış olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar yarattığı ortaya konulmuştur.

Ay, Karadaş (2022), “Bariatrik Cerrahi Sonrası Müzik Terapinin Postoperatif Bulantı Kusmayı Azaltma Ve Hasta Memnuniyeti Üzerine Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde; bariatrik cerrahi nedeniyle ameliyat olan hastalarda müzikle terapinin bulantı, kusma yönetimine ve hasta memnuniyeti üzerine etkisinin incelenmesi çalışmanın amacını ortaya koymaktadır. Çalışmada 24’ü deney, 24’ü kontrol grubu olmak üzere toplam 48 hasta yer almaktadır. Verilerin toplanmasında “Hasta Tanıtım Formu” “Apfel Risk Skoru”, “Görsel Kıyas Ölçeği”, “Ameliyat Sonrası Bulantı Kusma Etki Ölçeği”, “Sayısal Değerlendirme Skalası” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; bariatrik cerrahi sonrası müzikle terapinin

bulantı ve kusmaya etkisi olmadığı, hasta memnuniyeti üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Özcan (2022), “Müzik Terapinin Periodontal Cerrahi İşlemlerde Dental Anksiyeteye Etkisi” isimli ortaya koymuş olduğu uzmanlık tezinde; periodontal cerrahi işlem yapılacak hastalarda müzikle terapinin dental anksiyete üzerindeki etkisini incelemek çalışmanın amacını belirlemiştir. Çalışmada toplam 46 hasta yer almaktadır. 23 hasta çalışma grubunu, 23 hasta ise kontrol grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki hastalara işlem sırasında ortam seslerini duymayacak şekilde kulaklıktan müzik dinletilmiştir. Kontrol grubundaki hastalar ise ortam seslerinden izole edilerek kulaklık takılmıştır. Fakat müzik dinletilmemiştir. Çalışma gruplarında ön test- son test değerlerinde istatistiksel oranda anlamlı azalma tespit edilmiştir. Kontrol gruplarında ise; istatistiksel oranda anlamlı fark bulunamamıştır. Sonuç olarak; hastalara uygulanan periodontal cerrahi işlem sırasında yapılan müzikle terapinin dental anksiyete ve korku değerleri üzerinde azaltıcı etkisinin olduğu saptanmıştır.

Büdüş (2023), “Yoğun Bakım Hastalarında Müzik Terapinin Ağrı Ve Anksiyete Üzerine Etkisi” isimli yüksek lisans tezinde; koroner anjiyografi sonrası yoğun bakımda yatan hastalarda müzik terapinin ağrı ve anksiyete üzerindeki etkilerini incelemek çalışmanın amacını ortaya koymaktadır. Araştırma 30 deney, 30 kontrol grubu şeklinde ikiye ayrılarak, toplamda 60 hasta ile çalışılmıştır. Araştırmada deney grubunda yer alan koroner anjiyografi olan hastalara yönelik yapılan müzikle terapinin ağrı, anksiyete, ajitasyon ve sedasyon düzeylerinde azalmalara etki ettiği ortaya konulmuştur.

Horuz (2014), “Göğüs Hastalıkları Servisinde Yatan Koah Hastalarında Müzik Terapisinin Anksiyete ve Bazı Klinik Bulgulara Etkisi” isimli yapmış olduğu yüksek lisans tezinde; kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) olan hastaların anksiyete ve bazı fiziksel bulgulara müzikle terapinin etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Göğüs Hastalıkları Kliniğinde yatan KOAH hastaları oluşturmaktadır. Araştırmanın deseni, 32’şer kişilik iki vaka ve 1 kontrol grubu ile oluşturulmuştur. Çalışmada vaka gruplarından birine Bach bestesi, bir diğer gruba ise Farabi’nin Türk Sanat Müziğinden eserler seçilerek MP3 çalar ile sabah saatlerinde toplamda 1 saat süre ile dinletilmiştir. Araştırmanın sonucunda; müzik terapisi uygulanan kontrol ve deney gruplarının, anksiyete belirtilerinden sistolik kan basıncı değerleri, diyastolik kan basıncı değerlerinde anlamlı farklar tespit edilmiştir. Nabız hızı ve solunum hızı değerlerinde ise anlamlı yönde fark bulunmamıştır.

Gökalp (2015), “Müzik Terapisinin Yaşlı Kanser Hastalarının Anksiyete Ve Uyku Kalitesi Üzerine Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde; yaşlı kanser hastaları üzerinde uygulanan müzikle terapinin anksiyete ve uyku kalitesine olan etkileri incelenmiştir. Hastalığının ikinci ve üçüncü evresinde olan, 65 yaş ve üstü hematolojik kanser hastaları çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırma toplamda 60 hematolojik hasta ile yürütülmüştür. Deney ve kontrol grupları belirlenmiştir. Çalışmada; müzik terapisinin hemotolojik kanser hastalarının uyku kalitelerini arttırdığı, anksiyete düzeylerini ise azalttığı tespit edilmiştir.

Çam, Yıldırım (2003), “Kanser Hastalarına Dinletilen Müziğin, Kemoterapi Yan Etkilerine Ve Durumluk- Sürekli Kaygı Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde; kanser hastalarına dinletilen müziğin kemoterapi yan etkilerine ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerine etkileri araştırılarak, deneysel çalışma yapılmıştır. Yapılan araştırmada, kontrol grubundaki hastaların durumluk kaygı düzeylerinde azalmaya rastlanmamıştır. Deney gruplarındaki hastaların durumluk kaygı düzeylerinde ise düşüş tespit edilmiştir. Kanser hastalarına dinletilen müziğin kemoterapi yan etkilerine etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir.

Okutan (2021), “Laparoskopik Abdominal Cerrahi Sonrası Sanal Gerçeklik Uygulaması Ve Müziğin Hastaların Yaşam Bulguları, Ağrı Ve Konforu Üzerine Etkisi” adlı doktora tezinde; sanal gerçeklik ve müziğin laparoskopik abdominal cerrahi sonrasında hastaların yaşam bulguları ve ağrı üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma toplam 225 hastadan oluşturulmuştur. Hastalar üzerinde gerçekleştirilen sanal gerçeklik ve müzik uygulamaları 20 dakika boyunca uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; laparoskopik abdominal cerrahi sonrası müzik ve sanal gerçeklik uygulamalarının yapıldığı hastalarda ağrı ve konforun azaldığı, yaşam bulgularında olumlu etkilerin görüldüğü tespit edilmiştir.

Araç (2012), “Müzik Terapinin Cerrahi Yoğun Bakım Hastalarının Yaşam Bulgularına Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında; cerrahi yoğun bakım hastalarının yaşam bulguları üzerinde müzik terapinin etkisi incelenmiştir. Araştırmaya katılan 202 hastanın müzik terapi uygulamaları öncesinde nabız, sistolik ve diastolik kan basınçları yüksek iken; müzik terapi uygulamalarından sonra bu değerlerde azalma tespit edilmiştir. Müzik terapi uygulamalarından önce oksijen saturasyonu düşük olan hastaların, müzik terapi uygulamalarından sonraki süreçte oksijen saturasyonlarında yükselmeye rastlanmıştır.

Üçkaya (2018), “Müzik Terapinin Kekemelik Tedavisindeki Yeri” isimli yüksek lisans tezinde; kekemelik tedavisinde müzikle terapinin etkileri incelenmiştir. Konuyla ilgili

yapılan çalışmalar literatür tarama ile ortaya konulmuştur. Sonuç olarak; müzikle terapinin kekeme problemi yaşayan bireyler üzerinde olumlu etki yarattığı ortaya konulmuştur.

Özçevik (2007), “Müzikle Tedavi Ve Öğrenciler Üzerindeki Terapik Etkileri” isimli yüksek lisans tezinde; müziğin insanlar üzerindeki etkileri ve çocuk sağlığındaki tedavi amaçlı kullanılışı incelenmiştir. Çalışmada tarihsel kaynaklar ve günümüz kaynaklarından yararlanılarak çocukların psikiyatrik sorunlarının giderilmesinde müziğin tedavi edici gücü araştırılmıştır. Araştırmada bu alanda yazılan Türkçe kitaplar, yabancı kitaplar, Türkçe ve yabancı makaleler gibi tüm çalışmalara yer verilmiştir. İncelenen kaynaklardan elde edilen sonuç; müziğin öğrenmede dikkatin, zihnın, belleğin, yeteneğin, kişiliğin ve psiko-sosyal gelişimlerin oluşmasına, hareket fonksiyonunun gelişmesine, kişisel başarının artmasına, hızlı okuma becerisi kazandırmaya ve hafızanın gelişimine yardımcı olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca müzik dinleme ve enstrüman almayı öğrenme, fen- matematik gibi derslerin kavrama kabiliyetini anlamlı seviyede arttırdığı incelenen kaynaklar tarafından ortaya konulmuştur.

Sağırkaya (2020), “Özel Eğitim Öğretmenlerinin Pedagojik Müzik Terapi Tekniklerini Uygulama Durumları” isimli doktora tezinde; araştırmanın amacını, Eylem Araştırması modeli ile özel eğitim öğretmenlerinin pedagojik müzik terapi teknikleri tanımları, pedagojik müzik terapi uygulamalarının özel gereksinimli çocukların eğitim ve gelişim alanlarına ilişkin etkisini deneyimlemeleri ve mesleki gelişim süreçlerinin incelenmesi şeklinde ortaya koymaktadır. Araştırma sürecinin ise özel eğitim öğrencilerinin mesleki gelişimlerine önemli bir katkı sağladığı, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin müzik dışı gelişim alanlarına yönelik müzik temelli bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirebilecekleri ve özel eğitimde pedagojik müzik terapi unsurlarının özel eğitim öğretmenleri tarafından pedagojik amaçlar doğrultusunda kullanılabilirliğinin mümkün olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arlı (2015), “Stres Ve Anksiyete İçin Alternatif Ve Tamamlayıcı Bir Model Olarak Müzik Terapi” adlı yüksek lisans tezinde; psikiyatri hastalarının stres ve kaygı düzeylerinin azaltılmasında müzik terapinin etkisi incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, psikiyatri hastalarının stres ve kaygı düzeylerinde müzik terapi sonrası düşüş yaşandığı tespit edilmiştir. 101 psikiyatri hastası ile gerçekleştirilen bu çalışmada hastalara uygulanan müzik terapi uygulamalarının anlamlı farklar yarattığı fakat cinsiyet ve konulan tanı özelliklerine göre anlamlı bir fark yaratmadığı tespit edilmiştir. 18 yaş altı hastalarda ise, müzik terapi sonrası kaygı düzeylerinde düşüş gözlemlenmiştir.

Fındıkoğlu (2015), “Şizofrenik Hastalarda Müzik Terapinin Ruhsal Durum Üzerine Etkileri” adlı yüksek lisans tezinde; şizofreni tanısı konmuş hastalar üzerinde müzikle terapinin ruhsal durumlarına etkileri deneysel olarak incelenmiştir. Yapılan bu araştırmanın evrenini Fransız Lape hastanesinde yatmakta olan şizofreni hastalar, örneklemini ise bu hastalardan çalışma koşullarını taşıyan 22 şizofreni hastası oluşturmaktadır. Çalışmada yer alan hastalara Buselik makamına ait eserler canlı olarak dinletilmiştir. Araştırmanın verileri; 10 sorudan oluşan anket formu, SANS ve SAPS değerlendirme ölçekleri, yorgunluk düzeylerini değerlendirmek için kısa yorgunluk ölçeği, uyku kalitesini değerlendirmek için uyku kalitesi ölçeği (PUKİ) ile toplanılmıştır. Veriler değerlendirilirken; tanımlayıcı istatistik olarak yüzdelik, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri, müzik terapi öncesi ve sonrası ölçüm değerlerinin karşılaştırmalarında ise Wilcoxon Signed Ranks Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; hastalara uygulanan müzik terapi uygulamaları sonrasında hastaların negatif ve pozitif belirti puanlarında anlamlı düzeyde azalmalar tespit edilmiştir. Müzik terapi uygulamaları sonrası uyku kaliteleri ve yorgunluk puan ortalamaları ele alındığında ise azalmayı gösteren düşüslere rastlandığı ancak istatistiksel olarak anlamlı farklar olmadığı saptanmıştır.

Koç (2019), “Türk-İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi” isimli ortaya koymuş olduğu yüksek lisans tezinde; Türk-İslam Medeniyetinde müzikle tedavi incelenmiştir. Çalışmada müzikle tedavinin tarihsel gelişimi, Türk-İslam medeniyetinde müzikle tedavide kullanılan Türk müziği makamları ve müzikle tedavi uygulamaları esnasında kullanılan enstrümanlar hakkındaki bilgilere yer verilmiştir.

Yücel (2016), “Türk- İslam medeniyetinde müzikle tedavi yöntemlerinin uygulandığı şifahaneler: Amasya darüşşifası” isimli yapmış olduğu makale çalışmasında; müziğin insanlık tarihi boyunca hangi amaçlarla kullanıldığına yönelik bilgiler aktararak müziğin tedavi amaçlı kullanımlarından bahsetmiştir. Çalışmasında Eski Yunan, Mısır, Çin gibi eski medeniyetlerde müziğin dini ayinlerde kötü ruhlardan korunmak için yapılan bir ritüel olduğundan, El Kindi, Farabi, İbn-i Sina gibi büyük İslam bilginlerinin müzikle tedavi ile ilgilendiklerinden ve bu isimlerin ortaya koymuş oldukları eserlerinde uygulanan bu yöntem hakkında bilgilere yer verdiklerinden, ilkel dönemlerde şaman, büyücü hekim gibi kişiler tarafından müzikle tedavinin yapıldığı ve zaman ilerledikçe Osmanlı-Selçuklu dönemlerinde müzikle tedavinin gelişim göstererek kurumsallaşmasından söz etmiştir. Araştırma da müzikle tedavi tarihsel olarak incelenmiştir. Ayrıca çalışmada Amasya Darüşşifasının müzikle tedavi alanına yönelik öneminden bahsetmiştir.

Utebay (2020), “Türk-İslam medeniyetlerinden günümüz Türkiye’sine müzikle tedavi” adlı makale çalışmasında; Türk- İslam medeniyetlerinde ki müzikle tedaviye yönelik araştırma yapılmıştır. Bu doğrultuda müzikle tedavinin dönemlere ve kültürlere göre uygulanış biçiminde farklılıkların ortaya çıktığı bilgisini vermiştir. Aynı zamanda Türklerin İslamiyet öncesi ve sonrasındaki inançları, yaşantıları, geleneklerine de yer vererek, İslamiyet sonrası dönemde Türk müziğinin makamsal bir yapıya dönüşmesi ile müzikle tedavinin uygulama yöntemlerinde de değişiklik meydana geldiğinden söz etmiştir. Ayrıca çalışmada Osmanlı-Selçuklu dönemlerinde müzikle tedavi uygulamalarının yapıldığı hastanelerin bilgisi ve müzikle tedavinin günümüz Türkiye’sindeki güncel hâli, kurumlar ve bazı hastalıklar üzerinde ortaya çıkan sonuçlar anlatılmıştır.

Kutlu (2019), “Antik Yunan kültüründe müziğin kullanım alanları ve 20. yüzyıldan günümüze etkileri” adlı makale çalışmasında; Antik Yunan’da müziğe verilen önemden ve müziğin kullanım alanlarından söz etmiştir. Çalışmada Antik Yunan kültüründe müziğin 20. yüzyıldan günümüze kadar olan zamandaki gelişim sürecinin bilgisine yer verilmiştir. Araştırmada müziğin Antik Yunan kültüründe önemli bir yere sahip olduğunu, makamlar aracılığı ile ruh halinde değişiklikler yarattığını, ruhun eğitilmesi ve dinlenmesinde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu sebepten ötürü müziğin Antik Yunan Dönemi’nde savaşlarda, törenlerde ve hastalıklar üzerinde kullanıldığını ortaya çıkarmıştır.

Meriç & Kaya (2018), “Jinekolojik onkolojide müzik terapisinin yeri” adlı makale çalışmasında; müziğin tarih boyunca her zaman insanoğlunun hayatında yer aldığını ve önemli etkilere sahip olduğu noktasına değinerek, müzikle terapinin beyindeki alfa dalgalarını uyardığı, hastaların psikolojilerinde olumlu yönde etkili olduğu, ağrı azaltmada yardımcı bir araç olduğu, anksiyete üzerinde azalmalara yol açtığı, ruh ve sinir hastalıklarında kullanıldığı, hastaların duygusal sorunlarını çözüme kavuşturmada yardımcı bir yöntem olduğu hakkında bilgilere yer vermiştir. Çalışmada jinekolojik onkolojide müziğin etkisi literatür ile incelenmiştir. Literatür incelemesi sonucunda ise çalışmaların az sayıda olduğu ve kadınların erkeklere oranla daha duygusal, hassas yapıya sahip olmalarından dolayı müzik terapinin jinekolojik onkoloji alanında daha fazla önem kazandığı sonucuna varılmıştır.

Karlı (2019), “Manevi bakımı destekleyici bir uygulama: müzik terapi” isimli yapmış olduğu makale çalışmasında; müzikle tedavinin manevi bakım hizmetlerinde kullanımının önemine yönelik farkındalığın oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada; müzik ve din, müzik ve sağlık, manevi bakımda müziğin kullanımı, müzikle terapi ve tarihi hakkında bilgilere yer verilmiştir. Araştırma derinlemesine incelendiğinde

ise; müziğin tüm dinlerde farklı şekillerde dini törenlerde ve insanlık tarihinde tedavi amaçlı kullanıldığına yönelik bilgilere rastlanılmaktadır. Bununla birlikte çalışmada müzikle terapide fizyolojik, psikolojik, bilişsel ve manevi amaçların bulunduğu yönünde açıklamalar da yer almaktadır. Makalede yer verilen araştırmalar ile müziğin bedensel ve psikolojik rahatsızlıklarda bireye olumlu katkı sağladığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Aynı zamanda müziğin tedavi sürecinde yaşanan negatif ruh hâli üzerinde olumlu anlamda etkili olduğunu, manevi duygular yaşattığını ve acılara anlam bularak manevi bakımda önemli bir şekilde destekleyici rol olduğundan söz edilmiştir.

Uçaner & Jelen (2015), “Müzik terapi uygulamaları ve bazı ülkelerdeki eğitimi” adıyla ortaya koymuş oldukları makale çalışmasında; bazı ülkelerdeki müzikle terapi eğitimlerine yer vererek, Türkiye ve dünya çapında müzikle terapi üzerine yapılan son yıllara ait bazı bilimsel çalışmalardan bahsetmişlerdir. Araştırmanın sonucunda ise; Avrupa, Amerika ve Güney Amerika ülkelerinde müzikle terapi eğitiminin lisans, yüksek lisans programlarında yer aldığı, derneklerin kurulduğu, kongrelerin düzenlendiği ve en önemlisi müzik terapisinin bir meslek olarak kabul gördüğü gibi sonuçlar elde etmişlerdir. Ayrıca makale içerisinde incelemiş oldukları çalışmalarda; müzikle terapi uygulamalarının ruh sağlığında, onkoloji hastalarının tedavilerinde, kişilik bozukluklarında, ağrı yönetimi üzerinde, suçluların topluma kazandırılmasında, doğal afetler ve iklim değişikliğinin yol açtığı rahatsızlıklarda faydalı bir yöntem olduğu yönünde sonuçlara ulaşmışlardır.

Birkan (2014), “Müzikle tedavi, tarihi gelişimi ve uygulamaları” yapmış olduğu makale çalışmasında; müzikle tedavinin tarihi gelişimi ile ilgili olarak Antik dönemlerde, Orta Çağ Avrupası’nda, 20. yüzyıl’a kadar olan Avrupa’da, Türk-İslam medeniyetinde uygulanan müzikle tedavi uygulamalarına yer vermiştir. Çalışmada Antik dönemlerde yapılan müzikle tedavi uygulamaları ile ilgili Pisagor, Gallen, Platon, Athennoaops, Aristidis, Teofrates, Asclepiades, Cicero, Celsus, Aurelianus gibi isimlerin hastalıklarda, ameliyatlarda ve kişinin ruhunun derinliklerinde rahatlık hissi vermesinden dolayı müzik ile tedavi yöntemini kullandıklarından söz etmiştir. Orta Çağ Avrupası’nda müzikle tedavi uygulamalarının sınırlı olduğunun bilgisini aktarmıştır. İngiltere’de birçok hastalıkta müziğin insan bedeni üzerinde yarattığı sakinlik etkisinin incelendiğinden, hastalarda ağrı problemlerinde müzik sayesinde azalmalara rastlanıldığından ve uyku problemlerinde müziğin kullanımının olumlu sonuçlar ortaya çıkardığından bahsetmiştir. Fransa’da yapılan müzikle tedavi uygulamaları için ise; müziğin yine birçok hastalık üzerinde kullanıldığını hatta savaşta uzuvlarını kaybeden askerlerin ağrılarını azaltmaya yardımcı olması için müzikten yararlanıldığının bilgisini vermiştir. Çalışmada Türk –İslam medeniyetinde

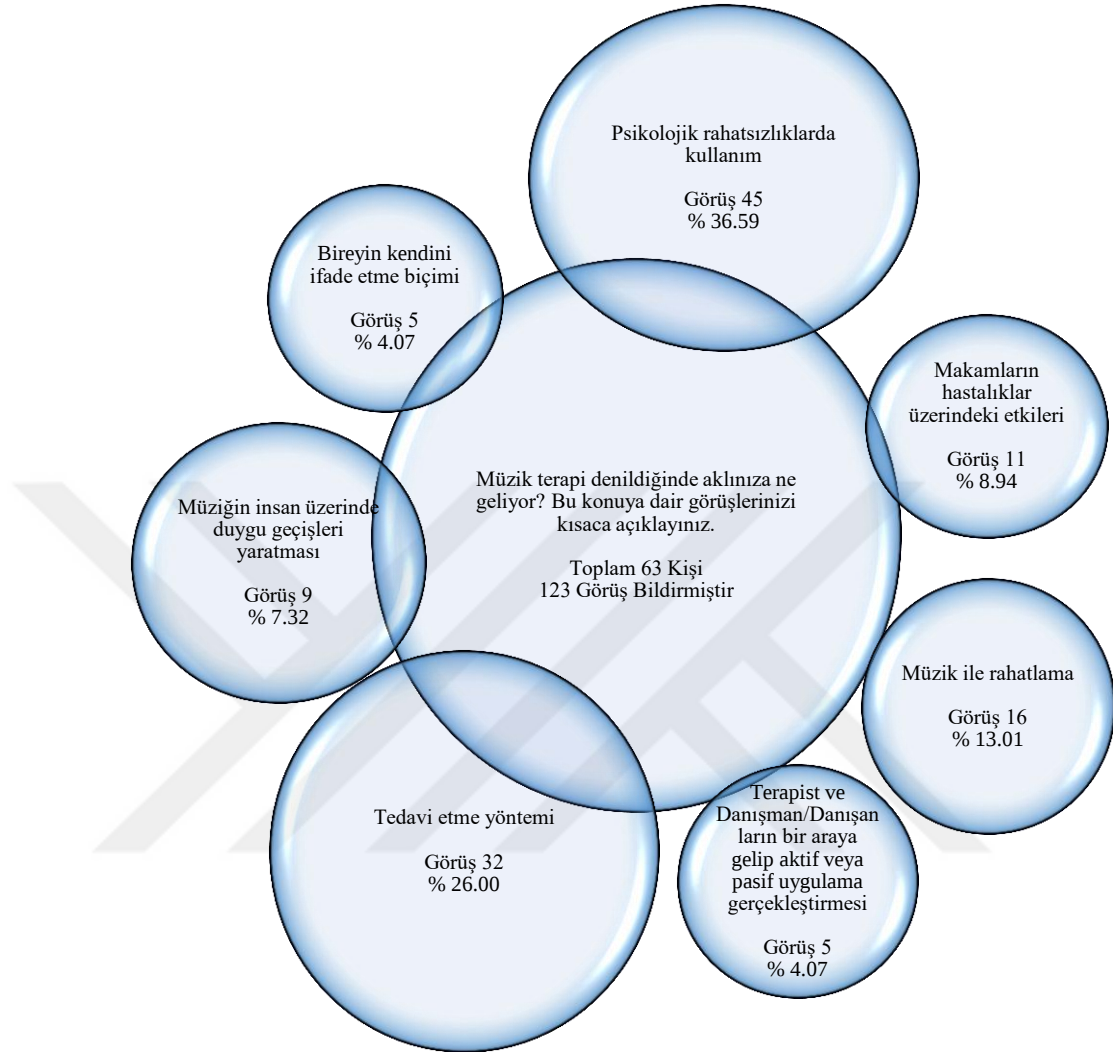
uygulanan müzikle tedavi hakkında özellikle Türk müziğinde yer alan her bir makamın farklı hastalıklar üzerinde kullanımından, bu dönemde akıl hastalıklarında müziğin önemli role sahip olduğundan ve müzikle tedavi yapılan darüşşifalardan bahsedilmiştir. Çalışmada son olarak günümüzde müzikle terapi ile ilgili gelişmelere yer vererek, müzikle terapinin kullanım alanlarından, yan etki ve yaratabileceği komplikasyonlardan söz etmiştir. Ayrıca müzik terapinin Avustralya, Afrika, Amerika, Hindistan, Türkiye, İngiltere gibi birkaç ülkede kullanımını ortaya koymuştur.

Gençel (2006), “ Müzikle tedavi” isimli makalesinde; müzikle tedavinin tarihsel gelişimine yer vererek, müzikle tedavinin önemiminden, müziğin insan üzerindeki etkilerinden, müzikle tedavi türlerinden ve günümüzde yapılan müzikle tedavi uygulamalarında yer alan yöntemlerden söz etmiştir. Çalışmada, insanlık tarihi boyunca müziğin çok önemli bir yerde görülmesinden dolayı hastalıklarda kullanıldığı, özellikle ruh sağlığı üzerinde müziğin olumlu etkilerinin gözlemlendiği, müzikle tedavi uygulamalarının Avrupa’da 18. yüzyıl sonlarında görülmesine karşın Türk-İslam dünyasına bakıldığında 9. yüzyıl gibi daha erken dönemlerde başladığı, iyi bir şekilde yapılan müzikle tedavi uygulamasının sosyalleşmede ve bireyin içsel dünyasında varolan sıkıntıların azalmasında etkili olduğu yönünde sonuçlara varılmıştır.

2.2 Açık Uçlu Sorular İle Elde Edilen Alt probleme ilişkin Bulgular

Müzik eğitim kurumlarında görevli 63 akademisyene 9 açık uçlu soru yöneltilmiş, bu sorular kendi içerisinde gruplandırılmıştır. Açık uçlu sorular analiz edilirken görüşme formunu değerlendiren akademisyenlerin bazı açık uçlu sorulara birden fazla yanıt verdikleri gözlemlenmiştir. Bu durum, soruların gruplandırmaları yapılırken dikkate alınmış ve bütün grafikler üzerinde gösterilmiştir. Ayrıca, açık uçlu soruları cevaplayan 63 akademisyenin aynı soru hakkında beyan ettikleri birden fazla görüşleri de değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Bütün bu etkenler dikkate alınarak açık uçlu sorular analiz edilmiş ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

2.2.1 Müzik terapi denildiğinde akla gelen cevapların gruplandırılması nasıldır?

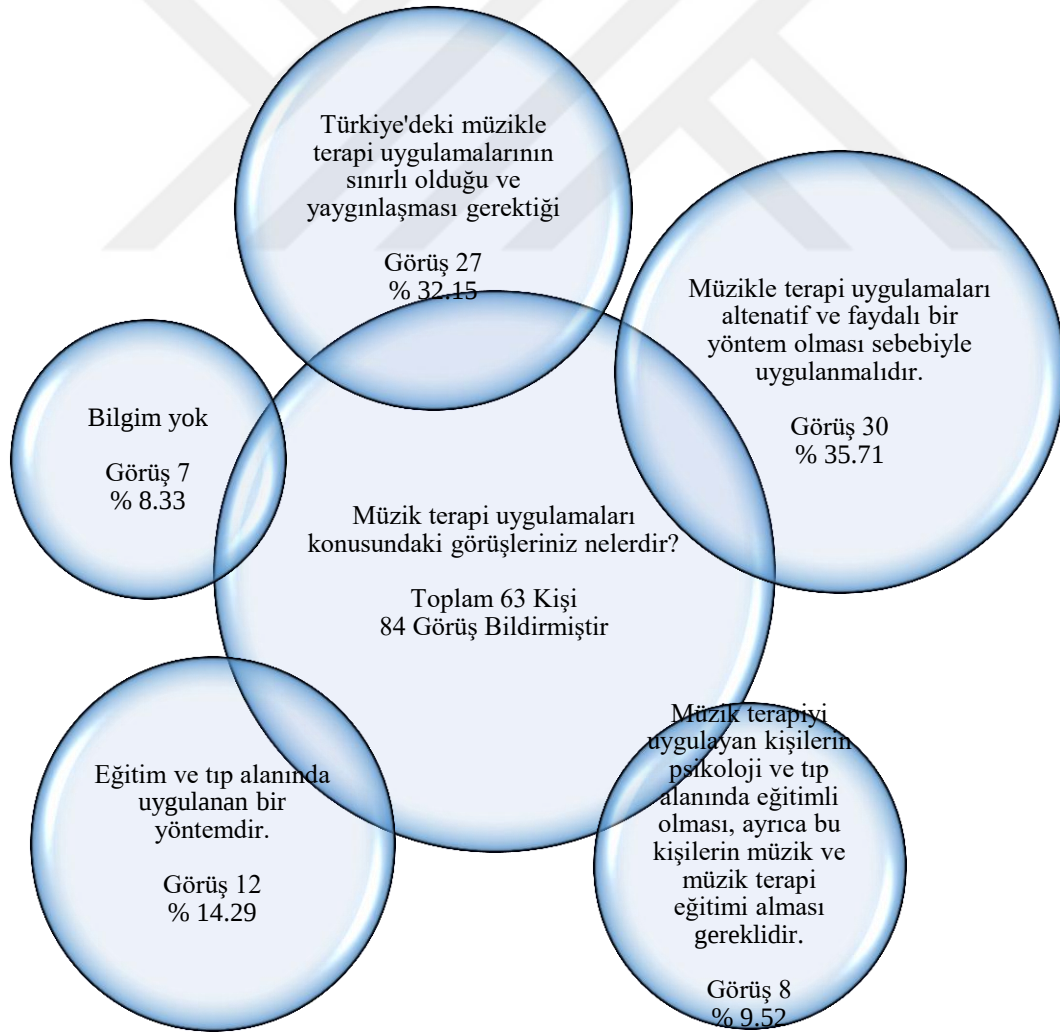

Şekil 2. 1. Müzik terapi denildiğinde akla gelen cevapların gruplandırılması

Araştırmada 63 akademisyene "Müzik terapi denildiğinde aklınıza ne geliyor? Bu konuya dair görüşlerinizi kısaca açıklayınız" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya akademisyenlerin verdiği cevaplar değerlendirilmiş olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşme formunu cevaplayan akademisyenlerin %36.59'u psikolojik rahatsızlıklarda kullanım, %26.00'ı tedavi etme yöntemi, %13.01'i müzik ile rahatlama, %8.94'ü, makamların hastalıklar üzerindeki etkileri, %7.32'si müziğin insan üzerinde duygu geçişleri yaratması, %4.07'si terapist ve danışman/danışanların bir araya gelip aktif veya pasif uygulama gerçekleştirilmesi, %4.07'si bireyin kendini ifade etme biçimi şeklinde ortaya çıkmıştır.

Açık uçlu bu soruya verilen yanıtlar analiz edildiğinde akademisyenlerin %36.59'u müzikle terapinin psikolojik rahatsızlıklarda kullanımının daha yaygın olduğunu savunmaktadır. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki; müzikle tedavi geçmişte de (Selçuklu-Osmanlı Dönemi'nde) yaygın bir şekilde ruh hastalıklarının tedavisinde hekimler ve musikişinaslar tarafından araştırılarak uygulanmıştır. Bu görüşü akademisyenlerin; *“Öncelikli olarak psikolojik tedavi amacıyla kullanılan bir yöntemdir...,özellikle psikolojik rahatsızlıklarda insanların müzikle rahatlaması yahut tedavi edilmesi.”* şeklindeki cevapları da desteklemektedir. Bu cümlelerden anlaşılıyor ki müzikle terapi kavramı denildiğinde akla gelenin çoğunlukla psikolojik rahatsızlıkların tedavisinde kullanıldığı yönündedir. Müzikle terapi Osmanlıda genellikle ruh hastalarının tedavisinde kullanılan bir yöntem olduğu için akademisyenlerin görüşleri de bu yönde ortaya çıkmıştır.

2.2.2 Müzik terapi uygulamaları konusundaki görüşlerin gruplandırılması nasıldır?

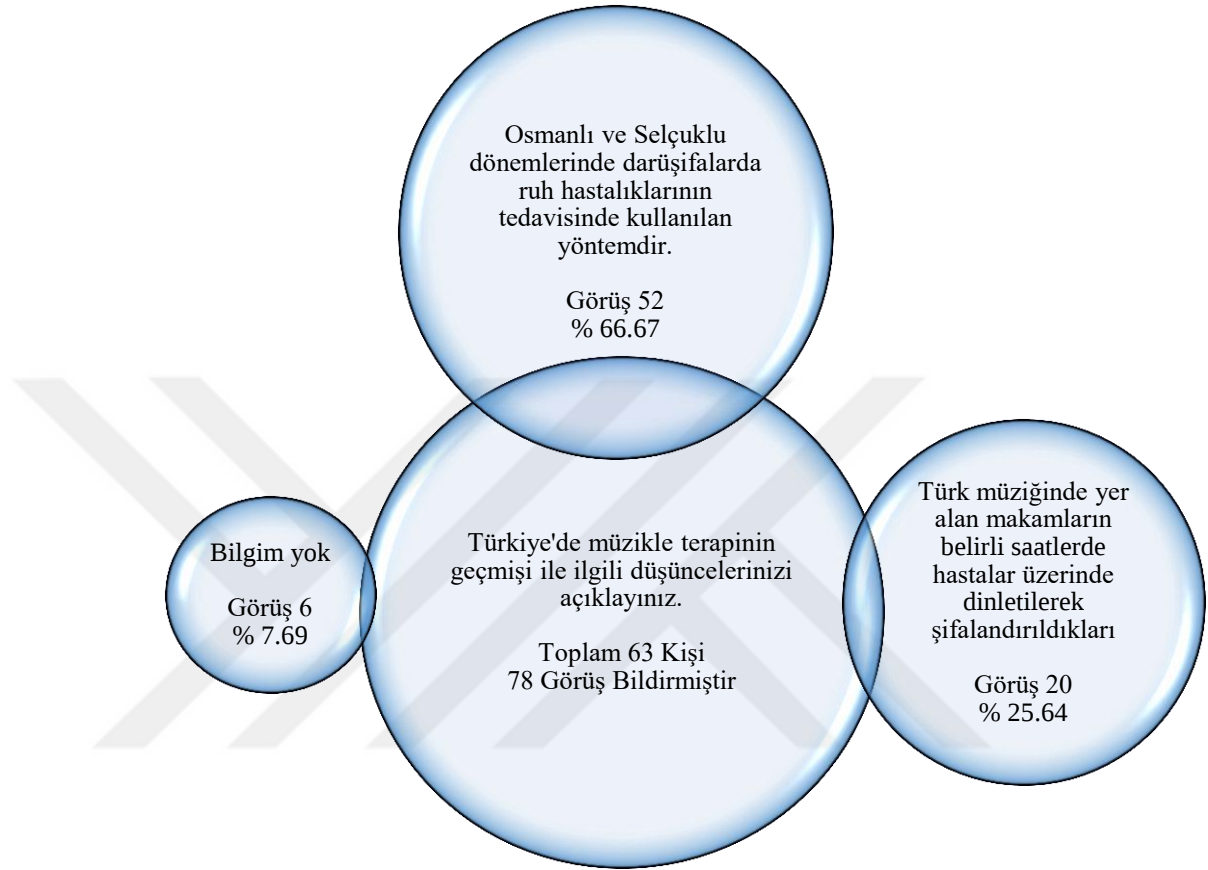

Şekil 2. 2. Müzik terapi uygulamaları konusundaki görüşlerin gruplandırılması

Araştırmada 63 akademisyene "Müzik terapi uygulamaları konusundaki görüşleriniz nelerdir?" şeklinde yöneltile açık uçlu soruya akademisyenlerin verdiği cevaplar değerlendirilmiş olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşme formunu cevaplayan akademisyenlerin %35.71'i müzikle terapi uygulamaları alternatif ve faydalı bir yöntem olması sebebiyle uygulanmalıdır, %32.15'i Türkiye'deki müzikle terapi uygulamalarının sınırlı olduğu ve yaygınlaşması gerektiği, %14.29'u eğitim ve tıp alanında uygulanan bir yöntemdir, %9.52'si müzik terapiyi uygulayan kişilerin psikoloji ve tıp alanında eğitilmiş olması, ayrıca bu kişilerin müzik ve müzik terapi eğitimi alması gereklidir, %8.33'ü bilgin yok şeklinde cevaplar vermiştir.

Açık uçlu bu soruya verilen yanıtlar analiz edildiğinde akademisyenlerin %35.71'i müzikle terapi uygulamaları alternatif ve faydalı bir yöntem olması sebebiyle uygulanması gerektiğini savunmaktadır. Yapılan araştırmalar göz önünde bulundurulduğunda müzikle tedavi uygulamalarının ciddi olarak yapıldığı Osmanlı-Selçuklu Dönemi'nde hastalıklar üzerinde ve insan ruhunda alternatif/faydalı yöntem olması sebebiyle kullanılmıştır. Bu görüşü akademisyenlerin; *"Selçuklular Dönemi'nden bu yana usta çırak ilişkisi ile uygulanan ve eski dönemlerde insanların şifa bulmak için ciddi manada faydalandığı bir alternatif tıp, pek çok yan etkisi olduğunu bildiğimiz tıbbi ilaç kullanımına karşın müzik terapi alternatif ve faydalı bir uygulamadır. Yaygınlaşması gerektiğinin kanaatindeyim, müzik terapi günümüzde yaygın olarak kullanılsa bile etkili yatıştırıcı sonuçları olan bir metottur. Alzheimer, şizofreni gibi hastalıklarda, yaşlılarda, yalnız yaşayan yoksunluk hissi olan insanlarda, travmatik olaylar geçirmiş insanlar üzerinde terapistler tarafından uygulanan etkili bir yöntemdir..., müzik terapi esasen çok özel, çok ilginç, üzerinde durulmaya değer, insanlığa fayda ve şifa sağlayabilecek, daha yoğun çalışmalar yapılmayı fazlasıyla hak eden, birazda ihmal edilmiş bir konu..., müzikle tedavinin faydalı bir tedavi şekli olduğuna inanıyorum. Geçmişimizde uygulanan bu yöntemin ülkemizde daha da geliştirilmesi taraftarıyım..."* şeklindeki cevapları da desteklemektedir. Bu cümlelerden anlaşılıyor ki müzikle terapi uygulamaları alternatif ve faydalı bir yöntem olması sebebiyle uygulanması gerektiği düşüncesi hâkimdir.

2.2.3 Türkiye'deki müzikle terapinin geçmişi ile ilgili düşüncelerin gruplandırılması nasıldır?

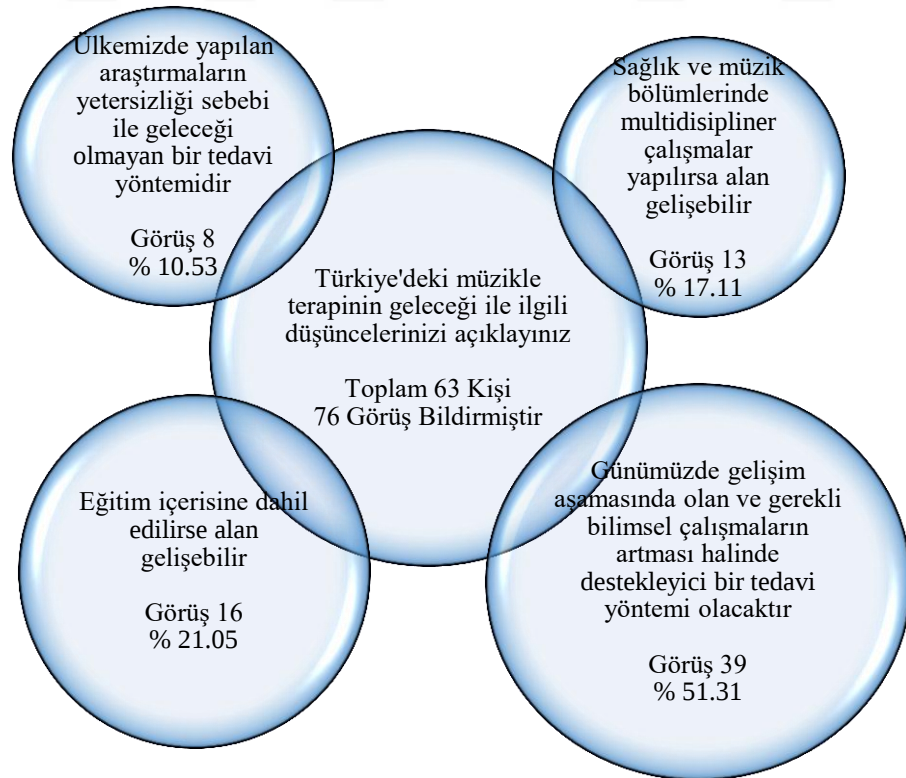
Şekil 2. 3. Türkiye'deki müzikle terapinin geçmişi ile ilgili düşüncelerin gruplandırılması

Araştırmada 63 akademisyene "Türkiye'de müzikle terapinin geçmişi ile ilgili düşüncelerinizi açıklayınız" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya akademisyenlerin verdiği cevaplar değerlendirilmiş olup aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir. Görüşme formunu cevaplayan akademisyenlerin açık uçlu bu soruya vermiş oldukları cevaplar %66.67'si Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde darüşşifalarda ruh hastalıklarının tedavisinde kullanılan yöntemdir, %25.64'ü Türk müziğinde yer alan makamların belirli saatlerde hastalar üzerinde dinletilerek şifalandırıldıkları, %7.69'u bilgim yok şeklinde ortaya çıkmıştır.

Açık uçlu bu soruya verilen cevaplar analiz edildiğinde akademisyenlerin %66.67'si müzikle tedavinin Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde darüşşifalarda ruh hastalıklarının tedavisinde kullanılan bir yöntem olduğunu savunmaktadır. Yapılan araştırmalar ve tarihi kaynaklar incelendiği zaman, müzikle tedavi yönteminin geçmişte Osmanlılar ve

Selçuklular Dönemi'nde hastalıklar ve özellikle de psikolojik rahatsızlığı olan bireyler üzerinde faydalı olması sebebiyle aktif olarak uygulandığı şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu görüşü akademisyenlerin “*Osmanlı Dönemi'nde ruh ve sinir hastalıkları tedavisinde kullanılmıştır, Osmanlı Dönemi'nden bu yana makamsal müziğin sağlık uygulamalarında kullanıldığını bilmekteyiz..., müziği tedavi amaçlı ilk kez kullanan Türklerdir. Makamların insan üzerindeki etkileri çalışılmış, farklı hastalıklara farklı müzik makamları tedavide uygulanmıştır. Türkiye'deki müzikle terapi Osmanlı Dönemine dayanmaktadır, Orta Asya Türklerinde müzik çok çeşitli amaçlar doğrultusunda kullanılmıştır. Kopuz ile müzik icra edilerek kötü ruhların kovulduğu düşünülmüştür. İslam medeniyetinde de şifahanelerde müzik terapi geleneği sürdürülmüştür. Osmanlı Türkleri kurdukları hastanelerde akıl hastalarını, ilaç, meşguliyet ve müzik ile tedavi ederlermiş.*” şeklindeki yanıtları da desteklemektedir. Ortaya çıkan bu cümlelerden Türkiye'de müzikle terapinin geçmişinin Osmanlı dönemine dayandığı, makamların hastalıklar üzerinde kullanıldığı, Türklerin kurdukları hastanelerde akıl hastalarını müzikle tedavi ettikleri düşüncesi hâkimdir.

2.2.4 Türkiye'deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili düşüncelerin gruplandırılması nasıldır?

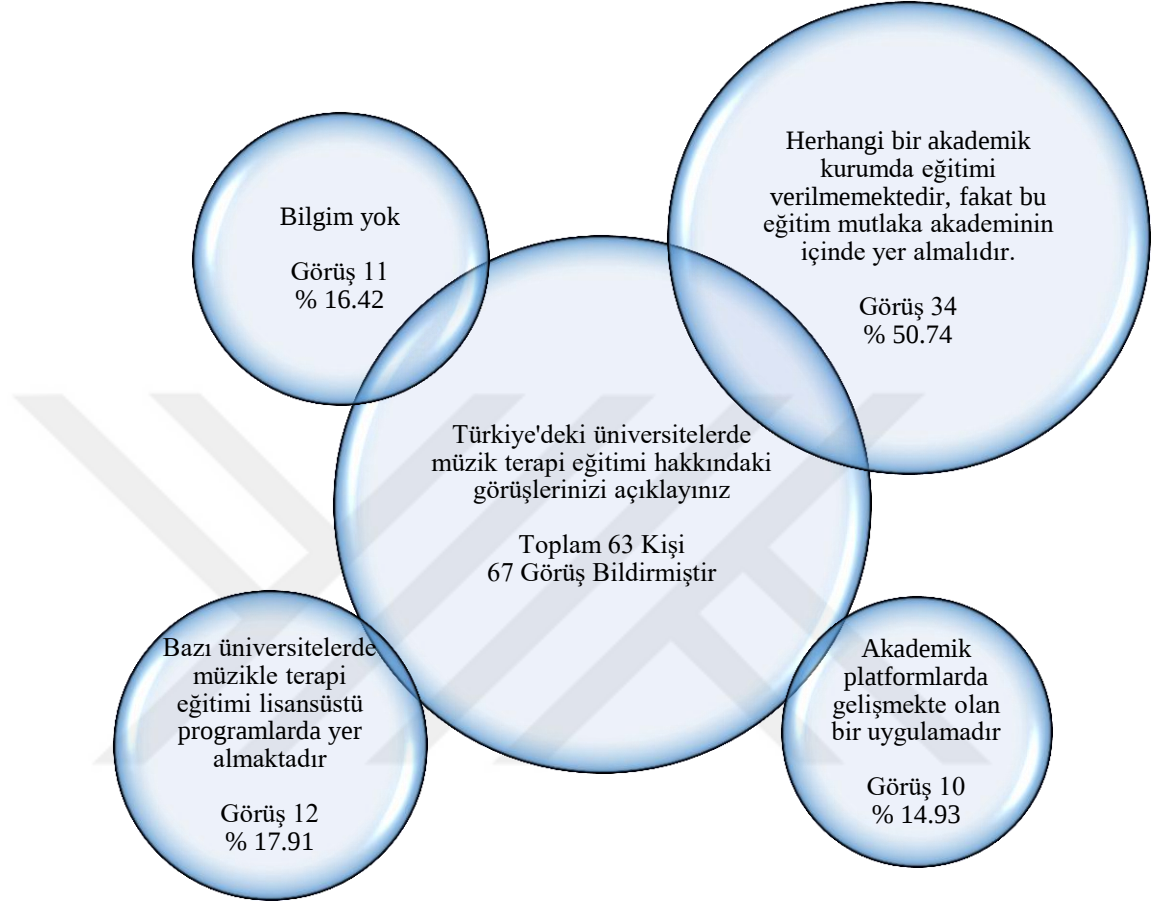

Şekil 2. 4. Türkiye'deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili düşüncelerin gruplandırılması

Araştırmada 63 akademisyene "Türkiye'deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili düşüncelerinizi açıklayınız" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya akademisyenlerin verdiği cevaplar değerlendirilmiş olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşme formunu cevaplayan akademisyenlerin %51.31'i günümüzde gelişim aşamasında olan ve gerekli bilimsel çalışmaların artması halinde destekleyici bir tedavi yöntemi olacaktır, %21.05'i eğitim içerisine dâhil edilirse alan gelişebilir, %17.11'i sağlık ve müzik bölümlerinde multidisipliner çalışmalar yapılırsa alan gelişebilir, %10.53'ü ülkemizde yapılan araştırmaların yetersizliği sebebi ile geleceği olmayan bir tedavi yöntemidir" şeklinde ortaya çıkmıştır.

Açık uçlu bu soruya verilen yanıtlar analiz edildiğinde akademisyenlerin %51.32'si günümüzde gelişim aşamasında olan ve gerekli bilimsel çalışmaların artması halinde destekleyici bir tedavi yöntemi olacağını savunmaktadır. Bu görüşü akademisyenlerin; *“Doğru uygulamalar ve gerektiği şekilde yaygın duyuruların yapıldığı takdirde kullanımına yoğunlukla başvurulabilecek destekleyici tedavi yöntemi olacağını düşünüyorum, günümüzde pek gelişim göstermemiş olmasına karşılık gelecekte çok faydalı ve alternatif tedavi yöntemi olarak gelecekteki yerini alacağını düşünüyorum, müzikle tedavinin bilimsel çalışmaları yoğunlaşması halinde alternatif bir tedavi yöntemi olarak kullanılabilir. Akademik çalışmalarla desteklenirse gelişme gösterebilir, alanda yapılan çalışmalar artarsa gelişebilir, eğitimin içerisinde bu uygulamalara yer verilirse daha fazla gelişecektir, gelişmekte olan kısır bir alandır. Şu an da eğitim içerisinde akademik yönden çalışmalar yapılırsa ülkemizde uygulanması söz konusudur, müzikle terapinin gün geçtikçe gelişeceği ve sağlığa olumlu katkıları görüldükçe daha yaygın bir şekilde kullanılacaktır.”* şeklindeki cevapları desteklemektedir.

2.2.5. Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimi hakkındaki görüşlerin gruplandırılması nasıldır?

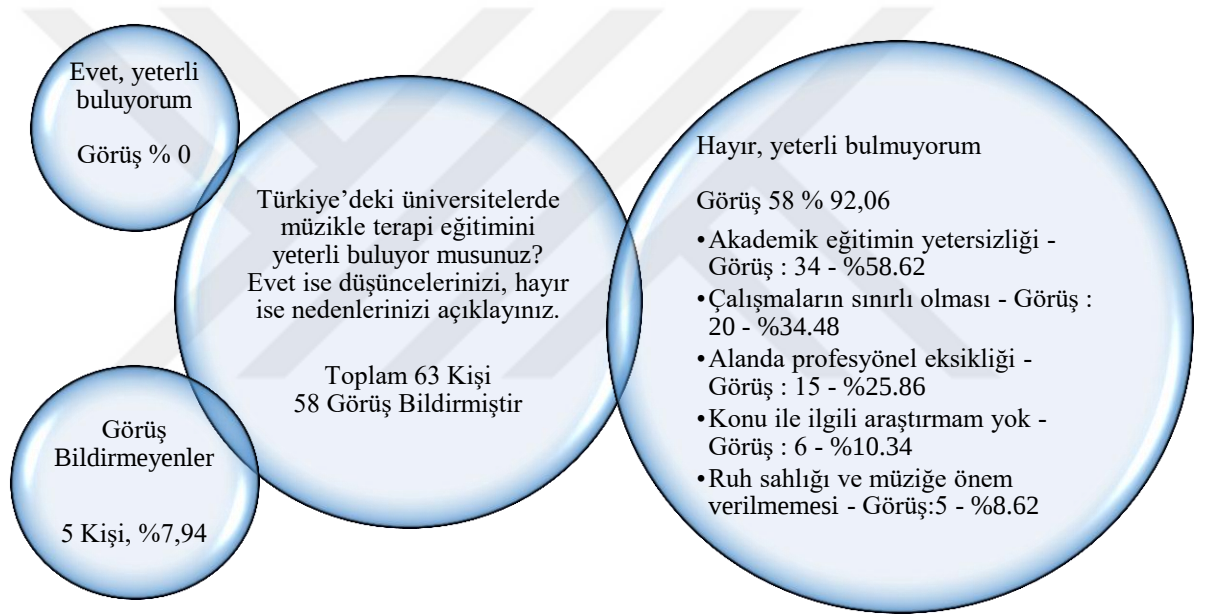
Şekil 2. 5. Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimi hakkındaki görüşlerin gruplandırılması

Araştırmada 63 akademisyene "Türkiye'deki üniversitelerde müzik terapi eğitimi hakkındaki görüşlerinizi açıklayınız" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya akademisyenlerin verdiği cevaplar değerlendirilmiş olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşme formunu cevaplayan akademisyenlerin %50.74'ü herhangi bir akademik kurumda eğitimi verilmemektedir fakat bu eğitim mutlaka akademinin içinde yer almalıdır, %17.91'i bazı üniversitelerde müzikle terapi eğitimi lisansüstü programlarda yer almaktadır, %16.42'si bilgim yok, %14.93'ü akademik platformlarda gelişmekte olan bir uygulamadır, şeklinde cevaplar vermiştir.

Açık uçlu bu soruya verilen yanıtlar analiz edildiğinde akademisyenlerin %50.74'ü herhangi bir akademik kurumda eğitiminin yer almadığını ve müzikle terapi eğitiminin akademinin içerisinde mutlaka yer alması gerektiği görüşünü savunduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu görüşü akademisyenlerin; “*Şu an için böyle bir eğitim yoktur. Çalışmalar ve müzikle terapinin faydası kanıtlanırsa eğitimde olmalıdır, müzik terapi üzerine üniversitelerde bir bölüm bulunmamaktadır, günümüzde müzikle terapi eğitiminin üniversitelerde olmadığını biliyorum. Mutlaka eğitimde yer almalıdır, sanat akademilerinin ve psikoloji programlarının master programlarında müzikle tedavi derslerinin ya da branşının ders programlarına eklenmesi gerekmektedir, Türkiye’deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimi yetersiz bu sebeple YÖK tarafından desteklenmeli ve eğitime dâhil edilmelidir*” şeklindeki cevapları da desteklemektedir.

2.2.6 Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin yeterlilik durumu ve nedenlerinin gruplandırılması nasıldır?

Şekil 2. 6. Türkiye'deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin yeterlilik durumu ve nedenlerinin gruplandırılması

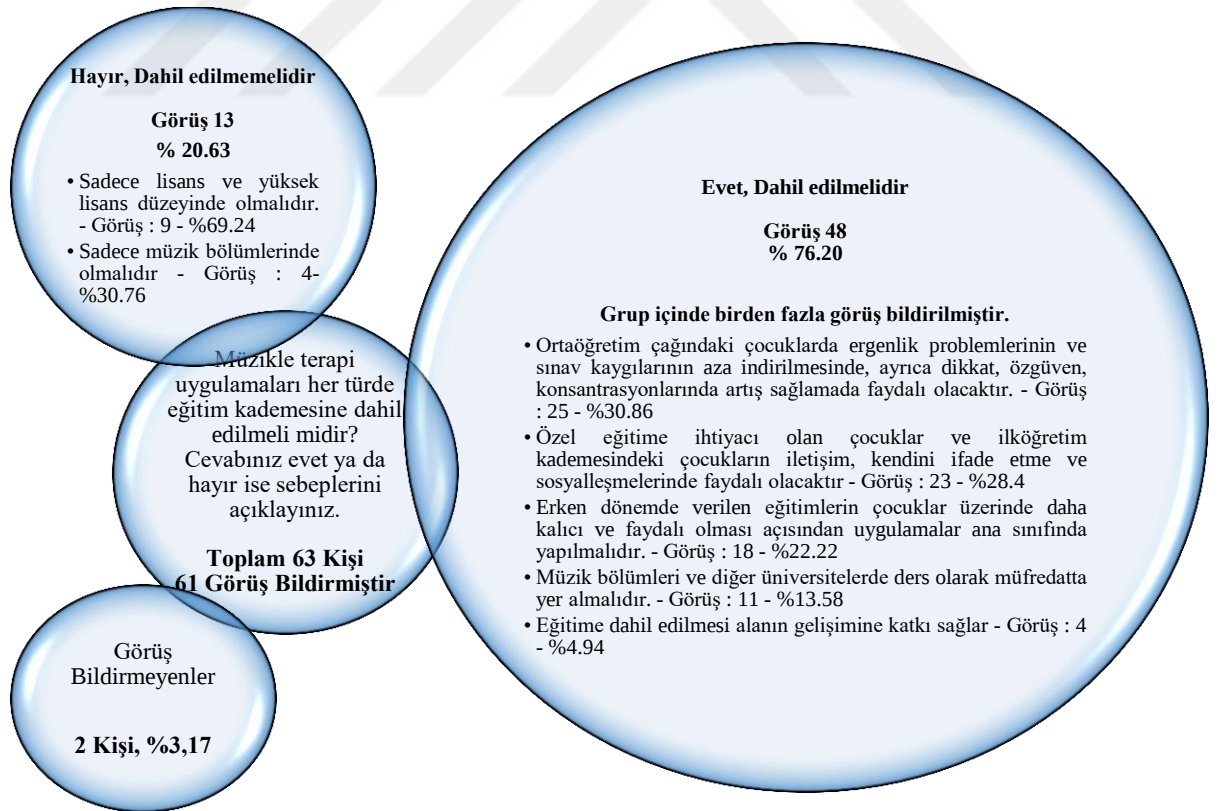
Araştırmada 63 akademisyene “Türkiye’deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin yeterli buluyor musunuz? Evet ise düşüncelerinizi, hayır ise nedenlerinizi açıklayınız.” şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya akademisyenlerin verdiği cevaplar değerlendirilmiş olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşme formunu cevaplayan akademisyenlerin vermiş oldukları cevaplar, %92.06 "hayır yeterli bulmuyorum" şeklinde ortaya çıkmıştır. Görüldüğü üzere görüşme formunu değerlendiren akademisyenlerin tamamına yakını Türkiye’de müzikle terapi eğitiminin yeterli bulmamaktadır. Bu konuda müzikle terapi alanında akademik olarak ciddi bir boşluğun olduğu görülmektedir.

“Müzikle terapi eğitimini yeterli buluyor musunuz?” şeklinde yöneltilen soruya “hayır” şeklinde cevap veren akademisyenlerin verdikleri cevapların dağılımı ise; %58.62’si akademik eğitimin yetersizliği, %34.48’i çalışmaların sınırlı olması, %25.86’sı alanda profesyonel eksikliği, %10.34’ü konu ile ilgili araştırmam yok, %8.62’si ruh sağlığı ve müziğe önem verilmemesi şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu görüşü akademisyenlerin; *“Üniversitelerde buna dair özel bölümlerin olmaması başlıca sebeplerden, Türk eğitim sisteminde bu alanın programlarda yer almaması, üniversitelerde ders olarak verilmemesi, Türkiye’de yer alan üniversitelerde özellikle müzik bölümlerinde bir eğitim programı olarak yer almadığı”* şeklinde ifade etmiş oldukları cevapları desteklemektedir.

Çalışmada “Türkiye’deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimini yeterli buluyor musunuz?” sorusuna “evet yeterli buluyorum” şeklinde cevap veren akademisyene rastlanılmamıştır.

Akademisyenlerin %7.94’ü ise; yöneltilen soruda görüş bildirmemiştir.

2.2.7 Müzikle terapi uygulamalarının her türde eğitim kademesine dâhil edilmesi durumunun gruplandırılması nasıldır?

Şekil 2. 7. Müzikle terapi uygulamalarının her türde eğitim kademesine dâhil edilmesi durumunun gruplandırılması

Araştırmada 63 akademisyene "Müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmeli midir? Cevabınız evet ya da hayır ise sebeplerini açıklayınız." şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya akademisyenlerin verdiği cevaplar değerlendirilmiş olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşme formunu değerlendiren akademisyenlerin vermiş oldukları cevaplar; %76.20 "evet dâhil edilmelidir", %20.63 "hayır dâhil edilmemelidir" şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu açık uçlu soruya %3,17 (2 kişi) görüş bildirmemiştir.

"Müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmeli midir?" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya "evet" şeklinde cevap veren akademisyenlerin cevaplarının dağılımı; %30.86'sı ortaöğretim çağındaki çocuklarda ergenlik problemlerinin ve sınav kaygılarının aza indirilmesinde, ayrıca dikkat, özgüven, konsantrasyonlarında artış sağlamada faydalı olacaktır. %28.4'ü özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar ve ilköğretim kademesindeki çocukların iletişim, kendini ifade etme ve sosyalleşmelerinde faydalı olacaktır, %22.22'si erken dönemde verilen eğitimlerin çocuklar üzerinde daha kalıcı ve faydalı olması açısından uygulamalar ana sınıfta yapılmalıdır, %13.58'i müzik bölümleri ve diğer üniversitelerde ders olarak müfredatta yer almalıdır, %4.94'ü eğitime dâhil edilmesi alanın gelişimine katkı sağlar şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu görüşleri akademisyenlerin; *"Çocuklarda kavrama gücünü geliştirdiği, özgüven duygusunu etkilediği, konsantrasyon, dikkat, davranış şekillerinde etkili olduğu..., beynin melodiler vasıtasıyla dinamiğini çözmek, ilaçsız tedavi fırsatı erken yaşlarda başlanırsa iyi sonuçlar elde edilir, erken dönemde çocukların ruhsal gelişimi için mutlaka her kademedede yer almalıdır, ortaöğretimde ergenlik döneminde problemlerin çözümünde etkilidir, gençlerin sınav kaygısı ve motivasyonlarının kontrol edilmesinde müzik terapi uygulamaları etkili olabilir, özel eğitimli çocukların sosyalleşmesinde, motivasyonlarında etkili olacaktır, ilköğretim çağındaki çocukların sosyal açıdan gelişimine katkı sağlar, müzik bölümlerinde bu eğitim seçmeli ders ya da zorunlu ders olarak verilmelidir, üniversitelerde müfredatta yer almalıdır. Bireylerin kendilerini ifade etmelerinde ve derslerinde başarılı olmalarında yararlı olacaktır, alanın daha güçlenmesini ve kurumsallaşmasını sağlayabilir,"* şeklinde ifade etmiş oldukları cevapları desteklemektedir.

"Müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmeli midir?" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya "hayır" şeklinde cevap veren akademisyenlerin cevaplarının dağılımı ise; %69.24 sadece lisans ve yüksek lisans düzeyinde olmalıdır, %30.76 sadece müzik bölümlerinde olmalıdır şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu görüşleri akademisyenlerin; *"öncelikli olarak yüksek lisans düzeyinde olmalıdır..., sadece yüksek*

lisans programı içerisinde ve multidisipliner bir çalışma olarak yer almalıdır. Bilinçlendirmek adına da konservatuarların lisans düzeyindeki öğrencilere seçmeli ders olarak verilebilir, müzik bölümlerinde uzmanlık alanı bölümleri açılmalıdır..., üniversitelerde müzik bölümlerinde yer almalıdır..., sadece meslek alanı müzik olan bireyler için müzik terapi uygulamaları öğretilmelidir.” şeklinde ifade etmiş oldukları cevapları desteklemektedir.

Bu soruya “evet ve hayır” cevabını veren akademisyenlerin yukarıdaki cevapları vermelerinin nedenleri yüzde olarak belirtilmiştir. Bu durum dikkate alındığında; akademisyenlerin çoğunlukla (%76.20) müzikle terapi eğitimi her türden eğitim kademesine entegre edilmesi yönünde düşünce sahibi oldukları ortaya çıkmaktadır.

2.2.8 Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçlarının gruplandırılması nasıldır?

Şekil 2. 8. Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçlarının gruplandırılması

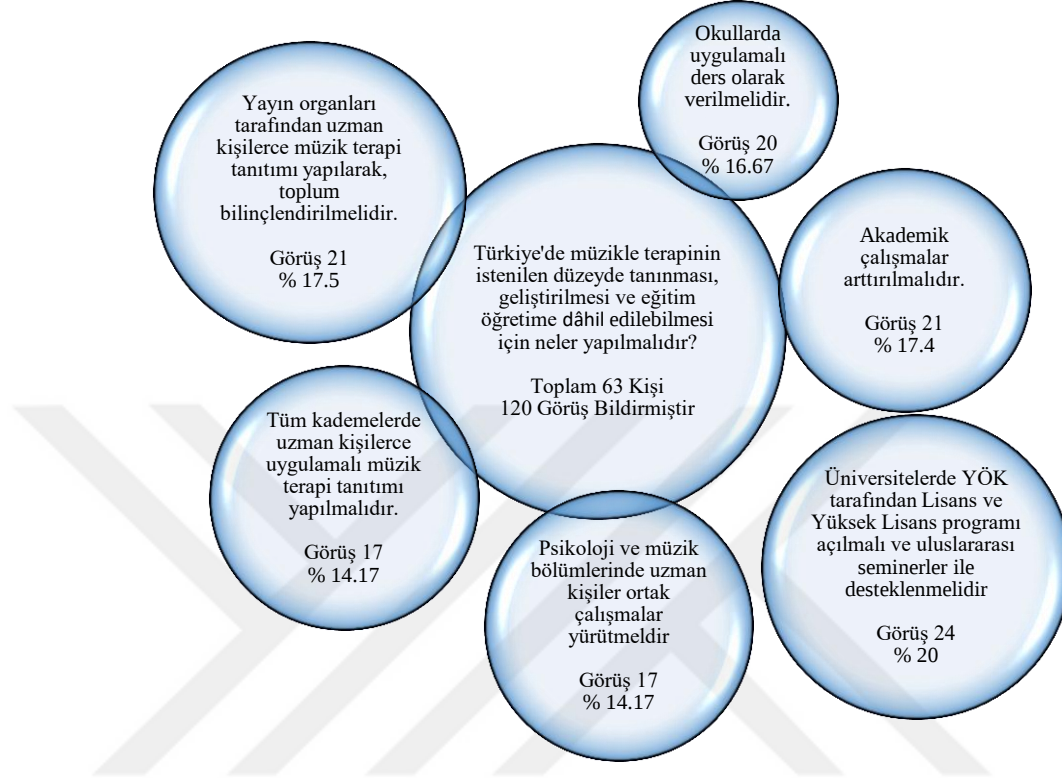
Araştırmada 63 akademisyene "Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçları neler olabilir?" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya akademisyenlerin verdiği cevaplar değerlendirilmiş olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşme formunu değerlendiren akademisyenlerin vermiş oldukları cevapların

%92,6'sı olumlu, %4,76'sı olumsuz şekilde ortaya çıkmıştır. Bu açık uçlu soruya %3,18 (2 kişi) görüş bildirmemiştir.

"Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçları neler olabilir?" şeklinde sorulan açık uçlu bu sorunun olumlu sonuçlarının dağılımı; %34.72'si bireylerin ihtiyaçlarını ortaya çıkarmada fayda sağlar, %33.34'ü eğitim sisteminin yoğun olmasından dolayı öğrencilerin rahatlamasında, iletişim becerilerinin artmasında ve motivasyonlarının yükselmesinde faydalı olacaktır, %19.44'ü ergenlik dönemindeki sorunların ve sınav kaygısının azalmasında etkili olacaktır, %12.5'i müzik terapi alanı gelişir şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu görüşü akademisyenlerin; *"öğrencilerin psikolojik ve sosyal açıdan gelişimlerinde etkili olur. Ayrıca bu çalışmalar alanın gelişimine katkı sağlar, Türkiye'de eğitimin yoğun olması sebebiyle öğrencilerin rahatlamaya fırsatları olmuyor. Bu nedenle müzikle terapi öğrencilerin moral ve motivasyonlarına yardımcı olacaktır, öğrencilerin sınavlarında, derslerinde, arkadaşlık ilişkilerinde olumlu sonuçlara sebebiyet verecektir, kişinin neye ihtiyacının olduğunu çözümleyebilmesi konusunda büyük ölçüde olumludur, iletişimin gelişmesine katkı sağlayacaktır, müzikle terapi bireylerin ihtiyaçlarını ortaya çıkaracaktır. Ayrıca eğitim sistemine entegre edilmesi alanın gelişmesine katkı sağlayacaktır, ...sınav stresi, kaygısı gibi sorunların çözülmesinde faydalı olacaktır, özel bir alan olduğu için geneli kapsayan bir entegrasyondan ziyade, eğitimci yetişmesi anlamında ilgililerine özel bir müzik terapi eğitimi branş olarak resmî anlamda kurumsallaşabilir"* şeklindeki cevapları da desteklemektedir.

"Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçları neler olabilir?" şeklinde sorulan açık uçlu bu sorunun olumsuz sonuçlarının dağılımı ise; %100 sağlık bölümlerinin alanın önünü tıkayacağı şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu görüşü akademisyenlerin; *"sağlıkçıların önünü tıkayacağı düşünülebilir, uzmanlık yarışına girilebilir ve rant kapısı açılır"* şeklinde vermiş oldukları cevaplar da desteklemektedir.

2.2.9 Türkiye'de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için nelerin yapılması gerektiğinin gruplandırılması nasıldır?

Şekil 2. 9. Türkiye'de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için nelerin yapılması gerektiğinin gruplandırılması

Araştırmada 63 akademisyene "Türkiye'de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için neler yapılmalıdır?" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya akademisyenlerin verdiği cevaplar değerlendirilmiş olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşme formunu cevaplayan akademisyenlerin %20'si üniversitelerde YÖK tarafından lisans ve yüksek lisans programı açılmalı ve uluslararası seminerler ile desteklenmelidir, %17.5'i akademik çalışmalar arttırılmalıdır, %17.4'ü yayın organları tarafından uzman kişilerce müzik terapi tanıtımı yapılarak, toplum bilinçlendirilmelidir, %16.67'si okullarda uygulamalı ders olarak verilmelidir, %14.17'si psikoloji ve müzik bölümlerinde uzman kişiler ortak çalışmalar yürütmelidir, %14.17'si tüm kademelerde uzman kişilerce uygulamalı müzik terapi tanıtımı yapılmalıdır şeklinde ortaya çıkmıştır.

Açık uçlu bu soruya verilen yanıtlar analiz edildiğinde akademisyenlerin %20'si üniversitelerde YÖK tarafından lisans ve yüksek lisans programı açılması ve uluslararası

seminerler ile desteklenmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu görüşü akademisyenlerin; *“alanda çalışmalar geliştirilmeli ve gerek lisans gerek yüksek lisans bölümlerinde olmalıdır, YÖK ve MEB tarafından desteklenerek lisans ve yüksek lisans programları açılmalıdır, ...seminerler ile desteklenmelidir..., ders olarak üniversitelerde müfredata müzikle terapi dersi olarak konulmalıdır,YÖK çerçevesinde lisans programları açılmalı, sadece sağlık bakanlığı tarafından verilen eğitim ve sertifikalar ile tezsiz yüksek lisans derecesi veren üniversitelerde sınırlandırılmamalıdır. Ülkemizde verilen lisans eğitimleri ve hastanelerin buna yönelik kurulan staj bölümleri ile uluslararası eğitimlerle desteklenmelidir, ...seminerler, kongreler düzenlenmelidir...,öncelikli olarak üniversite programlarında yer verilmelidir. Bölüm öğrencisi yetiştirilmelidir, müzik terapi nedir ne değildirden daha çok önceliğin bilimsel uygulamaların ön planda olduğu kongre ve sempozyumların düzenlenmesi gerekir”* şeklindeki cevapları da desteklemektedir. Bu cümlelerden anlaşılıyor ki Türkiye’de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için müzikle terapi eğitimi YÖK tarafından desteklenerek lisans ve yüksek lisans programlarında müfredata dâhil edilmesinin gerekli olduğu ve alanın gelişimi için uluslararası seminerlerle desteklenmesi gerektiği düşüncesi genel olarak hâkimdir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde önceki bölümlerde açık uçlu sorularla elde edilen bulgular ve literatür taraması ile ilişkili olan sonuçlara yer verilmiştir. Bu sonuçlara bağlı olarak önerilerde bulunulmuştur.

3.1 Tartışma ve Sonuç

Müzik terapi; geçmişten günümüze kimi zaman hastalıkların tedavisinde, kimi zaman eğitim kurumlarında çeşitli amaçlar doğrultusunda insanlığa önemli katkılar sunmuştur. Geçmişte müzikle terapi ve uygulamaları birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de kendine yer bulmuş ve birçok hastalığın tedavisinde kullanılan “alternatif tedavi” yöntemi haline gelmiştir. Bu kadar önemli bir alan olmasına rağmen günümüz Türkiye’sine gelindiğinde maalesef müzikle terapi ve uygulamalarında gerileme hatta unutulmaya varacak kadar önemini yitirme durumu hasıl olmuştur. İşte bu nedenle Türkiye’de müzikle terapi ve uygulamalarını yaşadığımız çağın gereksinimleri doğrultusunda daha etkili, daha verimli, daha nitelikli hale getirmek, akademisyenlerin farkındalığını arttırmak, hem sağlık hem de eğitim alanında daha etkin ve faydalı uygulamaları hayata geçirmek gerekmektedir. Bunun için de öncelikle müzik terapi ve uygulamalarının önemini ortaya koymak, sonrasında ise akademisyenlerin bu konudaki farkındalığını ortaya çıkararak probleme dayalı çözüm önerilerinin ortaya konulması gerekmektedir. Bu düşünceden hareketle de müzikle terapinin ülkemizde gelişimine katkı sağlamak, müzikle terapinin önemini ortaya koymak, akademisyenlerin müzikle terapi konusundaki farkındalığını ortaya çıkarmak amacıyla; çalışmada literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca müzik terapi ve uygulamaları konusunda akademisyenlerin açık uçlu sorulara vermiş oldukları cevaplar gruplandırılarak değerlendirilmiştir.

Müzik eğitim kurumlarında görev yapan akademisyenlerin müzik terapi ve müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalıklarını ortaya çıkarmak için yapılan bu çalışmada elde edilen bulgular sonuç şeklinde ortaya konularak tartışılmıştır. Bu çalışmanın ilk bölümü literatür taraması, ikinci bölümü ise açık uçlu sorular ile oluşturulmuştur.

Araştırmada öncelikle literatür taramasına yer verilmiştir. İkinci aşamada ise; müzik eğitim kurumlarında görev yapan akademisyenlerin müzik terapi ve müzik terapi

uygulamalarına yönelik farkındalıklarını ve bu konudaki görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla, açık uçlu sorular ile yerinde görüşmeler yapılarak elde edilen veriler işlenmiş ve sonuçları değerlendirilmiştir. Bu araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Ayrıca durum analizi modeli kullanılarak, yarı yapılandırılmış görüşme ile veri toplama gerçekleştirilmiştir.

Literatür taramasına ilişkin sonuçlar; Kaval ile gerçekleştirilen canlı Türk Müziğinin hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda ağrı, yorgunluk, anksiyete ve kaşıntı gibi semptomların azaldığı, müzikle terapinin sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtilerin tedavisinde etkili olduğu, müzik dinletilen hastalarda propofol dozunda düşüş kaydedildiği, hasta memnuniyetinin müzik tedavisi uygulanan gruplarda yüksek olduğu, ameliyat öncesinde uygulanan müzik terapinin hastalar üzerinde anksiyete düzeylerinde azalttığına ve fizyolojik parametreler üzerine olumlu açıdan etkisi olduğu, ilaç, psikoterapi ve müzik terapi sürecini alan hastalarda depresyon skorlarında azalma ve yaşam kalitesi oranlarında artış olduğu, hastalara dinletilen uşşak makamının uyku kalitesine ve yaşam kalitesini olumlu yönde etkilediği, depresyon tanısı konulmuş hastalara uygulanan drama destekli müzik terapisinin hastalar üzerinde olumlu etkilerinin olduğu, kemik iliği aspirasyonu ve biyopsi işlemi sırasında hastalara dinletilen müziğin ağrıyı azaltmada ve memnuniyeti arttırmada yardımcı olduğu, müzik terapisinin ICD (İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatör) hastalarında durumluk anksiyeteyi azalttığı, sistolik ve diyastolik kan basıncında da düşüş sağladığı, müzik terapinin kemoterapi alan kanser hastalarında bulantı ve kusma üzerinde etkisinin olmadığı, Alzheimer hastaları'nda müzik terapinin bilişsel işlevler ve uyum düzeyi üzerine olumlu etkisinin olduğu, hemodiyaliz hastalarında müzik terapisinin yorgunluk ve anksiyete düzeylerini (yorgunluk ve şiddet) azaltıcı etki yaptığı, müzik terapinin demans tanılı psikiyatri hastalarında bilişsel ve duygudurumuna yönelik olumlu yönde etkisinin olmadığı, sosyal davranışlar üzerinde anlamlı etkilerinin olduğu, yoğun bakım hastalarına uygulanan müzik terapinin endotrakeal aspirasyon sırasındaki ağrıyı azaltıcı etkisinin olduğu, şizofreni hastalarında müzikle tedavi sonrası stres seviyelerinde anlamlı yönde azalma, motivasyon ve benlik saygısı düzeylerinde ise anlamlı yönde artış olduğu, yanık pansumanı öncesi uygulanan refleksoloji masajı ve pasif müzik terapinin ağrı ve anksiyete düzeyini azalttığı, uyku kalitesini ise arttırdığı, hematopoetik kök hücre nakli yapılan hastalarda müzik terapinin uyku kalitesini arttırdığı, bariatrik cerrahi sonrası müzikle terapinin bulantı ve kusmaya etkisi olmadığı, hastalara uygulanan periodontal cerrahi işlem sırasında yapılan müzikle terapinin dental anksiyete ve korku değerleri üzerinde azaltıcı etkisinin olduğu, yoğun bakım hastalarında müzik terapinin koroner anjiyografi olan hastalara yönelik

yapılan müzikle terapinin ağrı, anksiyete, ajitasyon ve sedasyon düzeylerini azalttığı, göğüs hastalıkları servisinde yatan koah hastalarında müzik terapisinin anksiyete belirtilerinden sistolik kan basıncı değerleri, diyastolik kan basıncı değerlerini olumlu etkilediği, müzik terapinin hemotolojik kanser hastalarının uyku kalitelerini arttırdığı, anksiyete düzeylerini ise azalttığı, kanser hastalarına dinletilen müziğin kemoterapi yan etkilerine etkisinin olmadığı, laparoskopik abdominal cerrahi sonrası müzik ve sanal gerçeklik uygulamalarının yapıldığı hastalarda ağrı ve konforun azaldığı, yaşam bulgularında olumlu etkilerin görüldüğü, müzikle terapi uygulamalarından önce oksijen saturasyonunun düşük olduğu cerrahi yoğun bakım hastalarının, müzikle terapi uygulamalarından sonra oksijen saturasyonlarının arttığı, müzikle terapinin kekeme problemi yaşayan bireyler üzerinde olumlu etki yarattığı, müziğin öğrenmede dikkatin, zihnin, belleğin, yeteneğin, kişiliğin ve psiko-sosyal gelişimlerin oluşmasına, hareket fonksiyonunun gelişmesine, kişisel başarının artmasına, hızlı okuma becerisi kazandırmaya ve hafızanın gelişimine yardımcı olduğu, özel eğitimde pedagojik müzik terapi unsurlarının özel eğitim öğretmenleri tarafından pedagojik amaçlar doğrultusunda kullanılabilirliğinin mümkün olduğu, 18 yaş altı hastalarda ise, müzik terapi sonrası kaygı düzeylerinde düşüş gözlemlendiği, şizofrenik hastalar üzerinde yapılan müzik terapi uygulamalarının, negatif ve pozitif belirti puanlarında anlamlı düzeyde azalmalara yol açtığı, jinekolojik onkoloji alanında yapılan müzik terapi uygulamalarının az olduğu ve müzik terapinin jinekolojik onkoloji alanında önem kazandığı, manevi bakım hizmetlerinde kullanılan müzikle terapi uygulamalarının önemli bir şekilde destekleyici rol oynadığı, Türk-İslam medeniyetinde müzikle tedaviye önem verildiğine ve birçok alanda müzikle tedavi yönteminin kullanıldığı, yaptırılan darüşşifalarda ruhsal problemleri olan bireylere yönelik uygulanan müzik tedavi uygulamalarının olumlu şekilde sonuçlandığı, günümüzde müzikle tedavi alanında yapılan uygulamaların çok fazla sayıda olmadığı ve bu sebeple geçmişte yapılan araştırmaların ötesine geçilemediği, müzikle tedavi uygulanan tedavi merkezleri arasında yer alan Amasya Darüşşifasının müzikle tedavi uygulamaları hesaba katılarak inşa edildiği, Türk-İslam medeniyetinde müzikle tedavi alanında birçok çalışmanın yapıldığı, müziğin motivasyon yükseltici etkisinin olduğu, müzikle tedavi uygulamalarında Türk müziği makamlarına yer verildiği ve olumlu sonuçların ortaya çıktığı, İslamiyet sonrası dönemde Türk müziğinin makamsal bir yapıya dönüşmesi ile müzikle tedavinin uygulama yöntemlerinde de değişiklik meydana geldiği, Antik Yunan Dönemi'nde müziğe önem verildiği ve bu sebeple savaşlarda, hastalıklarda, ruhun eğitilmesinde müzikten yararlanıldığı, Avrupa, Amerika ve Güney Amerika ülkelerinde müzik terapi eğitiminin lisans, yüksek lisans programlarında yer aldığı, alana yönelik

derneklerin kurulduğu ve müzik terapisinin bir meslek olarak kabul görüldüğü, Antik dönem, Orta Çağ Avrupası, Türk-İslam medeniyeti gibi dönemlerde yaşayan bilgin kişilerin hastalıklar ve ameliyatlarda kişiye rahatlık hissi sağlaması sebebiyle müzikle tedavi yönteminden faydalandıkları, bazı ülkelerde uygulanan müzik tedavi uygulamaları sonucunda hastalarda ağrı ve uyku problemlerinde azalmalar görüldüğü, ruh sağlığı üzerinde geçmiş toplumlarda müzikle tedavinin uygulandığı ve olumlu sonuçların elde edildiği, Avrupa’da 18. yüzyıl sonlarında görülen müzikle tedavi uygulamalarının, Türk-İslam medeniyetinde 9. yüzyıl’da görüldüğü, müzikle tedavi uygulamalarının sosyalleşmede ve bireyin iç dünyasında yaşamış olduğu sıkıntıları azaltmada etkili bir yöntem olduğu şeklinde ortaya çıkmıştır.

Literatür taraması sonucunda; müzikle terapinin çeşitli hastalıklar üzerinde olumlu etkiler yarattığı görülmüştür. Bunlardan bazıları; ağrı, anksiyete, öfke, uyku problemleri, kaşıntı, dental anksiyete, kekeme rahatsızlığı, depresyon, demans tanılı psikiyatri hastaları, Alzheimer hastaları, yoğun bakım hastaları, şizofreni hastalığı olarak görülmektedir. Görüldüğü üzere literatür taraması ile müzikle terapinin birçok hastalık üzerinde tedavi amaçlı kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile yapılan araştırmada akademisyenlere yöneltilen “müzikle terapi denilince aklınıza ne geliyor?” açık uçlu sorusuna verilen cevaplar paralellik göstermektedir. Akademisyenlerin %36.59’u psikolojik rahatsızlıklarda kullanım, %26.2’si tedavi etme yöntemi, %8,94’ü makamların hastalıklar üzerinde etkilerinin olduğu görüşünü savunmuş olmaları; müzikle terapinin çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılan bir yöntem olduğu sonucunu desteklemektedir.

Akademisyenlerin müzik terapi uygulamaları konusuna dair açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar dikkate alındığında; müzik terapi uygulamalarının alternatif ve faydalı bir yöntem olduğu (%35.71) görüşü ile literatür taramasında elde edilen Osmanlı-Selçuklu dönemlerinde hastalıklar üzerinde uygulanan müzikle tedavi yöntemlerinin alternatif ve faydalı olması sebebiyle kullanılması sonucu paralellik göstermektedir.

Bu çalışmada literatür incelemesi sonucunda elde edilen bilgiler arasında; müzikle tedavinin Osmanlı-Selçuklular Dönemi’nde Türk müziği makamları ile ruh hastalıkları üzerinde tedavi amaçlı kullanıldığı yönünde olmuştur. Bu sonuç ile yapılan araştırmada akademisyenlere yöneltilen "Türkiye’de müzikle terapinin geçmişi ile ilgili düşüncelerinizi açıklayınız” açık uçlu sorusuna verilen cevaplar paralellik göstermektedir. Akademisyenlerin %66.67’si Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde darüşifalarda ruh hastalıklarının tedavisinde kullanılan yöntemdir, %25.64’ü Türk müziğinde yer alan makamların belirli saatlerde hastalar üzerinde dinletilerek şifalandırıldıkları görüşünü

savunmuş olmaları; müzikle tedavinin geçmişte özellikle ruh hastalıkları üzerinde kullanılan ve müzikle tedavi uygulamaları sırasında Türk müziği makamlarından faydalandığı sonucu desteklemektedir.

Akademisyenlerin Türkiye'deki müzikle terapinin geleceğine yönelik sorulan açık uçlu soruya verdikleri cevaplar ele alındığında; %51.31'inin günümüzde gelişim aşamasında olan ve gerekli bilimsel çalışmaların artması halinde destekleyici bir tedavi yöntemi olacağı görüşü ile literatür taraması incelendiğinde elde edilen müzikle terapinin Avrupa'da 18. yüzyıl sonlarında başlamasına rağmen Osmanlı'da 15. yüzyıl sonlarında başlamasına karşın, bizim tarihimizde alanla ilgili yapılan çalışmaların önde olduğu ve bilimsel çalışmaların arttırılmasının gerekli olduğu sonucu paralellik göstermektedir.

Müzik terapi ve uygulamaları hakkında yapılan çalışmalar göz önüne alındığında, Türkiye'de ve dünyada müzikle terapinin hastalıkların tedavisinde ve eğitim kurumlarında kullanımının giderek artması konusunda şüphe bulunmamaktadır. Bu nedenledir ki; müzikle terapi konusunda yapılacak akademik çalışmalar arttırılmalı ve müzikle terapinin önemini ortaya çıkaracak uygulamalara yer verilmelidir.

Müzik eğitim kurumlarında görevli akademisyenlerin görüşlerine yönelik ortaya çıkan sonuçlar; müzik terapi uygulamaları konusunda, akademisyenlerin %35.71'inin müzikle terapi uygulamalarının alternatif ve faydalı bir yöntem olduğunu, %32.15'i Türkiye'deki müzikle terapi uygulamalarının sınırlı olduğunu ve yaygınlaşması gerektiğini, müzik terapi denildiğinde aklınıza ne geliyor? sorusunu akademisyenlerin %36.59'u psikolojik ve ruhsal rahatsızlıklarda kullanım, %26.00'si tedavi etme yöntemi olarak cevapladığı, Türkiye'de müzikle terapinin geçmişi ile ilgili olarak akademisyenlerin %66.67'sinin Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde darüşifalarda ruh hastalıklarının tedavisinde kullanılan yöntem olduğunu, %25.64'ünün Türk müziğinde yer alan makamların belirli saatlerde hastalar üzerinde dinletilerek şifa bulunduğunu, Türkiye'deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili olarak akademisyenlerin %51.31'inin günümüzde gelişim aşamasında olan ve gerekli bilimsel çalışmaların artması halinde destekleyici bir tedavi yöntemi olacağını, %21.05'inin eğitime dâhil edilirse alanın gelişebileceğini, Türkiye'deki üniversitelerde müzik terapi eğitimi hakkında akademisyenlerin %50.74'ünün herhangi bir akademik kurumda eğitimin verilmediğini, fakat bu eğitimin mutlaka akademinin içinde yer alması gerektiğini, akademisyenlere göre Türkiye'de müzikle terapi eğitiminin %100 oranında yeterli olmadığını, müzikle terapi uygulamalarının her türde eğitim kademesine dâhil edilmesine yönelik olarak akademisyenlerin %76.20'si "evet dâhil

edilmelidir görüşünü benimsediği, müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu olacağı, akademisyenlerin %34.72'si müzikle terapinin bireylerin ihtiyaçlarını ortaya çıkarmada fayda sağlayacağı, %33.34'ü eğitim sisteminin yoğun olmasından dolayı öğrencilerin rahatlamasında yararlı olacağı, iletişim becerilerinin artmasında ve motivasyonlarının yükselmesinde faydalı olacağı, ergenlikteki geçişlerin azalması ve sınav kaygısının azalmasında etkili olacağı, Türkiye'de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için nelerin yapılması gerektiğine dair akademisyenlerin %20'si üniversitelerde YÖK tarafından lisans ve yüksek lisans programlarının açılması ve uluslararası seminerler ile desteklenmesi gerektiği görüşleri ortaya çıkmıştır.

3.2. Açık Uçlu Sorulara Verilen Cevapların Tartışılması ve Değerlendirilmesi

3.2.1. Müzik terapi denilince aklınıza ne geliyor sorusuna verilen cevapların tartışması ve yorumları

"Müzik terapi denince aklınıza ne geliyor? sorusuna dair akademisyen görüşleri; %36.59'u psikolojik rahatsızlıklarda kullanım, %26.00'ı tedavi etme yöntemi, %13.01'i müzik ile rahatlama, %8.94'ü, makamların hastalıklar üzerindeki etkileri, %7.32'si müziğin insan üzerinde duygu geçişleri yaratması, %4.07'si terapist ve danışman/danışanların bir araya gelip aktif veya pasif uygulama gerçekleştirmesi, %4.07'si bireyin kendini ifade etme biçimi yönünde ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar dikkate alındığında müzikle terapi denilince akla gelen en önemli bilgi müzikle terapinin daha çok psikolojik rahatsızlıklarda kullanımının yaygın olduğudur. Bu doğrultuda yapılan literatür taraması sonucunda çoğunlukla müzikle terapinin ruhsal rahatsızlıklar üzerinde ki etkilerine dayalı çalışmaların araştırmalara konu olduğu görülmüştür.

Güvenç (1985)'in çalışmasında müzik ile ruhi tedavinin tarihi gelişimini çeşitli kültürlerle göre değerlendirip, psikiyatri hastalarında müziğin etkisinin var olup olmadığı yönünde incelemelerde bulunduğu görülmüştür. Yine Erer & Atıcı (2010) da Türklerin, ilk ciddi müzikle tedavi çalışmalarını Selçuklu ve Osmanlılar Dönemi'nde uyguladıklarını belirterek, eski Türk hekimlerinin insanlardaki bir takım korku, heyecan ve ruhi bunalım gösteren hastalara uygun melodiler vasıtasıyla tedavi ettiklerini çalışmalarında belirtmişlerdir. Yapılan bir başka çalışmada Fındıkoğlu (2015)'da şizofreni tanısı konan hastalar üzerinde müzikle terapinin ruhsal durumuna etkilerini araştırmış, şizofreni

hastalarında müzikle terapi sonrası negatif ve pozitif belirti puanlarında anlamlı yönde azalmalar tespit etmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda akademisyenlerin müzikle terapi hakkındaki görüşleri; çoğunlukla psikolojik rahatsızlıklarda kullanılması yönündedir. Akademisyenler tarafından çoğunluğun vermiş olduğu cevaba istinaden bilimsel anlamda müzikle terapi alanında yapılan çalışmalarında genellikle psikolojik hastalıklar üzerinde müzikle terapinin kullanılması yönünde olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuçlara dayanarak akademisyenlerin verdikleri cevap ile bilimsel anlamda yapılan çalışmaların paralellik gösterdiği görülmektedir. Ayrıca “tedavi etme yöntemi, müzik ile rahatlama, makamların hastalıklar üzerindeki etkileri, müziğin insan üzerinde duygu geçişleri yaratması, terapist ve danışman/danışanların bir araya gelip aktif veya pasif uygulama gerçekleştirmesi ve bireyin kendini ifade etme biçimi” verilen cevaplar arasında yer almaktadır.

Geçmişte ve günümüzde psikolojik hastalıklar ve diğer bazı hastalıkların tedavisinde müziğin kullanımına yer verilmesi, müzikle terapinin bir tedavi şekli olduğunu ortaya koymaktadır.

Makamların hastalıklar üzerindeki etkilerine yönelik cevaba ilişkin olarak Altınölçek (1998) de çalışmasında; çeşitli makamlardaki eserlerin insan psikolojisine olan etkilerinden ve hangi makamın hangi tür hastalıklara iyi geldiğinden söz etmiştir.

Müziğin insan üzerinde duygu geçişleri yaratması, müzik ile rahatlama ve bireyin kendini ifade etmesine yönelik cevaplarla ilişkin olarak Yılma (2010) yapmış olduğu çalışmasında; müziğin insanın estetik duygusunu ve ritim sezgisini uyarak geliştirdiğini ve bireyin içindeki güçlü duyguları uyandırdığı konusuna değinmiştir. Müziğin insanı sakinleştirdiğini, dinlendirdiğini, canlandırdığını, mutluluk verdiğini ve bireyin kendini müzikle daha iyi ifade ederek ortaya koymasından söz etmektedir.

Bunlara ek olarak müzik terapi hakkında terapist ve danışman/danışanların bir araya gelip aktif veya pasif uygulama gerçekleştirmesi şeklindeki cevaba ilişkin Can & Yılmaz (2019) da müzik terapinin terapist ve danışan tarafından gerçekleştirilen aktif ve pasif müzik terapi uygulamalarından bahsetmişlerdir.

3.2.2. Müzik terapi uygulamaları konusuna dair görüşlerin tartışması ve yorumları

"Müzik terapi uygulamaları konusundaki görüşleriniz nelerdir?" sorusuna dair akademisyen görüşleri; %35.71'i müzikle terapi uygulamaları alternatif ve faydalı bir yöntem olması sebebiyle uygulanmalıdır, %32.15'i Türkiye'deki müzikle terapi

uygulamalarının sınırlı olduğu ve yaygınlaşması gerektiği, %14.29'u eğitim ve tıp alanında uygulanan bir yöntemdir, %9.52'si müzik terapiyi uygulayan kişilerin psikoloji ve tıp alanında eğitilmiş olması, ayrıca bu kişilerin müzik ve müzik terapi eğitimi alması gereklidir, %8.33'ü bilgin yok şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde müzik terapi uygulamaları hakkında alternatif ve faydalı bir yöntem olması sebebiyle uygulanmasının gerekli olduğu yönündedir. Bu doğrultuda yapılan literatür taraması sonucunda geçmişte müzikle terapinin faydalarının olduğu ve bu sebeple alternatif bir yöntem olarak kullanıldığı görülmüştür.

Arlı (2015)'nin çalışmasında müziğin insan üzerinde çok yönlü etkilerinin olması sebebiyle tedavide kullanıldığından ve bilim dünyasında bazı çevrelerin müzikle tedaviyi alternatif bir yöntem olarak gördüklerinden bahsetmiştir. Erer & Atıcı (2010) da farklı ritimler ile etkileyici sözlerin bir arada kullanılmasıyla hastanın şifa bulduğunu ve bunun sonucunda müzikle tedavinin doğduğundan söz etmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre, müzikle tedavi insanlar üzerinde faydalı etkilere sahip bir yöntemdir.

Yapılan araştırma neticesinde müzikle terapi uygulamaları konusunda ortaya çıkan bir diğer önemli görüş ise; Türkiye'deki müzikle terapi uygulamalarının sınırlı olduğu ve yaygınlaşması gerektiğidir. Yine Arlı (2015) bu görüşle paralellik gösteren bir konuya çalışmasında yer vermiştir ve müzikle tedavinin psikiyatri alanındaki etkisinin yapılan çalışmalarla ortaya konulmasına rağmen yapılan araştırmaların azlığından söz etmiştir.

Bu araştırma neticesinde müzikle terapinin faydalı ve alternatif bir yöntem olduğunu belirten akademisyenler Türkiye'deki müzikle terapi uygulamalarının sınırlı olduğu ve yaygınlaşması gerektiği görüşünü savunmaktadır.

3.2.3 Türkiye'deki müzikle terapinin geçmişi ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları

"Türkiye'de müzikle terapinin geçmişi ile ilgili düşüncelerinizi açıklayınız" şeklinde yöneltilen soruya dair akademisyenlerin görüşleri; %66.67'si Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde darüşifalarda ruh hastalıklarının tedavisinde kullanılan yöntemdir, %25.64'ü Türk müziğinde yer alan makamların belirli saatlerde hastalar üzerinde dinletilerek şifalandırıldıkları, %7.69'u bilgin yok şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda soruya ilişkin verilen en önemli cevabın Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde darüşifalarda ruh hastalıklarının tedavisinde kullanılan yöntem olmasıdır.

Erer & Atıcı (2010), yapmış oldukları çalışmada Selçuklu ve Osmanlılarda akıl hastalıkları için yapılan hastaneler/darüşşifalarda uygulanan müzikle tedaviden söz etmişlerdir. Şengül (2008), çalışmasında “Şam’daki Nureddin Hastanesi’nde ve daha sonra Selçuklu ve Osmanlılardaki birçok darüşşifada fiziksel ve ruhsal hastalıklar müzik ile tedavi edilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu’nda bu tedavinin yapıldığı merkezlerden birinin de Edirne Darüşşifası olduğu bilinmektedir.” cümlelerine rastlanmaktadır. Bir başka yapılan çalışmada ise; Koç (2019), Türk-İslam medeniyetinde müzikle tedaviye ilişkin incelemeler yapmıştır ve Osmanlı- Selçuklu dönemlerinde kurulan darüşşifalarda ruh sağlığı bozuk kişilere uygulanan müzikle tedavi uygulamalarının varlığından söz etmiştir.

Literatür taraması sonucunda konuya ilişkin yapılan çalışmalarda Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde müzikle tedavinin çok yaygın olarak kullanıldığı, bu dönemlerde müzikle tedavi alanında ciddi çalışmaların başladığı ve müzikle tedavi yapılan darüşşifaların kurulduğu görülmüştür.

Yapılan araştırma neticesinde Türkiye’de müzikle terapinin geçmişi ile ilgili ortaya çıkan bir diğer görüş ise; Türk müziğinde yer alan makamların belirli saatlerde hastalar üzerinde dinletilerek şifa bulduklarıdır. Somakçı (2003) çalışmasında; Türk Müziği makamlarının ruha olan etkilerini Farabi’ye göre sınıflandırılmasından ve Hekimbaşı Gevrekzade Hasan Efendi’nin “Emraz-ı Ruhaniyeyi Negama-ı Musikiye” adlı eserinde, çocuk hastalıklarına iyi gelen makamlardan bahsederek bu görüşü destekler nitelikte bilgilere yer vermiştir. Yine Yalçın (2016) “19. Yüzyıl Türk Musikisinde Haşim Bey Mecmuası” kitabında Haşim Bey Mecmuası’nın incelenmesine yer vererek; bu mecmuada yer alan makamların insan vücuduna etkileri ve tesir ettiği vakitleri ortaya koymuştur.

Sonuç olarak; müzikle terapinin Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde bazı hastalıkların tedavisinde yaygın olarak kullanıldığı ve Türk Müziği’nde yer alan makamların insanlar üzerinde faydalı olduğu ortaya çıkmıştır.

3.2.4. Türkiye’deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları

“Türkiye’deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili düşüncelerinizi açıklayınız” şeklinde yöneltilen soruya dair akademisyen görüşleri; %51.31’i günümüzde gelişim aşamasında olan ve gerekli bilimsel çalışmaların artması halinde destekleyici bir tedavi yöntemi olacaktır, %21.05’i eğitim içerisine dâhil edilirse alan gelişebilir, %17.11’i sağlık ve müzik bölümlerinde multidisipliner çalışmalar yapılırsa alan gelişebilir, %10.53’ü

Ülkemizde yapılan araştırmaların yetersizliği sebebi ile geleceği olmayan bir tedavi yöntemidir cevapları ile ortaya çıkmıştır.

Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda soruya ilişkin verilen en önemli cevabın günümüzde gelişim aşamasında olan ve gerekli bilimsel çalışmaların artması halinde destekleyici bir tedavi yöntemi olmasıdır. Taştabanoğlu & de Thorpe Mıllard (2015) de ortaya koymuş oldukları çalışmada müzikle terapinin Avrupa’da 18. yy. sonlarında başlamasına karşın Osmanlı Dönemi’nde 15. yy sonlarında başladığından bahsederek, alanda yapılan çalışmaların Türk tarihinde Avrupa’dan daha uzun soluklu bir geçmişi olduğuna değinmişlerdir. Günümüzde ise sivil toplum örgütlenmesi, hastalıklar üzerinde kullanılması, üniversitelerde müzik terapisinin bir dal olması ve uzman yetişmesi, istihdam edilmesi konusunda çok geri kalındığından söz etmektedirler. Utebay (2020) da müzikle tedavinin uygulama alanlarının genişlemesi ile birlikte günümüzde gelişmekte olan bir alan olduğu konusuna değinmektedir. Ayrıca müzikle terapinin bilinçli bir tedavi yöntemi olarak kullanılabilmesi için bilimsel çalışmaların arttırılmasının gerekli olduğundan söz etmektedir.

Ayrıca araştırmada “Eğitim içerisine dâhil edilirse alan gelişebilir, sağlık ve müzik bölümlerinde multidisipliner çalışmalar yapılırsa alan gelişebilir.” şeklinde müzikle terapinin geleceği ile ilgili görüşler de yer almaktadır. Yine Utebay (2020), müzikle tedavi uygulamalarının fiziksel ve ruhsal açıdan olumlu sonuçlara sebebiyet vermesinden dolayı üniversitelerin tıp ve sanat fakülteleri gibi eğitim vermekte olan kurumların müfredatlarına dâhil edilmesinin gerekliliğinden bahsetmektedir. Ayrıca müzikle terapinin ders programı haline getirilmesinin alan açısından gelişim göstereceği konusuna da değinmektedir.

Sonuç olarak Türkiye’de müzikle terapinin geleceği ile ilgili görüşler yapılan araştırmalarda da önemle değinilen bir konu olmuştur.

3.2.5. Türkiye’deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimi ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları

“Türkiye’deki üniversitelerde müzik terapi eğitimi hakkındaki görüşlerinizi açıklayınız” şeklinde yöneltilen soruya dair akademisyen görüşleri; %50.74’ herhangi bir akademik kurumda eğitimi verilmemektedir fakat bu eğitim mutlaka akademinin içinde yer almalıdır, %17.91’i bazı üniversitelerde müzikle terapi eğitimi lisansüstü programlarda yer almaktadır, %16.42’si bilgin yok, %14.93’ akademik platformlarda gelişmekte olan bir uygulamadır ifadeleri ile ortaya çıkmıştır. Verilen cevaplar değerlendirilip, göz önünde bulundurulduğunda herhangi bir akademik kurumda eğitiminin yer almadığını ve müzikle

terapi eğitiminin akademinin içerisinde mutlaka yer alması gerektiği görüşünün ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmaktadır.

3.2.6. Türkiye’deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin yeterliliği ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları

"Türkiye’de müzikle terapi eğitimi yeterli buluyor musunuz? Evet ise düşüncelerinizi, hayır ise nedenlerini açıklayınız" şeklinde yöneltilen soruya dair akademisyen görüşleri; %100 "hayır yeterli bulmuyorum" şeklinde ortaya çıkmıştır.

“Müzikle terapi eğitimi yeterli buluyor musunuz?” şeklinde yöneltilen soruya “hayır” şeklinde cevap veren akademisyenlerin verdikleri cevapların dağılımı ise; %58.62’si akademik eğitimin yetersizliği, %34.48’i çalışmaların sınırlı olması, %25.86’sı alanda profesyonel eksikliği, %10.34’ü konu ile ilgili araştırmam yok, %8.62’si ruh sağlığı ve müziğe önem verilmemesi şeklinde ortaya çıkmıştır. Akademisyenlerin %7.94’ü ise; yöneltilen soruda görüş bildirmemiştir.

Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda Türkiye’deki üniversitelerde müzikle terapi eğitiminin henüz yeterli düzeyde olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu soruya hayır cevabını veren akademisyenlerin en belirgin sebebi ise; akademik eğitimin yetersizliği olarak ortaya konulmaktadır. Bu görüşle bağlantılı olarak Akçin & Zengin (2021)’de yapmış oldukları çalışmada müzik terapi alanında sertifika veren ve uzmanlaşmayı sağlayan kuruluşların sayısının az olduğu sonucuna varmıştır. Bir diğer cevap ise; alanda yapılan çalışmaların sınırlı olması yönünde ortaya çıkmıştır. Yine bu görüşü destekler nitelikte Akçin & Zengin (2021) çalışmalarında müzik terapisinin Türkiye’de yaygın olarak kullanılmadığını ve çalışmaların sınırlı olduğundan söz etmektedir. Ayrıca Sezer (2013) de çalışmasında “Ülkemizde akademik alanda çalışan uzmanların müziğin terapötik bir araç olarak kullanılmasına ilişkin düşüncelerinin olumlu yönde olmasına karşın yapılan araştırmaların az olması bir diğer eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.” şeklindeki ifadesiyle Türkiye’de müzikle terapi alanında yapılan çalışmaların sınırlı olması konusuna değinmiştir. Çalışmada yer alan bir diğer cevap ise; alanda profesyonel eksikliğin olması yönündedir. Bu görüş ile bağlantılı olarak Can & Yılmaz (2019) çalışmalarında müzik terapi alanının akademik kurumlarda yaygınlaşmadığından dolayı araştırmacı sayısının yeterli olmadığı yönünde açıklamalarda bulunmuşlardır.

3.2.7. Müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmesi ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları

"Müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmeli midir? Cevabınız evet ya da hayır ise sebeplerini açıklayınız." şeklinde yöneltilen soruya dair akademisyen görüşleri; %76.20 "evet dâhil edilmelidir", %22.63 "hayır dâhil edilmemelidir" şeklinde ortaya çıkmıştır.

"Müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmeli midir?" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya "evet" şeklinde cevap veren akademisyenlerin cevaplarının dağılımı; %30.86'sı ortaöğretim çağındaki çocuklarda ergenlik problemlerinin ve sınav kaygılarının azaltılmasında, ayrıca dikkat, özgüven, konsantrasyonlarında artış sağlamada faydalı olacaktır. %28.4'ü özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar ve ilköğretim kademesindeki çocukların iletişim, kendini ifade etme ve sosyalleşmelerinde faydalı olacaktır, %22.22'si erken dönemde verilen eğitimlerin çocuklar üzerinde daha kalıcı ve faydalı olması açısından uygulamalar ana sınıfında yapılmalıdır, %13.58'i müzik bölümleri ve diğer üniversitelerde ders olarak müfredatta yer almalıdır, %4.94'ü eğitime dâhil edilmesi alanın gelişimine katkı sağlar şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada ortaya çıkan sonuçlar ele alındığında; "müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmeli midir?" sorusuna evet cevabını veren akademisyenlerin soruya ilişkin sebepleri arasında "ortaöğretim çağındaki çocuklarda ergenlik problemlerinin ve sınav kaygılarının azaltılmasında, ayrıca dikkat, özgüven, konsantrasyonlarında artış sağlamada faydalı olacaktır. Özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar ve ilköğretim kademesindeki çocukların iletişim, kendini ifade etme ve sosyalleşmelerinde faydalı olacaktır" ifadeleri yer almaktadır. Bu görüşü destekler nitelikte Sağırkaya (2023), eğitimde müzik terapinin uygulama sahalarını açıklayarak, bu alanları öğrenme süreçlerine dair alanlar (dikkat, konsantrasyon eksiklikleri) sosyalleşme-iletişim süreçleri (başarı hissi, kendine güven hissi, sosyalleşme, iletişim kurabilme, kendini ifade edebilme) şeklinde ortaya koymuştur. Ayrıca özel eğitimde müzik terapinin gelişim ve rehabilitasyon süreçlerinde önemli rol oynadığından söz etmektedir. Gençel (2006) ise; müziğin tıbbi tedavi yöntemleri ile birlikte hastaya uygulandığında yarar sağladığı konusuna değinmiştir. Ayrıca, müzikle birlikte gerçekleştirilen tedavi süreçlerinde, bireylerde sosyal yönün geliştiğini, bireylerin kendine olan güvenin ve konsantrasyonun yeniden kazandırılabilirdiğini açıklamıştır. Yine bir başka çalışmada Özçevik (2007) ise; müziğin terapik etkilerinin öğrenciler üzerinde sosyalleşme, kendini ifade edebilme ve kendilerine olan güvenin

kazanmalarında etkili olduğunu savunmuştur. Ayrıca özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerde (otistik bozukluk gösteren çocuklarda, zekâ geriliği gösteren çocuklarda, hiperaktif çocuklarda, fiziksel engelli çocuklarda) müziğin uzman kişiler tarafından ihtiyaca yönelik doğru kullanılması sonucunda anlamlı sonuçlar elde edildiğinden bahsetmektedir.

Araştırmada elde edilen bir diğer cevap ise; erken dönemde verilen eğitimlerin çocuklar üzerinde kalıcı ve faydalı olması açısından müzik terapi uygulamalarının ana sınıfında yapılmasına yöneliktir. Verilen bu cevapla bağlantılı olarak Özçevik (2007), insanın duygularını ve bedenini etkileyen müziğin öğrencilerin yaşamlarında da etkili bir araç olduğundan bahsetmektedir. Bununla birlikte okul öncesi ve ilkökul dönemlerinde çocuğa müziğin öğretilebileceği en etkili dönemler olduğu konusuna değinerek; bu dönemlerde çocuklara verilen müzik uygulamalarının ruhsal ve ahlaki yönden gelişimlerine katkı sağlayacağını açıklamıştır. Çalışmada elde edilen bir başka cevap ise; müzikle terapinin müzik bölümleri ve diğer üniversitelerde müfredatta yer alması gerektiği ile ilgilidir. Akyürek (2021)'de yapmış olduğu çalışmada müzik terapistlere "sertifikalı müzik terapi eğitimi nasıl yürütülmelidir?" şeklinde soru yöneltmiştir. Eğitimlere yönelik cevaplar arasında ankete katılan müzik terapistlerden bazıları Türkiye'de müzik terapinin sertifika programı ile yürütülmemesi gerektiğini ve yüksek lisans programlarının üniversitelerde açılmasının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda her iki çalışma birbirine paralellik göstermektedir.

"Müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmeli midir?" şeklinde yöneltilen açık uçlu soruya "hayır" şeklinde cevap veren akademisyenlerin cevaplarının dağılımı ise; %69.24 sadece lisans ve yüksek lisans düzeyinde olmalıdır, %30.76 sadece müzik bölümlerinde olmalı yönündedir. Akademisyenlerin %3.17'si ise; yöneltilen soruda görüş bildirmemiştir.

3.2.8. Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu-olumsuz sonuçları ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları

"Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçları neler olabilir?" şeklinde yöneltilen soruya dair akademisyen görüşleri; %92.06'sı olumlu, %4.76'sı olumsuz şeklinde ortaya çıkmıştır.

"Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun olumlu ya da olumsuz sonuçları neler olabilir?" şeklinde sorulan açık uçlu bu sorunun olumlu sonuçlarının dağılımı; %34.72'si bireylerin ihtiyaçlarını ortaya çıkarmada fayda sağlar, %33.34'ü eğitim

sisteminin yoğun olmasından dolayı öğrencilerin rahatlamasında, iletişim becerilerinin artmasında ve motivasyonlarının yükselmesinde faydalı olacaktır, %19.44'ü ergenlikteki geçişlerin azalması ve sınav kaygısının azalmasında etkili olacaktır, %12.5'i müzik terapi alanı gelişir cevapları ile ortaya çıkmıştır. Akademisyenlerin %3.18'i ise; yöneltilen soruda görüş bildirmemiştir.

Çalışmada ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde; olumlu sonuçlar arasında bireylerin ihtiyaçlarını ortaya çıkarmada fayda sağlar ifadelerinin yer aldığı görülmektedir. Bu cevaba istinaden Kor & Adar (2016) çalışmalarında, müzikle tedavi hakkında bireylerin fiziksel, psikolojik, sosyal ve zihinsel ihtiyaçlarını karşılayan bir uzmanlık dalı olduğu yönünde ifadelere yer vermişlerdir. Elde edilen bir başka cevap ise; eğitim sisteminin yoğun olmasından dolayı öğrencilerin rahatlaması, iletişim becerilerinin artması ve motivasyonlarının yükselmesi gibi olumlu sonuçların ortaya çıkacağı yönündedir. Bu görüşle ilgili olarak Özçevik (2007) çalışmasında müziğin çocuklar üzerinde ruhu rahatlattığı ve gevşetme etkisinin olması sebebiyle can sıkıntısını azalttığı noktasına değinmektedir. Ayrıca müzikle tedavi ile iletişim sorunu yaşayan çocukların problemlerinin giderilebileceğinden de bahsetmektedir. Çalışmada elde edilen ergenlikteki geçişlerin azalması ve sınav kaygısının azalmasında etkili olacaktır yönündeki cevaba istinaden Uzun (2018), çalışmasında müziğin öğrencilerin ruhsal gelişimlerinde ve ergenliğe bağlı ortaya çıkan olumsuz etkilerin giderilmesinde müziğin olumlu yönde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yine verilen cevap ile bağlantılı olarak Sezer (2009), yapmış olduğu çalışmasında öğrencilere uygulanan müzikle terapinin sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtilerin iyileştirilmesinde etkili olduğu yönünde sonuçlar elde etmiştir.

3.2.9. Türkiye’de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi ile ilgili görüşlerin tartışması ve yorumları

"Türkiye’de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için neler yapılmalıdır?" şeklinde yöneltilen soruya dair akademisyen görüşleri; %20’si üniversitelerde YÖK tarafından lisans ve yüksek lisans programı açılmalı ve uluslararası seminerler ile desteklenmelidir, %17.5’i akademik çalışmalar arttırılmalıdır, %17.5’i yayın organları tarafından uzman kişilerce müzik terapi tanıtımı yapılarak, toplum bilinçlendirilmelidir, %16.67’si okullarda uygulamalı ders olarak verilmelidir, %14.17’si psikoloji ve müzik bölümlerinde uzman kişiler ortak çalışmalar

yürütmelidir, %14.17'si tüm kademelerde uzman kişilerce uygulamalı müzik terapi tanıtımı yapılmalıdır yönünde olmuştur.

Soruya ilişkin sonuçlar ele alındığında üniversitelerde YÖK tarafından lisans ve yüksek lisans programı açılmalı ve uluslararası seminerler ile desteklenmesi gerektiği görüşü belirgin olarak ortaya çıkmıştır. Bu görüşle ilişkili olarak Akyürek (2021) çalışmasında müzik terapistlere “Türkiye’de müzik terapinin gelişmesi için ne tür düzenlemeler yapılmalıdır?” şeklinde soru yöneltmiştir. Katılımcılardan bazıları YÖK denetimi altında bölümler açılmalı, eğitimler lisans ve yüksek lisans programları ile yürütülmelidir şeklinde cevaplar vermiştir. Ayrıca sağlık ve eğitim alanlarında müzik terapinin tanıtımı yapılmalı ifadeleri de yer almaktadır. Yapılan bu çalışmada da tüm kademelerde uzman kişilerce uygulamalı müzik terapi tanıtımı yapılmalıdır şeklindeki ifadeler ortaya çıkmıştır. Görüldüğü üzere iki çalışma sonucunda elde edilen cevaplar paralellik göstermektedir.

Bu çalışmada elde edilen bir diğer cevap ise; akademik çalışmaların artmasına yöneliktir. Yine bu görüşle bağlantılı olarak Akyürek (2021) çalışmasında Türkiye’de müzikle terapinin gelişimine yönelik sormuş olduğu soruda katılımcılar tarafından müzik terapi alanına yönelik yapılan bilimsel araştırmaların sayısının arttırılmasının gerekli olduğuna dair cevapları ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmada psikoloji ve müzik bölümlerinde uzman kişiler ortak çalışmalar yürütmelidir ve tüm kademelerde uzman kişilerce uygulamalı müzik terapi tanıtımı yapılmalıdır ifadeleri yine akademisyenler tarafından aktarılmıştır. Bu görüşlerle ilgili olarak Akyürek (2021), yapmış olduğu çalışmada katılımcılara müzik terapi ile ilgili görüşlerinin neler olduğunu sormuştur ve katılımcılar tarafından yurtdışında sağlık-psikoloji-müzik bölümleri bir araya gelmiştir. Türkiye’de de müzik terapistlerin ve farklı disiplinlerin bir araya gelerek ortak çalışmalar yürütmesi gerektiği ifadeleri ortaya çıkmıştır.

Yayın organları tarafından uzman kişilerce müzik terapi tanıtımı yapılarak, toplum bilinçlendirilmelidir şeklinde elde edilen cevaba yönelik ise; Çavlu (2019) çalışmasında müzik terapi alanına ilgi duyan kişiler için kolay erişimli bir seçenek olmasından dolayı iletişim araçlarının kullanılması gerektiği görüşüne yer vermiştir.

3.3. Öneriler

- 1- Akademisyenler tarafından müzikle terapi uygulamaları alternatif ve faydalı bir yöntem olarak görülmektedir ancak Türkiye’de henüz yeterli düzeyde değildir. Bu nedenle Türkiye’deki müzikle terapi uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır.

- 2- Akademisyenler tarafından müzikle terapinin geçmişte birçok hastalık üzerinde kullanılan faydalı bir tedavi yöntemi olduğu görüşü benimsendiğinden, günümüzde de hastanelerde müzik terapi birimleri açılmalıdır.
- 3- Müzik - psikoloji ve tıp bölümleri ile ortak çalışmalar yürütmeli ve alanın gelişimi adına uygulamalı çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.
- 4- Okullarda öğrencilerin ruhsal anlamda gelişimi ve akademik anlamda başarılarına destek amaçlı (ya da öğrencinin ihtiyaçlarına yönelik) müzik terapistler tarafından tıpkı okullarda yer alan rehberlik birimleri gibi müzik terapi birimi yer almalıdır.
- 5- Türkiye’de müzik terapi alanında gelişmelerin sağlanması için öncelikli olarak üniversitelerde lisans, yüksek lisans düzeyinde müzik terapi bölümlerinin sayısı arttırılmalıdır.
- 6- Uzman kişiler tarafından müzik terapi alanında yapılan uygulamalar farkındalığın oluşturulabilmesi açısından tüm eğitim kademelerinde görsel içerikli olarak öğrencilere aktararak bilinçlendirilmelidir.
- 7- Sertifika programları tam anlamıyla kaldırılmalı ve müzik terapi eğitimi uzman müzik terapistler tarafından yasal zorunluluklara bağlı kalarak verilmelidir.
- 8- Müzik terapisti olmak isteyen kişilerin nitelikli bir eğitim sonucu sınava tâbi tutularak hak kazanmaları gerekmektedir.
- 9- Müzikle terapi alanında toplumun bilinçlendirilmesi adına devlet desteği ile tanıtımlar yapılmalı ve alanla ilgili kurs, seminer ve kongrelerin sayılarının arttırılması gereklidir.

KAYNAKLAR

- Ahtarova, L. (2023). History and development of music therapy in Bulgaria. Music therapy specifics. *Music therapy institute*,
- Ak, A, Ş., (2013). Avrupa ve Türk İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi Tarihi Gelişimi ve Uygulamaları (4. baskı). Ötüken Neşriyat Yayınları.
- Akbaş, Ş. (2021). *Yoğun bakım hastalarına uygulanan müzik terapinin endotrakeal aspirasyon sırasındaki ağrı üzerine etkisinin değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Akçin, M, E., Zengin, O. (2021). Sosyal hizmette sanatın kullanılması ve müzik terapisi. *Karabük Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (UNİKA Toplum ve Bilim) Dergisi*, 1(1), 45.
- Akkuş, Karkın, G., Akkuş, Ü. (2009). Müziğin tüketim davranışı üzerine etkileri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (32), 304.
- Akyürek, G. (2021). *Türkiye’de uygulanan müzik terapi yaklaşımları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altınölçek, H. (1998). *Bir iletişim aracı olarak müzik ve müzikle tedavi yöntemleri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- American Music Therapy Association. (2023, 29 Ocak). <https://www.musictherapy.org/>
- Araç, B. (2012). *Müzik terapinin cerrahi yoğun bakım hastalarının yaşam bulgularına etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Arlı, K. (2015). *Stres ve anksiyete için alternatif ve tamamlayıcı bir model olarak müzik terapi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Altınölçek, H. (2015). Türk tıbbında müzikle tedavi. *Türk Tarihi ve Kültür Araştırmaları Dergisi*. 5,
- Austuralian Music Therapy Association. (2023, 29 Ocak). <https://www.austmta.org.au/>
- Ay, Karadaş, Y. (2022). *Bariatrik cerrahi sonrası müzik terapinin postoperatif bulantı kusmayı azaltma ve hasta memnuniyeti üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ayas, G. (2019). Müzik sosyolojisi kuramsal bir giriş (1. baskı). İthaki Yayıncılık.
- Aydın, A. (2018). *Hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda müzik terapinin ağrı, yorgunluk, anksiyete ve kaşıntı semptomları üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Bakır, G. (2019). *İskemik inme hastalarına verilen müzik terapisinin genel iyilik haline ve uyku kalitesine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Bashır, M. (2018). *Endoskopi kolonoskopi yapılan hastalarda müzik tedavisiyle ağrı ve hasta memnuniyetinin değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi.
- Biber, Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 102.
- Birkan, ZI. (2014). Müzikle tedavi tarihi gelişimi ve uygulamaları. *Ankara Akupunktur ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi*,
- Bilen, A. (2019). *Amasyalı Özbakır ailesinin Türk mûsikî kültüründeki yeri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bruscia, K., E. (2016). Müzik terapiyi tanımlamak (3. baskı). Nobel Yaşam Yayıncılık.
- Büdüş, F. (2023). *Yoğun bakım hastalarında müzik terapinin ağrı ve anksiyete üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Can, S. (2021). *Hematopoetik kök hücre nakli yapılan hastalarda müzik terapinin uyku kalitesine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Can, Ü., K., Yılmaz, B. (2019). Türkiye’de müzik terapi uygulamalarında kullanılan müzikler. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 596.
- Çam, Yıldırım, S. (2003). *Kanser hastalarına dinletilen müziğin, kemoterapi yan etkilerine ve durumluk- sürekli kaygı düzeylerine etkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Çağlayan, B. (2021). *Şizofreni hastalarına uygulanan müzik terapisinin benlik saygısı, motivasyon ve algıladıkları stres düzeyleri üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Çavlu, D. (2019). *İstanbul’da yasal yetkinliği olan müzik terapi kurum ve kuruluşlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çoban, A. (2020). *Ruh ve beden sağlığı için müzik terapi* (3. baskı). Timaş Yayınları.
- Doğan, D. (2020). *Kemik iliği aspirasyonu ve biyopsisi sırasında müzik terapinin hastanın ağrı ve memnuniyet düzeyine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Duran, Orłowski, D. (2021). *Müzik terapinin demans tanılı geriatrik psikiyatri hastalarında duygudurumu, bilişsel ve sosyal davranışları üzerindeki etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erer, S., Atıcı, E. (2010). Selçuklu ve Osmanlılarda müzikle tedavi yapılan hastaneler. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 36(1), 31.
- Erer, S. (2011). Osmanlılar döneminde Bursa’da yaptırılan hastaneler. *U.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (19), 243.

- Ergene, Ö. (2019). *Göğüs cerrahisi hastalarında müzik terapinin ameliyat öncesi anksiyete ve fizyolojik parametreler üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Erguvan, B. (2020). *İmplant edilebilir kardiyoverter defibrilatör takılan hastalarda müzik terapinin anksiyete ve yaşam bulgularına etkisinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- European Music Therapy Confederation. (2023, 01 Ocak). Bulgar Müzik Terapi Derneği (LMTA). <https://emtc-eu.com/bulgaria/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 01 Ocak). Litvanya Müzik Terapi Deneği (LMTA). <https://emtc-eu.com/lithuania/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 05 Ocak). Letonya'da müzik terapi. <https://emtc-eu.com/latvia/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 09 Ocak). Danimarka Müzik Terapistleri Derneği (DMTF). <https://emtc-eu.com/denmark/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 09 Ocak). İsveç Müzik Terapi Derneği. <https://emtc-eu.com/sweden/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 10 Ocak). İzlanda Müzik Terapi Derneği. <https://emtc-eu.com/iceland/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 12 Ocak). Estonya Müzik Terapi Derneği. <https://emtc-eu.com/estonia/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 20 Ocak). Yunan Profesyonel Müzik Terapistleri Derneği. <https://emtc-eu.com/greece/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 24 Ocak). Yunan Profesyonel Müzik Terapistleri Derneği. <https://emtc-eu.com/greece/>

- Eesti Muusikateraapia Ühing. (2023, 25 Ocak). Three important steps in the development of estonian music therapy. <http://muusikateraapia.eu/muusikateraapia/muusikateraapia-eestis/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 27 Ocak). Hırvat Müzik Terapistleri Derneği (HUM) <https://emtc-eu.com/croatia/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 27 Ocak). Slovenya Müzik Terapi Derneği. <https://emtc-eu.com/slovenia/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 27 Ocak). Portekiz Müzik Terapi Derneği (APMT). <https://emtc-eu.com/portugal/>
- European Music Therapy Confederation. (2023, 28 Ocak). Kıbrıs Müzik Terapi Derneği. <https://emtc-eu.com/cyprus/>
- European Music Therapy Confederation. (2022, 27 Aralık). Çek Cumhuriyetinde müzik terapi. <https://emtc-eu.com/czech-republic/>
- European Music Therapy Confederation. (2022, 29 Aralık). Macar Müzik Terapi Derneği. <https://emtc-eu.com/hungary/>
- European Music Therapy Confederation. (2022, 29 Aralık). Norveç Müzik Terapi Derneği. <https://emtc-eu.com/norway/>
- Fındıkoğlu, S. (2015). *Şizofrenik hastalarda müzik terapinin ruhsal durum üzerine etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gençel, Ö. (2006). Müzikle tedavi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 703.
- GETAT. (2023, 30 Temmuz). Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141027-3-1.pdf>
- Gezer, M. (2020). Müzik terapisi ders notları (1. baskı). Akademik Kitaplar.
- Giray, H, S. (2008). *Çağlar boyu müzikle tedavi ve uygulandığı hastalıklar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gökalp, K. (2015). *Müzik terapisinin yaşlı kanser hastalarının anksiyete ve uyku kalitesi üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gülçek, E. (2020). *Hemodiyaliz hastalarında müzik terapisinin yorgunluk ve anksiyete düzeylerine etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Güler, S. (2022). *Arabulucuların çatışma eylem stillerine kişilik özelliklerinin, depresyon, kaygı ve stres düzeylerinin etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yakın Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Günay, E. (2011). *Sosyolojiden müzik kültürüne bir bakış* (2. baskı). Bağlam Yayıncılık.
- Gürlek, S. (2021). *Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (dehb) olan çocuklarda günlük aktivite performansına yönelik bilişsel oryantasyon (gapbo) yaklaşımının motor performans ve yürütücü işlevler üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Güvenç, R, O. (1985). *Türklerde ve Dünyada müzikle ruhi tedavinin tarihçesi ve günümüzdeki durumu*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi
- Horuz, D. (2014). *Göğüs hastalıkları servisinde yatan koah hastalarında müzik terapisinin anksiyete ve bazı klinik bulgulara etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ikuno, R. (2005). Fact sheet of music therapy in Japan. *Voices AWorld Forum for Music Therapy*. 5(1),
- İnce, F. (2018). Ortaçağda İslam Türk-İslam tıbbının mümessili Nureddin hastanesi. *Journal of Islamicjerusalem Studies*, 18(3), 81-83.
- Jelen, B., Uçaner, B. (2015). Müzik terapi uygulamaları ve bazı ülkelerdeki eğitimi. *Folklor Edebiyat Dergisi*, 21(81), 39.

- Kabuk, A. (2021). *Yanık pansumanı öncesi uygulanan refleksoloji masajı ve pasif müzik terapinin ağrı, anksiyete düzeyi ve uyku kalitesine etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Karahan, S. (2006). *Tarihsel süreç içerisinde Türklerde müzikle terapi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. (34. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Karaöz, Arıhan, S. (2003). *Antik dönemde tıp ve bitkisel tedavi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kayaaslan, B. (2020). *Alzheimer Hastaları'nda Müzik Terapi'nin Bilişsel İşlevler Ve Uyum Düzeyi Üzerine Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kayalık, F. (2018). *Anadolu kültüründe şifahaneler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kayım, G. (2017). *Dünya'da müzik terapi tarihi ve eğitimi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koç, E. (2019). *Türk-İslam medeniyetinde müzikle tedavi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koç, E, M., Ayhan, Başer, D., Kahveci, R., & Özkara, A. (2016). Ruhun ve Bedenin Gıdası: Geçmişten Günümüze Müzik ve Tıp. *Konuralp Tıp Dergisi* 8(1), 52.
- Kolukırık, K. (2009). İbn-i Sina'nın musikinin temel konularına yaklaşımı ve onun musiki anlayışında Farabi'nin etkisi. *C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(2), 373.
- Kor, G., Adar, Ç. (2016). Mim Kemal Öke ve müzik terapi üzerine düşünceleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 4.
- Kuloğlu, Ü., Gülmemed, S. (2009). *Osmanlı müzik kültürü*. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Türkiye Kültür Portalı Projesi.

- Kutlu, B. (2019). Antik Yunan kültüründe müziğin kullanım alanları ve 20. yüzyıldan günümüze etkileri. *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 2(2), 300-310.
- Kutsal Kitap. (2023). Tevrat. <https://www.kutsalkitap.org/online-tevrat-oku/>
- Karlı, N. (2019). Manevi bakımı destekleyici bir uygulama: müzik terapi. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 1(35), 259-286.
- MEB. (2018). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*.
- Meriç, E, N., Kaya, Y. (2018). Jinekolojik onkolojide müzik terapisinin yeri. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 40(2):107-109.
- Mütem (2022, 21 Ekim). <https://uskudar.edu.tr/mutem/tr/hakkinda>
- Okutan, Ş. (2021). *Laparoskopik abdominal cerrahi sonrası sanal gerçeklik uygulaması ve müziğin hastaların yaşam bulguları, ağrı ve konforu üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ölçer, G. (2018). *Serebral palsili çocuklarda nörolojik müzik terapi eğitiminin yaşam kalitesi, katılım ve günlük yaşam aktiviteleri üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Özcan, M, F. (2022). *Müzik terapinin periodontal cerrahi işlemlerde dental anksiyeteye etkisi*. Kırıkkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi.
- Özçevik, A. (2007). *Müzikle tedavi ve öğrenciler üzerindeki terapik etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özer, M, C., Tuna, A. (2015). Bergama Asklepion’unda bir sağaltım yöntemi olarak müzik. *EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Dergisi* (7), 67.
- Özkan, İ.H. (2010). *Türk musikisi nazariyatı ve usulleri* (10. baskı). Ötüken Neşriyat Yayınları.
- Özkul, K. (2020). Anadolu’da ilk tıp medresesi “Gevher Nesibe Hatun Darüşşifası”. s. 29. Uluslararası Göbeklitepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi.

- Özkul, K. (2020). Sivas Divriği Ulu Cami ve darüşşifası bezemeleri. *Uluslararası İdil, Ural ve Türkistan Araştırmaları Dergisi* 2(3), 57-58.
- Sağırkaya, B. (2020). *Özel eğitim öğretmenlerinin pedagojik müzik terapi tekniklerini uygulama durumları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sağlık ve Sosyal Hizmetler Federasyonu Dernekleri Federasyonu (2022, 21 Ekim). <https://sadeife.org/muzik-terapi>
- Seyhan, K. (2019). *Serebral palsili çocuklarda botulinum toksin enjeksiyonu sonrası fizyoterapi ve rehabilitasyon programının vücut fonksiyonları, aktivite ve katılım üzerine etkilerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Sezer, F. (2009). *Müzikle terapinin sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtiler üzerindeki etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sezer, F. (2013). Psikolojik danışma alanındaki uzmanların müzik terapisine ilişkin görüşleri. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 228.
- Somakcı, P. (2003). Türklerde müzikle tedavi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 133.
- Şahin, A., A. (2020). *Avrupa ve Türk-İslam medeniyetinde müzikle tedavi tarihi gelişimi ve uygulamaları* (4. Baskı). Ötüken Neşriyat Yayınları.
- Şahin, B. (2019). 2005 ve 2018 Coğrafya dersi öğretim programlarına yönelik karşılaştırmalı bir değerlendirme, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(1), 81-102.
- Şengül, E. (2008). *Kültür tarihi içinde müzikle tedavi ve Edirne Sultan ı. Bayezid darüşşifası*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şehsuvaroğlu, B, N. (2023). Edirne II. Bayezid Darüşşifası. <https://www.altayli.net/edirne-ii-bayezid-darussifasi.html>

- Şimşek, A. (2020). *Drama destekli müzik terapisinin depresyon tanısı almış bireylerde etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tardü, D. (2014). *Aristoteles ve Platon'un görüşleri ışığında antik yunan kültür yaşantısında müziğin yeri ve önemi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taştabanoğlu, D., de Thorpe Millard, E. (2015). Avrupa ve Amerika'da müzik terapisi sivil toplum örgüt yapılanması örneklemeyle Türkiye'de yapısal sorunlar ve çözüm önerileri. s.67. Uluslararası Sanat ve Sağlık Sempozyumu.
- Tokel, B, B. (2019). *Sarayın sesi halkın nefesi* (1. baskı). Kapı Yayınları.
- Tuna, A., M, C, Özer. (2015). Bergama Asklepion'unda bir sağaltım yöntemi olarak müzik. *EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Dergisi* (7), 66-67.
- Tülübaş, R. (2019). *Kemoterapi alan kanser hastalarına uygulanan müzik terapinin bulantı kusma üzerine etkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Tümata (2022, 19 Ekim). <https://tumata.com/tumata-tr/>
- Uludoğan, B, R. (2019). *Müzikle terapide ney enstrümanı ile uşşak makamının depresyon hastalarındaki iyileştirici etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uslu, M. (2015). Müzik eğitiminin kişilik ve sosyal gelişme açısından değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi.
- Utebay, A, M. (2020). Türk-İslam medeniyetlerinden günümüz Türkiye'sine müzikle tedavi. *Sanat ve İnsan Dergisi*, 4(1), 77
- Uzun, G. (2018). *Lise öğrencilerinin ruhsal gelişimi ve ergenliğe bağlı negatif etkilerin giderilmesinde müziğin rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Üçkaya, F. (2018). *Müzik terapinin kekemelik tedavisindeki yeri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Yalçın, G. (2016). 19. Yüzyıl Türk Musikisinde Haşım Bey Mecmuası (1. baskı). Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (5. baskı). Seçkin Yayıncılık
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12. baskı). Seçkin Yayıncılık
- Yıldırım, N. (2020). Prof. Dr. Bedi N. Şehsuvaroğlu, Türk Tıp Tarihi ve Kültürüne Katkıları. *Osmanlı Bilimi Araştırmaları* 21(1),
- Yılma, G. (2010). *Eğitilebilir zihinsel engelli çocuklarda müziksel algının ölçülmesi ve değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, E. (2019). *2012-2017 döneminde madde bağımlılığı ile mücadele politikalarının süreç analizi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yücel, H. (2016), Türk İslam medeniyetinde müzikle tedavi yöntemlerinin uygulandığı şifahaneler: Amasya Darüşşifası. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 8(29), 56.
- World Federation of Music Therapy, (2011). <https://www.wfmt.info/about>

EKLER

1-

GÖRÜŞME FORMU

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Geleneksel Türk Sanat Müziği Anasanat Dalı Yüksek Lisans öğrencisiyim.

Konservatuvar ve Müzik Eğitim Fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin müzik terapi ve müzik terapi uygulamalarına yönelik farkındalığını ortaya çıkarmak amacıyla çalışma yapmaktayım. Bu konudaki görüş ve düşüncelerinizi toplamda 9 soru ile değerlendirmek istiyorum. Görüşmede verdiğiniz cevapların araştırmada eksiksiz bir biçimde yer alması için izniniz dahilinde ses kaydı almayı planlamaktayım.

Yapacağımız görüşme yaklaşık 25 dakika sürecektir.

Araştırmanın Konusu: Müzik Eğitim Fakülteleri ve Konservatuvarlar Bünyesindeki Akademisyenlerin Müzik Terapi Uygulamalarına Yönelik Farkındalığı Hakkında Bir Durum Analizi.

Araştırmanın amacı: Müzik alanında çalışma yapan akademisyenlerin müzikle terapi konusundaki farkındalığını ortaya koymak ve bu alanda uygulanabilecek potansiyel eğitim stratejileri için bir öngörü sağlamak.

Araştırmanın Önemi: Alanda çalışmalar yapan akademisyenlerin müzikle terapi yöntemine ilişkin görüşlerini ortaya çıkararak, müzikle terapinin tanınmasına ve eğitim öğretime dâhil edilmesine katkı sağlamak.

Tarih ve Saat :

Görüşmeci :

Yer :

GÖRÜŞME SORULARI

1- Müzik terapi denilince aklınıza ne geliyor? Bu konuya dair görüşlerinizi kısaca açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2- Müzik terapi uygulamaları konusundaki görüşlerinizi açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

3- Türkiye’deki müzikle terapinin geçmişi ile ilgili düşüncelerinizi açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

4- Türkiye’deki müzikle terapinin geleceği ile ilgili düşüncelerinizi açıklayınız.

5- Türkiye’de üniversitelerde müzikle terapi eğitimi hakkındaki görüşlerinizi açıklayınız.

6- Türkiye’deki üniversitelerde müzikle terapi eğitimi yeterli buluyor musunuz?
Cevabınız evet ise bu konudaki düşüncelerinizi açıklayınız. **Cevabınız hayır** ise nedenlerini sıralayınız.

7- Müzikle terapi uygulamaları her türde eğitim kademesine dâhil edilmeli midir? (İlköğretim-Ortaöğretim- Üniversite). Cevabınız evet ya da hayır ise sebeplerini açıklayınız.

8- Müzikle terapi eğitiminin Türk eğitim sistemine entegrasyonun olumlu ya da olumsuz sonuçları neler olabilir?

9- Türkiye de müzikle terapinin istenilen düzeyde tanınması, geliştirilmesi ve eğitim öğretime dâhil edilebilmesi için neler yapılmalıdır? Açıklayınız.